

781.629591

7166ก

ร.3

การศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา
/

๕.๘ พ.ค. 2540

ปริญญาานิพนธ์
ของ
จรินทร์ เทพสงเคราะห์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยา

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

69682

การศึกษามทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

ของ

จรินทร์ เทพสงเคราะห์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา

มีนาคม 2540

การศึกษามรดกเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลามีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทางด้านวัฒนธรรมดนตรีกาหลอและองค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกเทปและถ่ายภาพประกอบ เสนอผลการศึกษาด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่ามรดกเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา จำนวน 5 วงคือ วงกาหลอพรเตาะ วงกาหลอรัตนภูมิ วงกาหลอประจำ วงกาหลอนาหว้า และวงกาหลอทับช้าง มีลักษณะตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมดนตรีกาหลอ มีนักดนตรีในวงกาหลอจำนวน 3 - 4 คน เป็นเพศชายอายุระหว่าง 58 - 90 ปี ประกอบอาชีพในการทำนาทำสวน เครื่องดนตรี ในวงกาหลอมี ปี่ฮ้อ หรือปี่กาหลอ 1 เล้า ทน 2 ลูก ช้อง 1-2 ใบ การแต่งกายมักใส่เสื้อม่อฮ่อมหรือเสื้อเชิ้ตนุ่งกางเกงหรือผ้าใส่รงมีผ้าคาดเอวคนละผืน โอกาสการบรรเลงมีเฉพาะงานศพเท่านั้น หากกาหลอไปบรรเลงที่ได้ต้องมีโรงกาหลอหรือเรียกว่า“โรงฆ้อง” ซึ่งเจ้าภาพต้องปลูกสร้างให้คณะกาหลอพักและนั่งบรรเลง แต่บางวงไม่ต้องมีโรงกาหลอที่ปลูกสร้างก็ได้โดยใช้สถานที่ตามสภาพ กาหลอแต่ละวงจะไปบรรเลงที่ไหนก็ตามจะมีรูปแบบประเพณีในการบรรเลง ตั้งแต่การไปติดต่อให้กาหลอมาบรรเลง การเข้าโรงออกโรง การไหว้ครู การบรรเลงเพลง การนำศพ การเผาศพ การคว่ำฆ้อง ซึ่งวิธีการของแต่ละวงแตกต่างกันออกไป

2. องค์ประกอบและรูปแบบดนตรีกาหลอ มรดกเพลงดนตรีกาหลอแต่ละวงมีจำนวนระหว่าง 9 - 23 เพลง จำแนกบทเพลงทั้งหมดออกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ บทเพลงไหว้ครูหรือเพลงแม่บท เพลงบรรเลงทั่วไป และเพลงในพิธีศพ สำหรับบทเพลงทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะบทเพลงไหว้ครูในด้านลักษณะการดำเนินงานและสำนวนเพลงปี ความยาวของเพลง จำนวนท่อนและจำนวนหน้าทับ ผลปรากฏว่า

บทเพลงไหว้ครู เป็นเพลงที่มีความยาวระหว่าง 52 - 598 ห้องเพลง แต่ละเพลงมี 1 - 2 ท่อน 3 - 64 หน้าทับ ๆ ละ 4, 8 จังหวะ ในการเดินทำนองและสำนวนเพลงปีเป็นแบบเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ลักษณะของการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนหลัก ส่วนใหญ่ในแต่ละสำนวนจะมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ส่วนสำนวนอื่น ๆ จะมีความหลากหลายออกไป

A STUDY OF KALOR FUNERAL MUSIC IN CHANGWAT SONGKHLA

An Abstract

BY

JARIN TEPSONGKROH

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University**

March 1997

This is a study of funeral music (Kalor) in Changwat Songkhla with emphasis on its components and forms. Field work data were collected through observations and interviews of along with tape-recording and photograph taking. The music were recorded and transcribed using western notation system. The results of the study were presented using the descriptive analysis technique

From the study of the five existing funeral music bands : Phrutoh, Rataphoom, Pracha, Naawaa, and Tubchang, it was found that :-

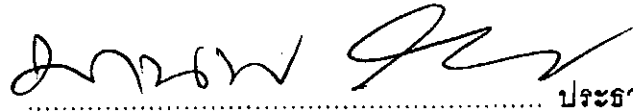
1. For cultural aspects, the number of musicians in each band comprises 3-4 males with the age between 58-90 years old. They are usually engaged in farming. The instruments used in the performance include a oboe (pee-hor, pee-ka-lor) drums, one or two gongs. The musicians are dressed in the "mor-hom" style-shirts or normal shirts, wearing trousers or sarongs, with a loincloth wrapped around the waist. The music is performed at the funeral only. The band is performed on a platform specially built for the occasion by the host. The platform is called "Rong Khong". Some bands do not require a platform but can perform on any suitable space. The traditional practices for the performance of the "ka-lor" include the initial request for the band to play, entering and exiting the platform, paying homage to teachers, playing the music, carrying the corpse to the crematorium, cremating the corpse, and flipping over the gongs. Each band has their own way of practices.

2. As for the components and forms of the "ka-lor" musical band, an average band plays between nine to twenty-three songs, all of which can be classified as the songs concerning paying homage to teachers, music in general, and the music related to funeral rites. The researcher concentrated on studying the music related to paying homage to teachers in terms of its musical movement, melodic pattern, melodic style, length of the song, and drum beat units (Naa-tub).

The music related to paying homage to teachers usually consists of 52-58 bars. (hong phleng), two movement, 3-64 drum beat units, and 4-8 rhythms for each drum beat unit. The aboe melody are simple. Most melodic style of the aboe are similar, some are varied.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้
แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกมานุษยวิทยาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

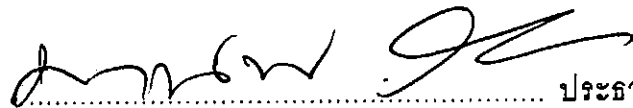
 ประธาน

(รศ.มานพ วิสุทธิแพทย์)

 กรรมการ

(ผศ.กาญจนา อินทรสุนานนท์)

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

(รศ.มานพ วิสุทธิแพทย์)

 กรรมการ

(ผศ.กาญจนา อินทรสุนานนท์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยาของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุนานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกวัชร ที่กรุณาให้คำแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องงานปริญญานิพนธ์ ให้มีความสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย และภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่าน ที่วางพื้นฐานแนวทางการคิดเกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ รองศาสตราจารย์อุดมหนูทอง และอาจารย์สังกัด ภูเขาทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้านวัฒนธรรมดนตรีกาหลอ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดน้อย ไชยโยธา อาจารย์จำเริญ แสงดวงแข และรองศาสตราจารย์ปรีชา ทิชนพงศ์ ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องงานปริญญานิพนธ์สำเร็จด้วยความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณะวงกาหลอต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ คุณอาคม สุวรรณบำรุง อาจารย์บุญสืบ บุญเกิด อาจารย์จิรวัดณ์ โคตรสมบัติ อาจารย์ประดับ ประสมทรัพย์ อาจารย์นพพร ปัญญาพิสิทธิ์ อาจารย์ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์ คุณสุรางค์ วิรุฬห์สิงห์ อาจารย์สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร และอาจารย์นพพร ด้านสกุล ที่กรุณาให้ความรู้ความสะดวและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทรรศณีย์ รุ่งเรืองศรี อาจารย์วสันต์ กาญจนมุกดา และอาจารย์อิสสียาส มายูติน ที่กรุณาให้ความเอื้อเฟื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดทำข้อมูล

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบอุทิศแด่ คุณพ่อเอี่ยม แก้วหนู ผู้ล่วงลับไปแล้ว และคุณแม่เจิม แก้วหนู ผู้ให้ชีวิต ความรัก ความห่วงใย และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ประมาณ เทพสงเคราะห์ และลูก ๆ ที่คอยให้กำลังใจเสมอมาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

จรินทร์ เทพสงเคราะห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม	10
เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกาหลอ	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์	20
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
วัฒนธรรมดนตรีกาหลอและองค์ประกอบและรูปแบบดนตรีกาหลอ	
จำนวน 5 วง ในจังหวัดสงขลา	25
วงกาหลอपुरเตาะ	26
นักดนตรี	26
เครื่องดนตรี	27
การแต่งกาย	30
โอกาสการบรรเลง	30
โรงกาหลอ	30
รูปแบบประเพณีในการบรรเลง	31
จำแนกบทเพลง	34
ความหมายชื่อเพลง	35

วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ	36
วงกาหลอรัษฎุมิ	43
นักดนตรี	43
เครื่องดนตรี	45
การแต่งกาย	46
โอกาสการบรรเลง	46
โรงกาหลอ	47
รูปแบบประเพณีในการบรรเลง	47
จำแนกบทเพลง	49
ความหมายชื่อเพลง	50
วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ	51
วงกาหลอประจำ	69
นักดนตรี	69
เครื่องดนตรี	70
การแต่งกาย	71
โอกาสการบรรเลง	71
โรงกาหลอ	72
รูปแบบประเพณีในการบรรเลง	72
จำแนกบทเพลง	74
ความหมายชื่อเพลง	75
วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ	75
วงกาหลอนานหัว	90
นักดนตรี	90
เครื่องดนตรี	92
การแต่งกาย	93
โอกาสการบรรเลง	93
โรงกาหลอ	94

บทที่	หน้า
รูปแบบประเพณีในการบรรเลง	94
จำแนกบทเพลง	96
ความหมายชื่อเพลง	96
วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ	97
วงกาหลอทับช้าง	102
นักดนตรี	102
เครื่องดนตรี	103
การแต่งกาย	105
โอกาสการบรรเลง	105
โรงกาหลอ	105
รูปแบบประเพณีในการบรรเลง	105
จำแนกบทเพลง	108
ความหมายชื่อเพลง	108
วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ	109
4 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
บทย่อ	121
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	121
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	121
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	121
สรุปผล	123
อภิปรายผล	128
ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป	133
บรรณานุกรม	135
ภาคผนวก	144
ภาคผนวก ก ภาพประกอบ	145

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ข สกอร์แสดงการบรรเลงทำนองปีกับการใช้จังหวะใน บทเพลงไหว้ครูของวงดนตรีกาหลอจำนวน 5 วงใน จังหวัดสงขลา	169
บทคัดย่อ	319
ประวัติผู้วิจัย	323

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนที่แสดงที่ตั้งวงกาฬจังหวัดสงขลา	146
2 นักดนตรีวงกาฬพุดตะไคร่	147
3 นักดนตรีวงกาฬรัตนภูมิ	148
4 นักดนตรีวงกาฬประจำ	149
5 นักดนตรีวงกาฬอนาหัว	150
6 นักดนตรีวงกาฬทับช้าง	151
7 ปี่กาฬ	152
8 ส่วนประกอบที่ 1 ซ้อปี่	153
9 ส่วนประกอบที่ 2 เล้าปี่	154
10 ส่วนประกอบที่ 3 กำพวด	155
11 ส่วนประกอบที่ 4 แฉ่งปี่	156
ส่วนประกอบที่ 5 ลั่นปี่	156
12 กลองทน	157
13 ฉิ่ง	158
14 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีกาฬ	159
15 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีกาฬ	160
16 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีกาฬ	161
17 การรับขันหมาก	162
18 พิธีไหว้ครู	163
19 โรงกาฬและการบรรเลงในงานศพ	164
20 การบรรเลงนำขบวนศพ	165
21 พิธีทักษิณ	166
22 การบรรเลงในพิธีเผาศพ	167
23 การคว่ำฉิ่ง	168

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มวลมนุษย์ได้ร่วมกันสร้างขึ้น โดยการเรียนรู้สืบเนื่องต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน จนกระทั่งกลายเป็นมรดกวัฒนธรรม (พระยาอนุมานราชธน. 2513:2) และเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นแบบแผนการดำรงชีวิตและเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ครั้นเมื่อวัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต มนุษย์จึงมีวิถีชีวิตผูกพันอยู่กับสิ่งรอบตัวอย่างหลากหลาย และสิ่งเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่เป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ขึ้นมา

ดนตรีจัดเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ถ่ายทอดแก่กันและกัน (สุพัตรา สุภาพ. 2518 : 68) เนื่องจากดนตรีเป็นสิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าเป็นสากล เพราะอยู่ในสังคมของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความรื่นรมย์ทางสุนทรีย์ เหตุนี้ดนตรีจึงมีความสำคัญในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องไปผูกพันกับสิ่งใด การศึกษาเรื่องของดนตรีจึงเป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาความเข้าใจในเรื่องความสวยงามและความไพเราะเพราะพริ้งประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเพื่อศึกษาเรื่องระบบเสียง โครงสร้าง และรูปแบบของดนตรีโดยทั่วไป

ทางมานุษยวิทยามองดนตรีในลักษณะที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรีคือผลผลิตของพฤติกรรมในด้านความนึกคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ (ศรีศักร วัลลิโภดม. 2535 : 1) แต่พฤติกรรมในด้านความนึกคิดที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นมานั้น ก็เป็นสิ่งที่เนื่องมาจากแนวคิดที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ ด้วยเหตุนี้การศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์

เมื่อเป็นเช่นนี้ การจะมองดนตรีเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ จำเป็นต้องดูที่หน้าที่และความสำคัญของดนตรีในสังคมนั้น ๆ ด้วย และย่อมเป็นสิ่งแน่นอนว่าจะต้องมีความแตกต่างกันไปในทุกสังคม และระดับของพัฒนาการของแต่ละสังคม ในประเทศไทยหรือประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันที่อยู่บนเส้นทางคมนาคมระหว่างอินเดียนับกับจีน ซึ่งเป็นสังคมเปิดมาแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ การติดต่อทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับภายนอก ทำให้มีการพัฒนาทางสังคมเผ่าดั้งเดิมมาเป็นสังคมเมืองและรัฐตาม

ลำดับ วัฒนธรรมในแต่ละสังคมจึงเป็นเรื่องของการรับจากภายนอกเข้ามาผสาน และ
ปรุงแต่งกับของภายในที่มีมาแล้วแต่เดิม ตลอดเวลาพัฒนาการดนตรีในประเทศไทย
มีทั้งวิวัฒนาการขึ้นเองจากภายในและรับมาจากการติดต่อกับภายนอก และมักเป็นเรื่อง
ที่มีความสัมพันธ์กันกับประเพณีพิธีกรรมในระบบความเชื่อ

สำหรับสังคมและวัฒนธรรมไทยนั้น ชีวิตคนไทยในอดีตมีความผูกพันกับดนตรี
ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายเพราะการผ่านช่วงเวลาที่สำคัญในชีวิตคนไทย เช่น การเกิด การ
บวช การแต่งงาน การตาย เป็นต้น ส่วนมีพิธีกรรมอันปรากฏดนตรีบรรเลงประกอบอยู่
ด้วยเสมอ ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมเหล่านั้นแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น กล่าว
คือคนไทยภาคกลางนิยมมีวงดนตรีไทย เช่น วงปี่พาทย์ วงมโหรี วงเครื่องสาย ในขณะที่
ชาวไทยภาคเหนือ มีวงสะล้อซอซึง วงปี่ซอ วงกลอง ชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มีวงโปงลาง วงแคน วงกันตรึม และชาวไทยภาคใต้มีวงชาตรี วงกาหลอ เป็นต้น

ในสังคมไทยปัจจุบันเราไม่อาจกล่าวเช่นนั้นได้อีก เพราะพิธีกรรมในชีวิตของ
คนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก พิธีกรรมใดไม่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิต
ของคนในสังคม พิธีกรรมนั้นจะถูกละเลยไป เช่น พิธีโกนผมไฟ หรือพิธีโกนจุก ส่วน
พิธีกรรมใดที่ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคน แม้ยังคงอยู่ก็มีการรวบรัดตัดขั้นตอน
ลง เพื่อเป็นการประหยัดทั้งด้านเศรษฐกิจและเวลา ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพิธี-
กรรมนั้น ซึ่งยังคงมีการจัดขึ้นเหล่านี้ รวมไปถึงดนตรีที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมด้วย โดย
สังเกตได้ว่าพิธีกรรมในชีวิตที่จัดขึ้นไม่นิยมใช้ดนตรีไทยประกอบอีกต่อไป คงนิยมใช้ดนตรี
ประกอบพิธีศพเท่านั้น (วิมาลา ศิริพงษ์, 2534 : 1-2) ส่วนในสังคมไทยภาคใต้ พิธี-
กรรมต่าง ๆ เช่น งานบวชนาค งานสงกรานต์ งานรดน้ำคนเฒ่าคนแก่ แต่เดิมจะใช้
ดนตรีกาหลอบรรเลงประกอบในงานเหล่านี้ แต่ปัจจุบันดนตรีกาหลอจะบรรเลงเฉพาะ
ในงานศพเท่านั้น

กาหลอเป็นดนตรีพื้นบ้านประเภทหนึ่งของชาวดำ และจัดเป็นดนตรีพิธีกรรมที่
ใช้ประกอบในงานศพ เชื่อกันว่ากาหลอได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมอินเดียที่ได้แพร่
กระจายเข้ามายังฝั่งแหลมมาลายูก่อนพุทธศตวรรษที่ 13 เพื่อใช้วิญญานของผู้ตายเป็น
เครื่องสักการะพระอิศวร บางแห่งใช้กาหลอในงานมงคลต่าง ๆ เช่น การทำบุญขึ้น
บ้านใหม่ โกนจุก งานบวช งานสงกรานต์ พิธีสะเดาะเคราะห์ แต่ในปัจจุบันกาหลอนิยม
เล่นในงานศพเป็นส่วนใหญ่ วงกาหลอ 1 วง ใช้ผู้ประโคมดนตรี 4 คน บรรเลงเครื่อง
ดนตรี 3 ชนิด คือ หัวหน้าวงเป่าปี่เรียกว่านายโอง ลูกวงอีก 3 คน ทำหน้าที่ตีกลองทน

2 คน ดีฮ่อง 1 คน ลักษณะการบรรเลงของวงกาหลอเป็นการบรรเลงเฉพาะดนตรีล้วน โดยปี่กาหลอหรือปี่ฮ้อ จะทำหน้าที่แทนคนขับร้อง อธิบายให้เข้าใจภาษาและความหมายแห่งความโศกเศร้า สร้างบรรยากาศแห่งความวังเวง นอกจากนี้แล้วเพลงที่ใช้บรรเลงก็มีความแตกต่างกันอยู่ระหว่าง 7 - 33 เพลง มีทั้งเพลงบังคับ เพลงกลางวัน เพลงกลางคืน และเพลงสำหรับแห่ (กวี ศิริธรรม. 2532 : 130)

ผู้วิจัยได้ศึกษาดนตรีกาหลอจากเอกสารต่าง ๆ ตามแหล่งข้อมูลต่อไปนี้ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี อำเภอรัตนบุรี จังหวัดนครราชสีมา รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย และศึกษาจากสารานุกรมภาคใต้ ของสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา (กวี ศิริธรรม. 2532 : 125-131) การศึกษาด้านพิธีกรรมมีเครื่องดนตรี โอกาสการแสดง ประเพณีการแต่งกาย และความเชื่อเรื่องเพลง เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ตามแหล่งข้อมูลต่อไปนี้ อำเภอทุ่งสง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช (ชวน เพชรแก้ว. 2524 : 10-33) ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าดนตรีกาหลอมีลักษณะแตกต่างกันออกไปในพื้นที่ของภาคใต้

ผลจากการศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอของชวน เพชรแก้ว (2524 : 6-19) ในพื้นที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏว่า ตามตำนานกาหลอแต่เดิมมีเพียง 12 เพลงเท่านั้น เพลงทั้ง 12 เพลงถือเป็นเพลงแม่บทซึ่งมีความสำคัญมาก ผู้หัดเป่าปี่กาหลอจะต้องหัดเป่าเพลงทั้ง 12 เพลงนี้ให้ได้ก่อน จึงจะได้รับการยกครูจากครูกาหลอและออกโรงตั้งคณะกาหลอเองได้ นอกจากนี้จากการศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอของณรงค์ชัย ปิฎกรักษ์ (2536 : 14-15) ในพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง วงกาหลอของนายผอม ชูทอง และอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา วงกาหลอนายนำ ณ วาโย โดยเขียนไว้ในจุลสารวิชาการเรื่อง “วัฒนธรรมดนตรีกาหลอ” ปรากฏว่า วงกาหลอแต่ละคณะจะบรรเลงเพลงไหว้ครูไม่เหมือนกัน เพลงไหว้ครูซึ่งบางคณะเรียกเพลงแม่บทบ้าง เพลงแม่เพลงบ้าง ซึ่งวงนายผอม ชูทอง มี 3 เพลง วงนายนำ ณ วาโย มี 5 เพลง เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลภาคสนาม จึงทำให้ทราบว่าเพลงไหว้ครูของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วงของนายชุมพิน ทองหอม มี 2 เพลง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา วงของนายเส็ง อินทรสุวรรณ มี 1 เพลง และอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา วงของนายฮั่น อินทมะโม มี 3 เพลง เป็นต้น

ดนตรีกาหลอมีข้อปฏิบัติและความเชื่อมากมาย ทำให้มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านมาช้านาน ข้อปฏิบัติความเชื่อที่ได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดถือเป็นวัฒนธรรมและประเพณีของวงกาหลอโดยเริ่มตั้งแต่การรับกาหลอไปบรรเลง การแต่งกาย โอกาสการบรรเลง การปลุกโรง การไหว้ครู การบรรเลงเพลง การที่ดนตรีกาหลอมีข้อปฏิบัติและความเชื่อที่เคร่งครัด ประกอบกับความเจริญสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ บทบาทและหน้าที่ของดนตรีกาหลอที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านจึงค่อย ๆ หดไป ทั้ง ๆ ที่กาหลอเป็นดนตรีที่ถ่ายทอดความรู้สึกโศกเศร้า เสียสลดของปีและสิ่งเหมาะสมกับการบรรเลงในงานศพ ในปัจจุบันกาหลอยังพอมองเห็นอยู่บ้างจากการเชิญมา บันทึกภาพ บันทึกเสียง ณ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 10 หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และผู้แสดงก็เลิกร้างอันเนื่องมาจากอายุมาก สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงการอนุรักษ์เพื่อบันทึกไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา แต่ยิ่งขาดการพัฒนา ดังข้อสังเกตที่ อุดม หนูทอง (2531 : 34) กล่าวไว้ว่าความเสื่อมของกาหลอน่าจะมาจากเหตุผลหลายประการ แต่ที่สำคัญน่าจะมาจากความเชื่อ ความยึดมั่น และความเคร่งครัดในธรรมเนียมการเล่น การปฏิบัติตนที่เข้มงวดเกินไป การไม่ปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบการเล่นให้ทันยุคทันสมัย ทำให้คนรุ่นหลังเห็นเป็นสิ่งที่ล้าหลัง ไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และสืบทอด

กาหลอเป็นดนตรีที่ใช้ประโคมในงานศพของชาวดำ ซึ่งผู้วิจัยเคยได้ดูและฟังการบรรเลงในงานศพที่บ้านเกิด ตั้งแต่เป็นเด็กชั้นประถมศึกษา ที่อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา แต่หลังจากนั้นแล้วดนตรีกาหลอก็ค่อย ๆ หดไป จนกระทั่งปัจจุบันแทบจะไม่มีให้เห็นในงานศพ หรืออาจจะมิก็ได้ฟังจากเทปที่เปิดในงานศพ เพราะนักดนตรีกาหลอในปัจจุบันมีอายุอยู่ในวัยชรา และไม่ได้สืบทอดเนื่องจากเรียนรู้เฉพาะตัวมา หรือคนรุ่นใหม่หรือบุตรหลานไม่ให้ความสนใจ เท่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นั้น ทำให้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับกาหลอในด้านวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่กาหลอเป็นวงดนตรีการที่จะสืบทอดต้องมีการฝึกหัดบทเพลง ถึงจะสามารถบรรเลงร่วมวงกาหลอต่อไปได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงว่าเมื่อคนรุ่นหลังไม่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงแล้ว และเอกสารวิชาการต่าง ๆ ก็ไม่ได้กล่าวถึงวิธีฝึกหัดและบันทึกโน้ตเพลงไว้ จึงเป็นที่แน่นอนว่าในเวลาต่อไปอีกไม่นาน กาหลอดนตรีพื้นบ้านชาวดำจะสูญสิ้นไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาเรื่อง “การศึกษามรดกเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา” โดยจะศึกษาในด้านวัฒนธรรมและรวมบทเพลง พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ รูปแบบของบทเพลง ผลจากการศึกษาจะช่วยเป็นแนวทางในการสืบทอด

ดนตรีกาหลอ ซึ่งจะเกิดประโยชน์โดยตรงในท้องถิ่นของผู้วิจัย อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมดนตรีกาหลอให้คงอยู่ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวรรณกรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อรวบรวมและเก็บบันทึกบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมของดนตรีกาหลอของภาคใต้ให้คงอยู่สำหรับอนุชนได้ศึกษาค้นคว้า
2. รูปแบบและองค์ประกอบของดนตรีกาหลอจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
3. บทเพลงดนตรีกาหลอจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงมานุษยวิทยาค-วิทยา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลในการวิเคราะห์เพลงดนตรีกาหลอศึกษาค้นคว้าโดยการบันทึกเทป
2. การบันทึกบทเพลงเพลงดนตรีกาหลอ บันทึกด้วยโน้ตสากล
3. ศึกษาจากการบันทึก ทำนองและจังหวะ
4. ศึกษาจากการบันทึกภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยวงกาหลอ ดังต่อไปนี้

- 1.1 วงกาหลอพุดเตาะ ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

- 1.2 วงกาหลอรัตภูมิ ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
- 1.3 วงกาหลอประจำ ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
- 1.4 วงกาหลอนาหว้า ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
- 1.5 วงกาหลอทับช้าง ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
2. ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอ และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาเน้นการวิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอเฉพาะเพลงแม่บท (ในส่วนของการไหว้ครู)

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้	หมายถึง เรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่การประเพณีปฏิบัติของประชาชนชาวใต้ โดยการประเพณีปฏิบัตินั้นสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน
กาหลอ	หมายถึง วงดนตรีพื้นบ้านประเภทเครื่องประโคมที่เก่าแก่ของภาคใต้ แต่เดิมใช้บรรเลงในงานศพ งานบวช งานสงกรานต์ และงานบุญต่าง ๆ แต่ปัจจุบันนิยมบรรเลงกันในงานศพเป็นส่วนใหญ่
ปีห์หรือปีฮ้อ	หมายถึง ปีที่ใช้เป่าในวงดนตรีกาหลอ หรือเรียกว่าปีกาหลอ ซึ่งถือว่าเป็นดนตรีครุ ใช้สำหรับเป่าทำนองให้เข้ากับจังหวะ รูปร่างลักษณะจะทำได้ด้วยไม้ ความยาวประมาณ 40 นิ้ว มี 7 รู
ท่นหรือกลองท่น	หมายถึง กลองที่ขึ้นหนัง 2 หน้า มีลักษณะคล้ายกับกลองมลายู มี 2 ใบ คือ ท่นแม่กับท่นลูก ท่นแม่เสียงทุ้ม ใช้ตีจังหวะยืน ท่นลูกเสียงแหลม ใช้ตีสอดแทรกจังหวะ
โรงฆ้อง	หมายถึง โรงพิธีกรรมของวงกาหลอ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า โรงกาหลอ
ที่สิบสองหรือข้าวสิบสองเครื่องราด	หมายถึง อาหารคาวหวานและผลไม้ 12 อย่าง หมายถึง สิ่งของสำหรับบูชาครูกาหลอ อันได้แก่

	เงิน 12 บาท นม 9 คำ ด้ายดิบ 3 ใจ ข้าวสาร 1 กำมือ และเทียน 1 เล่ม
เพลงแม่บท	หมายถึงเพลงหลักของวงกาหลอ เช่นเพลงไหว้ครู เพลงทั่วไปและเพลงในพิธีเผาศพ กาหลอจะออกโรงได้ต้องบรรเลงเพลงหลักให้ได้ครบเสียก่อน
เพลงไหว้ครู	หมายถึง เพลงชุดแรกของเพลงแม่บท ใช้บรรเลงก่อนที่จะบรรเลงเพลงอื่น ๆ เพื่อประกอบพิธีไหว้ครู และเป็นการเคารพและสักการะครูบาอาจารย์
ผ้ามงคล	หมายถึง ผ้าขาวม้าใช้พันศีรษะนักดนตรีกาหลอ เวลาเดินเข้าป่าช้าเพื่อกันผี
จังหวะ	หมายถึง การดำเนินทำนองเพลงด้วยเวลาในช่วงระยะที่สม่ำเสมอ
ทำนอง	หมายถึง ระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ซึ่งเรียงสลับซับซ้อนกัน ทำนองจะมีความสูง ต่ำ เพียงใด ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้แต่ง
สำนวน	หมายถึง ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นไว้ โดยเฉพาะที่เห็นว่าไพเราะและงดงาม แล้วนำไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของบทเพลง
หน้าทับ	หมายถึง จังหวะซึ่งทำหน้าที่กำกับบทเพลง ในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่กำกับหน้าทับ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง เช่น กลองแขก กลองทน สองหน้า เป็นต้น สำหรับบทเพลงกาหลอ หน้าทับที่ใช้ตีด้วย กลองทน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนในการศึกษา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักดนตรีกาหลอและผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งวัฒนธรรมดนตรีและบทเพลงเบื้องต้น

1.1.1 สํารวจเอกสารที่มีผู้ทรงคุณวุฒิได้เขียนเป็นบทความจากเอกสารต่าง ๆ

1.1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อค้นหาแหล่งที่มีวงดนตรีกาหลอในพื้นที่จังหวัดสงขลา รวมทั้งสืบค้นจากการบอกเล่าของชาวบ้านที่ยังมีวงดนตรีกาหลอ

1.1.3 เดินทางไปสังเกต และจดบันทึกข้อมูลด้านวัฒนธรรมดนตรีกับนักดนตรีกาหลอเป็นเบื้องต้น และนัดเตรียมวงเพื่อบรรเลง

1.2 การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลาและบันทึกบทเพลงดนตรีกาหลอ

1.2.1 ค้นคว้าจากเอกสารที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เขียนเป็นบทความจากเอกสารต่าง ๆ

1.2.2 บันทึกภาพถ่าย สไลด์ ประกอบด้วยบริเวณที่อยู่อาศัย และนักดนตรี เครื่องดนตรี วงดนตรี โรงกาหลอ การบรรเลงในงานศพ

1.2.3 สัมภาษณ์และจดข้อมูลในพื้นที่

1.2.4 บันทึกเสียงการแสดงดนตรีในพื้นที่ที่นัดหมาย ได้แก่ วัด บ้าน นักดนตรี ในงานที่มีวงกาหลอแสดง เพื่อบันทึกข้อมูลและบทเพลงดนตรีกาหลอของแต่ละวงที่มีอยู่

2. การจำแนกข้อมูล

2.1 ข้อมูลจากเอกสารตำราต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์

2.1.1 จัดหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา

2.2 ข้อมูลจากภาพถ่าย

2.2.1 รวบรวมภาพถ่ายนักดนตรี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่

2.2.2 เพื่อรวบรวมข้อมูลนักดนตรีกาหลอ ในจังหวัดสงขลา ประกอบการเขียนรายงานวิจัย

2.3 ข้อมูลจากบทเพลงดนตรีกาหลอ

2.3.1 จำแนกบทเพลงประกอบด้วยชื่อเพลง จำนวนเพลงแต่ละวง

2.3.2 ถอดเพลงออกเป็นโน้ตสากล เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

3. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลด้านเอกสาร ภาคนามในด้านวัฒนธรรมดนตรีกาหลอ ผู้วิจัย
จะนำเสนอเปรียบเทียบในเชิงพรรณนาในหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 นักดนตรี

3.1.2 เครื่องดนตรี

3.1.3 การแต่งกาย

3.1.4 โอกาสการแสดง

3.1.5 โรงกาหลอ

3.1.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

3.2 รายละเอียดบทเพลงดนตรีกาหลอตามหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 จำแนกบทเพลง

1. ประกอบด้วยชื่อเพลง จำนวนเพลงแต่ละวงและแต่ละพื้นที่

ของอำเภอ

3.2.2 คำอธิบายเพลง

1. ความหมายของชื่อเพลง

3.2.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอตามหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะการเดินทำนองและสำนวนเพลงทางปี

2. ความยาวของเพลง

3. จำนวนท่อน จำนวนหน้าทับ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย โดยแบ่งประเด็นในการศึกษาเป็น 3 หมวด ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม
2. เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกาหลอ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์

1. เอกสารที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 746) ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” ไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามและเป็นวิถีชีวิตของหมู่คณะ ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และความมีศีลธรรมอันดีของประชาชน ทางวิทยาการหมายถึงพฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่คณะสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้กันในกลุ่มคณะ นอกจากนี้ พระยาอนุมานราชธน (2513 : 2) ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” ในฐานะของนักมานุษยวิทยาว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยการเรียนรู้จากกันและสืบต่อเนื่องเป็นความเจริญก้าวหน้า หรืออาจจะกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นคำสมาสคือการรวมคำ 2 คำ เข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ “วัฒนธรรม” หมายถึง ความเจริญงอกงามรุ่งเรือง และ “ธรรม” หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ เมื่อรวมแล้ววัฒนธรรมจึงหมายถึงความเป็นระเบียบ ความมีวินัย ส่วน สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์ (2527 : 13-17) ได้กล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมคือ แนวทางในการแสดงออกของวิถีชีวิตทั้งปวงที่บุคคลของกลุ่มชนคิดขึ้น หรือกระทำขึ้นเป็นต้นแบบหรือเสริมต่อขึ้น แล้วคนส่วนใหญ่ของกลุ่มชนคิดขึ้นหรือกระทำขึ้นเป็นต้นแบบหรือเสริมต่อขึ้น แล้วคนส่วนใหญ่ของกลุ่มชน

ยอมรับสืบทอดจนกระทั่งสิ่งนั้นส่งผลต่อนิสัยของความคิด การเชื่อถือ และการกระทำของคนหมู่มากในกลุ่มชนนั้น ส่วน สุพัตตรา สุภาพ กล่าวถึง วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างกฎเกณฑ์ระเบียบขึ้นในสังคม (สุพัตตรา สุภาพ. 2528 : 119) นักวิชาการทางการศึกษา ลาโรซ บัวศรี (2531 : 37) ได้นิยามเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง ความดี ความงาม และความจริงในชีวิตมนุษย์ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ และได้ตกทอดมาถึงเราในสมัยปัจจุบัน หรือว่าที่เราได้ปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นในสมัยของเราเองและในทางตรงกันข้าม รัชนิกร เศรษฐ (2532 : 119-120) กล่าวถึงวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการ และผลงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เป็นมรดกตกทอดกันมาในสังคมไทยทุกเรื่อง และไม่จำกัดว่าต้องมีกฎหมายกำหนดไว้หรือเป็นกิจกรรมที่ “เจริญ” ตามเกณฑ์ของชนชั้นปกครองของสังคมเท่านั้น แต่รวมถึงชาวบ้านด้วย “วัฒนธรรม” ในความหมายนี้เน้นเรื่อง “อดีต” และ “เอกลักษณ์” ของชาติและ อมรา พงศาพิชญ์ (2533 : 1) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมคือระบบในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น มิใช่ระบบที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณ

1.2 ลักษณะของวัฒนธรรม

พระยาอนุมานราชธน (2515 : 73) ได้แสดงความคิดเห็นถึงลักษณะวัฒนธรรมดังนี้

1. มีการสะสม หมายถึง จะต้องมียุคนเดิมอยู่ก่อนแล้วและสะสมทุนนั้นให้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
2. วัฒนธรรมต้องมีการปรับปรุง หมายถึง ต้องรู้จักดัดแปลงและปรับปรุงส่วนที่บกพร่องอยู่ให้เหมาะสมและถูกต้อง
3. จะต้องมีการถ่ายทอด คือ การทำให้วัฒนธรรมนั้น ๆ แพร่หลายในวงกว้าง
4. มีการอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นหรือชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

สุพัตตรา สุภาพ (2518 : 68) ได้กล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน เช่น การแต่งกาย การละเล่น การขับร้อง

2. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้ จึงสามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง บุคคลเกิดในสังคมใด ก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้น เกิดการถ่ายทอดเป็นมรดกทางสังคม

3. เป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำรงชีวิต วัฒนธรรมทำให้สามารถจำแนกความแตกต่างของสังคมแต่ละสังคมได้ บุคคลเกิดในสังคมใดก็เรียนรู้วัฒนธรรมจากบุคคลในสังคมนั้น

4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ รับเอารูปแบบของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่มีอยู่เดิมและปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปไม่คงที่ เช่น ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของวัฒนธรรมดังกล่าวได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของวิเชียร ฤกษ์การ (2529 : 30-31) ที่ได้อธิบายลักษณะวัฒนธรรมไทยไว้ในหนังสือ “วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย ให้อดังนี้”

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่จะต้องเรียนรู้
2. วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม
3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมที่มีความสอดคล้องกันอีกในลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่มีแง่มุมเพิ่มขึ้น เช่น รพีพรรณ สุวรรณวิจิตร (2530 : 32-33) ได้แยกอธิบายลักษณะของวัฒนธรรม ให้อดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมมีส่วนเป็นเจ้าของ
2. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้
3. วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม
4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้
5. วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำเนินชีวิต

6. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็นสิ่งที่เหนืออินทรีย์ กล่าวคือ มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และ จุมพล นิมพานิช (2532 : 132-137) ได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของวัฒนธรรมว่า

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ อีกนัยหนึ่งก็คือว่ามนุษย์จะอยู่โดยปราศจากวัฒนธรรมไม่ได้

1. เป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากมนุษย์ด้วยกัน
2. วัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาโดยกำเนิด และไม่ใช่สิ่งที่อาจจะถ่ายทอดทางพันธุกรรม นิสัย และความสามารถต่าง ๆ ของมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น

3. วัฒนธรรมของแต่ละสังคมมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าวัฒนธรรมใดดีกว่าวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมนั้นย่อมมีความหมายเหมาะสมถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของแต่ละสังคม

4. วัฒนธรรมเป็นผลรวมของหลาย ๆ สิ่ง หมายถึง วัฒนธรรมของสังคมหนึ่งเป็นผลรวมของแบบแผนการดำเนินชีวิตหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามสภาพของแต่ละสังคม

1.3 ประเภทของวัฒนธรรม

ผู้ศึกษาด้านวัฒนธรรมได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้ดังนี้

พระยาอนุมานราชธน (2515 : 111) แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุขกาย เพื่อให้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ วัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ สิ่งที่มีความจำเป็นเบื้องต้นในชีวิตคือปัจจัย 4 และสิ่งอื่น ๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องอาภรณ์ที่ประกอบกันเป็นเครื่องป้องกันตัว

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ หมายถึงสิ่งที่ทำให้ปัญหาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้ เป็นการบำรุงความคิดทางปัญญา ศาสนา จรรยา ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย และระเบียบประเพณี ซึ่งการแบ่งประเภทวัฒนธรรมเช่นนี้มีความเห็นสอดคล้องกันกับ สุพัตตรา สุภาพ (2518 : 64) โดยได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท เช่นเดียวกันดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึงแบบหรือวิธีประดิษฐ์ ตลอดจนถึงเทคโนโลยีที่มีวัตถุเป็นหลัก เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2. วัฒนธรรมทางจิตใจหรือวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ หมายถึง แบบอย่าง

การปฏิบัติหรือแนวทางแห่งความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ธรรมเนียมประเพณี แบบแผนแห่งพฤติกรรม เป็นต้น

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 9) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านศาสนา และด้านจิตใจ ซึ่งเป็นเรื่องของแนวทางหรือหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต

2. เนติธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี

3. วัตถุธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ

4. สหธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางสังคม เช่น การติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนและมารยาทในสังคม

ประสาธน์ หลักศิลา (2514 : 119) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้

3 ประเภทดังนี้

1. แนวความคิด หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงออกมาทั้งที่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับชาติ - เทพ - นรก - สวรรค์ พระเจ้า อุดมการณ์ทางการเมือง เชื่อว่ากินกล้วยเผ็ดจะทำให้มีลูกแฝด เป็นต้น แนวความคิดนี้รวมทั้งความคิดที่ถูกความคิดที่ผิด และความคิดที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าถูกหรือผิด

2. ปทัสถาน หมายถึง ระเบียบประเพณีอันเป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติของคนในสังคม การกระทำ การงดเว้น ข้อปฏิบัติ ข้อห้าม ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคมที่ยอมรับและปฏิบัติอย่างเดียวกัน เช่น พิธีการแต่งงาน พิธีกรรมเกี่ยวกับการตาย ระเบียบ กฎหมาย เป็นต้น

3. วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ สิ่งที่เรามีในฐานะสมาชิกของสังคมเป็นสิ่งของต่าง ๆ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยา อาหาร ยานพาหนะ เป็นต้น

ประมวล ดิศักดิ์สัน (2521 : 14-15) แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ ประกอบด้วยผลผลิตแห่งความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์ ได้แก่ ศิลปะ ทัศนกรรมต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีของมนุษย์ รวมถึงการประดิษฐ์เครื่องมือและผลิตผลของการใช้เครื่องมือ

2. วัฒนธรรมทางสังคม การประกอบพิธีกรรม การใช้ภาษา การเลี้ยงดูทารก การนับลำดับญาติ การประกอบอาหาร การทำมาหากิน การนับถือศาสนา ความเชื่อ ศาสนา การปกครอง จารีตประเพณี จรรยาบรรณ หรือข้อห้ามต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 ความสำคัญของวัฒนธรรม

อาณนที อาภาภิรม (2516 : 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า การที่คนเราเหมือนหรือไม่เหมือนคนอื่น ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การมองเห็นการกระทำของสัตว์ แต่การที่จะมองเห็นอะไรอย่างไรมันย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เช่น การมองเห็นเดียวกันของคนต่างวัฒนธรรมย่อมทำให้ความหมายต่างกันไปด้วย ตัวอย่าง การมองดวงจันทร์ของคนแต่ละส่วนของโลกจะมองเห็นสิ่งที่อยู่ในดวงจันทร์แตกต่างกัน เช่น คนไทยมองเห็นกระต่าย ส่วนคนอเมริกันมองเห็นเป็นมนุษย์ผู้ชาย เป็นต้น ส่วนการสร้างที่อยู่อาศัย การบริโภค การประกอบอาชีพ การแต่งกายเหล่านี้ เป็นผลมาจากวัฒนธรรมทั้งสิ้น

อมรา พงศาพิชญ์ (2525 : 76) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมสรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างเพื่อความเป็นรูปแบบของสังคมที่มีเสถียรภาพขึ้นแสดงถึงความเจริญงอกงามให้กับสังคมและกลุ่มบุคคลในสังคม หากขาดวัฒนธรรมแล้วสังคมก็ย่อมขาดเอกภาพ นั้นหมายถึงสังคมจะรวมกันเป็นสุขไม่ได้ วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยที่มีลักษณะผสมผสานภายในเนื้อเดียวกัน ซึ่งทำหน้าที่สร้างสรรค์และกำหนดรูปแบบของสมาชิกในสังคมได้อย่างชัดเจน วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่ช่วยให้โครงสร้างของสังคมอยู่ได้อย่างมีแบบแผน เพราะได้ผู้มีภาวะทางจิตใจของสมาชิกในสังคม ส่งผลให้สังคมมีเอกภาพ

จุมพล หนิมพานิช (2526 : 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น สถาบันครอบครัว วัฒนธรรมทำหน้าที่ควบคุมสังคมให้เกิดความเป็นปึกแผ่น สร้างหรือจัดรูปแบบความประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคม

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2534 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งละเอียดอ่อนที่มีพลังต่อกลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของอย่างมหาศาล กำหนดบุคลิกภาพ ศักยภาพและคุณภาพ มีการเกาะเกี่ยวอย่างแนบแน่นกับสถาบันพื้นบ้านของเขามาแต่เริ่มปฏิสนธิ แล้วค่อย ๆ พุ่มพักหยั่งลึกงอกงามขึ้นโยงยึดเข้ากับสถาบันพื้นบ้าน

อย่างเหมาะสม ความเป็นจริงทั้งปวงของรูปแบบและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อกลุ่มชน เป็นความงามที่เหนือกว่าสิ่งทีนักวิชาการหรือนักบริหารคนใดจะเสกสรรค์ปั้นแต่งให้งามตามใจคิด และปทัสถานของตน

2. เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกาหลอ

2.1 ความหมายและความเป็นมาของกาหลอ

กาหลอ เป็นวงดนตรีพื้นบ้านประเภทเครื่องประโคมที่เก่าแก่ของภาคใต้มานานแล้วและบรรเลงกันเฉพาะงานศพของภาคใต้เท่านั้น นักวิชาการต่างก็ได้ศึกษาความหมายและความเป็นมาของดนตรีกาหลอซึ่งก็ยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่ เกี่ยวกับเรื่องนี้ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2522 : 31-32) ได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

กาหลอ เป็นคำตามสำเนียงมลายูมาจากคำว่ากาลาคือ พระอิศวร ซึ่งเป็นเทพแห่งความบันเทิงและเทพแห่งความอวสาน ที่ไทยเรียกว่า พระกาฬ ส่วน ประทุม ชุมเพ็งพันธ์ (2519 : 173) ได้ให้ความเห็นว่า “กาหลอ” น่าจะมาจาก “กาหล” ซึ่งหมายถึงแตรงอน อีกทีก็ กุ่นวาย ก็อาจเป็นได้ และวิเชียร ณ นคร และคณะ ก็อ้างว่า “กาหลอ” เป็นคำประสมระหว่าง “กา” กับ “หลอ” กา คืออีกา ส่วนคำว่า หลอ ในภาษาถิ่นใต้หมายถึงสิ้นหลุดจากที่จับ เมื่อประสมกันแล้วมีความหมายว่า เมื่ออีกาได้ฟังดนตรีประเภทนี้จะรู้สึกเพลิดเพลินเคลิบเคลิ้มในความไพเราะจนสิ้นหลุดลงจากที่จับเกาะ และได้กล่าวถึงความหมายของกาหลอพอสรุปได้ว่า ดนตรีและนาฏศิลป์ของไทยภาคใต้ของมาเลเซียและอินโดนีเซีย ต่างก็ได้รับวัฒนธรรมของอินเดียมา เทพเจ้าการบันเทิงและดนตรีของอินเดียคือพระศิวะมหาเทพ ซึ่งเป็นเทพแห่งกาลด้วย พระชายา คือพระอุมา เทพทั้ง 2 ทำหน้าที่เป็นเทพแห่งความตาย ในหมู่เกาะชวารู้จักกันในนามพระภัทรกาละ และเจ้าแม่กาสิ จึงเชื่อว่าการประโคมกาหลอในงานศพภาคใต้ มาจากคตินับถือพระศิวะหรือพระกาล ซึ่งเป็นเทพแห่งดนตรีและความตายนั่นเอง

ไพโรจน์ ด้วยวิเศษ (2535 : 48) ได้ศึกษาความเป็นมาของกาหลอ โดยแสดงทรรศนะไว้ว่า กาหลอมีขึ้นเมื่อใดไม่มีใครทราบ จากตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา กาหลอน่าจะกำเนิดขึ้นในสมัยพุทธกาล มีตำนานความเป็นมาหลายกระแสล้วนเกี่ยวข้องกับศาสนาทั้งสิ้นดังนี้

1. พระพุทธเจ้าทรงดำริให้มีกาหลอขึ้น เพื่อใช้ประโคนหน้าเศียรของพระพรหม ซึ่งจะนำไปเก็บไว้ในมณฑปคันธกุฎี เขาไกรลาศโดยให้พระยมตีกลอง พระภูมีตีฆ้อง พระอาทิตย์เป่าปี่ ซึ่งนับว่าเป็นการประโคนครั้งแรก

2. กาหลอเป็นเสียงสวรรค์ที่พระพุทธองค์ทรงให้พระภิกษุคณะหนึ่ง สร้างขึ้นโดยให้พระกาเดิมสร้างปี พระการามและพระกาแก้วสร้างทนต์ 2 ใบ พระกาชาดสร้างฆ้อง ใช้เครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นบรรเลงหน้าพระศพของพระพุทธเจ้า ซึ่งถือว่าการบรรเลงกาหลอครั้งแรก

3. พระพุทธเจ้าเป็นองค์ให้กำเนิดกาหลอ เพื่อให้หน้าคและหน้าศพในพิธีทางพุทธศาสนา

สัจด์ ภูเขาทอง (2534 : 19-21) ได้กล่าวถึง “กาหลอ” ไว้ในหนังสือ “ประชุมบทความทางวิชาการดนตรีพอสรุปได้ว่า วงกาหลอหรือจะเรียกว่าแกหลอกก็ได้ เป็นวงดนตรีพื้นเมืองของชาวไทยภาคใต้ ที่ใช้บรรเลงในงานศพ และได้ตั้งข้อสันนิษฐานว่า วงบัวลอยอาจเอาคติมาจากวงแกหลอกก็ได้ หรือในทางกลับกันวงแกหลออาจเอาแบบอย่างมาจากวงบัวลอย และประเพณีการประโคนศพตามแบบอย่างของชาวไทยภาคใต้ เกิดไปพ้องกับประเพณีประโคนศพของชาวฮิสานใต้ ซึ่งใช้วงดุ่มโองประโคนศพ แม้จะแตกต่างกันในด้านเครื่องดนตรีไปบ้าง แต่ก็อยู่ในกลุ่มเดียวกัน สำหรับ สุจิตต์ วงเทศ (2532 : 18-21) ได้กล่าวถึง “กาหลอ” ไว้ในหนังสือ “ร้องรำทำเพลง) ดนตรีและนาฏศิลป์ ชาวสยาม มีใจความสำคัญว่าในแคว้นทมิฬภาคใต้ของอินเดียทุกวันนี้ยังใช้เครื่องมือตีและเป่าประโคนในงานศพและงานอื่น ๆ เมื่อสังการับแบบแผนเบญจดุริยางค์ไปจากอินเดียแล้วจึงเรียกประเพณีประโคนตีและเป่าในงานมงคลว่า “มังคลเกรี” ถ้าเป็นงานอวมงคลก็เรียก “อวมังคลเกรี” หลังจากนั้นก็มีชาวสยามบางกลุ่มรับแบบแผน “มังคลเกรี” ของลังกาเข้ามาใช้ในบ้านเมืองของตน จึงยังมีเค้ามูลเหลืออยู่ในวงที่เรียกชื่อคล้ายกันว่า “มังคละ” ซึ่งแพร่หลายในแถบจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดสุโขทัย นอกจากนั้นยังคงแพร่หลายอยู่ในท้องถิ่นภาคใต้ โดยที่เรียกกันทุกวันนี้ว่า “วงกาหลอ” นอกจากนี้ขุนอาเทศคดี (2523 : 85-87) ได้กล่าวถึง “กาหลอ” ไว้ในหนังสือชีวิตไทยบักขี้ได้ ชุดที่ 4 ว่า ประเพณีการทำศพให้แก่ผู้ตายในจังหวัดภาคใต้ที่ได้ยึดถือปฏิบัติติดต่อกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณนั้นได้กระทำกันเป็นพิธีรีตองอย่างพิถีพิถัน โดยถือว่าการตายเป็นเรื่องอัปมงคล เป็นเสนียดจัญไร โดยเครื่องที่ใช้ประโคนในงานศพใช้ดนตรี “กาหลอ”

ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2536 : 1-3) ได้กล่าวถึง “กาหลอ” ในด้านวัฒนธรรม โดยมีเนื้อหาสรุปได้ว่า กาหลอมีได้เกิดมีขึ้นจากสังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวใต้ แต่เป็นวงดนตรีของชนชาวอินเดียเข้ามาพร้อม ๆ กับศาสนาพราหมณ์ เหตุผลที่เกิดความเชื่อเช่นนี้เพราะจากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวของกาหลอในเขตจังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช สงขลา และได้ศึกษางานค้นคว้าของผู้ทรงความรู้หลายท่าน ทำให้ทราบว่าวัฒนธรรมของดนตรีกาหลอมีความผูกพันอยู่กับความเชื่อและพิธีกรรม ซึ่งตรงกับวิถีทางของศาสนาพราหมณ์ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าแห่งพิธีกรรม

2.2 องค์ประกอบของดนตรีกาหลอ

การบรรเลงของวงกาหลอมีองค์ประกอบต่าง ๆ หลายอย่าง ขวน เพชรแก้ว (2524 : 32) อุดม หนูทอง (2530 : 27) พิทยา บุษราร์ตน์ (2531 : 48) และกวี ศิริธรรม (2532 : 181) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของดนตรีกาหลอพอสรุปได้ดังนี้

2.2.1 นักดนตรี มี 3-4 คน นายโรงหรือหัวหน้าวงคือคนเป่าปี่ เรียก “นายปี่” ตีฆ้อง 1 คน เรียก “นายฆ้อง” ตีทวน 1-2 คน เรียก “นายทวน” การตีทวนถ้าใช้นายทวนคนเดียวก็นำทวนทั้ง 2 ลูกวางเรียงกันเพื่อให้ตีได้สะดวก

2.2.2 เครื่องดนตรี กาหลอประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 อย่าง ได้แก่

1. ปี่ห้อย หรือที่พวกกาหลอเรียก “ปี่สวรรค์” 1 เล้า ใช้เป่าดำเนินทำนอง

2. กลองทวน หรือที่พวกกาหลอเรียกว่า “กลองสวรรค์” 2 ลูก เสียงทุ้ม เรียก “ทวนแม่” เสียงแหลม เรียก “ทวนลูก” ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะ

3. ฆ้อง 1 ลูก เสียงทุ้มกังวาล ใช้ตีรับจังหวะทวนตอนปลายจังหวะ

2.2.3 การแต่งกาย เครื่องแต่งกายของกาหลอแต่เดิมนั้นแม้จะเรียบง่าย แต่ก็เคร่งครัดมาก โดยเฉพาะผู้เป็นหัวหน้าวงกาหลอ (ผู้เป่าปี่) จะต้องนุ่งผ้าโจงกระเบน และสวมเสื้อสีขาวเท่านั้น จะแต่งกายในลักษณะอื่นไม่ได้ แต่ในปัจจุบันนี้ การแต่งกายดังที่ว่านี้ไม่มีปรากฏให้เห็นอีกแล้ว ส่วนใหญ่จะแต่งกายอย่างสะดวกสบาย

2.2.4 โรงกาหลอ เมื่อว่าจ้างกาหลอมาแล้ว เจ้าภาพต้องสร้างโรงพิธีให้กาหลอเข้าพักและประโคม โรงกาหลอเรียกว่า “โรงฆ้อง” โรงฆ้องที่สร้างจะต้องให้ส่วนยาวของโรงพุ่งจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเสมอ จะปลูกขวางตะวันไม่ได้ ขนาดของโรงกว้าง 5 ศอก ยาว 7 ศอก หลังคารูปหน้าจั่ว ใช้ใบจากหรือใบมะพร้าวทำกัน

2.2.5 เครื่องประกอบพิธีไหว้ครู มีสื่อสำหรับวางหมอนหนุนแล้วปูผ้าขาวทับ จัดเป็น “ที่ครู” และเครื่องสังเวณีมีข้าวสิบสอง (อาหารคาวหวาน 12 อย่าง ใส่ถ้วยตะไล 12 ใบ วางในสำหรับเดียวกัน) ไก่ต้ม 1 ตัว มะพร้าวอ่อน 1 ผล เหล้าขาว 1 ขวด พานใส่ดอกไม้ รูป 3 ดอก เทียน 3 เล่ม หมาก 9 คำ ด้ายขาว 1 ใจ เงิน 3 บาท แป้งหอม น้ำหอม

2.2.6 โอกาสที่เล่น เดิมที่ใช้ประโคมในงานบวชนาค ขึ้นเบญจา (รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ) งานบุญต่าง ๆ และงานศพ แต่เนื่องจากในช่วงหลังประมาณ 40 ปีมานี้ คงใช้กาหลอประโคมเฉพาะงานศพ (เฉพาะศพผู้อาวุโสเป็นที่เคารพนับถือ) ในปัจจุบันกาหลอจึงเป็นสัญญาณแห่งความตายไปโดยปริยาย

2.2.7 เพลงที่ใช้บรรเลง เพลงที่ดนตรีกาหลอใช้บรรเลงในแต่ละวงนั้น จะไม่เท่ากันและบางครั้งจะไม่เหมือนกันในการลำดับเพลงความแตกต่างของเพลงจะมีอยู่ประมาณ 7-33 เพลง ซึ่งมักเริ่มบรรเลงด้วยเพลงไหว้ครู หรือบางคณะเรียกเพลงแม่บทก่อนเสมอ เพลงที่คณะกาหลอใช้บรรเลงเป็นเพลงแม่บทนั้นมี 12 เพลงคือ เพลงสร้อยทอง เพลงจุดได้ เพลงทอมท่อม เพลงสุริยน เพลงคุมพล เพลงทองศรี เพลงแสงทอง เพลงนกเป็ดน้ำ เพลงชักขาก (ศพ) เพลงยายแก่ เพลงไก่ลม เพลงสร้อยทองขัดผ้า (ชื่ออาจแตกต่างไปตามท้องถิ่น) การบรรเลงเพลงกาหลอนั้นถ้าเป็นไปตามความเชื่อเช่นไหว้ครู ใช้เพลงสร้อยทอง เพลงจุดได้ เพลงสุริยน เพลงคุมพล เวล่านาคไปเชิงตะกอน จะบรรเลงเพลงชักขาก เพลงยายแก่ บรรเลงเพื่อขอไฟจากยายแก่มาจุดเผาศพ เพลงไก่ลม บรรเลงเพื่อขอลมให้มาช่วยกระพือไฟให้ติดดีขึ้น เพลงสร้อยทองขัดผ้า จะบรรเลงตอนขัดผ้าข้ามโลงศพขณะจุดไฟเผา ตอนกลางคืนใช้เพลงทองศรี ตอนเช้าใช้เพลงนกเป็ดน้ำ เพลงแสงทอง เพลงกาหลอทุกเพลงเดิมมีเนื้อร้อง แต่ไม่มีการขับร้อง มีเนื้อไว้เพื่อเป่าปี่ฮ้อยเลียนเสียง กล่าวกันว่านายปี่ที่เป่าปี่ได้ดีเสียงปี่ฟังชัดเกือบเป็นถ้อยคำ และเนื่องจากเพลงส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจากไป จึงชวนให้สลดหดหู่ยิ่งนัก

2.3 ขนบนิยมในการบรรเลงดนตรีกาหลอ

ดนตรีกาหลอส่วนใหญ่จะมีขนบนิยมในการบรรเลงคล้ายคลึงกัน อาจแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดเล็กน้อย ไพโรจน์ ด้วยวิเศษ (2535 : 50) และอุดม หนูทอง (2530 : 31) ได้กล่าวถึงขนบนิยมในการบรรเลงของวงดนตรีกาหลอตามขั้นตอนต่าง ๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

การรับคณะกาหลอไปประโคมศพ จะต้องนำหมาก 3 คำ ไปยังบ้านหัวหน้ากาหลอ ถ้าหัวหน้ากาหลอรับหมาก ก็แสดงว่าจะไปประโคมงานดังกล่าว เมื่อถึงเวลาไปประโคมศพ ก็จะออกจากเรือนโดยการเดินเวียนเรือน 3 รอบ พร้อมกับว่าคาถากัน เสนียดจัญไร แล้วไปยังบ้านเจ้าภาพซึ่งปลูกสร้างโรงกาหลอไว้แล้วเรียก “โรงฆ้อง” พอพลบค่ำคณะกาหลอจะทำนํ้ามนต์ไล่เสนียดจัญไร แล้วนำเครื่องดนตรีวางหน้าโรง จุดเทียนทำพิธีไหว้พระภูมิ หลังจากนั้นก็ลี้งทนเข้าโรง แล้วคณะกาหลอก็เข้าตาม พร้อมทำพิธีอัญเชิญครูหมอกาหลอมารับเครื่องสังเวย ซึ่งเจ้าของบ้านจัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว หลังจากไหว้ครูเสร็จก็ทำพิธีเบิกปากปี เสริจแล้วก็จะเริ่มประโคมด้วยเพลงไหว้พระเป็นเพลงแรก เพลงต่อไปก็ตามความเหมาะสม ก่อนยกศพจะทำพิธีลาโรง โดยหัวหน้าคณะกาหลอเป่าปี่ลาโรง แล้วก้าวออกจากโรงโดยการลี้งทนนำออกมา แล้วนำปี่มาวางลงบนพื้นดินหน้าโรงพิธีจุดธูปเทียนไหว้พระภูมิ เป็นอันเสร็จพิธี พร้อมนำศพไปเผาก็จะบรรเลงเพลงตามลำดับที่ใช้ในการเผาศพ เมื่อเผาแล้วนายปี่จะทำพิธีบวงสรวง “ตากาหลา ขายกาหลี” ซึ่งเป็นผีเจ้าป่าช้า จากนั้นก็คว่ำหม้องเดินออกจากป่าช้าเป็นอันเสร็จพิธี นอกจากนี้ โกมล คีมทอง (2514) ได้กล่าวถึง “กาหลอ” ไว้ในหนังสือสังคมศาสตร์ปริทัศน์ มีใจความว่า วงกาหลอเป็นวงดนตรีอย่างหนึ่ง ใช้เล่นทางภาคใต้เนื่องในงานศพเป็นสำคัญเพราะเหตุที่ท่อนองเพลงและเนื้อเพลงที่เล่นเป็นลักษณะเศร้าสร้อยและโหยหวนจับใจ ชวนให้สลดสังเวช และแต่เดิมมานอกจากจะนิยมหามาเล่นในงานศพแล้วยังนิยมใช้แห่หน้าเพื่อนำไปบวชด้วย แต่ทุกวันนี้แทบจะหาประเพณีการแห่หน้าด้วยวงกาหลอไม่ได้อีกแล้ว แม้ในงานศพก็ตาม จะมีศพที่หากาหลอมาเล่นก็ยากเสียแล้ว อย่างแก่งเจ้าภาพจะนำเทพกาหลอมาเปิดให้ฟัง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้วงดนตรีประเภทนี้สูญหายไปเร็ววันขึ้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์

3.1 เอกสารสิ่งพิมพ์

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533:1-185) ได้จัดทำหนังสือ “ดนตรีไทยวิเคราะห์” ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดนตรีไทย เนื้อหามีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ ลักษณะโดยทั่วไปของดนตรีไทย แนวทำนอง วรรณคดี เพลง รูปแบบ และจังหวะในแนววิเคราะห์นี้ สงัด ภูเขาทอง (2532:1-159) ได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียน “การดนตรีไทยและ

ทางเข้าสู่ดนตรีไทย” ขึ้นโดยเนื้อหาเป็นแนวทางการศึกษาวิชาดนตรีไทยทางด้านวิชาการ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีไทยกับสังคมไทย องค์ประกอบของดนตรี ประเภทเพลงไทย ลักษณะการผสมวง หลักการวิเคราะห์บทเพลงไทย สำหรับในด้านองค์ประกอบของดนตรี เจลิ้มศักดิ์ พิกุลศรี (2530:1-149) ได้จัดทำหนังสือ “สังคินิยมว่าด้วยดนตรีไทย” เนื้อหามีดังนี้ องค์ประกอบของดนตรี ทำนอง สีลาของดนตรีไทย ประเภทของเครื่องดนตรีและเพลงไทย แผนภูมิเปรียบเทียบระดับเสียงของเครื่องดนตรีไทย และ เจลิ้มศักดิ์ พิกุลศรี (2538:47-96) ได้เขียนบทความเรื่อง “วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน” ไว้ในหนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26 สารสำคัญของบทความมีดังนี้ องค์ประกอบของดนตรีพื้นบ้าน ลักษณะของดนตรีพื้นบ้าน ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรี นักดนตรี บทเพลง เครื่องดนตรี และวิธีวิเคราะห์เสียงดนตรี

3.2 เอกสารงานวิจัย

อรรพวรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ (2534:1-294) ได้ทำวิจัยเรื่องความคิดและภูมิปัญญาไทยชุด “ดุริยางคศิลป์” ผลการวิจัยพบว่า

1. การไหว้ครูดนตรีไทย เป็นสิ่งที่นักดนตรีไทยทุกคนต้องกระทำ เพราะเป็นความเชื่อของสังคมไทยว่า ความกตัญญูทวดที่เป็นสิ่งที่ตั้งถามควรแก่การปฏิบัติ
2. เครื่องดนตรีไทยแบ่งเป็น 4 ประเภทตามกริยาที่เล่นคือ ดีด สี ตี เป่า เครื่องดนตรีทุกชนิดมีกำเนิดจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย แต่ได้มีการปรับปรุงดัดแปลงและผสมผสานกับเครื่องดนตรีของกลุ่มคนในวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง การบรรเลงและการเรียนรู้เป็นไปตามประเพณี วัฒนธรรมของคนไทย วงดนตรีไทยแบ่งเป็น วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย และวงมโหรี
3. โครงสร้างของเพลงไทย ประกอบด้วย บันไดเสียง มี 7 เสียง ระยะห่างของแต่ละเสียงเท่ากัน มีอัตราจังหวะ 3 ชั้น 2 ชั้น และชั้นเดียว ทำนองมีแนวโน้มเป็นแบบเลียนเสียงเรียงหรือกระโดด การประสานเสียงเป็นแบบแนวนอน รูปแบบมีการแบ่งเป็นวรรค ประโยค ท่อน 6 อารมณ์เพลง
4. ประเภทของเพลงไทย แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความคิดของครูดนตรีแต่ละท่าน เพลงแต่ละประเภทมีความแตกต่างตามลักษณะของเพลง อัตราเพลง วิธีบรรเลงและโอกาสของการใช้

5. การร้องเพลงไทยพบว่า อาจมีการวิวัฒนาการมาจากการขับ-ลำ และ เพลงพื้นบ้านตั้งแต่สมัยสุโขทัย วิธีการร้องในปัจจุบันพบว่ามี 2 แบบ คือ ร้องแบบเก่า โดยบีบเสียงร้องให้แหลมสูงเสียงดังชัดเจน กับแบบใหม่คือใช้เสียงร้องแบบนุ่มนวล

ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ (2534:ก-ข) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ทางร้องเพลงสาธุการ” โดยเนื้อหาเป็นการศึกษาข้อมูลทำนองทางร้องวงใหญ่ ซึ่งบรรเลงด้วยเพลงสาธุการ จำนวน 10 ทาง จากนักดนตรีผู้มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 35 ปี จำนวน 10 ท่าน จากจำนวนเพลงทั้ง 10 เพลง ก็จะมาทำการวิเคราะห์หารูปแบบทำนองทางร้อง ความสัมพันธ์ระหว่างทำนองกับจังหวะ รูปแบบของเพลงและประโยคเพลง ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า เพลงสาธุการเป็นเพลงที่มีรูปแบบและทำนองทางร้องกำหนดไว้อย่างมีกฎเกณฑ์คือ ส่วนที่เป็นประโยคนำ 1 ประโยค ส่วนที่เป็นเนื้อทำนอง 54 ประโยค เนื้อทำนองแบ่งเป็นเที่ยวแรกและเที่ยวหลัง มีลักษณะรูปแบบ A B A C ทำนองเที่ยวแรกเริ่มจาก A ถึง B เที่ยวหลังย้อนซ้ำทำนองที่รูปแบบ A แล้วแยกทำนองไปยังรูปแบบ C ซึ่งมีชื่อเฉพาะว่า สาธุการเที่ยวน้อยหรือ พระเจ้าเปิดโลก ส่วนระดับเสียงลูกตกมี 6 เสียง คือเสียง เร มี ฟา ซอล ลา และซี

ปิ๊ป คงลายทอง (2538:ก-ข) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “เพลงปี่จួយาย : การวิเคราะห์ทางดนตรีวิทยาและสภาพสะท้อนแห่งความงาม” โดยเนื้อหามีดังนี้ สองบทแรกได้บรรยายถึงกรอบแห่งการวิจัย เน้นเรื่องความเป็นมา โครงสร้าง ทำนอง บทร้อง ลักษณะคำประพันธ์ การขับร้องและการร่ายรำเพลงจួយาย งานที่สำคัญที่สุดปรากฏในบทที่ 3 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วิธีการเป่าปี่เพลงจួយาย อันได้แก่ วิธีการบังคับลม การใช้นิ้วปิดรูป การประสานวิธีการใช้ลิ้นผู้เป่าให้เข้ากับลิ้นปี่ โดยเสนอออกมาเป็นรูปของตาราง 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำร้องแต่ละคำ รูป และโน้ตที่ใช้กับตำแหน่งเสียงของคำนั้น ๆ รวมทั้งวิธีการเป่าปี่แต่ละคำไว้อย่างละเอียด

จากจำนวนเพลงจួយาย 13 บท ได้คัดเลือกเพลงปี่จួយายสามเพลงเอกคือ จួយายพราหมณ์ จួយายเบญจกายแปลง และจួយายทศกัณฐ์ลงสวน ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นชัดจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ว่า เพลงจួយายนี้เป็นที่รวมแห่งศิลปะที่สูงส่งนานาประการ เป็นงานแห่งภูมิปัญญาไทยอย่างแท้จริงที่ไม่มีชาติใดเสมอเหมือน

พจนารถ แสงประดับ (2538) ได้ทำปริญญาานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกของสร้อย เสียงเสนาะ” ผลการศึกษาสรุปได้ว่าเพลง

บอกสร้อย เสียงเสนาะ เป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2468 เรียนหนังสือถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา แต่เรียนไม่จบเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มหัดเล่นเพลงบอก เมื่ออายุ 17 ปี และยึดอาชีพเป็นนักเพลงบอกมาจนถึงปัจจุบัน นับเวลาได้นานกว่า 52 ปี มีเทคนิคการร้องเพลงบอกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ เป็นเพลงบอกที่มีน้ำเสียงไพเราะน่าฟัง รวมทั้งสามารถใช้ถ้อยคำที่กลมกลืนและเห็นภาพพจน์ได้ มีผลงานวรรณกรรมเพลงบอกหลายเรื่องที่ได้รับรางวัล

ด้านองค์ประกอบของวรรณกรรมปรากฏว่า เนื้อเรื่องมีความหลากหลาย แนวคิดที่ปรากฏมีผลต่อชีวิตและสังคมในสภาพการณ์ต่าง ๆ มีการใช้กลอนในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งบทกลอนเหล่านี้ก่อให้เกิดอารมณ์และทัศนคติที่ลึกซึ้ง

ศาสตราจารย์ พรมนิน (2538:298) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “วิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าคือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กของอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ การแต่งกาย และด้านอาหาร ผลการศึกษาปรากฏว่าชาวปากพนังนิยมสร้างที่อยู่อาศัยแบบเรียบง่ายชั้นเดียว มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่งกายตามสมัยนิยมแบบภาคใต้ทั่วไป และนิยมอาหารที่มีรสจัด

วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ผลจากที่ได้ศึกษาพบว่า ด้านความเชื่อจะเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม เชื่อทางด้านไสยศาสตร์ การนำเพ็ญกุศลในด้านต่าง ๆ และมีความนิยมในความเป็นอิสระ รักพวกพ้อง ยึดมั่นในจารีตประเพณี

ขวาลา จินดาผ่อง (2538 : 201) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาลิเกป่าในจังหวัดตรัง” ผลการศึกษาปรากฏว่าองค์ประกอบในการแสดงลิเกป่าประกอบด้วย คณะลิเกป่าทั้งผู้แสดงและผู้เล่นดนตรี ประมาณ 15-20 คน ดนตรีที่ใช้มีรำมะนา 2-3 ลูก ฉิ่ง กรับ ปี ซอ การแต่งกายตอนแสดงแรกแต่งแบบสืบทอดกันมา ตอนแสดงตามท้องเรื่อง ถูกแต่งแบบชาวบ้านทั่วไป แสดงได้ในงานต่าง ๆ ทุกงาน แต่ถ้าเป็นงานศพ งานก๊วนจะต้องทำพิธีทางไสยศาสตร์ก่อนเริ่มแสดง มีการปลูกโรงแสดง มีทั้งยกพื้นและไม่ยกพื้น หน้าโรงเป็นเวที หลังโรงเป็นห้องแต่งตัว นอกจากนี้ลิเกป่ายังมีการยึดขนบนิยมในการแสดงแบบดั้งเดิมคือ เริ่มด้วยการเบิกโรง การว่าดอกล การไหว้ครู การ

บอกชุด การออกแขกแดง การบอกเรื่องเล่นเรื่อง

บทร้องลิเกป่าสะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรม ทำให้มีส่วนเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ว่าที่ร้อยตรีธนายุทธ มณีช่วง (2537 : 276-277) ได้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการละเล่น “โตะครีมี” ในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาปรากฏว่าโตะครีมีเกิดจากความเชื่อในอำนาจของเทพเจ้าและสิ่งเร้นลับ ว่าสามารถที่จะช่วยรักษาความเจ็บป่วยได้ ดังนั้นการเล่นโตะครีมีก็เพื่อรักษาความเจ็บไข้ แก้กบน และเพื่อบวงสรวงครุ องค์ประกอบของโตะครีมีมีดังนี้ คณะผู้เล่น การแต่งกาย สถานที่ โอกาสที่เล่น ดนตรีที่ใช้ประกอบ อุปกรณ์เครื่องใช้ การรับชมชนมากและวิธีเล่นที่มีลักษณะเฉพาะพิธีกรรมจัด 4 วัน แต่ละวันมีธรรมเนียมเฉพาะ นอกจากนี้ความเชื่อเกี่ยวกับการเล่น เป็นความเชื่อเกี่ยวกับภูตผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระภูมิเจ้าที่ เวทมนตร์คาถา เครื่องรางของขลัง การถือเคล็ด ลักษณะบุคคล ทิศทาง องค์ประกอบต่าง ๆ และขั้นตอนในการเล่นก็มีความเชื่อในอำนาจเร้นลับทั้งสิ้น ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องดนตรี และการประโคม บทขับร้อง การปลุกโรง การรักษาอาการป่วยไข้ การแก้บน และความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องสังเวศ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถ่ายทอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ช่วยให้ผู้วิจัยได้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัยและสามารถนำความรู้พื้นฐานเหล่านี้มาใช้ในการเขียนเค้าโครงการวิจัยและความรู้พื้นฐานส่วนหนึ่งช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล และอภิปรายผลในการศึกษาเรื่องนี้

บทที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์วงดนตรีกาฬลพ จำนวน 5 วง คือ วงกาฬลพ พรุเตาะ วงกาฬลพรัตนภูมิ วงกาฬลพประจำ วงกาฬลอนานหัว วงกาฬลพทับช้าง จังหวัด สงขลา ตามประเด็นต่อไปนี้

1. วิเคราะห์วัฒนธรรมดนตรีกาฬลพ
 - 1.1 นักดนตรี
 - 1.2 เครื่องดนตรี
 - 1.3 การแต่งกาย
 - 1.4 โอกาสการบรรเลง
 - 1.5 โรงกาฬลพ
 - 1.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง
 2. วิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาฬลพ
 - 2.1 จำแนกบทเพลง
บทเพลงประกอบด้วยชื่อเพลง และจำนวนเพลงแต่ละวง แต่ละพื้นที่
 - 2.2 ความหมายของชื่อเพลง
 - 2.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาฬลพ
 - 2.3.1 ลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงทางปี
 - 2.3.2 ความยาวของเพลง
 - 2.3.3 จำนวนท่อน, จำนวนหน้าทับ
1. วิเคราะห์วัฒนธรรมดนตรีกาฬลพ

การวิจัยวัฒนธรรมดนตรีกาฬลพ จำนวน 5 วงนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตั้งแต่รูปแบบประเพณีในการบรรเลงเบื้องต้น โดยเริ่มจากผู้ที่มีความประสงค์จะนำกาฬลพไปบรรเลงในงาน ซึ่งเจ้าของงานต้องไปติดต่อกาฬลพที่บ้านเพื่อเป็นที่ตกลงกันในวันเวลาและค่าจ้าง หากกาฬลพรับที่จะมาบรรเลง โดยมีรูปแบบประเพณีในการที่คณะกาฬลพได้มาบรรเลงในงานซึ่งมีพิธีตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับ จนกระทั่งคณะกาฬลพยกวง

กลับบ้าน หรือหมดงาน ซึ่งจะมีภาพประกอบในภาคผนวกเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ในพิธีจริงของวงกาหลอพุเตาะเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์เนื้อหาตามลำดับวงกาหลอดังต่อไปนี้

1.1 วงกาหลอพุเตาะ

1.1.1 นักดนตรี

นักดนตรีของวงกาหลอพุเตาะมีจำนวนทั้งหมด 4 คน ทุกคนมีบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกัน และใกล้กับวัดพุเตาะ ซึ่งเป็นที่นัดหมายมาพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นกันในยามว่างของคนวัยชรา และหางานอดิเรกทำในยามว่างเพื่อแก้เหงา ดังนั้นทุกคนจึงร่วมใจตกลงกันที่จะฝึกดนตรีกาหลอสืบเนื่องจากวงเก่าซึ่งหัวหน้าวงอายุมากแล้วไม่สามารถจะบรรเลงต่อไปได้ จึงได้ถ่ายทอดให้กาหลอคณะนี้ ดังนั้น กาหลอพุเตาะวงใหม่จึงเกิดขึ้นโดยใช้เวลาฝึกหัดไม่นานนัก จำนวนเพลงจึงบรรเลงได้น้อย สถานที่ฝึกซ้อมใช้วัดพุเตาะเป็นที่ฝึก เพราะวัดเป็นแหล่งนัดพบปะกันเป็นประจำอยู่แล้ว นักดนตรีของวงกาหลอพุเตาะมีดังนี้

นายชุมพัน ทองหอม นักปี่และหัวหน้าวงดนตรีกาหลอ อายุ 65 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีบุตร 2 คน ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา

นายชุมพันเริ่มสนใจและฝึกหัดดนตรีกาหลอเมื่ออายุ 62 ปี โดยฝึกปี่มาจากครูทองเพชร ไม่ทราบนามสกุล ครูทองเพชรเป็นหัวหน้ากาหลอที่มีอายุมากแล้วและมีความต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกาหลอให้แก่ผู้ที่สนใจ เพื่อที่จะอนุรักษ์ไว้มิให้สูญหาย ซึ่งตอนนี้ท่านมีอายุ 84 ปีแล้ว และเห็นว่านายชุมพันมีความสนใจตั้งใจจริง จึงได้ฝึกเพลงต่าง ๆ ไว้ให้นายชุมพัน โดยฝึกเพลงไหว้พระให้เป็นเพลงแรกเพราะถือว่าเป็นเพลงครู เพราะจะได้มีความเป็นมงคลแก่ตัวผู้ฝึกเองและประกอบกับนายชุมพันเป็นคนดีมีอุปนิสัยโอบอ้อมอารี จึงได้ยกให้เป็นหัวหน้าวงกาหลอต่อจากท่าน

นายแจ้ง แก้วอิทธิฤทธิ์ นักทณ (ลูก) นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีบุตร 2 คน อาชีพหลักที่ทำรายได้ให้แก่ครอบครัวคือ การทำนา ว่างเว้นจากการทำนาก็มาเล่นกาหลอเป็นรายได้พิเศษ

นายแจ้งเริ่มฝึกกาหลอเมื่ออายุ 68 ปี โดยฝึกมาจากผู้ใหญ่บ้านยก บ้านอยู่ ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นตำบลที่อยู่ติดกับตำบลทุ่งใหญ่ ทำให้การไปฝึกดนตรีกาหลอของนายแจ้งค่อนข้างสะดวก นายแจ้งแม้จะเพิ่งฝึกหัดแต่มีความเชี่ยวชาญในการเล่นเป็นอย่างดี มักจะคอยแนะนำในการเล่นและตีฆ้องในวงหากการตีจังหวะไม่แม่นยำ อีกทั้งเป็นคนอารมณ์ดีและพูดคุยสนุกสนานเป็นที่ชื่นชอบของคนทั่วไป ปัจจุบันนายแจ้งตาบอดทั้งสองข้างแต่ก็สามารถเล่นดนตรีกาหลอ และไปไหนมาไหนได้ โดยมีหลานเป็นผู้ช่วยนำทาง

นายพรหมศรี แก้วสันตน์ นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อายุ 69 ปี อยู่บ้านเลขที่ 31 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีอาชีพในการทำนา

นายพรหมศรีอายุ 66 ปี ก็เริ่มหัดเล่นดนตรีกาหลอโดยเป็นผู้เล่นทวน (แม่) โดยนายแจ้ง แก้วอิทธิฤทธิ์ เป็นผู้ฝึกหัดให้นายพรหมศรี นอกจากเล่นดนตรีกาหลอแล้ว ยังสามารถในการเล่นเครื่องทนมโนราห์ และแสดงเป็นตัวมโนราห์ได้อีกด้วย ดังนั้น ยามว่างจากการซ่อมหรือไปบรรเลงดนตรีกาหลอก็จะไปเล่นมโนราห์ตามงานต่าง ๆ อีกด้วย

นายยอด รัตนา นักฆ้อง นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อายุ 82 ปี อยู่บ้านเลขที่ 23 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีอาชีพในการทำนา มีบุตร 2 คน

นายยอด รัตนา เป็นนักดนตรีในวงกาหลอपुरเตาะ ที่มีอายุมากที่สุด แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคในการเล่นดนตรีแต่อย่างใด เนื่องจากนายยอดเป็นคนที่มีสุขภาพและอารมณ์ดี หากมีการฝึกซ่อมหรือไปบรรเลงที่ใดก็จะไปอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องจากมีอายุมากแล้วมักจะโดนเข้าหยาบจากเพื่อน ๆ เสมอ

เริ่มฝึกฆ้องเมื่ออายุ 79 ปี จากนายแจ้ง แก้วอิทธิฤทธิ์

1.1.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีของวงกาหลอपुरเตาะ ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด ดังนี้

1.1.2.1 ปีกาหลอหรือปี่ซ้อ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าชนิดหนึ่ง มีรูปร่างลักษณะคล้ายปี่ชวาหรือปี่จอน เสียงของปี่จะใช้เดินทำนองแทนคนขับร้อง

อธิบายให้เข้าใจภาษาและความหมายของความโคกเศร้าอาลัย สร้างบรรยากาศแห่งความวังเวง ความยาวของปี นับจากลันปีถึงลำโพงมีความยาว 40 ซม. จำแนกส่วนประกอบได้ 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ย้อปี คือส่วนที่เป็นปากปี ลักษณะปากปีจะผายบานออกคล้ายลำโพง ทำด้วยไม้หุ้มด้วยเงิน ส่วนกว้างของปากวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 8 ซม. ยาว 12 ซม. ส่วนด้านนอกของปีผูกมัดด้วย “ด้ายราด” สีขาว ด้ายราดนี้ หัวหน้ากาหลอผู้ทำหน้าที่เป่าปีจะใช้พันทุก ๆ ครั้งหลังจากทำพิธีไหว้ครูเมื่อไปบรรเลงในงานศพ เพื่อแสดงความเคารพสักการะต่อครูหมอกาหลอ เมื่อมีจำนวนมากขึ้นนักปีก็จะปลดด้ายออกแล้วค่อยพันใหม่เมื่อไปบรรเลงในงานศพในครั้งต่อไป ด้ายราดนี้ถือเป็นวัตถุมงคลปกป้องอันตรายได้และเป็นการเพิ่มความขลังให้แก่ปีอีกด้วย

ส่วนที่ 2 เล่าปี คือส่วนที่ต่อไปจากย้อปี โดยส่วนนี้จะมีลักษณะค้อย ๆ เรียวเล็กไปยังก่าพวด เล่าปีทำด้วยไม้หุ้มด้วยเงิน มีความยาว 23 ซม. มีรู ปิดเปิดเพื่อเปลี่ยนเสียงด้านหน้า 7 รู ด้านหลัง 1 รู

ส่วนที่ 3 ก่าพวด คือส่วนที่ต่อไปจากเล่าปีในส่วนของนักดนตรีมักเรียกกันว่า “พวดปี” ทำด้วยแผ่นโลหะประเภททองเหลือง ขดม้วนมีช่องเป็นรู มีความยาว 4 ซม.

ส่วนที่ 4 บังลม หรือจะเรียกกันในกลุ่มนักดนตรีว่า “แจงปี” ทำด้วยเปลือกหอยมุกเป็นแผ่นกลมรีเจาะรูตรงกลางเพื่อสอดเข้ากับก่าพวด มีเส้นผ่าศูนย์กลางวัดได้ส่วนกว้าง 4 ซม. ยาว 5 ซม. ประโยชน์ของบังลมคือ ช่วยรองรับริมฝีปากของนักปีมิให้ก่าพวดผ่านเข้าลำคอและยังช่วยพักเหนื่อยในกรณีที่เป่าปีนาน อีกทั้งยังกระชับต่อการจับคือในขณะเป่าจะเข้ากับรูปปากที่โป่งออกมา

ส่วนที่ 5 ลันปี คือส่วนที่อยู่ตอนปลายสุดต่อกับก่าพวด และระหว่างก่าพวดกับลันปีจะมีบังลมอยู่ตรงกลาง ลันปีเป็นส่วนที่เล็กที่สุด กว้างยาว 1 ซม. ทำจากใบตาลตัดซ้อนกัน 4 ชั้น ส่วนล่างพันด้วยด้ายต่อเข้ากับก่าพวด

1.1.2.2 ทน ทนเป็นชื่อกลองประเภทหนึ่งของชาวใต้จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ทนกลองทำจากไม้ขนุน หน้ากลองทั้ง 2 ข้างหุ้มด้วยหนังวัวตึงหนังแรงเสียงด้วยเชือกไนลอน และเครื่องปรับสายให้ตึงหย่อนทำด้วยอลูมิเนียม มีหู 2 ข้าง สำหรับผูกเชือก ใช้คล้องคอตีเมื่อต้องเดินนำขบวนแห่ และใช้แขวนไว้ในที่สูงเมื่อ

เก็บเครื่องดนตรีไว้ที่บ้าน มือซ้ายตีด้วยมือ มือขวาใช้ไม้ที่มีลักษณะงอ ๆ คล้ายรูปตัว V ตี หน้าที่ภายในวงจะเป็นตัวให้จังหวะหลักที่สำคัญท่อนที่ใช้ในวงกาหลอมี่ 2 ใบ ดังต่อไปนี้

1.) ทนแม่ เป็นกลองที่ทำหน้าที่ให้จังหวะยืน มีเสียงทุ้มต่ำ ส่วนสูงของท่น 61 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 27 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าเล็ก 21 ซม.

2.) ทนลูก เป็นกลองทำหน้าที่เสริมลีลา สอดแทรกให้สัมพันธ์กับจังหวะยืน มีเสียงแหลมสูง ส่วนสูงของท่น 62 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 27 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าเล็ก 19 ซม.

สำหรับท่นในวงกาหลอนี้ในความคิดของผู้วิจัยน่าจะเป็นกลองชนิดเดียวกับกลองมาลาญ ที่ใช้ในวงปี่พาทย์ชวา เพราะลักษณะของกลองและการตีคล้ายกัน อีกทั้งวงปี่พาทย์ชวาก็ใช้กลองมาลาญเล่นประกอบกับปี่ชวา ส่วนวงกาหลอก็ใช้ท่นกาหลอเล่นประกอบกับปี่ฮ้อซึ่งมีลักษณะคล้ายปี่ชวาเหมือนกันอีกด้วย

1.1.2.3 ฆ้อง ฆ้องกาหลอเป็นฆ้องที่มีขนาดใหญ่ เวลาตีมีเสียงดังกระหึ่มกังวานทำให้เสียงเพลงที่เกิดจากปี่และท่นมีความขลัง ฟังแล้วมีความรู้สึกน่ากลัวและวังเวง หน้าที่ภายในวงสำหรับฆ้องกาหลอนี้เป็นตัวทำจังหวะห่าง ๆ ฆ้องที่ใช้ในวงกาหลอมี่ 2 ใบ

ฆ้องลูกที่ 1 เส้นผ่าศูนย์กลาง 40 ซม. ขอบจัดรูกว้าง 7 ซม. ฆ้อง ปุ่มฆ้องเส้นผ่าศูนย์กลาง 8.5 ซม. ที่ขอบจัดรูกว้าง 2 รู สำหรับร้อยเชือกเพื่อสะดวกในการใช้แขวนขณะบรรเลง ได้ปุ่มฆ้องจะติด “ซี่อู้ง” ลักษณะเป็นก้อนกลมเล็กจะทำให้เสียงของฆ้องมีระดับเสียงต่ำ

ฆ้องลูกที่ 2 มีรูปร่างลักษณะเดียวกับลูกที่ 1 ต่างกันตรงที่ติด “ซี่อู้ง” ลักษณะจะเป็นก้อนแบน ทำให้เกิดเสียงฆ้องมีระดับเสียงที่สูง

ไม้ตีฆ้องที่ใช้ตีอยู่ในวงมี 2 แบบดังต่อไปนี้

1) ไม้ตีฆ้องที่นักดนตรีเป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นเองนั้น โดยใช้เส้นยางพาราซึ่งเป็นเศษวัสดุตกอยู่ตามใต้ต้นยางพารา นำมาพันกับเคอะมะพร้าวเมื่อนำมาตี เสียงที่ดังออกมาจะกระหึ่มกังวานน่าฟัง

2) ไม้ตีฆ้องที่ซื้อจากร้านขายเครื่องดนตรีทั่วไป ใช้ตีฆ้องในวงปี่พาทย์ แต่ก็ได้นำมาใช้กับฆ้องกาหลอและไม้ชนิดนี้มีรูปลักษณะสวยงาม ทำด้วยไม้ที่กลึงอย่างดีหุ้มด้วยผ้า เมื่อเปรียบเทียบกับเสียงกันแล้วจะดังและกังวานน้อยกว่า

1.1.3 การแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีวงกาหลอपुरเตาะ มีลักษณะแบบตามสบายไม่พิธีพิถันมากนัก มักสวมใส่เสื้อม่อฮ่อมแขนสั้นสีน้ำเงิน หรืออาจเป็นเสื้อเข็ดสีขาวหรือสีที่เหมะกับงานศพ นุ่งผ้าโสร่งซึ่งเป็นผ้าที่ชาวไทยมุสลิมนิยมสวมใส่ และใช้ผ้าขาวม้าคาดเอวหรือพาดบ่าตามแต่สะดวก ซึ่งผ้าขาวม้านี้มักติดตัวเสมอ เพราะใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น คาดเอว ทำให้การนุ่งโสร่งกระชับรัดกุมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ก็ใช้ห่มหรือเช็ดปากเช็ดมือภายในโรงกาหลออีกด้วย

1.1.4 โอกาสการบรรเลง

วงกาหลอपुरเตาะ จะรับงานแสดงเฉพาะงานศพโดยทั่วไป ซึ่งผู้ที่จะมารับกาหลอไปบรรเลงนั้น ต้องมาติดต่อกับหัวหน้ากาหลอให้เป็นที่แน่นอนในเรื่องการกำหนดวันบรรเลงและค่าจ้าง โดยเฉพาะวันที่มาติดต่อต้องนำหมากพลู รูปเทียน พร้อมภาชนะที่บรรจุมายังบ้านหัวหน้ากาหลอก่อน กาหลอถึงจะไปบรรเลงในงานนั้น ๆ ได้ ปัจจุบันวงกาหลอपुरเตาะยังมีการบรรเลงในงานศพบ้างเป็นครั้งคราว

1.1.5 โรงกาหลอ

หลังจากที่ได้นัดแนะวันที่ให้กาหลอมาบรรเลงเป็นที่แน่นอนแล้ว เจ้าภาพต้องมาจัดเตรียมโรงกาหลอเพื่อให้กาหลอเข้ามาพักและบรรเลง โดยโรงกาหลอนี้ในหมู่นักดนตรีกาหลอจะเรียกกันว่า “โรงฆ้อง” การปลูกสร้างไม่กำหนดตายตัวเป็นแบบง่าย ๆ ใช้ความสะดวกเป็นหลัก ขนาดของโรงไม่จำกัดความกว้างยาว เพียงแต่ดูให้พอเหมาะกับจำนวนนักดนตรี หลังคาต่อเติมออกมาจากโรงตั้งศพักอีกทีหนึ่งมุงด้วยจาก มีเสา 2 เสา ค้ำอยู่เสาทำด้วยไม้ไผ่ กันผาด้วยผ้าหนึ่งด้าน ความสูงประมาณ 1 เมตร พื้นปูแบบทอดหมอนและใช้ไม้กระดานวางเรียงเรียบเป็นพื้นสำหรับนั่ง ในส่วนที่ต้องเคร่งครัดเกี่ยวกับการปลูกสร้างโรงกาหลอคือ ต้องปลูกสร้างให้ถูกต้องทิศทาง ให้ความยาวของ

โรงทอดไปตามตะวันจะขวางตะวันไม่ได้ และตำแหน่งที่ตั้งของโรงกาหลอต้องอยู่ทางทิศ ตะวันออก และทิศใต้ของโรงศพเสมอ

1.1.6 รูปแบบประเพณีในการบวรวง

การรับกาหลอไปบวรวง เจ้าภาพต้องเตรียมหมากพลู กล้วยเทียน จำนวนไม่จำกัด จัดให้พอดีกับภานะที่บวรวง เช่น ชันหรือพาน ในส่วนของใบพลูต้อง ป้ายปูนที่กลางใบและวางใบพลูให้คว่ำลง นำไปยังบ้านหัวหน้ากาหลอ ในขณะที่เจ้าภาพ ยืนชันในสนาม พลู ให้แก่หัวหน้ากาหลอ ต้องจัดให้ส่วนของก้านใบพลูอยู่ทางด้านหน้า และส่วนหางยาวเรียวให้อยู่ด้านหลังซึ่งมายังเจ้าภาพ ซึ่งการจัดแบบนี้ถือเป็นธรรมเนียมที่ ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากหัวหน้ากาหลอรับชันหมากก็เป็นที่ยกต่องานกาหลอยินดี ไปบวรวงในงานนั้น ๆ พร้อมกับตกลงเรียกค่าราคาและรับไปบวรวง

เมื่อถึงวันนัดคณะกาหลอก็มาพร้อมกันที่วัดพุทไธสง เนื่องจากเครื่องดนตรีโดยเฉพาะกลองทนและฆ้องเก็บไว้ที่วัด เจ้าภาพก็ต้องจัดรถมารับคณะกาหลอที่วัด เพื่อจะได้ เดินทางไปบ้านเจ้าภาพโดยพร้อมเพรียงกัน

เมื่อมาถึงบ้านเจ้าภาพ หัวหน้ากาหลอเป็นคนแรกที่เข้าไปในโรงกาหลอ โรง กาหลอนี้เจ้าภาพต้องสร้างเตรียมไว้ให้คณะกาหลอเมื่อได้ตกลงว่าจ้างให้มาบวรวง โดย ก่อนที่หัวหน้ากาหลอเข้าโรงกาหลอ ก็มีการทำพิธีเข้าโรงโดยการบริการธูปคาถาเป็นการ “กันโรง” และ “กันตัว” เพื่อขับไล่ภูติผีปีศาจและเสนียดจัญไรทั้งปวง ว่า “โอมภู เข้า ห้อง เข้าห้องศาลา ผีภูตมายา วินาศสันติ” ว่าคาถาเสร็จก็ย่างเท้าซ้ายเข้าไปในโรงกา หลอ ซึ่งเท้าซ้ายนี้หมายถึงพระคุณของแม่ เมื่อหัวหน้ากาหลอเข้าไปแล้วลูกวงคนอื่นก็ ตามเข้าไปจนครบทุกคนแล้วก็เตรียมทำพิธีไหว้ครู การทำพิธีไหว้ครูนี้ เจ้าภาพต้องเตรียม เครื่องประกอบพิธีไหว้ครูแก่คณะกาหลอ ซึ่งมีดังนี้

1. เสื่อปูโรง ใช้ปูโรงกาหลอสำหรับให้ผู้บวรวงกาหลอนั่ง และจัดส่วนหนึ่งไว้ เพื่อเป็น “ที่ครู” โดยมีเสื่อเล็ก ๆ ปูทับอีกครั้ง บนเสื่อมีหมอนและมีผ้าขาวม้าปูทับหมอน
2. อาหารคาวหวาน เป็นอาหารที่เจ้าภาพจัดเตรียมให้คณะกาหลอใช้สำหรับ ทำพิธีไหว้ครู และเมื่อทำพิธีเสร็จอาหารเหล่านี้คณะกาหลอก็ใช้รับประทานโดยไม่จำกัด รายการอาหาร แล้วแต่เจ้าภาพจัดมาให้ ซึ่งมักจะเป็นอาหารชุดเดียวกับที่ใช้เลี้ยงแขกที่ มาในงาน

3. เครื่องราง มีดังนี้ ข้าวสาร 1 ขัน สายสิญจน์ 1 ขด เหล้า 1 แบน รูป 1 ห่อ เทียน 1 ห่อ น้ำ 2 ขวด ด้ายขาว 1 ร้อย หมากพลู 2 คำ เงิน 62 บาท (เงินส่วนนี้เมื่อคณะกาหลอทำพิธีไหว้ครูเสร็จก็จะมอบไว้ให้แก่วัดเป็นการถวายอุทิศแด่ครูกาหลอที่ได้ล่วงลับไปแล้ว)

4. หม้อทำนํ้ามนต์ และใบเจียงพราสำหรับประนํ้ามนต์

5. พาน (สำหรับใส่เครื่องรางที่เป็น ดอกไม้ รูปเทียน หมากพลู และเงิน)

เมื่อคณะกาหลอเข้าไปในโรงกาหลอเรียบร้อยแล้ว หัวหน้ากาหลอก็นำปี่มาวางไว้ที่จัดเป็น “ที่ครู” โดยวางปี่ขึ้นไว้ใกล้กับหมอนโดยให้หางปี่ตั้งขึ้น แล้วก็เรียกเครื่องประกอบพิธีทุกอย่างจากเจ้าภาพ และเริ่มทำพิธีไหว้ครูโดยตั้งนโม 3 จบ และทำพิธีชุมนุมเทวดา อัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย และครูกาหลอที่ล่วงลับไปแล้ว เช่น ครูหมอลอ ครูหมอช้าง พ่อเผาะคง ครูโปลี ครูโปล้าน ตาศรีเพชร ตาเผาะชัย และรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์และถวายของเช่นครูหมอกาหลอ แล้วก็ประนํ้ามนต์และสาดข้าวสารไปรอบ ๆ โรงกาหลอ

ขั้นต่อไปก็ทำพิธีไหว้ครูปี โดยยกปี่ขึ้นมาไหว้พร้อมบวงสรวงคาถาเสร็จแล้วก็เอาใบพลูมาจุ่มน้ำและเหล้า นำไปประพรมเครื่องดนตรีและสิ่งต่าง ๆ ในโรงกาหลอ

เมื่อคณะกาหลอทำพิธีไหว้ครูเสร็จก็เริ่มบรรเลงเพลงไหว้ครู โดยบรรเลงเพลงไหว้พระ และลูกไหว้พระ เป็นการบูชาครู เสร็จแล้วก็รับประทานอาหารกันภายในโรงกาหลอ เนื่องจากคณะกาหลอเมื่อเข้าไปในโรงกาหลอแล้ว จะออกไปไหนมาไหนไม่ได้ จะต้องรับประทานอาหารและหลับนอนในโรงกาหลอ นอกจากจะมีภารกิจที่จำเป็นเท่านั้น

หลังจากรับประทานอาหารและนั่งพักผ่อนสักครู ก็เริ่มบรรเลงเพลงทั่ว ๆ ไป โดยมีการบรรเลงกันตลอดทั้งคืน อาจมีการหยุดพักหรือหลับนอนบ้างแต่ก็เล็กน้อย แต่ก็ต้องตื่นขึ้นมาบรรเลงในตอนหัวรุ่ง โดยบรรเลงเพลงปลุกแม่ครัว ซึ่งเป็นการให้สัญญาณแก่แม่ครัวว่าจะเข้าแล้วให้รีบตื่นขึ้นมาทำอาหารเพื่อให้ทันเลี้ยงพระในตอนเช้า

การประโคมกาหลอจะบรรเลงไปเรื่อย ๆ จนถึงวันเผาศพ

ครั้นถึงเวลาใกล้ที่จะยกศพออกจากบ้าน คณะกาหลอก็ทำพิธีออกจากโรงหรือลาโรง โดยทำพิธีไหว้ครูอีกครั้ง ก่อนจะทำพิธีเจ้าภาพต้องนำค่ารางจำนวน 1,500 มาให้คณะกาหลอในช่วงนี้ สำหรับเครื่องพิธีเหมือนกับตอนแรก เริ่มด้วยตั้งนโม 3 จบ ทำพิธีชุมนุมเทวดาสั่งศักดิ์สิทธิ์ ครูกาหลอที่ล่วงลับไปแล้ว พ่อแม่และครูบาอาจารย์

หลังจากนั้นหัวหน้ากาหลอก็เอาสายสิญจน์มาสวมที่ลำตัว พร้อมกับบริกรรมคาถาแล้วถอดสายสิญจน์ออก พร้อมกับสลัดออกไปข้าง ๆ เป็นการสะเดาะเคราะห์สิ่งที่ไม่ดีออกจากร่างหัวหน้ากาหลอ สายสิญจน์ที่สะเดาะเคราะห์แล้วจะนำมาพันรอบปากปีเพื่อเพิ่มความขลังแก่ปียิ่งขึ้น แล้วคณะกาหลอก็บรรเลงเพลงไหว้ครูเพื่อเป็นการบูชาครูอีกครั้ง

ก่อนออกจากโรงกาหลอหัวหน้ากาหลอก็ทำพิธีออกจากโรงโดยการบริกรรมคาถา “กันตัว” อีกครั้ง พร้อมทั้งกล่าวคำว่า “โอมภู ออกจากห้อง จากห้องศาลา ฆิภูตมายา วินาศสันติ” เสร็จแล้วก็ขีดข้าวสารไปรอบ ๆ โรงกาหลอเป็นการกันผี แล้วหัวหน้ากาหลอก็ออกมาเป็นคนแรกพร้อมกับเครื่องดนตรี ส่วนลูกวงคนอื่น ๆ ก็ออกตามกันมาทีหลัง

ในขณะที่คณะกาหลอออกเดินมานั้นก็เป็นเวลาเดียวกับที่ศพกำลังทำพิธีเตรียมยกออกมาเช่นกัน มีการขีดข้าวสารรอบ ๆ โลงศพ เสร็จแล้วก็ยกโลงศพตามหลังคณะกาหลอออกมา

การนำขบวนศพไปป่าช้า คณะกาหลอต้องนำหน้าขบวนศพ และระหว่างที่เดินทางนั้นมีการบรรเลงเพลง “เดิน” ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงในการเดินทางนำขบวนศพ

เมื่อมาถึงบริเวณป่าช้า หัวหน้ากาหลอเดินนำล่องหน้าไปก่อนเพื่อไปยังเมรุ โดยยืนหันหน้าออก แล้วทำพิธี “ทักเจ้าเปเลว” เป็นการมาทำเพื่อขอเผาศพศพ โดยแตะไม้พินด้วยเท้าขวา 3 ครั้ง พร้อมกับบริกรรมคาถา หลังจากนั้นคณะกาหลอก็หาบริเวณสำหรับนั่งบรรเลงโดยดูทิศทางที่เหมาะสมและใกล้กับเชิงตะกอน แล้วก็บรรเลงเพลงชุดไหว้ครูทั้งหมด หากมีเวลานานก็บรรเลงกลับไปกลับมา แต่หากเวลาสั้นก็บรรเลงให้เหมาะกับเวลา และจะสิ้นสุดการบรรเลงก็ต่อเมื่อทำพิธีจุดไฟเผาศพ ซึ่งหัวหน้ากาหลอก็ได้ทำพิธีคว่ำฝ้องพร้อมกับตั้งอธิษฐานให้ภัยทั้งหลายหมดสิ้นไป เสร็จแล้วก็เก็บเครื่องดนตรีกลับบ้าน

2. วิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะบทเพลงที่ใช้ในพิธีไหว้ครูของดนตรีกาหลอ เรียกกันว่า เพลงไหว้ครู สำหรับบทเพลงไหว้ครูนี้เป็นเพลงชุดหนึ่งที่อยู่ในเพลงแม่บท (อุดม นุ่มทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์

ณ มศว ภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2539) เพลงแม่บทนี้ถือเป็นเพลงหลักที่มีความสำคัญ โดยผู้ฝึกเป่าปี่กาหลอจะต้องฝึกเป่าเพลงแม่บทซึ่งมีอยู่จำนวน 12 เพลง ให้ได้ก่อนจึงจะได้รับการยก จากครูกาหลอให้ออกโรงตั้งคณะได้

เพลงแม่บทนี้บางครั้งนักดนตรีจะเรียกเพลงไหว้ครูเป็นเพลงแม่บท ดังที่ ขวณเพชรแก้ว (2524-10-23) และ ณรงค์ชัย ปิฎกวัชร (2536 : 14-15) ได้กล่าวถึงบทเพลงกาหลอไว้ว่า การบรรเลงของดนตรีกาหลอมักบรรเลงด้วยเพลงไหว้ครู หรือบางคนจะเรียกเพลงแม่บทก่อนเสมอ การบรรเลงเพลงไหว้ครูนี้จะบรรเลงหลังจากทำพิธีไหว้ครูกาหลอลิ้นสุดลง

การวิเคราะห์ข้อมูลบทเพลงไหว้ครูจำนวน 5 วงนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในด้านการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงทางปี โดยกำหนดกรอบสำนวนเพลงตามตำแหน่งของจังหวัดหน้าทับ ให้สำนวนเพลงมีความยาวเท่ากับ 1 หน้าทับ ความยาวของทำนองเพลงปี จำนวนท่อน จำนวนหน้าทับ การวิเคราะห์จะวิเคราะห์เฉพาะสำนวนหลักเท่านั้น ซึ่งการวิจัยจะดำเนินตามลำดับของวงดังต่อไปนี้

2.1 วงกาหลอพุดเตาะ

2.1.1 จำแนกบทเพลง

บทเพลงของดนตรีกาหลอวงพุดเตาะมีจำนวน 12 เพลงดังนี้

1. เพลงไหว้พระ	7. เพลงกวางทองวิ่งเต็น
2. เพลงลูกไหว้พระ	8. เพลงพลายทองสองไม้
3. เพลงธรรณีสาร	9. เพลงปลุกแม่ครัว
4. เพลงพระจันทร์ขาว	10. เพลงชุมพล
5. เพลงแพะชนกัน	11. เพลงเดิน
6. เพลงชักวัวเข้ารั่ม	12. เพลงยกศพขึ้นไฟ

จำนวนเพลงทั้งหมด 12 เพลงนั้น จำแนกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เพลงในพิธีไหว้ครู มี 2 เพลงคือ
 1. เพลงไหว้พระ
 2. เพลงลูกไหว้พระ

2. เพลงบรรเลงทั่วไป มี 7 เพลงคือ

1. เพลงธรณีสาร
2. เพลงพระจันทร์ขาว
3. เพลงซีกว้าวเข้าร่ม
4. เพลงแพะชนกัน
5. เพลงพलयทองสองไม้
6. เพลงกวางทองวิ่งเดิน
7. เพลงปลุกแม่ครัว

3. เพลงในพิธีศพนี 3 เพลงคือ

1. เพลงชุมพล
2. เพลงเดิน
3. เพลงยกศพขึ้นไฟ

2.1.2 ความหมายของชื่อเพลง

อันดับ	ชื่อเพลง	ความหมาย
1	เพลงไหว้พระ	ใช้เป็นเพลงสำหรับไหว้ครู เพื่อระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ ครูบา-อาจารย์ และครูหมอกาหลอ โดยจะบรรเลงหลังจากเสร็จจากการทำพิธีไหว้ครูคนตรีกาหลอ
2	เพลงลูกไหว้พระ	
3	เพลงธรณีสาร	
4	เพลงพระจันทร์ขาว	บรรเลงเพื่อไล่สิ่งที่เป็นจัญไรทั้งปวงออกไป
5	เพลงแพะชนกัน	บรรเลงตอนพระจันทร์ขาว
6	เพลงซีกว้าวเข้าร่ม	บรรเลงได้ตลอดเวลา เวลาบรรเลงนักดนตรีมักจะดีที่ขอบทนมากคล้ายแพะชนกันเสียงดังโป๊ก ๆ
7	เพลงกวางทองวิ่งเดิน	บรรเลงตอนบ้ายเหมือนกับนำวัวเข้าพักในร่ม
8	เพลงพलयทองสองไม้	บรรเลงตอนว่าง ๆ เป็นเพลงสนุก
9	เพลงปลุกแม่ครัว	บรรเลงได้ตลอดเวลา ยามว่างจากพิธีการต่าง ๆ ลักษณะเป็นเพลงสนุกสนาน
10	เพลงชุมพล	บรรเลงตอนหัวรุ่งปลุกแม่ครัวให้ทำอาหารในตอนเช้า
11	เพลงเดิน	บรรเลงก่อนยกศพเป็นเวลาที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก
12	เพลงยกศพขึ้นไฟ	บรรเลงตอนเดินนำขบวนศพเข้าป่าช้า
		บรรเลงตอนยกศพขึ้นไฟ

2.1.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ

1. เพลงไหว้พระ

บทเพลงไหว้พระวงกาหลอพระเตาะเป็นเพลง 2 ท่อน นักดนตรีวงพระเตาะเรียกเพลงไหว้พระว่า เพลงไหว้พระท่อน 1 เพลงไหว้พระท่อน 2

เพลงไหว้พระท่อน 1 มีความยาว 165 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปีให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงร่วมกับจังหวะหน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 20 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-20 ซึ่งทำนองเพลงส่วนนี้ใช้ปีบรรเลงอย่างเดี่ยว และอีก 10 ห้องถัดไปเริ่มจากห้องที่ 21-30 ซึ่งทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง เครื่องทำจังหวะคือกลองทนและฆ้องจะบรรเลงจังหวะรวีถี่ โดยบรรเลงพร้อมกันทั้งกลองและฆ้องซึ่งยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนทำนองปีก็ยังเป็นจังหวะลอย ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็นจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 127 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 64 หน้าทับ ๆ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 31 - 157

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวีถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 8 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 158-165

เพลงไหว้พระท่อน 2 มีความยาว 141 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. การเบิกโรงหรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปีให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงร่วมกับจังหวะ

หน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 14 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 1 - 14 ซึ่งทำนองเพลงส่วนนี้ใช้ปีบรรเลงอย่างเดียว และอีก 11 ห้องต่อไป เริ่มจากห้องที่ 15-25 เป็นการบรรเลงพร้อมกันทั้งวง เครื่องทำจังหวะกลองทนและฆ้องจะบรรเลงจังหวะถี่ ๆ ซึ่งยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนทำนองปีก็ยังเป็นจังหวะลอย ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณถึงการเริ่มทำนองเพลงที่เข้ากับจังหวะหน้าทับ ส่วนอีก 5 ห้องถัดไป เริ่มจากห้องที่ 26-30 เป็นการบรรเลงทำนองปีกับกลองทนที่เริ่มเข้าจังหวะหน้าทับแต่ยังไม่สมบูรณ์เพราะยังขาดฆ้องอีก

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 104 ห้อง จากจำนวน 104 ห้อง แบ่งเป็นหน้าทับได้ 54 หน้าทับ ๆ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 31 - 134

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนสุดท้ายของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง ทำนองปีจะเป็นจังหวะลอย ๆ ส่วนกลองทนและฆ้องบรรเลงพร้อมกันแบบรวถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 7 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 135 - 141

ผลจากการศึกษาบทเพลงไหว้พระท่อน 1 และท่อน 2 ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงไหว้พระท่อน 1 มี 5 สำนวน

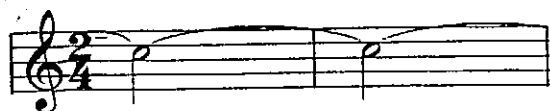
1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 26, 27, 31, 32, 47, 48, 49, 53 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 ห้องที่ 31-42

หน้าทับที่ 26-27 ห้องที่ 81-84

หน้าทับที่ 47, 48, 49 ห้องที่ 122-127

หน้าทับที่ 53 ห้องที่ 134-135

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 14, 15, 16, 17, 19, 39, 40, 45, 51, 55, 60 ลักษณะการดำเนินทำนองเพลงมีส่วนวน ดังนี้

หน้าทับที่ 14, 15, 16, 17 ห้องที่ 57-64

หน้าทับที่ 19 ห้องที่ 67-68

หน้าทับที่ 39, 40 ห้องที่ 107-110

หน้าทับที่ 45 ห้องที่ 118-119

หน้าทับที่ 51 ห้องที่ 130-131

หน้าทับ 55 ห้องที่ 138-139

หน้าทับ 60 ห้องที่ 148-149

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 13, 37, 38 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกัน โดยมีความต่างในส่วนท้ายหรือครึ่งหลังหน้าทับของหน้าทับที่ 37 ซึ่งมีเสียงสูงขึ้นไป 1 ระดับเสียง ดังนี้

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 55-56

หน้าทับที่ 38 ห้องที่ 105-106

หน้าทับที่ 37 ห้องที่ 103-104

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 24, 25 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกัน ในลักษณะดังนี้คือ ส่วนวนในครั้งแรกและครึ่งหลังของหน้าทับที่ 24 จะไปเหมือนกับส่วนวนในครั้งแรกของหน้าทับที่ 25 ดังนี้

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 4, 5, 20 ลักษณะการดำเนินทำนองเพลง มีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 4, 5 ห้องที่ 37-40
หน้าทับที่ 20 ห้องที่ 69-70

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 13, 27 ลักษณะการดำเนินทำนองเพลง มีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 55-56
หน้าทับที่ 27 ห้องที่ 83-84

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 6, 21, 22 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในส่วนครึ่งแรกหน้าทับหรือต้นสำนวนและมีความต่างกันครึ่งหลังของหน้าทับ ซึ่งสำนวนมีความหลากหลายกันออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 41-42

หน้าทับที่ 21 ห้องที่ 71-72

หน้าทับที่ 22 ห้องที่ 73-74

5. ส่วนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 12, 26, 50 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 53-54

หน้าทับที่ 26 ห้องที่ 81-82

หน้าทับที่ 50 ห้องที่ 129-130

สำนวนเพลงที่ได้กล่าวมานี้ เป็นสำนวนหลักหรือสำนวนที่พบบ่อยในบทเพลง ซึ่งสังเกตได้ว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ การขึ้นต้นหรือจบลงในแต่ละสำนวนมักอยู่ในเสียงโดและเรสูงส่วนสำนวนอื่น ๆ ในบทเพลง เป็นในลักษณะการเชื่อมสำนวนต่อสำนวนซึ่งก็มีความหลากหลายกันออกไป

2. เพลงลูกไหว้พระ

บทเพลงลูกไหว้พระของวงกาหลอพรูเตาะเป็นเพลงที่มีท่อนเดียวความยาว 167 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรงหรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 19 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-19 ซึ่งทำนองนี้ใช้ปี่บรรเลงอย่างเดียว และอีก 11 ห้องถัดไป เริ่มจากห้องที่ 20-30 ซึ่งทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง ส่วนเครื่องทำจังหวะคือกลองทนและฆ้องจะบรรเลงจังหวะรัวถี่ โดยบรรเลงพร้อมกันทั้งกลองและฆ้องซึ่งยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนทำนองปี่ก็ยังเป็นจังหวะลอย ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็นจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงนี้สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 132 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 32 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 31 - 159

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรัวถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปี่เป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 5 ห้อง

จากการศึกษาบทเพลงลูกไหว้พระ ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองมี
สำนวนเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์นี้ได้ดังนี้

2.1 เพลงลูกไหว้พระ มี 2 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 14, 16, 25, 28, 29, ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงที่เหมือนกัน ส่วนหน้าทับ 1, 11 มีความต่างในส่วนท้ายสุดโดยที่การเดินทำนองในส่วนนี้มีการหวนสำนวนขึ้นไป 1 ระดับเสียง ดังนี้

หน้าทับที่ 14 ห้องที่ 83 - 86
หน้าทับที่ 16 ห้องที่ 91 - 94
หน้าทับที่ 25 ห้องที่ 127 - 130
หน้าทับที่ 28 ห้องที่ 131 - 134
หน้าทับที่ 29 ห้องที่ 143 - 146

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 31 - 34
หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 71 - 74

2. สำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 9, 17, 21, 26 มีลักษณะการเดินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกัน ส่วนหน้าทับที่ 22, 32 มีความต่างเล็กน้อย โดยหน้าทับที่ 22 ต่างกันในส่วนท้ายสุด ซึ่งตอนเริ่มต้นสำนวนก็มีการเคลื่อนที่ของทำนองไปในทิศทางเดียวกันตลอด แต่พอจบสำนวนฟังดูเหมือนจะจบเหมือนกัน แต่กลับมีเสียงสั้น ๆ หวนวัดขึ้นไป 2 ระดับเสียง ส่วนหน้าทับที่ 32 มีลักษณะการดำเนินทำนองเกินมาจากหน้าทับหน้า คือหน้าทับที่ 31 แล้วเมื่อมาถึงหน้าทับที่ 32 ก็วัดเสียงขึ้น 1 ระดับเสียง ซึ่งระดับเสียงนี้ก็จะเป็นระดับเสียงเดียวกันที่มีตลอดทั้งสำนวน ดังนี้

หน้าทับที่ 9, 17, 21, 26 ห้องที่ 63 - 66

หน้าทับที่ 22 ห้องที่ 115 - 118

หน้าทับที่ 32 ห้องที่ 155 - 158

สำนวนเพลงทั้งหมดที่ได้กล่าวมานั้น จะเป็นสำนวนหลักหรือสำนวนที่พบบ่อย ในบทเพลง สังเกตได้ว่ามีลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองในแต่ละสำนวนเหมือนกันเป็น ส่วนใหญ่ มีต่างกันบ้างก็เพียงเล็กน้อยและในแต่ละสำนวนมักจะขึ้นต้นหรือจบสำนวน ด้วยเสียง ที หรือ โดสูง ส่วนสำนวนอื่น ๆ จะเป็นสำนวนที่เชื่อมระหว่างสำนวนต่อ สำนวน

1.2 วงกาหลอรัตภูมิ

1.2.1 นักดนตรี

นักดนตรีของวงกาหลอรัตภูมิมีจำนวนทั้งหมด 3 คน คนปี 1 คน และคนตีกลองทน 2 คน ส่วนฆ้องของวงนี้ไม่มีจึงไม่ต้องมีคนตี ซึ่งต่างจากวงอื่น ๆ ที่มี นักดนตรี 4 คน สำหรับนักดนตรีของวงกาหลอรัตภูมินี้ นักดนตรีซึ่งเป็นคนปี่อยู่ต่าง ตำบล ทำให้การฝึกซ้อมหรือนัดจะไปบรรเลงที่ไหนค่อนข้างไม่ค่อยสะดวกนัก แต่เนื่อง

จากนักดนตรีของวงกาฬลธฤตภูมิมีความเชี่ยวชาญในการบรรเลง ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ามีประสบการณ์ในการบรรเลงค่อนข้างยาวนาน จึงไม่เป็นอุปสรรคที่จะต้องซ้อมมากเหมือนกับวงใหม่ ๆ นักดนตรีของวงกาฬลธฤตภูมิดังนี้

นายนำ ณ วาโย เป็นหัวหน้าวงดนตรีกาฬลธฤตภูมิ เครื่องมือที่บรรเลงในวงคือ “ทณ (แม่)” มีอายุ 73 ปี อยู่บ้านเลขที่ 16 หมู่ 6 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอธฤตภูมิ จังหวัดสงขลา ประกอบอาชีพในการทำสวนยาง

นายนำแม้มีอายุมากแล้วก็ตาม แต่ก็มีความคล่องแคล่วและความจำยังแม่นยำ ไม่ตกหล่น มีความเชี่ยวชาญรอบด้านไม่ว่าจะเล่นเครื่องดนตรีหรือร้องเพลงกาฬลธ เมื่อก่อนนายนำเป็นคนปีของวง การหัดเป่าปีของนายนำต้องร้องทำนองเพลงก่อนแล้วเป่าเลียนเสียงร้องตาม ปัจจุบันเขาต้องเลิกเป่าปีเพราะสุขภาพไม่อำนวย จึงมาเป็นคนตีทนแทน จากการที่มีความเชี่ยวชาญด้านดนตรีกาฬลธนี้ เพราะเขาได้เริ่มฝึกหัดมาเมื่ออายุ 35 ปี โดยครูคลัง ทูวิจิตร เป็นผู้ฝึก

นายรุ่ง มะโร นักดนตรีกาฬลธฤตภูมิ เครื่องดนตรีที่บรรเลงในวง “ทณ (ลูก)” อายุ 58 ปี อยู่บ้านเลขที่ 63/1 หมู่ 6 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอธฤตภูมิ จังหวัดสงขลา มีบุตร 6 คน อาชีพหลักคือการทำสวนยาง และเป็นผู้ใหญ่บ้าน

นายรุ่งเข้ามาฝึกดนตรีกาฬลธครั้งแรกเมื่ออายุ 50 ปี โดยการชักชวนของนายนำ ณ วาโย เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องเป็นญาติสนิทและบ้านอยู่ใกล้กัน อีกทั้งเป็นช่วงจังหวะที่ขาดคนตีทนอีก 1 คน การฝึกหัดตีทนนี้ก็ได้นายนำ ณ วาโย เป็นผู้สอนให้โดยตลอด

นายช่วง อินทสระระ นักดนตรีกาฬลธฤตภูมิ เครื่องดนตรีที่บรรเลงในวงคือ “ปี” อายุ 76 ปี อยู่บ้านเลขที่ 4 ตำบลควนรู อำเภอธฤตภูมิ จังหวัดสงขลา มีบุตร 4 คน อาชีพหลักคือ นายห้างตะลุง

นายช่วงเริ่มฝึกและจดจำเพลงกาฬลธมาตั้งแต่เล็ก ๆ โดยแอบจำแล้วมาฝึกเอง เนื่องจากพ่อซึ่งเป็นนักดนตรีกาฬลธเห็นว่าอาชีพกาฬลธนี้เป็นอาชีพที่มีรายได้น้อย ไม่อยากให้ลูกเจริญรอยตามโดยการเป็นนักดนตรีกาฬลธอีก จึงกีดกันและไม่ยอมสอนให้ แต่ด้วยใจรักเพราะเห็นพ่อเล่นมาตั้งแต่เด็ก ๆ จึงเกิดความซาบซึ้ง นายช่วงจึงแอบฝึกแบบครูพักลักจำจนชำนาญ เนื่องจากปัจจุบันคนนิยมกาฬลธน้อย นาน ๆ ครั้งจึงจะมีงานให้แสดง จึงถืออาชีพเล่นดนตรีกาฬลธเป็นงานอดิเรก

1.2.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงผสมวงในวงกาหลอรัตภูมิประกอบไปด้วย เครื่องดนตรี 2 ชนิด ดังต่อไปนี้

- 1.) ปีกาหลอหรือปีย้อ ทำหน้าที่ดำเนินทำนองเพลง
- 2.) กลองทน 2 ใบ ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะ

สำหรับฆ้องนั้นวงกาหลอรัตภูมิไม่ใช้ตี เนื่องจากฆ้องได้เกิดชำรุดไม่สามารถนำมาตีได้ หากซื้อใหม่ราคาก็แพง ทางวงกาหลอไม่ได้ซื้อจึงไม่นำมาบรรเลง

รายละเอียดของเครื่องดนตรีกาหลอรัตภูมิ วงนายนา ณ วาโย มีดังต่อไปนี้

1.2.2.1 ปีกาหลอ ปีกาหลอภาษาชาวบ้านจะเรียกกันว่า “ปีย้อ” เป็นปีที่มียูปร่างคล้ายกับปีชวามากที่สุด ความยาวของปีนับจากสิ้นปีถึงปากลำโพงวัดได้ยาว 44 ซม. จำแนกส่วนประกอบได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ย้อปี คือส่วนที่เป็นปากปี ปากปีจะผายบานออกมีลักษณะคล้ายลำโพง ทำด้วยไม้ขนุน ความกว้างของปากวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 8.5 ซม. ยาว 12 ซม. รอบนอกของปากปีจะใช้ “ด้ายราด” สีขาวพันรอบ ๆ โดยผู้เป่าปีจะพันทุกครั้งหลังจากเสร็จจากการทำพิธีไหว้ครู เพื่อแสดงความสักการะและรับขวัญครุฑมอกาหลอ “ด้ายราด” นี้หากมีจำนวนมากเกินไป ก็จะนำออกมาผูกข้อมือเด็กหรือแจกจ่ายแก่ผู้มาขอ เพราะถือว่าเป็นวัตถุมงคล ปกป้องภัยอันตรายได้

ส่วนที่ 2 เล่าปี คือส่วนที่ตัดไปจากย้อปี ลักษณะของเล่าปีจะค่อย ๆ เรียวเล็กไปยังก่ำพวด ส่วนนี้จะทำด้วยไม้แก่นมะม่วง ช่องระหว่างรูปีประดับด้วยปลอกเงิน ซึ่งนอกจากเพื่อความสวยงามแล้ว ยังช่วยป้องกันไม่ให้เล่าปีแตกอีกด้วย เล่าปีมีความยาว 30.5 ซม. มีรูด้านหน้าสำหรับปิดเปิดเปลี่ยนเสียง 7 รู ด้านหลัง 1 รู

ส่วนที่ 3 ก่ำพวด คือส่วนที่ต่อไปจากเล่าปี นักดนตรีจะเรียกส่วนนี้ว่า “พวดปี” ทำด้วยแผ่นโลหะทองเหลืองขดม้วนมีช่องเป็นรู ความยาว 5.2 ซม.

ส่วนที่ 4 บังลม ซึ่งนักดนตรีเรียกกันว่า “แจงปี” ลักษณะเป็นแผ่นกลมรี ทำด้วยเปลือกหอย เจาะรูตรงกลางเพื่อสอดเข้ากับก่ำพวด วัดเส้นรอบวงได้ส่วนกว้าง

4 ซม. ยาว 5 ซม. ในส่วนของบังลมหรือแฉกปีนจะมีหรือไม่มีก็ได้ แต่หากมีก็จะเกิดประโยชน์ในการช่วยรองรับริมฝีปากมิให้กำพวดผ่านเข้าลำคออีกทั้งกระชับต่อการจับถือปีนขณะเป่า โดยจะเข้ากับรูปปากที่โป่งออกมาและยังเป็นการพักเหนื่อยในกรณีที่เป่าปีนนานอีกด้วย

ส่วนที่ 5 ลิ้นปี คือส่วนที่ต่อจากกำพวด โดยระหว่างกำพวดกับลิ้นปีจะมีบังลมกั้นอยู่ ลิ้นปีเป็นส่วนที่เล็กสุดและอยู่ปลายสุดของปี มีความกว้างยาว 1 ซม. ทำจากใบตาลตัดซ้อนกัน 4 ชั้น ส่วนล่างพันด้วยด้ายต่อเข้ากับกำพวด

1.2.2.2 ทน ทนเป็นชื่อกลองซึ่งหนัง 2 หน้า ส่วนลำตัวกลองทำจากไม้ขนุน หน้ากลองทั้ง 2 ข้างหุ้มด้วยหนังวัว ตึงหนังแรงเสียงและเครื่องปรับเสียงด้วยเส้นทวายเป็นหู 2 ข้าง โยงด้วยด้ายริ้ว สำหรับใช้คล้องคอตีเมื่อต้องเดินนำขบวนแห่ มีอช้ายตีด้วยมือ มือขวาใช้ไม้ที่มีลักษณะงอ ๆ คล้ายรูปตัว V ตี ซึ่งไม้ที่ใช้ตีของวงกาฬลอรัตรภูมินี้ทำด้วยเขาควายสลักสวยงาม

ทนที่ใช้ในวงกาฬลอมี 2 ใบ ดังนี้

1.) ทนแม่ เป็นกลองทำหน้าที่จังหวะยืน มีเสียงทุ้มต่ำ ส่วนสูง 57 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 23 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าเล็ก 20 ซม.

2.) ทนลูก มีลักษณะเสียงแหลมสูง ทำหน้าที่เสริมลีลา สอดแทรกให้สัมพันธ์กับจังหวะยืน ส่วนสูง 55 ซม. หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 22 ซม. หน้าเล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 18 ซม.

1.2.3 การแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีวงกาฬลอรัตรภูมิ เป็นแบบธรรมดาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ต้องมีสีเสื้อและลักษณะที่สุภาพเหมาะสมกับงานศพ ซึ่งแต่ละคนไม่จำเป็นต้องแต่งเหมือนกัน แล้วแต่ใครถนัด แต่โดยทั่วไปมักจะใส่เสื้อม่อฮ่อมสีน้ำเงินเป็นส่วนใหญ่

1.2.4 โอกาสการบรรเลง

วงกาฬลอรัตรภูมิจะบรรเลงเฉพาะในงานศพ และในปัจจุบันยังมีโอกาสได้ออกงานบ่อย แต่มักจะเป็นงานศพในชนบทและเป็นงานของผู้สูงอายุ

1.2.5 โรงกาหลอ

โรงกาหลอ หรือที่เรียกกันว่า “โรงฆ้อง” การสร้างต้องให้ส่วนยาวของโรงทอดตามตะวัน จะไม่ให้ขวางตะวันเพราะเชื่อว่าจะอัปมงคล สำหรับการสร้างส่วนอื่น ๆ ไม่จำกัด เพียงให้คณะกาหลอนั่งบรรเลงได้สะดวก โรงกาหลอของวงศ์ภูมินี้จะไม่มีไม้ได้หากเจ้าภาพงานได้รับวงกาหลอไปบรรเลง หากไม่สร้างโรงกาหลอคณะกาหลอก็จะไม่ไปบรรเลงในงานนั้น ๆ

1.2.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

การรับกาหลอไปบรรเลง เจ้าภาพต้องนำหมากพลูจำนวนพอเหมาะกับภาชนะพร้อมเงิน 12 บาท นำใส่ภาชนะ มาที่บ้านหัวหน้ากาหลอ ถ้ากาหลอรับจะไปบรรเลงก็รับหมากจากผู้ไปบอก และนำหมากพลูจำนวน 1 คำ ไปวางบนผ้าขาวซึ่งชิงไว้ได้หลังคาบ้านในห้อง เพื่อเป็นการบูชาครูและบอกกล่าวให้ทราบ หลังจากนั้นก็นัดวันที่ไปบรรเลงเป็นที่แน่นอน พร้อมกับตกลงราคา “ค่าราคา” ว่าเป็นจำนวนเท่าไร หากเดินทางไกล “ค่าราคา” ก็จะสูงขึ้นตามระยะทาง

เมื่อถึงวันที่จะไปบรรเลง คณะกาหลอมักมารวมตัวกันที่บ้านหัวหน้าวง เพื่อความสะดวกของเจ้าภาพที่ต้องจัดรถมารับ และก่อนที่คณะกาหลอลงจากเรือนไป หัวหน้ากาหลอมีการทำพิธี “ขอทางไป” โดยการยื่นบริกรรมคาถาเป็นการบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทาง มีเรือนเพื่อให้เดินทางไปโดยความปลอดภัย หลังจากนั้นหัวหน้ากาหลอก็ลงจากเรือนเป็นคนแรก โดยย่างก้าวออกมาด้วยเท้าขวา แล้วทุกคนก็พากันเดินตามกันออกมาพากันไปยังบ้านเจ้าภาพ

ถึงบ้านเจ้าภาพ เจ้าภาพต้องนำหมากพลูใส่ภาชนะออกมารับ แล้วพาคณะกาหลอไปยังโรงกาหลอโดยเจ้าภาพจัดเตรียมไว้แล้ว ก่อนที่คณะกาหลอจะเข้าไปในโรงกาหลอ หัวหน้ากาหลอจะทำพิธีบริกรรมคาถาก่อนแล้วเข้าไปในโรงโดยเข้าไปเป็นคนแรก แล้วคนอื่นก็จะตามเข้าไปทีหลัง เมื่อทุกคนเข้าไปอยู่ในโรงกาหลอเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มทำพิธีไหว้ครู โดยเรียกเครื่องประกอบพิธีจากเจ้าภาพ เครื่องที่ใช้ในการประกอบพิธีมีดังนี้

1. เสื่อโรงพิธี ใช้ปูเพื่อให้ผู้ประโคมกาหลอนั่งและส่วนหนึ่งจะใช้หมอนวางทับและมีผ้าขาวปูทับหมอน เพื่อจัดให้เป็น “ที่ครู”

2. ถาดใส่อาหาร 12 อย่าง เป็นอาหารคาวหวาน ใส่ในถ้วยเล็ก ๆ มีอาหาร 12 อย่าง ดังนี้ 1 ข้าว 2 แกง 3 ขนมแดง 4 ขนมขาว 5 ข้าวเหนียว 6 อาหารยา 7 น้ำพริก 8 ผักจิ้ม 9 กล้วย 10 อ้อย 11 เหล้า 12 น้ำ

3. เครื่องราง ประกอบด้วย 1 ข้าวสาร 1 ถ้วย ด้ายขาว 1 จีว หมา 9 คำ พลุ 9 คำ เงิน 150 บาท แล้วจัดเอาเครื่องรางทั้งหมดใส่ในจุดเล็ก ๆ

4. รูป 3 ดอก เทียน 3 เล่ม ใส่ในชั้นสำหรับทำพิธีไหว้ครู

5. หม้อน้ำมนต์ เป็นภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์

เมื่อได้ของสำหรับไหว้ครูเรียบร้อยแล้ว หัวหน้ากาหลอก็เริ่มทำพิธี โดยเอาปี่วางไว้ที่ถาดอาหาร 12 อย่าง จัดวางให้หางปี่ตั้งขึ้น หลังจากนั้นก็ทำพิธีไหว้ครู เริ่มจากบิณฑบาตหาไหว้ครูบาอาจารย์ ครูหมอกาหลอและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย หลังจากนั้นก็เอาน้ำมนต์มาประพรมนักดนตรี เครื่องดนตรี และบริเวณรอบ ๆ โรงกาหลอ เป็นการขับไล่ภูตผีปีศาจและความเสนียดจัญไรทั้งปวงให้ออกไป แล้วนำเอาอาหาร 12 อย่างใส่ลงไป ในภาชนะเล็ก ๆ นำมาวางไว้บนกลองทน เป็นการบูชาทน และนำไปวางไว้ที่มุมเสาโรงกาหลอทั้ง 4 มุม เป็นอันเสร็จพิธี แล้วคณะกาหลอก็บูชาครูโดยการบรรเลงเพลงไหว้ครู ซึ่งมีทั้งหมด 5 เพลงดังนี้ 1 เพลงไหว้พระ 2 เพลงลาพระ 3 เพลงหาเพชร 4 เพลงคอนเหิน 5 เพลงรับสาด

เสร็จจากการบรรเลงเพลงไหว้ครูก็รับประทานอาหาร โดยเจ้าภาพยกอาหารมาให้บริการในโรงกาหลอ เนื่องจากเมื่อคณะกาหลอเข้าไปในโรงกาหลอแล้ว หัวหน้าวงจะออกไปไหนไม่ได้ ต้องกินอยู่หลับนอนจนเลิกงานนอกจากภารกิจที่จำเป็น แต่ลูกวงจะไปไหนมาไหนได้ตามสะดวก

หลังจากรับประทานอาหารเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็มีการพักสักครู่ คณะกาหลอก็เริ่มบรรเลงเพลงร้องเรือ ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงทั่ว ๆ ไป เช่น เพลง สร้อยทอง บัวคลี่ ลิงโลด นกเป็ดล่า นกกระจอกเต้น เป็นต้น การบรรเลงก็จะดำเนินไปในลักษณะมีการหยุดพักรับประทานของว่าง หรือหลับนอนบ้างสลับกับการบรรเลงบ้างตลอดทั้งคืน พอตอนหัวรุ่งบรรเลงเพลงไก่ขันเป็นการปลุกให้แม่ครัวตื่นขึ้นมาทำอาหารในตอนเช้า

ในตอนเช้าคณะกาหลอก็ยังคงบรรเลงไปตามปกติโดยนำเพลงร้องเรือมาบรรเลงเช่นเดิม อาจจะมีการพักผ่อนหรือรับประทานอาหารบ้าง แล้วก็บรรเลงต่อไปจนถึงวันเผาศพ

เมื่อถึงวันเผาศพ คณะกาหลอก์ทำพิธีไหว้ครูอีกครั้งหนึ่ง พิธีการเหมือนการไหว้ครูครั้งแรก เสร็จจากการไหว้ครูก็ทำพิธี “ลาโรง” โดยยื่นบริกรรมคาถาแล้วหัวหน้ากาหลอก์ออกมาก่อน คนอื่นตามออกมาทีหลัง

เมื่อถึงเวลาที่นำขบวนศพเดินทางไปป่าช้า คณะกาหลอนำหน้าขบวนและบรรเลงเพลง “สุรียน” พอใกล้ถึงบริเวณป่าช้าก็บรรเลง “เพลงธรรณีสาร” เพลงตั้งที่ไหน หลังจากนั้นก็เข้าไปในป่าช้า หัวหน้าวงก็มีการทำการทักทายกาหลอ์ตาภาหลา โดยพูดทักว่า “เรามาดีเราพาคนมาให้ท่านใช้” เสร็จแล้วก็บริกรรมคาถา เมื่อศพยกมาตั้ง พระก็เริ่มสวด จบพระสวด กาหลอ์ก็จะบรรเลงเพลง “จันทร์ล่อเมรุ” หลังจากนั้นก็ยกศพขึ้นไปตั้งที่เชิงตะกอน คณะกาหลอ์ก็บรรเลง “เพลงตั้งที่ไหน เพลงสร้อยทอง เพลงลา เพลงหาคอน” ก็จบการบรรเลงของวงกาหลอ และในขณะที่ศพกำลังถูกไฟเผาอยู่นั้น หัวหน้ากาหลอ์ต้องทำพิธีกันเสนียดจัญไร โดยการหาไม้เล็ก ๆ มาหักแล้วนำขึ้นมาเวียนบนศีรษะพร้อมกับบริกรรมคาถาไปด้วย เสร็จแล้วก็โยนไม้นั้นเข้าไปที่กองไฟที่กำลังเผาศพ

เมื่อเสร็จพิธีทุกอย่างคณะกาหลอ์ก็สามารถกลับบ้านได้เลย โดยเครื่องดนตรีที่ถือกลับไปได้นั้นมีเฉพาะปีเท่านั้น ส่วนตนต้องให้ผู้อื่นช่วยนำกลับไปให้ที่บ้าน

2.2 วงกาหลอ์รัตภูมิ

2.2.1 จำแนกบทเพลง

บทเพลงของดนตรีกาหลอ์วงรัตภูมิมีจำนวน 16 เพลง ดังนี้

1. เพลงไหว้พระ	13. เพลงนกกรง
2. เพลงลาพระ	14. เพลงดอกไม้พัน
3. เพลงหาเพชร	15. เพลงสุรียน
4. เพลงคอนเหิน	16. เพลงธรรณีสาร
5. เพลงรับสาด	17. เพลงตั้งที่ไหน
6. เพลงไก่อ้น	18. เพลงจันทร์ล่อเมรุ
7. เพลงกาก้า	19. เพลงขอไฟยายแก่
8. เพลงช้างล่อควาญ	20. เพลงเรียวกลม
9. เพลงบัวคลี่	21. เพลงสร้อยทอง
10. เพลงลิงโลด	22. เพลงหาคอน

11. เพลงนกเป่ล้า

23. เพลงลา

12. เพลงนกกระจอกเด่น

ดังนี้

จากจำนวนเพลงทั้งหมด 23 เพลงนั้น จำแนกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้

1. เพลงในพิธีไหว้ครูมี 5 เพลง คือ

1. เพลงไหว้พระ	4. เพลงคอนเหิน
2. เพลงลาพระ	5. เพลงรับสาด
3. เพลงหาเพชร	

2. เพลงบรรเลงทั่วไปมี 9 เพลง คือ

1. เพลงไก่ขัน	6. เพลงสิงโลด
2. เพลงกาก้า	7. เพลงนกเป่ล้า
3. เพลงช้างหล่อกวญ	8. เพลงนกกรง
4. เพลงนกกระจอกเด่น	9. เพลงดอกไม้พัน
5. เพลงบัวคลี่	

3. เพลงในพิธีศพมี 9 เพลง คือ

1. เพลงสุรียน	6. เพลงเรียกลม
2. เพลงธรรณีสาร	7. เพลงสร้อยทอง
3. เพลงตั้งที่โนน	8. เพลงหาคอน
4. เพลงจันทร์ล่อเมรุ	9. เพลงลา
5. เพลงขอไฟยายแก่	

2.2.2 ความหมายของชื่อเพลง

อันดับ	เพลง	ความหมาย
1.	เพลงไหว้พระ	 บรรเลงในพิธีไหว้ครู เพื่อความเคารพ สักการะและระลึกถึงพระคุณพ่อแม่ ครูหมอ กานธส และครูบาอาจารย์
2.	เพลงลาพระ	
3.	เพลงหาเพชร	
4.	เพลงคอนเหิน	

อันดับ	เพลง	ความหมาย
5.	เพลงรับเสด็จ	บรรเลงตอนหัวรุ่งเวลาเดียวกับไก่ขันปลุกคนในตอนใกล้รุ่ง
6.	เพลงไก่ขัน	
7.	เพลงกาไก่	
8.	เพลงช้างหล่อความญ	บรรเลงได้ทั่วไปในยามว่างจากพิธีกรรมต่าง ๆ
9.	เพลงบัวคลี่	
10.	เพลงลิงโลด	
11.	เพลงนกเป็ด	
12.	เพลงนกกระจะออกเดิน	
13.	เพลงนกกรง	
14.	เพลงดอกไม้พัน	
15.	เพลงสุรียน	บรรเลงนำหน้าขบวนศพ
16.	เพลงธณีสาร	บรรเลงตอนยกศพเข้าไปในป่าช้า
17.	เพลงตั้งที่โหนด	
18.	เพลงจันทร์ส่องเมรุ	
19.	เพลงขอไฟยายแก่	บรรเลงตอนขอไฟมาจุดที่เชิงตะกอน
20.	เพลงเรียกลม	บรรเลงตอนกำลังจุดไฟที่เชิงตะกอน
21.	เพลงสร้อยทอง	บรรเลงตอนกำลังเผาศพ
22.	เพลงหาคอน	
23.	เพลงลา	

2.2.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ

1. เพลงไหว้พระ

บทเพลงไหว้พระวงกาหลอรัตนภูมิ เป็นเพลงท่อนเดียวมีความยาว 94 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบ-
แผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะ
หน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 19 ห้อง เริ่มจาก
ห้องที่ 1-19 ซึ่งทำนองในส่วนนี้ใช้ปี่บรรเลงเพียงอย่างเดียว

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 57 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 36 หน้าทับ ๆ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 20 - 91 .

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ทำนองในส่วนนี้ใช้บีเพียงอย่างเดียว ลักษณะทำนองบีเป็นจังหวะลอย ๆ บันทึกเป็นโน้ตได้ 3 ห้อง

ผลจากการศึกษาบทเพลงไหว้พระวงรัตนภูมิ ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะการดำเนินทำนองมีจำนวนเพลงทางปีโดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงไหว้พระมี 3 ส่วน

1. ส่วนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 26 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกัน ส่วนหน้าทับที่ 16, 17 มีความเหมือนกับครั้งแรกของหน้าทับในหน้าทับที่ 2, 16 โดยมีความต่างในครึ่งหลังของหน้าทับ ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 22 - 23

หน้าทับที่ 26 ห้องที่ 70 - 71

หน้าทับที่ 16 ห้องที่ 55 - 56

หน้าทับที่ 17 ห้องที่ 52 - 53

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 3, 4, 13, 14, 25, 27, 28

ลักษณะในการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกของหน้าทับ โดยมีความต่างกันในเรื่องหลังของหน้าทับ ซึ่งแต่ละส่วนวนได้มีความต่างที่หลากหลายกันออกไปดังนี้

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 24 - 25

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 26 - 27

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 44 - 45

หน้าทับที่ 14 ห้องที่ 46 - 47

หน้าทับที่ 25 ห้องที่ 68 - 69

หน้าทับที่ 27 ห้องที่ 72 - 73

หน้าทับที่ 28 ห้องที่ 74 - 75

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 5, 6, 22, 23, 35 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกของหน้าทับ โดยมีความต่างกันในเรื่องหลังของหน้าทับ ซึ่งแต่ละส่วนวนมีความต่างที่หลากหลายกันออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 28 - 29

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 30 - 31

หน้าทับที่ 22 ห้องที่ 62 - 63

หน้าทับที่ 23 ห้องที่ 64 - 65

หน้าทับที่ 35 ห้องที่ 88 - 89

สำนวนเพลงที่ได้กล่าวมานี้ เป็นสำนวนหลักหรือสำนวนที่พบบ่อยในบทเพลง สังเกตได้ว่าการดำเนินทำนองในแต่ละสำนวนเหมือนกันเฉพาะในส่วนของครึ่งเดียวของ สำนวนเป็นส่วนใหญ่ และมักเป็นครึ่งแรกส่วนครึ่งหลังมีความหลากหลายออกไป แต่ อย่างไรก็ตามแม้มีความหลากหลาย การขึ้นต้นหรือจบลงในแต่ละสำนวนก็เป็นเรื่องเดียวกันคือเสียงลงโดยส่วนใหญ่มีเสียง “ซอล” บ้าง ก็มีเพียงเล็กน้อย ส่วนสำนวนอื่น ๆ อยู่ในลักษณะที่เป็นการเชื่อมระหว่างสำนวนต่อสำนวน

2. เพลงลาพระ

บทเพลงลาพระวงกานลอรต์ภูมิเป็นเพลงที่มีท่อนเดียว มีความยาวของบทเพลงจำนวน 52 ห้อง 13 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้อง เพลงที่ 1 - 52 ผลจากการศึกษาบทเพลงลาพระ ผู้วิจัยพบว่าบทเพลงมีลักษณะการ ดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนหลักของเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงลาพระ มี 5 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 1, 2, 7, 10 ลักษณะของ การดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเคลื่อนที่ในทิศทางตรงกันข้าม โดยหน้าทับที่ 1, 2, 10 เดินไปในลักษณะจากเสียงต่ำไปสูง ส่วนหน้าทับที่ 7, เคลื่อนที่จากสูงลงต่ำ ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 1 - 4

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 5 - 8

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 39 - 40

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 25 - 28

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 4, 8, 10 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันและอยู่ในห้องที่ติดกันในแต่ละส่วนวน ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 14 - 15

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 31 - 32

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 38 - 39

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 1, 3, 6 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันในส่วนท้ายสุดของส่วนวน ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 4

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 8

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 24

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 11, 12 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนในส่วนหน้าของครึ่งแรกหน้าทับเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 41
หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 45

5. ส่วนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 5 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนในส่วนหน้าของครึ่งแรกหน้าทับ โดยจะไปเหมือนกับส่วนหลังของครึ่งหลังหน้าทับในส่วนวนที่ 10 ดังนี้

หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 17
หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 40

ส่วนวนเพลงทั้งหมดดังได้กล่าวมานี้ เป็นส่วนวนหลักหรือส่วนวนที่พบบ่อยในบทเพลง สังเกตได้ว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลง ในลักษณะที่ซ้ำทำนองและการดำเนินมีการเคลื่อนที่ทำนองไปในทิศทางตรงกันข้าม และแต่ละส่วนวนมีส่วนของทำนองที่เหมือนกัน นอกจากนี้การขึ้นและจบลงในแต่ละส่วนวนมักใช้เสียง “ลา” ส่วนส่วนวนอื่นที่นอกเหนือจากที่ยกมานี้ก็เป็นลักษณะการเชื่อมระหว่างส่วนวน

3. เพลงหาเพชร

บทเพลงหาเพชรวงกาหลอรัฏฐมิ เป็นเพลงที่มีท่อนเดียว มีความยาวของบทเพลงจำนวน 62 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรงหรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 4 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 1-4 ซึ่งทำนองในส่วนนี้ใช้ปีเพียงอย่างเดียว

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับ จังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 46 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 14 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องที่ 5-60

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการ บรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ทำนองในส่วนนี้ใช้ปีเพียงอย่างเดียว ลักษณะทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๆ บันทึกเป็นโน้ตได้ 2 ห้อง

ผลจากการศึกษาทำนองเพลงหาเพชร ผู้วิจัยพบว่าบทเพลงมีลักษณะการดำเนิน ทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 เพลงหาเพชร มี 5 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 1, 3 ลักษณะการดำเนิน ทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 5 - 8

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 13 - 16

2. สำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 2, 7 ลักษณะการดำเนิน ทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 9 - 12

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 29 - 32

3. สำนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 4, 9 ลักษณะการดำเนิน ทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 17 - 20

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 37 - 40

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 8, 11 ลักษณะการดำเนินทำนอง
มีส่วนวนเพลงที่เหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 33 - 36

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 45 - 48

5. ส่วนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 5, 6, 12, 13, 14 ลักษณะใน
การดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงต่างจากส่วนวนที่ได้กล่าวมาแล้ว และยังมีอยู่ในบทเพลง
หาเพชร โดยเฉพาะหน้าทับที่ 5, 12, 14 ในตอนต้นและลงท้ายของส่วนวนเหมือนกัน
ดังนี้

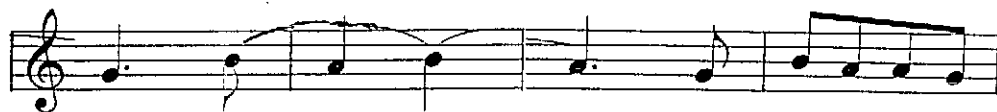
หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 21 - 24

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 25 - 28

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 49 - 52

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 53 - 56

หน้าทับที่ 14 ห้องที่ 57 - 60

สำนวนเพลงทั้งหมดของบทเพลงที่เป็นสำนวนหลักดังได้กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการเคลื่อนที่ของท่านองในแต่ละสำนวนมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ สังเกตได้ว่าการเริ่มต้นในแต่ละสำนวนเริ่มด้วยเสียง “ซอล” หรือการดำเนินท่านองภายในแต่ละสำนวนใช้ระดับเสียง ซอล ลา ที่ โด เร เท่านั้น และเมื่อจบในแต่ละสำนวนมักจบลงด้วยเสียงซอลเหมือนกันหมดหรือมีเสียง ลา แทรกมาบ้างก็เป็นส่วนน้อยมาก ส่วนสำนวนอื่น ๆ ในบทเพลงมักเป็นการเชื่อมระหว่างกันของสำนวนต่อสำนวน

4. เพลงคอนเหิน

บทเพลงคอนเหินวงกาหลอรัตภูมิ เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 77 ห้อง ท่านองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกใจ หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ ลักษณะท่านองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 6 ห้อง เริ่มจากห้อง

ที่ 1-4 ซึ่งทำนองส่วนนี้ใช้ปีบบรรเลงอย่างเดียว และอีก 2 ห้องถัดไป เริ่มจากห้องที่ 5-6 ทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง แต่ก็ยังไม่เริ่มเข้าจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 62 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 17 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 6-74

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ทำนองในส่วนนี้บรรเลงพร้อมกันทั้งวงแต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ บันทึกเป็นโน้ตได้ 3 ห้อง

ผลจากการศึกษาบทเพลงคอนเหิน ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงคอนเหิน มี 5 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 12, 15 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 51 - 54

หน้าทับที่ 15 ห้องที่ 63 - 66

2. สำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 3, 6, 9 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน โดยจะมีความต่างเฉพาะในทำนองส่วนหน้าของครึ่งหลังหน้าทับของหน้าทับที่ 9 เท่านั้น ซึ่งทำนองในส่วนนี้มีการหวนเสียงสูงขึ้นไปในระดับเสียง เร แล้วลงมาในระดับเสียง ลา เหมือนกับสำนวนอื่น ๆ ดังนี้

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 15 - 18

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 27 - 30

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 35 - 38

3. ส่วนวันที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 11, 14, 17 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกหน้าทับ โดยทำนองในครั้งหลังหน้าทับมีความแตกต่างกันไป ดังนี้

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 47 - 50

หน้าทับที่ 14 ห้องที่ 59 - 62

หน้าทับที่ 17 ห้องที่ 71 - 74

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 39 - 42

4. ส่วนตอนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 4, 7 ลักษณะการดำเนินทำนอง มีสำนวนเพลงที่เหมือนกัน โดยมีความต่างเฉพาะในทำนองส่วนหน้าของครึ่งหลังหน้า ทับซึ่งหน้าทับที่ 7 มีการหวนเสียงสูงขึ้นไป 1 ระดับเสียง ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 19 - 22

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 31 - 34

5. ส่วนตอนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 5, 8 ลักษณะการดำเนินทำนองมี ส่วนเพลงที่เหมือนกัน โดยมีความต่างเฉพาะในทำนองส่วนหน้าของครึ่งหลังหน้าทับ ซึ่งหน้าทับที่ 5 ทำนองหวนเสียงลงส่วนสำนวนที่ 8 หวนเสียงขึ้น ดังนี้

หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 23 - 26

สำนวนทั้งหมดของบทเพลงที่กล่าวมานี้ เป็นสำนวนหลักที่พบบ่อยในบทเพลง แสดงให้เห็นว่าในแต่ละสำนวนที่ยกมานั้น มักมีความเหมือนกันในสำนวนที่เป็นส่วนของการเริ่มต้นของสำนวนหรือครึ่งแรกของหน้าทับ ส่วนในความต่างนั้นมักมีความต่างใน

ทำนองส่วนหน้าของครึ่งหลังหน้าทับเป็นส่วนใหญ่ ส่วนจำนวนอื่น ๆ ที่นอกจากนี้มีความหลากหลายออกไปเป็นไปในลักษณะทำนองที่ต่อเชื่อมระหว่างสำนวนต่อสำนวน และจากการสังเกตสำนวนเพลงคอนเหินไม่ว่าเป็นสำนวนหลักหรือสำนวนย่อย การขึ้นเสียงเริ่มต้นมักขึ้นหรือจบลงด้วยเสียงลาหรือไมก็เสียงซอลเป็นส่วนใหญ่ โดยมีเสียงอื่นแทรกมาบ้างแต่น้อยมากเช่นเสียง เร เป็นต้น

5. เพลงรับสาด

บทเพลงรับสาดของวงกาฬลัทธิภูมิเป็นเพลงท่อนเดียวมีความยาว 75 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรงหรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผน นัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 6 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 1-6 ซึ่งทำนองในส่วนนี้ใช้ปี่บรรเลงอย่างเดียว และอีก 13 ห้องถัดไป เริ่มจากห้อง 7-19 ซึ่งทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง แต่ก็ยังไม่เข้าเป็นจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 44 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 3 หน้าทับ ๆ ละ 36 จังหวะ และได้แบ่ง 4 จังหวะเท่ากับ 1 หน่วย ดังนั้นในแต่ละหน้าทับจะมี 9 หน่วย เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องที่ 20-73

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองจะบรรเลงพร้อมกันแบบรัวถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปี่เป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้นับเป็นโน้ตได้ 2 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 74-75

จากการศึกษาบทเพลงรับสาดวงกาฬลัทธิภูมิ ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะในการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปี่โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงรับสาด มี 9 สำนวน

1. หน่วยที่ 1 ของสำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับ 1,3 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกแรกหน่วย ส่วนครึ่งหลังของหน่วย

ที่ 1 เหมือนกันหมดในหน้าทับที่ 1, 2, 3 ดังนี้

หน่วยที่ 1,
หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 20 - 21

หน่วยที่ 1
หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 38 - 39

หน่วยที่ 1
หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 56 - 57

2. หน่วยที่ 2 ของสำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับ 1, 2, 3
ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกของหน่วย ส่วนครึ่งหลังมี
ทำนองหลากหลายออกไป ดังนี้

หน่วยที่ 2
หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 22 - 23

หน่วยที่ 2
หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 40 - 42

หน่วยที่ 2

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 58 - 59

3. หน่วยที่ 3 ของสำนวนที่ 3 พบที่หน้าทับ 1, 2, 3
ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในครึ่งหลังของหน่วย ส่วนครึ่งแรกมีความหลากหลายออกไป ดังนี้

หน่วยที่ 3

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 24 - 25

หน่วยที่ 3

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 42 - 43

หน่วยที่ 3

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 60 - 61

4. หน่วยที่ 4 ในสำนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 1, 2, 3
ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน่วยที่ 4

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 26 - 27

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 44 - 45

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 33 - 34

5. หน่วยที่ 5 ในสำนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 1, 2 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน่วยที่ 5

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 28 - 29

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 46 - 47

6. หน่วยที่ 6 ในสำนวนที่ 6 พบที่หน้าทับที่ 1, 2, 3 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกของหน่วย ส่วนครึ่งหลังมีทำนองหลากหลายออกไปดังตัวอย่างดังนี้

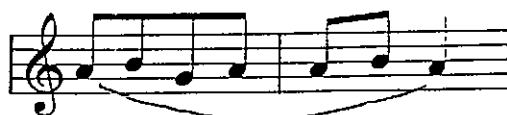
หน่วยที่ 6

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 30 - 31

หน่วยที่ 6

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 48 - 49

หน่วยที่ 6

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 66 - 67

7. หน่วยที่ 7 ของสำนวนที่ 7 พบที่หน้าทับที่ 1, 2 ลักษณะการดำเนินมีทำนองเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน่วยที่ 7

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 32 - 33

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 50 - 51

8. หน่วยที่ 8 ของสำนวนที่ 8 พบที่หน้าทับ 1, 2 ลักษณะการดำเนินมีทำนองเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน่วยที่ 8

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 34 - 35

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 52 - 53

9. หน่วยที่ 9 ของสำนวนที่ 9 พบที่หน้าทับที่ 1, 2 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงเหมือนกันในทำนองครึ่งหลังของหน่วย ส่วนครึ่งหน้ามีความหลากหลายออกไป ดังนี้

หน่วยที่ 9

หน้าทับที่ 1 36 - 37

หน่วยที่ 9

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 54 - 55

สำนวนเพลงทั้ง 3 หน้าทับและแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ 9 หน่วย เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละหน่วย สังเกตได้ว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงในแต่ละหน่วยของทั้ง 3 หน้าทับเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ มีต่างบ้างก็เพียงเล็กน้อยในหน่วยที่เป็นช่วงหลังของสำนวน

1.3 วงกาหลอประจำ

1.3.1 นักดนตรี

นักดนตรีที่ได้ร่วมบรรเลงในวงกาหลอประจำมีทั้งหมด 4 คน แต่ละคนมีบ้านเรือนอาศัยอยู่ใกล้กับวัดประจำ และจากการที่บ้านเรือนอยู่ใกล้วัด วงกาหลอประจำจึงได้นัดกันมาฝึกซ้อมกันที่วัดเป็นประจำ นอกจากสะดวกแล้วยังไม่ต้องคำนึงต่อเสียงที่อาจจะทำความรำคาญให้เพื่อนบ้านอีกด้วย นักดนตรีกาหลอวงประจำมีดังต่อไปนี้

นายฮั่น อินทมะโม “นักปี” และหัวหน้าวงดนตรีกาหลอ อายุ 75 ปี อยู่บ้านเลขที่ 22 หมู่ที่ 5 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา

นายฮั่นเริ่มฝึกปีกาหลอครั้งแรกกับนายทองเจ็ย และนายเทียน ไม่ทราบนามสกุล โดยฝึกเพลงไหว้ครูเป็นเพลงแรก เมื่ออายุ 40 ปี เมื่อฝึกจนชำนาญก็รับงานเรื่อยมาจนปัจจุบันก็ประมาณ 30 ปี ทำให้นายฮั่นมีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีกาหลอทุกประเภท นอกจากนายฮั่นจะเชี่ยวชาญในดนตรีกาหลอแล้ว ยังมีความสามารถในการเครื่องดนตรีไทยประเภทต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งในบางครั้งก็นำวงดนตรีไทยไปบรรเลงในงานศพแทนวงกาหลอ หากเป็นความต้องการของเจ้าภาพ

นายสว่าง สุขทอง “นักทณ (ลูก)” นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อายุ 59 ปี อยู่บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

นายพลัด แก่นเพชร นักทณ (แม่) นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อายุ 78 ปี อยู่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีอาชีพในการทำสวนยางพารา มีบุตร 7 คน

นายพลัดเริ่มฝึกกลองทณครั้งแรกเมื่ออายุ 45 ปี จากนายรักไม่ทราบนามสกุล ซึ่งนายรักนี้มีอาชีพเป็นนายหน้าตະสูง ปัจจุบันแม้ว่านายพลัดจะเป็นคนกลองทณของกาหลอประจำแล้ว ยังสามารถเป่าปี่มโนราห์ และไปร่วมบรรเลงกับดนตรีมโนราห์ไปแสดงตามงานต่าง ๆ อีกด้วย

นายนัน แก้วสุข นักฆ้อง นักดนตรีวงดนตรีกาหลอ อายุ 59 ปี อยู่บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีอาชีพในการทำสวนยางพารา

นายนั้นเริ่มฝึกดนตรีเป็นคนห้อยจากนายอื่น หัวหน้ากาหลอเมื่ออายุ 40 ปี และยามว่างจากการทำสวนยางหรือการบรรเลงกาหลอ หากมีการแสดงมโนราห์ก็จะไปเป็นคนตีกลองตึก ของวงดนตรีมโนราห์

1.3.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีวงกาหลอประจำประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด ดังนี้

1.3.2.1 ปีกาหลอ นักดนตรีกาหลอเรียกกันว่าปี่ฮ้อหรือปี่ห้อย มีลักษณะคล้ายปี่ชวาหรือปี่ไฉน ปีกาหลอเป็นเครื่องเป่าชนิดเดียวในจำนวนเครื่องดนตรีทั้งหมด ผู้เป่าจะเป่าดำเนินทำนองตามเสียงขับร้อง โดยคนเป่าจะต้องร้องเพลงให้ได้ก่อน แล้วจะใช้เสียงปี่เป่าทำนองตาม เสียงปีกาหลอจะมีลักษณะโหยหวนให้ความรู้สึกโศกเศร้า สลดหดหู่ ความยาวของปี่นับจากลิ้นปี่ถึงปากปี่มีความยาว 46 ซม. จำแนกส่วนประกอบได้ 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ฮ้อยปี่หรือปากปี่ มีลักษณะคล้ายลำโพงทำด้วยทองสัมฤทธิ์ ส่วนกว้างของปากวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 8 ซม. ยาว 11 ซม. ส่วนรอบนอกของฮ้อยปี่ พันด้วย “ด้ายราด” สีขาว ด้ายราดนี้ผู้ที่ทำพิธีไหว้ครูจะเป็นคนพันทุกครั้งหลังจากเสร็จพิธีเมื่อไปบรรเลงในงานศพ และจะปลดด้ายออกเมื่อมีจำนวนมากขึ้น ด้ายราดนี้ถือเป็นวัตถุมงคล จึงนำมาพันรอบปากปี่ เพื่อแสดงความสักการะต่อครุหมอกาหลอ อันจะเป็นการเพิ่มความขลังแก่ปีกาหลอยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 เล่าปี่ เป็นส่วนที่ต่อไปจากฮ้อยปี่หรือปากปี่ มีลักษณะค้อย ๆ เรียวเล็กไปยังกำพวด ทำด้วยกระดูกช้าง ช่องระหว่างรูปี่ประดับด้วยปลอกเงินเพื่อความสวยงาม มีความยาว 25 ซม.

ส่วนที่ 3 กำพวด เป็นส่วนที่ถัดไปจากเล่าปี่ ทำด้วยแผ่นโลหะทองเหลืองขดม้วนมีช่องเป็นรู รอบ ๆ กำพวดพันด้วยด้ายป้องกันการแตกหัก มีความยาว 5 ซม. และจากการที่วงกาหลอประจำไม่ใช้บังลม เวลาเป่าจะใช้ผ้าขาวม้ามาพันรอบกำพวดเพื่อสะดวกในการเป่า

ส่วนที่ 4 ลิ้นปี่ เป็นส่วนที่เล็กที่สุดและอยู่ปลายสุดของปี่ โดยต่อไปจากกำพวด มีความกว้างยาวประมาณ 1 ซม. ลิ้นทำจากใบตาลตัดซ้อนกัน 4 ชั้น บางครั้งก็ 6 ชั้น พันด้วยด้ายต่อเข้ากับกำพวด

1.3.2.2 ทน ทนเป็นชื่อกลองซึ่งหนึ่ง 2 หน้า บางที่เรียกกันว่า “กลองทน” ลำตัวกลองทำด้วยไม้ทั้ง หน้ากลองทั้ง 2 ข้างหุ้มด้วยหนังวัว ตีหนังเร่งเสียงและเครื่องปรับเสียงด้วยหวาย มีหู 2 ข้าง โยงด้วยผ้าสำหรับใช้คล้องคอตีเมื่อต้องนำเดินขบวนแห่ มือซ้ายตีด้วยมือขวาใช้ไม้ที่มีลักษณะงอ ๆ คล้ายรูปตัว V ตี

ทนที่ใช้ในวงกาหลอมี 2 ใบดังนี้

- 1) ทนแม่ เป็นกลองใช้ทำหน้าที่ให้จังหวะยืน มีเสียงทุ้มต่ำ ส่วนสูง 57 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 28 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าเล็ก 27 ซม.
- 2) ทนลูก เป็นกลองใช้ทำหน้าที่เสริมลีลาสอดแทรกให้สัมพันธ์กับจังหวะยืน มีเสียงแหลมสูง มีส่วนสูง 56 ซม. หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 28 ซม. หน้าเล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 27 ซม.

1.3.2.3 ฆ้อง ฆ้องกาหลอเป็นฆ้องที่มีรูปร่างขนาดใหญ่ เวลาตีเสียงจะดังกระหึ่มก้องกังวาล เมื่อบรรเลงพร้อมกันในวงเสียงฆ้องทำให้เกิดทำนองเพลงจากเสียงปี ฟังดูเยือกเย็นน่าสพรึงกลัว หน้าทีในวงจะควบคุมจังหวะห่าง ๆ ฆ้องที่ใช้ตีในวงกาหลอมี 2 ใบ

ฆ้องลูกที่ 1 วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง 52 ซม.

ฆ้องลูกที่ 2 วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง 41 ซม.

ไม้ตีฆ้อง ใช้ไม้ธรรมชาติพันด้วยเศษผ้าหลาย ๆ รอบ

1.3.3 การแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีวงกาหลอประจำ จะเป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือเสื้อที่สวมใส่มักจะเป็นเสื้อเชิ้ตสีขาวหรือสีสุภาพ นอกจากหัวหน้าวงซึ่งมักจะสวมเสื้อม่อฮ่อมสีน้ำเงินเป็นเอกลักษณ์ และจะนุ่งกางเกงขายาวกันทุกคนเพื่อความสะดวกและคล่องตัว

1.3.4 โอกาสการบรรเลง

วงกาหลอประจำยังมีโอกาสบรรเลงในงานศพบ้างเป็นครั้งคราว แต่ไม่บ่อยมากนัก ส่วนมากงานที่มีโอกาสไปบรรเลงมักจะเป็นงานศพของพระหรือคนสูงอายุเท่านั้น

1.3.5 โรงกาหลอ

โรงกาหลอหรือที่เรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า “โรงฆ้อง” โรงฆ้องของ
วงกาหลอประจำ อาจปลูกสร้างหรือไม่ปลูกสร้างโรงกาหลอก็ได้ หากมีสถานที่เหมาะสม
ก็จะนั่งบรรเลงได้เลย หรือหากไม่มีสถานที่บรรเลงที่เหมาะสมเจ้าภาพก็จะปลูกสร้างแบบ
ง่าย ๆ โดยใช้ต่อมาจากอาคารที่วางศพอีกทีโดยกันฝา 2 ด้าน ซึ่งล้อมด้วยผ้าสูง
ประมาณ 1 เมตร พื้นก็ใช้ไม้ขัดฟากและปูด้วยไม้กระดานสำหรับนั่ง ความกว้างยาวก็
กะให้พอเหมาะกับจำนวนนักดนตรี

1.3.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

การรับกาหลอไปบรรเลง เจ้าภาพต้องเตรียมหมากพลู 3 คำ รูป 1
ห่อ เทียน 1 ห่อ ใส่ในภาชนะ สำหรับการวางใบพลูในภาชนะนั้นต้องวางใบพลูคว่ำลง
ให้ใบด้านที่มนหันไปทางหัวหน้ากาหลอ ส่วนด้านเรียวหันมายังด้านเจ้าภาพเสมอ ไปยัง
บ้านกาหลอ เมื่อกาหลอรับแล้วก็นำหมากขึ้นมา “ภาศครู” เป็นการทำพิธีเชิญครูและ
บอกกล่าวครูเพื่อให้ครูรับทราบถึงการที่จะไปบรรเลงในครั้งนั้น เพื่อบอกให้ครูได้คุ้มครอง
ป้องกันให้พ้นจากสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรทั้งปวง หลังจากนั้นกาหลอก็นำหมาก 1 คำ ไป
วางไว้ที่ปูกาหลอเพื่อบูชาเสร็จแล้วก็ตกลงค่าราคาและนัดวันบรรเลง

ถึงวันนัดเจ้าภาพอาจจะไปรับคณะกาหลอ หากกาหลอไปบรรเลงสถานที่ที่ไม่
รู้จัก แต่บางครั้งก็นัดแนะไปกันเอง หากสถานที่ไปนั้นอยู่ใกล้หรือเป็นสถานที่ที่รู้จัก ใน
ระหว่างที่กาหลอเดินทางมาเกือบถึงบ้านงาน กาหลอต้องตีฆ้องเพื่อแจ้งให้เจ้างานทราบว่า
กาหลอได้เดินทางมาถึงแล้ว ซึ่งเจ้างานเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณตีฆ้องจากกาหลอ ก็
ต้องออกไปรับกาหลอ 1 คน แล้วนำกาหลอมายังโรงกาหลอที่ได้เตรียมไว้ให้แล้วก่อนที่
กาหลอเข้าไปในโรงกาหลอ หัวหน้ากาหลอต้องทำพิธี “ขอโรง” โดยยื่นบริกรรมคาถา
และบอกกล่าวครูกาหลอให้การเล่นครั้งนี้ให้เป็นไปด้วยความราบรื่นอย่าให้มีเหตุขัดข้อง
ต่าง ๆ เกิดขึ้น เมื่อบริกรรมคาถาเสร็จหัวหน้ากาหลอเป็นคนเข้าไปในโรงกาหลอคนแรก
คนอื่น ๆ ก็ตามเข้าไป

หลังจากทุกคนเข้าไปในโรงกาหลอแล้ว หัวหน้ากาหลอก็จะเรียกเครื่องประกอบ
พิธีไหว้ครูที่เจ้าภาพได้จัดเตรียมไว้ให้แล้ว ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. เสื้อ ใช้ปูรองกาหลอเพื่อให้กาหลอนั่งบรรเลง และส่วนหนึ่งจะจัดไว้เป็น “ที่ครู” โดยใช้เสื้อเล็ก ๆ วางทับเสื้อที่นั่งอีกทีแล้วเอาหมอนวางทับและใช้ผ้าขาวปูทับหมอนอีกครั้ง

2. ผ้าขาว หรือผ้าเช็ดหน้า กว้างยาว 2 คอก ใช้สำหรับชิงเพดานสีมูม

3. อาหารคาวหวาน ไม่จำกัดว่าเป็นอะไรบ้าง ซึ่งเจ้าภาพจะจัดมาให้ตามรายการอาหารที่เลี้ยงแขกในงาน แต่ที่ขาดไม่ได้สำหรับวงกาหลอพุดเตาะคือ ยำหยวก

4. เครื่องราง มีดังนี้

รูป 1 ห่อ เทียน 1 ห่อ พลุ 7 คำ หมาก 7 คำ เหล้า 1 ขวด หรือ 1 แก้ว ข้าวสาร 1 ชัน ด้าย 1 ร้อย เงิน 25 บาท (เงินและด้ายร้อยใส่มาในขันข้าวสาร)

5. มีดหมอหรือมีดครู ใช้สำหรับจุ่มในน้ำมันต์ในขณะที่หัวหน้ากาหลอรำคาถา

6. ขันหรือหม้อทำน้ำมันต์ ใช้ใส่น้ำมันต์

7. ผ้าขาวม้า 4 ผืน ใช้พันศีรษะเมื่อเดินนำขบวนศพไปป่าช้า

เมื่อเตรียมเครื่องประกอบพิธีไหว้ครูเสร็จเรียบร้อยแล้ว หัวหน้ากาหลอนำเครื่องดนตรีทุกชิ้นและเครื่องประกอบพิธีทุกอย่างไปวางบนที่ครู โดยเฉพาะผ้าขาวม้านำไปวางบนหมอน แล้วก็จัดทำน้ำธณีสาร (น้ำศักดิ์สิทธิ์หรือน้ำมันต์กันเสนียดจัญไร) ในหม้อทำน้ำมันต์ หลังจากนั้นก็ประพรมน้ำมันต์แก่สิ่งของต่าง ๆ ในพิธีเสร็จแล้วก็จุดธูปเทียนแล้วก็บิกรรมคาถาตั้งนะโม ชุมนุมเทวดา สรรเสริญคุณบิดามารดาครูอาจารย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์พร้อมทั้งอัญเชิญครูหมอมารับเครื่องสังเวย แล้วก็หยุดคนน้ำมันต์ แล้วว่าคาถาต่อโดยใช้มือจับที่เครื่องดนตรี เสร็จแล้วก็ประพรมน้ำมันต์เครื่องดนตรีและทุกคนในวง หลังจากนั้นก็จะเขียนยันต์ลงในผ้าขาวที่ใช้ชิงเพดาน

หลังจากที่ทำพิธีไหว้ครูแล้ว คณะกาหลอก็เริ่มบรรเลงเพลงไหว้ครู ซึ่งมีเพลงดังนี้ เพลงไหว้พระ เพลงธณีสาร เพลงคร่ำเครื่อง แล้วก็พักรับประทานอาหารร่วมกันภายในโรงกาหลอ โดยออกไปไหนไม่ได้นอกจากทำภารกิจส่วนตัว เช่น เข้าห้องน้ำ เป็นต้น

การบรรเลงของกาหลอหลังจากบรรเลงเพลงไหว้ครูเสร็จก็บรรเลงเพลงอื่น ๆ ตามอัธยาศัยไปเรื่อย ๆ และหยุดพักบ้างเป็นช่วง ๆ สลับกับการบรรเลงตลอดระยะเวลาที่กำหนดการตั้งศพไว้ก่อนนำไปเผา

เมื่อถึงวันเผาศพก่อนเผาศพคณะกาหลอจะทำพิธีไหว้ครูอีกครั้ง ซึ่งเหมือนกับครั้งแรก แต่ครั้งหลังมีการเรียกค่ารางวัลด้วย เสร็จจากการบรรเลงเพลงไหว้ครูก็พักรับประทาน

อาหาร เมื่อใกล้เวลายกศพ คณะกาหลอก็ออกจากโรงก่อนออกหัวหน้ากาหลอจะทำพิธี “ขอทางสัตว์” คือ ต้องการให้ภูตผีสรรพสัตว์ที่ไม่ดีทั้งหลายให้ออกไปอย่ามาขวางทางไว้ แล้วหัวหน้ากาหลอก็ตัดผ้าซึ่งเพดานทั้ง 3 มุม จาก 3 ดับ แล้วก็ออกมาก่อนคนอื่นจะตามออกมาทีหลัง ขณะที่ยกศพเดินทางไปป่าช้า คณะกาหลอจะเดินนำขบวนศพ โดยบรรเลงเพลงเดิน พอถึงป่าช้าก่อนอย่างเท้าเข้าไปในบริเวณป่าช้า หัวหน้ากาหลอก็ทำพิธี “ขอเจ้าเปเลว” โดยบริกรรมคาถาไว้ในใจเป็นภาษาบาลี ความหมายก็คือให้เจ้าเปเลวมารับศพ แล้วก็เดินถอยหลัง 3 ก้าว จึงจะเดินเข้าป่าช้าได้ เมื่อเข้าไปแล้ว ก็หาสถานที่บรรเลงซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเชิงตะกอน กรณีที่เจ้าภาพไม่ได้จัดที่ไว้สำหรับคณะกาหลอ แต่ถ้าหากเจ้าภาพเตรียมที่นั่งบรรเลงไว้ต้องดูทิศทางให้ถูกต้องด้วย จะจัดผิดทิศไม่ได้กาหลอจะไม่ยอมนั่งบรรเลง เมื่อยกศพขึ้นไปคณะกาหลอต้องเข้าไปอยู่ใกล้กับโลงศพ โดยจะตี “ซาไฟ” “ซาศพ” หรือ “ซาเพลิง” ซึ่งจะเป็นการตีเพื่อบูชาไฟและศพ ครั้นไฟขึ้นเผาศพ คณะกาหลอจะบรรเลงชุดเพลงไหว้ครูทั้งหมด เสร็จแล้วก็เก็บเครื่องกลับบ้าน

2.3 วงกาหลอประจำ

2.3.1 จำแนกบทเพลง

บทเพลงของดนตรีกาหลอวงประจำมีจำนวน 9 เพลง ดังนี้

1. เพลงไหว้พระ	5. เพลงแกะไล่รื้อ
2. เพลงธรรณีสาร	6. เพลงปลุกแม่ครัว
3. เพลงคร่ำเครื่อง	7. เพลงทิ้งหลบโจ่ง
4. เพลงแพะชนกัน	8. เพลงชุมพล
	9. เพลงเดิน

จำนวนเพลงทั้งหมด 9 เพลง จำแนกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เพลงในพิธีไหว้ครูมี 3 เพลง คือ	
1. เพลงไหว้พระ	3. เพลงคร่ำเครื่อง
2. เพลงธรรณีสาร	

2. เพลงบรรเลงทั่วไปมี 4 เพลงคือ

1. เพลงแพะชนกัน
2. เพลงแกะไล่ร้ว
3. เพลงทิ้งหลบใจัง
4. เพลงปลุกแม่ครัว

3. เพลงในพิธีศพมี 2 เพลงคือ

1. เพลงเดิน
2. เพลงชุมพล

2.3.2 ความหมายของเพลง

อันดับ	เพลง	ความหมาย
1	เพลงไหว้พระ	บรรเลงเพื่อระลึกถึงครูบาอาจารย์
2	เพลงธรรณีสาร	
3	เพลงคร่ำครวญ	- บรรเลงเพื่อกันเสนียดจัญไรให้ออกไป
4	เพลงแพะชนกัน	บรรเลงตอนกลางคืน
5	เพลงแกะไล่ร้ว	บรรเลงตอนกลางดึก
6	เพลงปลุกแม่ครัว	บรรเลงตอนหัวรุ่งปลุกแม่ครัว
7	เพลงทิ้งหลบใจัง	บรรเลงการกลับไปกลับมาของทน
8	เพลงชุมพล	บรรเลงตอนกลางวันช่วงที่มีคนมาเผาศพ
9	เพลงเดิน	บรรเลงนำขบวนศพไปป่าช้า

2.3.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ

1. เพลงไหว้พระ

บทเพลงไหว้พระของวงกาหลอประจำมี 2 ท่อน

เพลงไหว้พระท่อน 1 มีความยาว 114 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 74 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 1-74 ซึ่งทำนองในส่วนนี้ใช้ปี่เพียงอย่างเดียว

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 16 ห้อง สามารถแบ่งเป็นหน้าทับได้ 8 หน้าทับ ๗ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องที่ 75-90

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนสุดท้ายของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวีถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 24 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 91-114

เพลงไหว้พระท่อน 2 มีความยาว 126 ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 ส่วนคือ

1. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 106 ห้อง และแบ่งเป็นหน้าทับได้ 58 หน้าทับ ๗ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 115-230

2. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวีถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 10 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 231-240

ผลจากการศึกษาทำนองเพลงไหว้พระวงประจำ ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงโดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงไหว้พระท่อน 1 มี 2 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 4 มีลักษณะในการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงของเครื่องแรกหน้าทับเหมือนกัน โดยเครื่องหลังหน้าทับมีทำนองต่างออกไปดังตัวอย่างดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 77 - 78

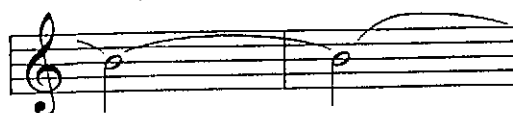
หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 81 - 82

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 1, 8 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 75 - 76

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 99 - 90

1.2 เพลงไหว้พระตอน 2 มี 6 ส่วนวน

1. ส่วนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 3, 11, 15, 23, 28, 31, 40, 53, 58 มีลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 117 - 118

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 135 - 136

หน้าทับที่ 23 ห้องที่ 158 - 159

หน้าทับที่ 40 ห้องที่ 193 - 194

หน้าทับที่ 53 ห้องที่ 219 - 220

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 5, 8, 18, 25, 37, 47 ลักษณะการดำเนินทำนองที่มีส่วนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 123 - 124

หน้าทับที่ 18 ห้องที่ 148 - 149

หน้าทับที่ 25 ห้องที่ 162 - 163

หน้าทับที่ 37 ห้องที่ 197 - 198

หน้าทับที่ 47 ห้องที่ 207 - 208

3. ส่วนวณที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 33, 34, 50, 52 ลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกหน้าทับ และทำนองที่เหมือนกันในครั้งแรกหน้าทับนี้ไปเหมือนกับการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งหลังหน้าทับในหน้าทับที่ 38, 43, 56 ดังนี้

หน้าทับที่ 33 ห้องที่ 179 - 180

หน้าทับที่ 34 ห้องที่ 181 - 182

หน้าทับที่ 50 ห้องที่ 213 - 214

หน้าทับที่ 52 ห้องที่ 217 - 218

หน้าทับที่ 78 ห้องที่ 189 - 190

หน้าทับที่ 43 ห้องที่ 199 - 200

หน้าทับที่ 56 ห้องที่ 225 - 226

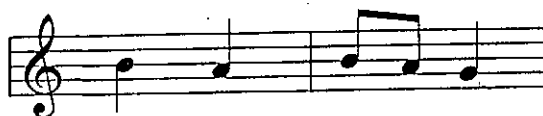

4. ส่วนวณที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 6, 7, 36, 46 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีส่วนวนเหมือนกันในทำนองที่เป็นครึ่งหลังหน้าทับ โดยทำนองเคลื่อนที่ในลักษณะเป็นขั้นบันไดจากบนลงล่าง และทำนองเคลื่อนที่ในลักษณะตรงกันข้ามกับหน้าทับที่ 38, 43, 56 ที่เคลื่อนจากต่ำไปหาสูง ดังนี้

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 125 - 126

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 127 - 128

หน้าทับที่ 36 ห้องที่ 185 - 186

หน้าทับที่ 43 ห้องที่ 205 - 206

5. ส่วนวณที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 20, 49, 51 ลักษณะในการดำเนินทำนองที่มีส่วนวนในครั้งแรกหน้าทับเหมือนกัน โดยในการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ในทิศทางตรงกันข้ามกันกับทำนองในครั้งแรกหน้าทับของหน้าทับที่ 32, 45 ดังนี้

หน้าทับที่ 20 ห้องที่ 152 - 153

หน้าทับที่ 49 ห้องที่ 211 - 212

หน้าทับที่ 51 ห้องที่ 215 - 216

หน้าทับที่ 32 ห้องที่ 177 - 178

หน้าทับที่ 45 ห้องที่ 203 - 204

6. ส่วนวนที่ 6 พบที่หน้าทับที่ 38, 42, 48 ลักษณะในการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกันในครั้งแรกหน้าทับ ส่วนทำนองในครั้งหลังมีการเดินทำนองที่หลากหลายออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 38 ห้องที่ 189 - 190

หน้าทับที่ 42 ห้องที่ 197 - 198

หน้าทับที่ 48 ห้องที่ 209 - 210

สำนวนเพลงทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้เป็นสำนวนหลัก หรือสำนวนที่พบมากในบทเพลงแสดงให้เห็นว่า สำนวนเหล่านี้มีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเหมือนกันหมดทั้งสำนวนแต่ก็มีบางสำนวนก็เหมือนกันในลักษณะครั้งแรกเหมือนครั้งหลัง หรือเหมือนกันเฉพาะครั้งหน้าของสำนวนหลัก นอกจากนี้ก็มีการเคลื่อนที่ของทำนองดำเนินไปในทิศทางตรงกันข้าม และสำนวนต่าง ๆ ในบทเพลงมักขึ้นต้นหรือจบลงในเสียง “ซอล, ลา, ซี” ส่วนสำนวนอื่น ๆ เป็นลักษณะการเชื่อมระหว่างสำนวนต่อสำนวน

2. เพลงธรณีสาร

บทเพลงธรณีสารของวงกาหลอประจำเป็นเพลงที่มีท่อนเดียว ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่และจังหวะกลองทนและฆ้อง ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงให้เป็นจังหวะและทำนองที่แท้จริง ลักษณะทำนองในส่วนนี้ปี่จะเป็นจังหวะลอย ๆ ส่วนกลองทนและฆ้องจะเปลี่ยนจังหวะไปเรื่อย ๆ สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 15 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-15 และอีก 12 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 16-27 เครื่องทำจังหวะคือกลองทนและฆ้องจะบรรเลงจังหวะรัวถี่โดยบรรเลงพร้อมกันซึ่งก็ยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนทำนองปี่ก็ยังเป็นจังหวะลอย ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนอีก 8 ห้องสุดท้าย เครื่องทำจังหวะก็เริ่มตีเข้าเป็นจังหวะหน้าทับบ้างแล้วแต่ยังไม่สมบูรณ์

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 228 ห้อง แบ่งเป็นหน้าทับได้ 57 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 36-278

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรัวถี่ ๆ แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปี่เป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้นับเป็นโน้ตได้ 8 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 279-298

ผลจากการศึกษาบทเพลงธรณีสารวงกาหลอประจำ ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงทางปี่ โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

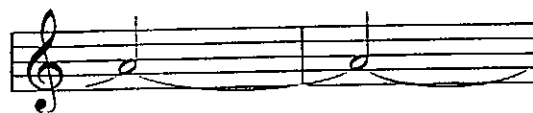
1. เพลงธรณีสาร มี 6 ส่วน

1. ส่วนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 15, 28, 29, 33, 41, 49, 51 มีลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนเหมือนกันในตอนต้นของส่วน และในตอนต้นของทุกส่วนที่กล่าวมานี้ พบว่าเริ่มด้วยระดับเสียงลาทั้งหมด และในช่วงถัดไปทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเหมือนกันหมดคือ เคลื่อนไปที่ระดับเสียงลาเช่นเดียวกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 15 ห้องที่ 92 - 93

หน้าทับที่ 28 ห้องที่ 144 - 145

หน้าทับที่ 29 ห้องที่ 148 - 149

หน้าทับที่ 33 ห้องที่ 179 - 180

หน้าทับที่ 41 ห้องที่ 211 - 212

หน้าทับที่ 51 ห้องที่ 251 - 252

2. ส่วนตอนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 3, 21, 30 เช่นเดียวกันมีลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนของส่วนต้นของส่วนเหมือนกัน โดยแต่ละส่วนจะมีระดับเสียง “ ที ” หรือ “ ซี ” และเมื่อทำนองเคลื่อนที่ถัดไป ทิศทางการเคลื่อนที่ก็เหมือนกันอีกก็คือ เคลื่อนไปในระดับเสียงที่เหมือนกันอีกในทุกส่วน ดังนี้

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 44 - 45

หน้าทับที่ 21 ห้องที่ 116 - 117

หน้าทับที่ 30 ห้องที่ 167 - 168

3. ส่วนตอนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 39, 47 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนของทำนองท้ายสุดของหน้าทับเหมือนกัน โดยเสียงสุดท้ายจะจบลงในระดับเสียง ลา และเมื่อขึ้นเสียงใหม่ในตอนต้นสำเนียงต่อไปเริ่มด้วยเสียงที่เหมือนกัน ดังนี้

ท้ายหน้าทับที่ 39 ห้องที่ 206

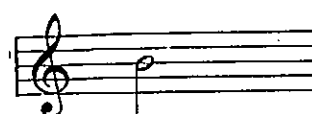
ต้นหน้าทับที่ 40 ห้องที่ 207

ท้ายหน้าทับที่ 47 ห้องที่ 238

ต้นหน้าทับที่ 48 ห้องที่ 239

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 34 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงในส่วนท้ายสุดของหน้าทับ โดยมีการเคลื่อนที่ของทำนองในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนท้ายสุดของหน้าทับที่ 39, 47 ซึ่งหน้าทับที่ 34 ทำนองเดิมให้ขึ้นและจบส่วนวนด้วยระดับเสียง ที่ และเมื่อขึ้นต้นในส่วนวนใหม่เริ่มด้วยระดับเสียง ลา ดังนี้

หน้าทับที่ 34 ห้องที่ 186

หน้าทับที่ 35 ห้องที่ 187

5. ส่วนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 36 มีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีส่วนวนเพลงในครั้งแรกหน้าทับ โดยจะไปเหมือนกับครึ่งหลังหน้าทับในหน้าทับที่ 38 ซึ่งการเดินทำนองมีลักษณะการเคลื่อนที่ของตัวโน้ตเคลื่อนที่แบบตรงกันข้าม คือ ทำนองเดินขึ้นแล้วเดินลงสลับกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 36 ห้องที่ 191 - 192

หน้าทับที่ 38 ห้องที่ 199 - 200

6. ส่วนวนที่ 6 พบที่หน้าทับที่ 45, 46 ลักษณะการดำเนินทำนองในส่วนหนึ่งของส่วนวนมีส่วนวนเพลงเดินในลักษณะระดับเสียงของโน้ตตัวเดียวกันเพียงแต่ต่างกันคู่ใน 8 โดยหน้าทับที่ 45 เดินในระดับเสียงสูง ส่วนหน้าทับที่ 47 จะเดินในระดับเสียงต่ำ ดังนี้

หน้าทับที่ 45 ห้องที่ 228

หน้าทับที่ 46 ห้องที่ 234

สำนวนเพลงที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสำนวนหลัก หรือสำนวนที่พบบ่อยในบทเพลง ซึ่งสังเกตได้ว่า ลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงมีความเหมือนกันในตอนต้นของ สำนวน และเมื่อเคลื่อนทำนองไปในช่วงถัดไปเป็นระดับเสียงเดียวกันอีก นอกจากนี้ก็มีการเคลื่อนของทำนองไปในทิศทางตรงกันข้ามในลักษณะต่าง ๆ กันอีก และสำนวนอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมานี้ก็มีลักษณะสำนวนที่เชื่อมกันระหว่างสำนวนต่อสำนวน

3. เพลงคร่ำเครื่อง

บทเพลงคร่ำเครื่องของวงกาหลอประจำเป็นเพลงท่อนเดียวมีความยาว 170 ห้อง ทำนองแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปีและจังหวะกลองทนให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 3 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-3 ห้องที่ 1 ทำนองส่วนนี้เป็นทำนองปี่อย่างเดียว ส่วนห้องที่ถัดไปคือห้องที่ 2-3 จะเริ่มมีจังหวะกลองทนเข้ามาแต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับและทำนองปี่ก็ยังคงเป็นจังหวะลอย ๆ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 147 ห้อง แบ่งเป็นหน้าทับได้ 36 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 4-150

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวดี แต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และทำนองปี่เป็นจังหวะลอย ๆ ซึ่งทำนองส่วนนี้นับเป็นโน้ตได้ 20 ห้อง

จากการศึกษาบทเพลงคร่ำเครื่องวงกาหลอประจำ ผู้วิจัยพบว่า เป็นเพลงที่มีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปี โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. เพลงคร่ำเครื่องมี 5 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 4, 5 ลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงส่วนใหญ่เหมือนกัน โดยมีความต่างเล็กน้อยในตอนขึ้นต้นสำนวน

ซึ่งหน้าทับที่ 5 จะขึ้นเสียงต่ำไป $\frac{1}{2}$ เสียง และตอนหลังของครึ่งหลังหน้าทับหรือสำนวนมีเสียงเพิ่มขึ้น 2 เสียงคือ เสียง โด และ เร ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 16 - 19

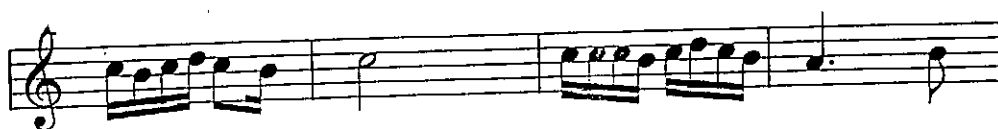

หน้าทับที่ 5 ห้องที่ 20 - 23

2. สำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 32, 35 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเพลงในส่วนแรกของครึ่งหน้าเคลื่อนทำนองในลักษณะตรงกันข้ามคือหน้าทับที่ 32 ทำนองจะเดินขึ้นแล้วลง ส่วนหน้าทับที่ 35 เดินลงแล้วเดินขึ้นโดยเคลื่อนที่ไปยังเสียง โด เหมือนกัน ส่วนครึ่งหลังหน้าทับเหมือนกันเพียงต่างกันที่เสียงที่จบของสำนวน ซึ่งหน้าทับที่ 32 จะจบในเสียง ซี หน้าทับที่ 35 จะจบในเสียง เร สูง ดังนี้

หน้าทับที่ 32 ห้องที่ 131 - 134

หน้าทับที่ 35 ห้องที่ 143 - 146

3. ส่วนวณที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 6, 28 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงในทำนองท้ายสุดของส่วนวณ โดยจะไปเหมือนกับทำนองหน้าสุดของหน้าทับที่ 10, 16, 36 ดังนี้

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 24 - 27

หน้าทับที่ 28 ห้องที่ 114 - 117

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 41 - 44

หน้าทับที่ 16 ห้องที่ 65 - 68

หน้าทับที่ 36 ห้องที่ 147 - 150

4. ส่วนวณที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 9, 13, 35 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงในทำนองหน้าสุดของส่วนวณ โดยไปเหมือนกับทำนองท้ายสุด

ในสำนวนที่ 5 และทำนองส่วนหน้าของครึ่งหลังหน้าทับในหน้าทับที่ 17 และทำนองส่วนหลังของครึ่งแรกหน้าทับในหน้าทับที่ 20, 23 นอกจากนี้ในหน้าทับที่ 20, 23 มีการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเกือบจะเหมือนกันทั้งสำนวน หากเพียงแต่ในท้ายสุดของสำนวนนี้ทำนองต่างออกไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมาจบลงด้วยระดับเสียงที่เหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 37 - 40

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 54 - 57

หน้าทับที่ 35 ห้องที่ 143 - 146

หน้าทับที่ 17 ห้องที่ 69 - 72

หน้าทับที่ 20 ห้องที่ 82 - 85

หน้าทับที่ 23 ห้องที่ 94 - 97

5. ส่วนวณที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 1, 8, 10, 12, 13, 27, 30, 32 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวณเพลงในทำนองท้ายสุดของส่วนวณ หรือหน้าทับเหมือนกัน โดยระดับเสียงจะจบส่วนวณในเสียง ซี และเมื่อขึ้นส่วนวณใหม่มักจะขึ้นระดับเสียงในเสียง โด เสมอ ดังนี้

ท้ายหน้าทับที่ 1 ห้องที่ 7

ต้นหน้าทับที่ 2 ห้องที่ 8

ท้ายหน้าทับที่ 8 ห้องที่ 36

ต้นหน้าทับที่ 9 ห้องที่ 37

ท้ายหน้าทับที่ 10 ห้องที่ 44

ต้นหน้าทับที่ 11 ห้องที่ 45

ท้ายหน้าทับที่ 12 ห้องที่ 52

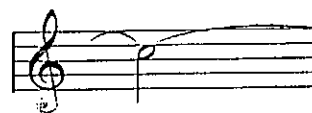
ต้นหน้าทับที่ 13 ห้องที่ 53

ท้ายหน้าทับที่ 27 ห้องที่ 113

ต้นหน้าทับที่ 28 ห้องที่ 114

ท้ายหน้าทับที่ 30 ห้องที่ 126

ต้นหน้าทับที่ 31 ห้องที่ 127

ท้ายหน้าทับที่ 32 ห้องที่ 134

ต้นหน้าทับที่ 33 ห้องที่ 135

สำนวนเพลงทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นสำนวนหลักหรือสำนวนพบมากในบทเพลง ซึ่งสังเกตได้ว่าลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงมีความเหมือนกันในลักษณะที่ ส่วนหน้าของสำนวนหนึ่งไปเหมือนกับส่วนหลังของอีกสำนวนหนึ่ง และมีความเหมือนในส่วนใดส่วนหนึ่งของสำนวน นอกจากนี้ในแต่ละสำนวนเมื่อจบสำนวนมักจบลงในเสียง “ซู” และเมื่อเริ่มต้นสำนวนใหม่มักขึ้นต้นด้วยเสียง “โด” เสมอ ส่วนสำนวนอื่น ๆ มีลักษณะเชื่อมกันระหว่างสำนวนต่อสำนวน

1.4 วงกลมลอโนว้า

1.4.1 นักดนตรี

นักดนตรีกาหลอนนาหว่ามีจำนวนนักดนตรีที่บรรเลงในวงทั้งหมด 4 คน แต่ละคนมีอายุอยู่ในวัยชราทั้งสิ้น จากการที่มีอายุมากและสุขภาพไม่ค่อยดี จึงว่างเว้นจากการฝึกซ้อม ประกอบกับในปัจจุบันคนนิยมให้กาหลอไปบรรเลงในงานศพน้อยลง จึงทำให้วงกาหลอนนาหว่าเจียบหายไป นักดนตรีของวงกาหลอนนาหว่ามีดังต่อไปนี้

นายแก้ว จันทรัตน์ นักฆ้อง หัวหน้าวงดนตรีกาหลอ อายุ 90 ปี อยู่บ้านเลขที่ 32 หมู่ 2 ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 4 คน นายแก้วจะประกอบอาชีพในการทำนาทำสวนเป็นหลัก โดยว่างเว้นจากการทำนาทำสวนก็มาฝึกเล่นกาหลอรับงานต่าง ๆ เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง

นายแก้วเริ่มฝึกกาหลอครั้งแรกโดยการฝึกกลองทน เป็นเครื่องหลัก เมื่ออายุ 25 ปี กับครูฮั่น ไม่ทราบนามสกุล บ้านอยู่นาหว่า อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา เป็นคนดีทนเป็นหลักของวงแต่ก็รอบรู้ในด้านเครื่องดนตรีกาหลอชิ้นอื่น ๆ ปัจจุบันเนื่องจากอยู่ในวัยชรามากแล้ว เรี่ยวแรงลดน้อยลงไปจึงมาเป็นคนตีฆ้องของวงแทน

นายเคลือม จันทสุวรรณ นักทน (แม่) นักดนตรีวงกาหลอนนาหว่า อายุ 80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 51 หมู่ที่ 1 ตำบลฉาง อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 3 คน การทำนาเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้แก่นายเคลือม

นายเคลือมเมื่ออายุ 30 ปี ได้มีความสนใจในดนตรีกาหลอ จึงไปขอให้นายบ้านกลับ ไม่ทราบนามสกุล ช่วยฝึกให้จนมีความชำนาญ

นายคลิม จันทสุวรรณ นักทน (ลูก) นักดนตรีวงกาหลอนนาหว่า อายุ 83 ปี อยู่บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ตำบลฉาง อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา

นายคลิม จันทสุวรรณ เริ่มฝึกหัดกลองทนมาพร้อม ๆ กับ นายเคลือม จันทสุวรรณ ซึ่งเป็นน้องชาย เนื่องจากบ้านที่อยู่อาศัยใกล้กัน จึงทำให้มีการฝึกซ้อม “ทน” มาด้วยกันตลอด

นายนำ รัตน์ะ “นักปี” นักดนตรีวงกาหลอนนาหว่า อายุ 70 ปี อยู่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทวี อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 8 คน ประกอบอาชีพในการทำนาทำสวน

นายนาเริ่มฝึกปีกับครูปลอด ไม่ทราบนามสกุล บ้านอยู่วัดปลักชะเมา เมื่ออายุได้ 19 ปี การฝึกปีกับครู จะฝึกโดยใช้ปี 2 เล้า ครูเป่า 1 เล้า นายนาเป่า 1 เล้า ครูจะเป่าทำนองแล้วนายนาจะเป่าทำนองเลียนทำนองเพลงที่ครูเป่าอีกทีหนึ่ง เพลงไหว้ครูเป็นเพลงแรกที่ครูปลอดได้ฝึกหัดให้นายนา โดยฝึกกันที่บ้านครูปลอด จนนายนาชำนาญสามารถออกไปบรรเลงในงานต่าง ๆ ได้

1.4.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีของวงกาหลอนนาหว่า ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด ดังนี้

1.4.2.1 ปีกาหลอ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าขึ้นเดียวภายในวงทำหน้าที่ดำเนินทำนองเพลง ปีกาหลอนี้บางคนเรียกกันว่าปีฮ้อหรือปีห่อ ลักษณะโดยทั่วไปมีรูปร่างคล้ายกับปีชวาและปีโชน มีความยาวประมาณ 44 ซม. จำแนกส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ฮ้อปี เป็นส่วนที่เป็นปากปีหรือลำโพงปี ลักษณะส่วนนี้จะผายบานออกคล้ายลำโพง ทำด้วยโลหะเป็นทองสัมฤทธิ์ ส่วนกว้างของปากวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 8.5 ซม. ยาว 13 ซม.

ส่วนที่ 2 เล้าปี เป็นส่วนที่ติดไปจากฮ้อปี ทำด้วยกระดูกช้าง ด้วยการกลึงให้รูปร่างกลมยาวโดยส่วนที่ต่อจากฮ้อปีจะใหญ่และค่อย ๆ เรียวเล็กไปยังส่วนที่เป็นกำพวด ช่องระหว่างรูปีประดับด้วยปลอกเงิน เพื่อความสวยงาม ความยาวของเล้าปี วัดได้ 25.5 ซม. มีรูปิดเปิดเพื่อเปลี่ยนเสียงด้านหน้า 7 รู ด้านหลัง 1 รู

ส่วนที่ 3 กำพวด เป็นส่วนที่ตัดไปจากเล้าปี ทำด้วยแผ่นโลหะทองเหลืองแผ่นบาง ๆ ขดม้วนมีช่องตรงกลางเป็นรู มีความยาว 5 ซม.

ส่วนที่ 4 บังลม เป็นส่วนที่อยู่ระหว่างกำพวดและลิ้นปี ทำด้วยแผ่นโลหะทองเหลืองมีรูปร่างลักษณะกลมบาง ส่วนรอบ ๆ ขอบมีรอยหยักตลอด มีเส้นผ่าศูนย์กลางวัดได้ 3 ซม.

ส่วนที่ 5 ลิ้นปี เป็นส่วนปลายสุดของปี ทำด้วยใบตาลตัดซ้อนกัน 4 ชั้น กว้าง 1 ซม. ยาว 2 ซม. ส่วนล่างพันด้วยด้ายผูกเข้ากับกำพวด

1.4.2.2 ทน ทนเป็นชื่อกลองประเภทหนึ่งของชาวใต้ ลำตัวของกลองทำด้วยไม้ขนุน หน้ากลองทั้ง 2 ข้างหุ้มด้วยหนังวัว ตีหนังแรงเสียงและคาดเครื่องปรับเสียงด้วยหวาย มีหู 2 ข้าง โยงด้วยผ้าสำหรับใช้คล้องคอตีเมื่อต้องนำเดิน ขบวนแห่ มือซ้ายตีด้วยมือ มือขวาใช้ไม้ที่มีลักษณะงอ ๆ คล้ายรูปตัว V ตี

ทนที่ใช้ในวงกาหลอมมี 2 ใบ ดังนี้

1) ทนแม่ เป็นกลองที่มีเสียงทุ้มต่ำ ส่วนสูง 63 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 26.5 ซม. หน้าเล็ก 22.5 ซม. ทำหน้าที่เป็นตัวทำจังหวะยืนภายในวง

2) ทนลูก เป็นกลองที่มีเสียงสูง ส่วนสูง 59 ซม. เส้นผ่าศูนย์กลางหน้าใหญ่ 25 ซม. หน้าเล็ก 22.5 ซม. ทำหน้าที่เป็นตัวเสริมลีลาสอดแทรกภายในวง

1.4.2.3 ฆ้อง ฆ้องกาหลอเป็นฆ้องที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีเสียงดังกระหึ่มกังวาล

ฆ้องลูกที่ 1 วัดเส้นผ่าศูนย์กลางด้านหลังได้ 39 ซม. ด้านหน้า 47 ขอบฉัตร 11 ซม. ความสูงของปุ่ม 3 ซม.

ฆ้องลูกที่ 2 วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 37 ซม. ด้านหน้า 38 ซม. ขอบฉัตร 7 ซม. ความสูงของปุ่ม 2.5 ซม.

1.4.3 การแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีวงกาหลอนานาว้า ส่วนใหญ่จะใส่เสื้อม่อฮ่อมสีน้ำเงิน และนุ่งผ้าสีม่วง แต่ก็ยังมีบางคน ใส่เสื้อเชิ้ตนุ่งกางเกงขาวยาว มีผ้าขาวม้าผูกเอวหรือพาดไหล่คนละผืน ซึ่งการแต่งกายนี้ไม่มียึดอะไรเป็นหลัก แล้วแต่ความสะดวกและความพอใจของแต่ละคน

1.4.4 โอกาสการบรรเลง

ในปัจจุบันวงดนตรีกาหลอนานาว้าไม่ได้ไปบรรเลงที่ไหนเลย อาจจะเนื่องจากไม่มีใครมาจ้างให้ไปบรรเลง และผู้บรรเลงก็อยู่ในวัยชรามากแล้วก็ได้

1.4.5 โรงกาหลอ

โรงกาหลอ หรือ “โรงฆ้อง” ของวงดนตรีกาหลอนาหานี้ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงกาหลอ เพียงแต่จัดที่ให้เหมาะสมกับวงกาหลอเท่านั้น

1.4.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

การรับกาหลอไปบรรเลง เจ้าภาพต้องเตรียมหมากพลู จำนวน 4-5 คำ เทียน 1 เล่ม ใส่ในภาชนะไปยังบ้านหัวหน้าวงกาหลอ ถ้ากาหลอยินดีไปบรรเลงในงานนั้น ๆ ก็จะได้รับหมากจากเจ้าภาพ ในขณะที่เจ้าภาพยื่นหมากพลูให้กาหลอนั้น จะต้องหันส่วนป้านของใบไปทางกาหลอ และด้านหางยาวเรียวมาทางเจ้าภาพเสมอถือเป็นธรรมเนียมของกาหลอที่ต้องปฏิบัติ เมื่อกาหลอรับหมากแล้วก็นำ 1 ส่วนมาวางไว้ที่เครื่องดนตรี เป็นการสักการะครูกาหลอและบอกกล่าวให้ทราบ นอกจากนั้นที่เหลือก็นำมารับประทาน

เมื่อถึงวันที่ต้องมาบรรเลงในงาน เจ้าภาพต้องไปรับคณะกาหลอซึ่งมักเป็นช่วงเย็นใกล้ค่ำ เมื่อมาถึงสถานที่จัดงานคณะกาหลอก็ตรวจสอบสถานที่สำหรับนั่งบรรเลง โดยดูทิศทางซึ่งต้องเป็นทางทิศเหนือหรือทางทิศตะวันออกของโรงศพ และต้องไม่ไกลจากศพมากนัก เนื่องจากกาหลอเป็นวงที่ใช้บรรเลงเพื่อเผาศพ เมื่อได้สถานที่ซึ่งจัดเป็นโรงกาหลอแล้ว คณะกาหลอก็เข้าไปในโรงกาหลอ และจัดเตรียมทำพิธีไหว้ครู โดยเรียกเครื่องพิธี สำหรับไหว้ครูจากเจ้าภาพ ดังนี้

1. เครื่องสำหรับจัด “ที่ครู” มีดังนี้ เลื่อเล็ก ๆ 1 ผืน ไข่ม้วนส่วนหัวด้วยหมอน 1 ใบ แล้วใช้ผ้าขาวม้าปูทับอีกครั้ง
2. อาหารคาวหวาน มีดังนี้ ข้าวสวย แกง น้ำพริก ผักเหนาะ ขนมโค ข้าวเหนียว
3. เครื่องราด มีดังนี้ ฐูป 1 ห่อ เทียน 1 ห่อ เหล้า 1 ขวด น้ำ 1 ขวด ขมิ้น 1 หัว ข้าวสาร 1 กำ เงิน 25 บาท (ใส่มาในขันหมากพลู)
4. แก้วเปล่า 2 ใบ (ใช้ใส่น้ำ, เหล้า)
5. ผ้าขาวม้า 5 ผืน (ใช้พอกศีรษะตอนนำศพไปป่าช้า)

พอได้เครื่องทำพิธีไหว้ครูครบทุกอย่างหัวหน้ากาหลอกก็นำเครื่องดนตรีและอาหารคาวหวานและสิ่งของต่าง ๆ มาวางบนที่ครู แล้วก็ทำพิธีทำนํ้ามนต์ซึ่งเรียกกันว่า “นํ้าโกร่งสวรรค์” เป็นนํ้าที่ใช้ป้องกันสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรทั้งปวง โดยการนํ้านํ้า ข้าวสาร และขมิ้นมาใส่รวมกันในแก้ว หลังจากนั้นก็จุดเทียนนำไปปักที่เครื่องดนตรีทุกชิ้น และอาหารคาวหวาน เสร็จแล้วทุกคนภายในวงก็นั่งพนมมือ หัวหน้าวงกาหลอกก็บิกรรมคาถา แล้วเอาใบพลูมาจุ่มนํ้าที่อยู่ในแก้ว แล้วประพรมไปทั่ว ๆ ไปที่เครื่องดนตรี อาหารคาวหวาน และนักดนตรีทุกคน แล้วก็เริ่มบรรเลงเพลงไหว้ครูซึ่งมีเพลงดังนี้คือ เพลงไหว้ครู เพลงไหว้พระ

เมื่อบรรเลงเพลงไหว้ครูเสร็จ คณะกาหลอหยุดพักสักครู เจ้าภาพก็ยกสำรับอาหารมาให้บริการกันภายในวง เนื่องจากกาหลอเมื่อเข้ามาในโรงแล้วจะออกไปไหนมาไหนไม่ได้ ต้องกินอยู่หลับนอนภายในโรงกาหลอจนกว่าเสร็จงาน นอกจากภารกิจส่วนตัวที่จำเป็น

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จก็นั่งพักผ่อนกินหมากพลู แล้วบรรเลงเพลงทั่วไป โดยเริ่มเพลงมะยังและเพลงอื่น ๆ ไปเรื่อย ๆ โดยสลับกับพระสวดอธิษฐาน กาหลอ บรรเลงไปตลอดทั้งคืนสลับกับการนอนพักผ่อนบ้าง พอตอนหัวรุ่งก่อนฟ้าสางกาหลอก็เริ่มบรรเลงเพลงปลุกแม่ครัว เป็นเพลงเรียกให้แม่ครัวตื่นขึ้นมาหุงหาอาหารในตอนเช้า ทำนองมีความไพเราะทำให้บรรดาแม่ครัวชอบกันมาก

ครั้นถึงวันเผาศพ ก่อนยกศพ มีการทำพิธีไหว้ครูอีกครั้งเหมือนกับวันแรก และเจ้าภาพต้องมอบคำราดให้กาหลอในช่วงนี้ด้วย เมื่อยกศพออกไป คณะกาหลอเดินนำหน้าขบวนศพ และบรรเลง “เพลงเดิน” เมื่อไปถึงป่าช้าคณะกาหลอต้องไปนั่งบรรเลงตามทิศทางของกาหลอ คือต้องอยู่ทางทิศตะวันออกหรือทางทิศเหนือของเชิงตะกอนเท่านั้น เสร็จแล้วก็เริ่มบรรเลง “เพลงไหว้พระ” เป็นการไหว้ครูก่อนเมื่อยกศพมาวางที่เชิงตะกอน ก็บรรเลง “เพลงพลายแก้วพลายทอง” ในขณะที่ศพกำลังถูกไฟเผาอยู่นั้น ถ้าหากเจ้าภาพมีความประสงค์ให้กาหลอเดินเวียนไฟ ซึ่งต้องเดินเวียน 3 รอบ โดยเริ่มจากทางขวาไปทางซ้ายพร้อมกับบรรเลง “เพลงเวียนไฟ” ซึ่งหากมีการเพิ่มให้คณะกาหลอเดินเวียนไฟ เจ้าภาพต้องจ่ายคำราดเพิ่มขึ้นอีกต่างหาก เมื่อไฟเผาศพจนหมดแล้ว ก่อนคณะกาหลอกลับบ้านก็บรรเลง “เพลงลา” เป็นเพลงสุดท้าย แล้วพากันเดินออกมาจากป่าช้าพร้อม ๆ กันโดยไม่ต้องนำเครื่องดนตรีออกมาก่อน แต่ได้มายืนคอยอยู่นอกป่าช้า เพื่อให้ผู้อื่นช่วยนำเครื่องดนตรีออกมาให้ที่หลัง จึงนำเครื่องดนตรีกลับบ้านได้

2.4 วงกาหลอนาหว้า

2.4.1 จำแนกบทเพลง

บทเพลงของวงดนตรีกาหลอนาหว้ามีจำนวน 14 เพลง ดังนี้

1. เพลงไหว้ครู	8. เพลงจีนรื้อร้าน
2. เพลงไหว้พระ	9. เพลงจระเข้เล่นหาง
3. เพลงคร่ำครีเอียง	10. เพลงนกเรียบหาด
4. เพลงมายังลักจ้อง	11. เพลงคุ้มพล
5. เพลงมามั่ง	12. เพลงเดิน
6. เพลงพันเพลง	13. เพลงพลายทองพลายแก้ว
7. เพลงปลูกแม่ครัว	14. เพลงลา

จำนวนเพลงทั้งหมด 14 เพลงนั้น จำแนกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ

ไว้ดังนี้

1. เพลงในพิธีไหว้ครูมี 2 เพลง คือ
 1. เพลงไหว้ครู
 2. เพลงไหว้พระ
2. เพลงบรรเลงทั่วไปมี 8 เพลง คือ

1. เพลงคร่ำครีเอียง	5. เพลงจีนรื้อร้าน
2. เพลงพันเพลง	6. เพลงจระเข้เล่นหาง
3. เพลงมามั่ง	7. เพลงนกเรียบหาด
4. เพลงมายังลักจ้อง	8. เพลงปลูกแม่ครัว
3. เพลงในพิธีศพมี 4 เพลงคือ

1. เพลงคุ้มพล	3. เพลงพลายทองพลายแก้ว
2. เพลงเดิน	4. เพลงลา

2.4.2 ความหมายของเพลง

เพลงที่	ชื่อเพลง	ความหมาย
1	เพลงไหว้ครู	บรรเลงในพิธีไหว้ครูเพื่อระลึกและสักการะต่อครูบาอาจารย์
2	เพลงไหว้พระ	บรรเลงทั่วไป ลักษณะเป็นเพลงสนุกสนาน
3	เพลงคร่ำครวญ	
4	เพลงมายังลักจั่น	
5	เพลงมามั่ง	
6	เพลงพันเพลง	
7	เพลงปลูกแม่ครัว	บรรเลงปลูกแม่ครัวตอนหัวรุ่ง ให้แม่ครัวตื่นขึ้นมาปรุงอาหารให้ทันพระในตอนเช้า
8	เพลงจีนรื้อร้าน	บรรเลงตอนเช้าตรู่เปรียบเหมือนคนจีนออกมาเปิดร้านขายของในตอนเช้า
9	เพลงจระเข้เล่นหาง	บรรเลงตอนสายเหมือนจระเข้ออกมาผึ่งแดดตอนสาย ๆ
10	เพลงนกเรียบหาด	บรรเลงตอนสายเหมือนกับนกออกมาหากินตามชายหาดในตอนเช้า
11	เพลงคุมพล	บรรเลงก่อนยกทัพจะมีคนมารวมตัวกันมาก
12	เพลงเดิน	บรรเลงนำขบวนศพเข้าป่าช้า
13	เพลงพलयทองพलयแก้ว	บรรเลงตอนยกศพขึ้นไฟ
14	เพลงลา	บรรเลงครั้งสุดท้ายก่อนยกวงกาหลอกลับบ้าน

2.4.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ

1. เพลงไหว้ครู

บทเพลงไหว้ครูของวงกาหลอนานาว่าเป็นเพลงที่มีท่อนเดียวมีความยาว 74 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่และจังหวะหน้าทับ ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลง สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 35 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-35 โดยทำนองในส่วนปี่

จะเป็นจังหวะลอย ส่วนเครื่องทำจังหวะคือฆ้องและกลองทนเริ่มตีเป็นจังหวะ แต่ยังไม่เป็นหน้าทับ ซึ่งในช่วงสุดท้ายเริ่มจากห้องที่ 18-35 เครื่องดนตรีโดยเฉพาะกลองทนจะตีจังหวะรัวถี่ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็นจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 38 ห้อง แบ่งเป็นหน้าทับได้ 19 หน้าทับ ๆ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 36

จากการศึกษาบทเพลงไหว้ครูวงกาหลอนนาหว้า ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีโดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

1.1 เพลงไหว้ครู มี 4 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 1, 2 ลักษณะในการดำเนินทำนองมีสำนวนในส่วนครึ่งหลังหน้าทับในส่วนที่ 1 โดยเหมือนกับครึ่งแรกหน้าทับในหน้าทับที่ 2 ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 36-37

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 38 - 40

2. สำนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 9, 10 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 52 - 53

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 54 - 55

3. ส่วนตอนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 8, 18 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนเหมือนกัน โดยมีความต่างของโน้ตที่เป็นระดับเสียงผ่านในครึ่งหลังหน้าทับเท่านั้น ซึ่งหน้าทับที่ 8 ผ่านในเสียง ซี ส่วนหน้าทับที่ 18 ผ่านเสียง ซอล ดังนี้

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 50 - 51

หน้าทับที่ 18 ห้องที่ 70 - 71

4. ส่วนตอนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 4, 17 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนเพลงในครั้งแรกและครึ่งหลังหน้าทับของหน้าทับที่ 4 โดยไปเหมือนกับครั้งแรกหน้าทับในหน้าทับที่ 17 ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 42 - 43

หน้าทับที่ 17 ห้องที่ 68 - 69

ส่วนเพลงที่เป็นส่วนหลักหรือส่วนที่พบบ่อยในบทเพลงทั้งหมดที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าส่วนเหล่านี้มีลักษณะการดำเนินทำนองและส่วนเพลงดังนี้คือมีส่วนที่มีความเหมือนกันทั้งส่วน และมีความเหมือนกันในลักษณะที่ส่วนครึ่งหน้าไปเหมือนส่วนครึ่งหลัง หรือเกือบจะเหมือนกันทั้งส่วน โดยมีความต่างเล็กน้อยในส่วนปรุงแต่ง นอกจากนี้การขึ้นต้นหรือจบลงของแต่ละส่วนมักจะใช้เสียงเดียวกัน

2. เพลงไหว้พระ

บทเพลงไหว้พระของวงกาหลอนาหว่า เป็นเพลงท่อนเดียว มีความยาว 218 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่และจังหวะหน้าทับให้มีความพร้อมที่จะบรรเลง ลักษณะทำนองปี่เป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 60 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-60 ซึ่งทำนองส่วนนี้ใช้ปี่บรรเลงอย่างเดียว ส่วนอีก 60 ห้องถัดไป เริ่มจากห้องที่ 61-120 ซึ่งทำนองในส่วนนี้จะบรรเลงพร้อมกันทั้งวง เครื่องทำจังหวะคือ กลองทนและฆ้องบรรเลงเป็นจังหวะแต่ไม่เป็นหน้าทับ ทำนองปี่ก็ยังเป็นจังหวะลอย ๆ ส่วนอีก 28 ห้องท้ายสุด เริ่มจากห้องที่ 121-148 กลองทนและฆ้องจะบรรเลงจังหวะรัวถี่ ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็นจังหวะหน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้องกับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 68 ห้อง แบ่งเป็นหน้าทับได้ 34 หน้าทับ ๆ ละ 4 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 149-216

ผลจากการศึกษาบทเพลงไหว้พระ ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปี่ โดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 เพลงไหว้พระมี 4 สำนวน

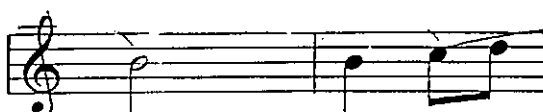
1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 22, 25, 31, 34 ลักษณะการดำเนินทำนองมีสำนวนในครั้งแรกหน้าทับเหมือนกัน โดยสำนวนครึ่งหลังหน้าทับมีความต่างหลากหลายออกไป แต่หน้าทับที่ 2, 31 เหมือนกันทั้งหมด ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 141 - 142

หน้าทับที่ 31 ห้องที่ 209 - 210

หน้าทับที่ 22 ห้องที่ 191 - 192

หน้าทับที่ 25 ห้องที่ 197 - 198

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 4, 15, 23, 29 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนในครั้งหลังหน้าทับเหมือนกัน โดยส่วนวนของครั้งแรกหน้าทับมีความต่างหลากหลายออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 155 - 156

หน้าทับที่ 15 ห้องที่ 177 - 178

หน้าทับที่ 23 ห้องที่ 201 - 202

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 21, 27, 33 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนในครั้งหลังหน้าทับเหมือนกัน โดยมีความต่างในส่วนวนครั้งแรกหน้าทับที่มีทำนองหลากหลายออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 21 ห้องที่ 189 - 190

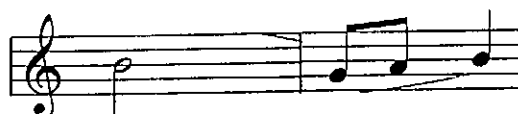

หน้าทับที่ 27 ห้องที่ 201 - 202

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 24, 30 ลักษณะการดำเนินทำนอง มีสำนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 24 ห้องที่ 195 - 196
หน้าทับที่ 30 ห้องที่ 207 - 208

สำนวนเพลงหลักหรือสำนวนที่พบบ่อยดังได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงมีดังนี้คือ สำนวนมีความเหมือนกันทั้งหมด หรือเหมือนกันเฉพาะครั้งแรกหรือครั้งหลัง นอกจากนี้การขึ้นต้นสำนวนมักใช้เสียง “ซี” และจบสำนวนลงด้วยเสียง โด, เร, มี ส่วนสำนวนอื่น ๆ เป็นลักษณะการเชื่อมระหว่าง สำนวนต่อสำนวน

1.5 วงกาหลอทับช้าง

1.5.1 นักดนตรี

นักดนตรีวงกาหลอทับช้างมีจำนวนทั้งหมด 4-5 คน เพราะต้อง บรรเลงเครื่องดนตรี 3 ชิ้น หากนั่งบรรเลงก็จะใช้จำนวนคน 4 คน แต่ถ้าเวลาเดินจะใช้ จำนวนนักดนตรี 5 คน เพราะต้องแบกคานหามของฆ้องอีก 1 คน นักดนตรีของวง กาหลอทับช้างเนื่องจากมีอายุมากกันแล้ว ทำให้ไม่ค่อยได้ฝึกซ้อมกันเท่าไรนัก แต่ก็ยังได้ มีการฝึกกันเนื่องจากมีงานให้ไปบรรเลงอยู่บ้าง นักดนตรีมีดังต่อไปนี้

นายเส้ง อินทรสุวรรณ “นักปี” และหัวหน้าวงกาหลอ อายุ 80 ปี อยู่บ้าน เลขที่ 38 หมู่ที่ 1 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ภรรยาชื่อ นางพุ่ม อินทรสุวรรณ มีบุตร 6 คน นายเส้งประกอบอาชีพในการทำสวนยางพารา เป็นหลักใน การหารายได้เลี้ยงครอบครัว

นายแสงเริ่มฝึกหัดเล่นดนตรีกานหลอเมื่ออายุ 60 ปี โดยฝึกจากนายแดง แก้วสุข นายแสงเมื่ออายุย่างเข้า 80 ปี ก็ตามสุขภาพร่างกายก็ยังแข็งแรงและเป็นคนที่มินิสัยมีความเมตตาโอบอ้อมอารี หากผู้ใดมีความประสงค์จะเรียนรู้เกี่ยวกับกานหลอ นายแสงจะยินดีและเต็มใจให้ความรู้และแนะนำเป็นอย่างดี

นายแดง แก้วสุข “นักทน (แม่)” นักดนตรีวงกานหลอทับช้าง อายุ 86 ปี อยู่บ้านเลขที่ 14 หมู่ที่ 1 ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 3 คน ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา

นายแดงเริ่มฝึกหัดดนตรีกานหลอมาเมื่ออายุประมาณ 40 ปี จากอาจารย์จิม บ้านอยู่ตำบลสะท้อน นายแดงเป็นนักดนตรีของวงกานหลอทับช้างที่มีอายุมากที่สุด และมีความสามารถในเครื่องดนตรีทุกชิ้นภายในวง

นายรอย จิมรัตน์ “นักทน (ลูก)” นักดนตรีวงกานหลอทับช้าง อายุ 79 ปี อยู่บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 5 ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 2 คน ประกอบอาชีพในการทำสวนยางพารา

นายรอยเริ่มฝึกหัดดนตรีกานหลอเมื่ออายุ 20 ปี โดยฝึกหัดมาจากครุฑน้อย ศรีเพชร

นายโนม นวลแก้ว “นักฆ้อง” นักดนตรีของวงกานหลอทับช้าง อายุ 66 ปี อยู่บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 2 ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา มีบุตร 7 คน อาชีพที่ทำรายได้หลักให้แก่ครอบครัวคือการทำสวนยางพารา ส่วนรายได้รองคือ เล่นดนตรีมโนราห์

นายโนมเริ่มฝึกหัดดนตรีกานหลอเมื่ออายุ 20 ปี โดยฝึกมาจากนายแดง แก้วสุข

1.5.2 เครื่องดนตรีของวงทับช้าง

เครื่องดนตรีกานหลอวงทับช้างประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 ชนิด

1.5.2.1 ปีกานหลอ เป็นปี่ที่มีรูปร่างคล้ายปี่ขวามีหน้าที่ดำเนินทำนอง ความยาวของปี่ นับจากลิ้นปี่ถึงปากลำโพงที่มีความยาว 42 ซม. มีส่วนประกอบ 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ย้อปี่ เป็นส่วนที่เป็นปากปี่มีลักษณะคล้ายลำโพงคือ ปากผายบานออก ทำด้วยโลหะทองเหลือง ส่วนกว้างของปากวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ 7.5 ซม. ยาว 12 ซม. ส่วนด้านนอกของย้อปี่ผูกมัดด้วย “ด้ายราด” สีขาว ด้ายราดนี้นักปี่นำมาพันหุ้ม

ทุก ๆ ครั้ง ที่ไปบรรเลงในงานศพ ซึ่งจะพันตอนไหว้ครูปีเสร็จก็นำมาพันรอบ ๆ ปากปี เพื่อแสดงความสักการะต่อครูหมอกาหลอ เมื่อมีจำนวนมากขึ้นนักปีก็ปลดด้ายออกแล้ว ค่อยพันใหม่เมื่อไปบรรเลงในงานศพใหม่ ด้ายรายนี้อือเป็นวัตถุมงคลปกป้องอันตรายได้

ส่วนที่ 2 เล่าปี เป็นส่วนที่ต่อมาจากฮ้อปี โดยส่วนนี้ค้อย ๆ เรียวเล็กไปยัง กำพวด เล่าปีทำด้วยงาช้าง มีความยาว 26 ซม. ที่เล่าปีประดับด้วยปลอกเงินคาดเป็น ระยะ มีรูปิดเปิดเพื่อเปลี่ยนเสียงด้านหน้า 7 รู ด้านหลัง 1 รู

ส่วนที่ 3 กำพวด เป็นส่วนที่ต่อมาจากเล่าปีนักดนตรีเรียกกันว่า “พวดปี” ทำ ด้วยแผ่นโลหะประเภททองเหลือง ขดม้วนมีช่องเป็นรู มีความยาว 6 ซม.

ส่วนที่ 4 บังลม หรือจะเรียกกันในหมู่นักดนตรีว่า “แจงปี” ทำด้วยโลหะเป็น แผ่นกลมตรงกลางเจาะรูเพื่อสอดเข้ากับกำพวด มีเส้นรอบวงวัดได้ 13.5 ซม. โดย ประโยชน์ของกระบังลมจะช่วยรองรับริมฝีปากของนักปีมิให้กำพวดผ่านเข้าลำคอ และยังช่วยพักเหนื่อยในกรณีที่เป่าปีนาน อีกทั้งยังกระชับต่อการจับคือในขณะเป่าและเข้า กับรูปปากที่โป่งออกมา

ส่วนที่ 5 ลิ้นปี เป็นส่วนที่เล็กที่สุดและอยู่ตอนปลายของปี อยู่ถัดไปจาก กำพวด มีความกว้างยาว 1 ซม. ลิ้นปีทำจากใบตาลตัดซ้อนกัน 4 ชั้น พันด้วยด้ายต่อ เข้ากับกำพวด

1.5.2.2 ทน เป็นช็อกลอง 2 หน้า ซึ่งด้วยหนัง ทนของวงกาหลอ ทับข้างซึ่งด้วยหนังวัว ตัวทนทำด้วยไม้ทัง มีเชือกหวายร้อยโยงเพื่อให้หน้ากลองตึง และ มีตัวรัดทำด้วยเชือกหวายเพื่อให้หน้ากลองตึงหย่อนตามความต้องการ กลองทนที่ใช้ใน วงกาหลอมี 2 ใบ ใบโตมีเสียงทุ้ม เรียกว่า ทนแม่ ขนาดทั้ง 2 หน้าไม่เท่ากัน หน้าใหญ่มี เส้นผ่าศูนย์กลาง 31 ซม. หน้าเล็กมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 26 ซม. ส่วนสูงของกลอง 63 ซม. กลองทนใบเล็กเสียงสูง เรียกว่า ทนลูก หน้าใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 ซม. หน้าเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง 23 ซม. ส่วนสูงของกลอง 63 ซม. ส่วนขอบของกลองจะมีหูทั้งสองข้าง สำหรับผูกเชือกใช้คล้องคอเมื่อเดินนำขบวนแห่ การตีกลองทนมือซ้ายตีด้วยมือ ส่วนมือ ขวาใช้ไม้ที่ทำจากไม้ธูปลักษณะงอ ๆ เป็นรูปตัว V ตี

กลองของวงทับข้างที่ใช้ดีในวงกาหลอเป็นกลองที่ครูของนายเส่งหัวหน้าวง กาหลอเป็นผู้ทำขึ้นเองอายุของกลองประมาณ 100 กว่าปี

1.5.2.3 ฆ้อง ฆ้องกาหลอมีขนาดใหญ่ ทำด้วยเหล็กทองสัมฤทธิ์ เวลาตีมีเสียงทุ้มดังกระหึ่มกังวาน ลักษณะเหมือนกับฆ้องหม่ ในวงกาหลอทับช้างใช้ฆ้องตีประกอบจังหวะ 2 ใบ ทั้ง 2 ใบนี้จะมีขนาดและน้ำเสียงต่างกัน

ฆ้องลูกที่ 1 เส้นผ่าศูนย์กลาง 42 ซม.

ฆ้องลูกที่ 2 เส้นผ่าศูนย์กลาง 50 ซม.

ไม้ตีฆ้อง เป็นไม้ที่ใช้ตีฆ้องของวงดนตรีไทยภาคกลาง ซึ่งใช้หุ้มด้วยผ้า

1.5.3 เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของนักดนตรีวงดนตรีกาหลอทับช้าง แต่งกายตามสบาย โดยนักดนตรีมักนุ่งกางเกงขาวยาว ใส่เสื้อเชิ้ตสีขาว แต่ถ้านักดนตรีที่อายุมากหน่อยก็นุ่งผ้าโสร่ง ใส่เสื้อม่อฮ่อมสีน้ำเงิน และมีผ้าขาวม้าติดตัวกันคนละผืน

1.5.4 โอกาสการบรรเลง

โอกาสการบรรเลงของดนตรีกาหลอทับช้าง ยังมีอยู่บ้างโดยส่วนใหญ่มักบรรเลงในงานศพของผู้ที่สูงอายุมาก ๆ แต่ก็นาน ๆ ครั้ง ไม่มีโอกาสให้เห็นบ่อยนัก

1.5.5 โรงกาหลอ

โรงกาหลอหรือ “โรงฆ้อง” ของวงดนตรีกาหลอทับช้าง ไม่จำเป็นต้องสร้างโรงกาหลอให้คณะกาหลอนั่งบรรเลง เพียงแต่จัดสถานที่สำหรับบรรเลงให้ถูกลักษณะและเหมาะสมกับการบรรเลงเท่านั้น

1.5.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

การรับกาหลอไปบรรเลง สิ่งที่เจ้าภาพต้องเตรียมมี หมาก 5 คำ พลู 5 ใบ เทียน 1 เล่ม ใส่ในภาชนะนำไปยังบ้านหัวหน้ากาหลอ หากกาหลอรับมากได้ก็แสดงว่ายินดีรับที่ไปบรรเลงในงานนั้น ๆ ได้ หลังจากนั้นก็นำหมากไปวางไว้บนเครื่อง

ดนตรีเป็นการบูชาครูและบอกกล่าวให้ทราบ จากนั้นก็นัดวันที่ไปบรรเลงที่แน่นอน พร้อมกับตกลงราคาค่าราคาตามที่กำหนดไว้

ถึงวันนัดเจ้าภาพต้องจัดรถมารับคณะกาหลอตามสถานที่อยู่ต่างๆ จนครบ แล้วพามาอยู่ในบริเวณงานซึ่งมักจะเป็นช่วงเย็นก่อนค่ำ เมื่อมาถึงเจ้าภาพก็จัดอาหารให้คณะกาหลอรับประทานให้เรียบร้อยก่อน หลังจากการรับประทานอาหารแล้ว คณะกาหลอก็เข้าไปยังภายในโรงกาหลอ ซึ่งเจ้าภาพได้จัดไว้ให้เป็นที่พักเรียบร้อยแล้ว จากนั้นก็นั่งพักสักครู่แล้วเริ่มทำพิธีไหว้ครู ซึ่งเจ้าภาพได้จัดเตรียมไว้ให้ในโรงกาหลอแล้วมี ดังนี้

1. เสื่อ 1 ผืน เป็นเสื่อเล็ก ๆ สำหรับจัดเป็น “ที่ครู” เพื่อวางเครื่องดนตรีและเครื่องพิธีไหว้ครู
2. หมอน 1 ใบ วางบนเสื่อด้านขอบแล้วม้วนตามรูปหมอน บนหมอนจะวางกระสอบขนาดเล็ก ๆ
3. ผ้าขาวม้า 1 ผืน วางทับบนเสื่อเล็ก ๆ อีกที
4. เครื่องราง ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - 4.1 กะลามะพร้าวขนาดเท่ากำมือ 1 ใบ สำหรับทำน้ำมันตักกัน จัญไร ภายในกะลาบรรจุด้วย ข้าวสาร 1 กำมือ ขมิ้น 1 หัว
 - 4.2 กระสอบขนาดเล็ก ๆ ภายในบรรจุ ข้าวสาร 1 กำมือ ด้าย 1 ร้อย
 - 4.3 ชันหมาก 1 ชัน ภายในบรรจุ หมากพลู ไม่จำกัด เงิน 112 บาท เทียน 1 ห่อ
5. อาหารคาวหวาน 1 ชุด น้ำ 1 ขวด เหล้า 1 ขวด

เมื่อเริ่มทำพิธีไหว้ครู หัวหน้าคณะกาหลอนำเครื่องรางและเครื่องดนตรีวางบนเสื่อ สำหรับเครื่องดนตรีจะวางเฉพาะกลองกับปี่ ส่วนฆ้องแขวนไว้ข้างบนของหมอนเสร็จแล้วก็จุดเทียน 5 เล่ม นำไปปักที่เครื่องดนตรีทุกชิ้น แล้วนักดนตรีทุกคนก็พนมมือ หัวหน้าวงก็บริกรรมคาถา แล้วก็ภาศครูกาหลอ เพื่อให้ครูเป็นที่พึ่งกันสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรทั้งปวง แล้วก็ภาศคุณพ่อคุณแม่ เพื่อระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ และอันดับสุดท้ายเป็นการภาศถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อให้ปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัย

เมื่อภาคเสร็จ ก็จะเอาข้าวสารซึ่งกองไว้ 3 กอง สาดไปยังเครื่องดนตรีทั่วกันทุกคน สาดกันคนละ 3 ครั้ง

หลังจากนั้นหัวหน้าวงก็ทำน้ำ “กงหวน” หรือน้ำมนต์ โดยการใช้กริชเขียนเป็นยันต์ลงบนน้ำมนต์พร้อมกับว่าคาถาไปด้วย เสร็จแล้วหัวหน้าวงก็นำน้ำมนต์มาประพรมเครื่องดนตรีทุกชิ้นและตัวเอง หลังจากนั้นทุกคนก็ทำตามกันทุกคนตามลำดับ เมื่อทำพิธีเสร็จก็เริ่มบรรเลงเพลงไหว้ครู บรรเลงเสร็จก็หยุดพัก และบรรเลงต่อไปเรื่อย ๆ เพลงที่บรรเลงในตอนนี้ได้แก่ เพลงพันเพลง เพลงคร่ำเครื่อง เพลงมามั่ง ตอนดึก ๆ บรรเลงเพลงพลาญทอง เพลงมะยั้ง ตอนหัวรุ่งหรือเข้ามิดบรรเลงเพลงปลุกแม่ครัว ซึ่งเป็นการบรรเลงปลุกให้แม่ครัวตื่นมาทำอาหารเลี้ยงพระในตอนเช้า การบรรเลงเพลงกาหลอมีการบรรเลงกันตลอดทั้งคืนสลับกับการนอนหลับระยะสั้นหรือพักรับประทานอาหารว่างหรือหมากพลูเป็นครั้งคราว จนกระทั่งเช้าตรู่จะบรรเลงเพลงจิ้งจกหรือร้าน เริ่มสายก็บรรเลงเพลงจระเข้เล่นหาง เริ่มเที่ยงก็บรรเลงเพลงนกบินสูง

ครั้นถึงวันเผาศพ ก่อนยกศพไปป่าช้าก็มีการทำพิธีไหว้ครูอีกครั้งหนึ่ง แต่ได้มีการเพิ่มอาหารคาวหวาน 1 ชุด น้ำ 1 ขวด เหล้า 1 ขวด ผ้าขาวม้า 4 ผืน (ผ้าขาวม้าใช้โปกศรีษะตอนเดินนำหน้าศพเข้าป่าช้า) ค่าราคา 2,000 บาท เมื่อได้สิ่งของตามที่ต้องการ หัวหน้ากาหลอก็เริ่มจุดเทียน ทุกคนก็ยกมือพนม แล้วหัวหน้ากาหลอได้ใช้ใบพลูจุ่มน้ำและเหล้าประพรมไปทั่วเครื่องดนตรีและอาหาร พร้อมกับบิกรรมคาถาในขณะนั้นนักดนตรีทุกคนก็ผลัดกันประพรมน้ำและเหล้าไปยังเครื่องดนตรีและอาหาร เมื่อหัวหน้าวงบิกรรมคาถาเสร็จก็ประพรมน้ำและเหล้าอีกครั้ง เสร็จแล้วก็นำภาชนะมาวางพร้อมกัน เอาอาหารทุกอย่างที่มีอยู่ในภาชนะนั้นและปักเทียน 1 เล่ม แล้วก็ใช้ใบพลูจุ่มน้ำเหล้าประพรมในภาชนะนั้น หลังจากนั้นก็นำภาชนะนั้นไปวางบนดิน เพื่อให้พวกดินข้างดินม้าได้กิน ซึ่งพวกเหล้านี้ช่วยปกป้องคุ้มครองแก่นักดนตรีกาหลอ หลังจากนั้นนักดนตรีก็รับประทานอาหารที่เจ้าภาพจัดมาให้ หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ คณะกาหลอก็ออกจากโรงโดยการเดินนำขบวนศพไปยังป่าช้า ซึ่งขณะที่เดินนำขบวนไปคณะกาหลอบรรเลง “เพลงเดิน”

ครั้นคณะกาหลอเข้ามาถึงในบริเวณป่าช้า ก็ไปนั่งบรรเลงตามที่เจ้าภาพได้จัดไว้ ซึ่งต้องเป็นทิศทางที่คณะกาหลอนั่งบรรเลงได้ แล้วเริ่มบรรเลงเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงแม่เพลง เพลงคร่ำเครื่อง ฯลฯ พอไฟขึ้นเผาศพ กาหลอก็บรรเลงเพลงลาเป็นอันเสร็จพิธี แล้วยก เครื่องดนตรีกลับได้

2.5 วงทาลอทักข้าง

2.5.1 จำแนกบทเพลง

บทเพลงของดนตรีทาลอทักข้างมีจำนวน 13 เพลง ดังนี้

1. เพลงไหว้พระ	8. เพลงปลุกแม่ครัว
2. เพลงจิ้นรื้อร้าน	9. เพลงเดิน
3. เพลงจระเข้เล่นหาง	10. เพลงคร่ำเครื่อง
4. เพลงนกบินสูง	11. เพลงคุมพล
5. เพลงพลายทอง	12. เพลงเวียนไฟ
6. เพลงพันเพลง	13. เพลงลา
7. เพลงมะย้ง	

จำนวนเพลงทั้งหมด 13 เพลง จำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เพลงในพิธีไหว้ครูมี 1 เพลง คือ
 1. เพลงไหว้พระ
2. เพลงบรรเลงทั่วไปมี 8 เพลง คือ

1. เพลงจิ้นรื้อร้าน	5. เพลงคร่ำเครื่อง
2. เพลงจระเข้เล่นหาง	6. เพลงปลุกแม่ครัว
3. เพลงนกบินสูง	7. เพลงมะย้ง
4. เพลงพันเพลง	8. เพลงพลายทอง
3. เพลงในพิธีศพมี 4 เพลงคือ

1. เพลงคุมพล	3. เพลงเวียนไฟ
2. เพลงเดิน	4. เพลงลา

2.5.2 ความหมายของเพลง

เพลงที่	ชื่อเพลง	ความหมาย
1	เพลงไหว้พระ	บรรเลงสำหรับไหว้ครู
2	เพลงพันเพลง	บรรเลงหลังจากบรรเลงเพลงไหว้ครูเสร็จเป็นแม่แบบของเพลง

เพลงที่	ชื่อเพลง	ความหมาย
3	เพลงมะยั้ง	บรรเลงได้ตลอดเวลาเป็นเพลงสนุก
4	เพลงจีนรื้อร้าน	บรรเลงตอนเช้าตรู่เหมือนกับจีนออกมาเปิดร้านขายของในตอนเช้า
5	เพลงจระเข้เล่นหาง	บรรเลงตอนสายเหมือนกับจระเข้ออกมาอนฝั่งแดด
6	เพลงนกบินสูง	บรรเลงตอนใกล้เที่ยงเพราะเริ่มเที่ยงนกจะบินหากินที่สูง
7	เพลงพลายทอง	บรรเลงตอนเที่ยงคืนหรือกลางวันตอนยกศพ
8	เพลงปลุกแม่ครัว	บรรเลงตอนหัวรุ่งใช้ปลุกแม่ครัวทำอาหาร
9	เพลงคร่ำครี๋ย	บรรเลงตอนไหนก็ได้ลักษณะเป็นเพลงตลก
10	เพลงคุ้มพล	บรรเลงก่อนยกศพเป็นช่วงที่ผู้คนมากันมาก
11	เพลงเดิน	บรรเลงตอนเดินนำขบวนศพเข้าป่าช้า
12	เพลงเวียนไฟ	บรรเลงตอนเดินเวียนรอบเชิงตะกอนตอนไฟกำลังเผาศพ
13	เพลง	บรรเลงตอนสุดท้ายก่อนยกวงกลับบ้านเป็นการเสร็จพิธี

2.5.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีวงหลอ

1. เพลงไหว้พระ

บทเพลงไหว้พระของวงกลอทับช้างเป็นเพลงที่มี 3 ตอน คือตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย

เพลงไหว้พระตอนต้น มีท่อนเดียว มีความยาว 93 ห้อง ทำนองเพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 ส่วน คือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะหน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ แต่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 4 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 1-4 ซึ่งทำนองนี้ใช้ปีเพียงอย่างเดียว และอีก 5 ห้องถัดไป เริ่มจาก

ห้องที่ 5-9 ทำนองส่วนนี้บรรเลงพร้อมกันทั้งวง เครื่องทำจังหวะคือกลองทนและฆ้อง บรรเลงเป็นจังหวะแต่ยังไม่เป็นหน้าทับ ส่วนอีก 19 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 10-28 เครื่องทำจังหวะจะบรรเลงรัวถี่พร้อมกันซึ่งยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับ ส่วนทำนองปี่ก็ยังเป็น จังหวะลอย ๆ ลักษณะเช่นนี้เป็นการให้สัญญาณบอกถึงการเริ่มเข้าทำนองเพลงที่เป็น จังหวะหน้าทับ และอีก 2 ห้อง คือ ห้องที่ 29-30 เป็นการเริ่มเข้าจังหวะแต่ยังไม่เป็น หน้าทับ

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้อง กับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 62 ห้อง แบ่ง เป็นหน้าทับได้ 16 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะในห้องเพลงที่ 31-94

เพลงไหว้พระตอนกลาง มี 2 ท่อน

เพลงไหว้พระตอนกลางท่อน 1 มีความยาว 119 ทำนอง เพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 ส่วนคือ

1. การเบิกโรง หรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบ แบบแผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเครื่องดนตรี ลักษณะทำนองจะเป็นจังหวะ ลอย ๆ ส่วนเครื่องทำจังหวะสามารถตีเป็นจังหวะแต่ยังไม่เป็นหน้าทับ สามารถบันทึก เป็นโน้ตได้ 21 ห้อง เริ่มจากห้องที่ 94-114

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้อง กับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 98 ห้อง แบ่ง เป็นหน้าทับได้ 24 หน้าทับ ๆ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 115

เพลงไหว้พระตอนกลางท่อน 2 มีความยาว 92 ห้อง ทำนอง เพลงแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 3 ส่วน

1. การเบิกโรงหรือส่วนแรกของบทเพลงที่ยังไม่เป็นระเบียบแบบ แผนนัก เป็นการบรรเลงเพื่อทดสอบเสียงปี่ให้มีความพร้อมที่จะบรรเลงเข้ากับจังหวะ หน้าทับ ลักษณะทำนองเป็นจังหวะลอย ๆ ส่วนเครื่องทำจังหวะคือกลองทนและฆ้อง จะ ดีเป็นจังหวะถี่พร้อม ๆ กัน แต่ยังไม่เป็นจังหวะหน้าทับซึ่งจะค่อย ๆ ดีเร็วขึ้น ๆ สามารถ บันทึกเป็นโน้ตได้ 12 ห้อง โดยเริ่มจากห้องที่ 63-74 ส่วนอีก 9 ห้องถัดไป จังหวะ กลองทนจะเริ่มตีเป็นจังหวะหน้าทับแต่ยังไม่สมบูรณ์ สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 9 ห้อง

2. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปี่ให้สอดคล้อง กับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปี่สามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 54 ห้อง

6 หน้าทับ ๗ ละ 18 จังหวะ และกำหนดให้แต่ละหน้าทับมี 9 หน่วย ๗ ละ 4 จังหวะ เริ่ม จังหวะหน้าทับในห้องที่ 84-138

3. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการบรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงเพลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลง พร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวดี ๗ แต่ไม่เป็นจังหวะ หน้าทับ และทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๗ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 17 ห้อง เริ่ม จากห้องที่ 138-154

เพลงไหว้พระตอนปลาย มีท่อนเดียวมีความยาว 101 ห้อง ทำนองแบ่งตามลักษณะการบรรเลงได้ 2 ส่วนคือ

1. การเข้าจังหวะหน้าทับ เป็นการบรรเลงทำนองปีให้สอดคล้อง กับจังหวะหน้าทับ ซึ่งทำนองที่เป็นสำนวนเพลงปีสามารถบันทึกเป็นโน้ตได้ 84 ห้อง แบ่ง เป็นหน้าทับได้ 21 หน้าทับ ๗ ละ 8 จังหวะ เริ่มจังหวะหน้าทับในห้องเพลงที่ 155-238

2. การจบของบทเพลงหรือส่วนท้ายสุดของบทเพลง เป็นการ บรรเลงเพื่อเตรียมบรรเลงต่อไปหรือท่อนใหม่ ลักษณะทำนองในส่วนนี้จะบรรเลง พร้อมกันทั้งวง จังหวะกลองและฆ้องใช้บรรเลงพร้อมกันแบบรวดี ๗ แต่ไม่เป็นจังหวะ หน้าทับ และทำนองปีเป็นจังหวะลอย ๗ ซึ่งทำนองส่วนนี้บันทึกเป็นโน้ตได้ 8 ห้อง เริ่ม จากห้องที่ 239-246 ส่วนอีก 4 ห้องถัดไปเริ่มจากห้องที่ 146-250 เป็นการบรรเลงของ กลองทนและฆ้อง เริ่มเป็นจังหวะแต่ไม่เป็นจังหวะหน้าทับ และ 4 ห้องถัดไปอีกเริ่ม จากห้องที่ 251-254 จะไม่มีจังหวะส่วนทำนองปีก็ยังเป็นจังหวะลอย ๗

ผลจากการศึกษาบทเพลงไหว้พระวงกาหลอทับช้าง ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะการ ดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงทางปีโดยสรุปและแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

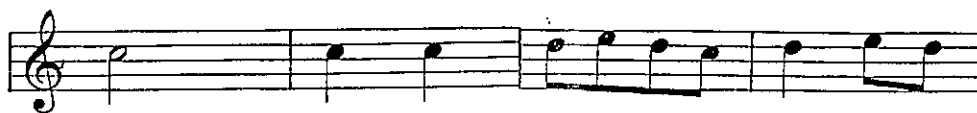
1.1 เพลงไหว้พระตอนต้น มี 3 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 8, 15 ลักษณะในการ ดำเนินทำนองของหน้าทับที่ 2 มีสำนวนเพลงในครั้งแรกหน้าทับ โดยไปเหมือนกับครึ่ง หลังหน้าทับในหน้าทับที่ 8, 15 ดังนี้

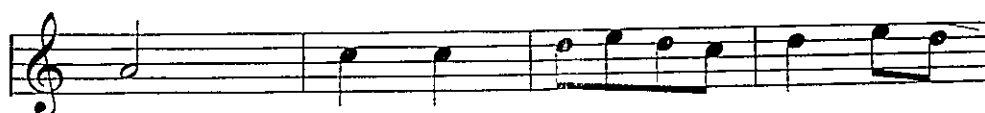
หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 35 - 38

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 59 - 62

หน้าทับที่ 15 ห้องที่ 87 - 90

2. ส่วนตอนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 1, 3 ลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงเหมือนกัน โดยมีความต่างในตอนท้ายเพียงเล็กน้อย ซึ่งหน้าทับที่ 3 จะเคลื่อนที่ทำนองลงเสียงต่ำลงมาแล้วถึงจะขึ้นไปอยู่ในระดับเสียงเดียวกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 31 - 34

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 39 - 42

3. ส่วนตอนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 1, 8, 10, 11, 12 ลักษณะการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงในทำนองส่วนหน้าของครั้งแรกหน้าทับ หรือเป็นทำนอง

เริ่มต้นในแต่ละสำนวนดังที่กล่าวมาแล้วเหมือนกัน ส่วนทำนองในส่วนอื่น ๆ มีความหลากหลายออกไป ดังนี้

หน้าทับที่ 1 ห้องที่ 31 - 34

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 59 - 62

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 67 - 70

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 71 - 74

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 75 - 78

สำนวนเพลงที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสำนวนหลัก หรือสำนวนที่พบบ่อยในบทเพลง ซึ่งสังเกตได้ว่ามีลักษณะของการดำเนินทำนองที่มีสำนวนเพลงที่มีความเหมือนกันเฉพาะส่วนหน้าสุดของแต่ละสำนวน หรือไม่ก็เหมือนกันเฉพาะในส่วนหลังสุดของแต่ละสำนวน เสียง โด หรือ เร สูงเป็นเสียงที่ขึ้นต้นหรือจบลงในแต่ละสำนวน ส่วนสำนวนอื่น ๆ เป็นไปในลักษณะการเชื่อมสำนวนต่อสำนวน

1.2 เพลงไหว้พระตอนกลาง ท่อน 1 มี 3 สำนวน

1. สำนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 4, 10, 13, 23, 7 ลักษณะการเดินทำนองมีสำนวนเหมือนกัน โดยมีความต่างในทำนองท้ายสุดในหน้าทับที่ 4, 7 แต่หน้าทับที่ 7 ก็ยังจบเสียงด้วยเสียง ซี เช่นเดียวกับหน้าทับที่ 10, 13, 23 ซึ่งก็มีเพียงหน้าทับที่ 7 เท่านั้นที่ทวนเสียงต่ำลงเป็นเสียง เร ซึ่งเป็นการจบสำนวนในเสียงที่ต่างจากสำนวนอื่น ๆ ดังนี้

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 1 - 4

หน้าทับที่ 23 ห้องที่ 55 - 58

หน้าทับที่ 13 ห้องที่ 13 - 16

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 127 - 130

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 139 - 142

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 9, 12 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกัน โดยต่างกันเล็กน้อยในลักษณะของโน้ตที่เป็นตัวผ่านเสียงในทำนองสุดท้ายของส่วนวน โดยมีเสียง ลา เพิ่มขึ้นในส่วนวนที่ 9 ดังนี้

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 147 - 150

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 9 - 12

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 2, 19, 18, 20 ลักษณะการดำเนินทำนองของหน้าทับที่ 2, 19 มีส่วนวนเพลงในทำนองส่วนหน้าครึ่งแรกหน้าทับ โดยไปเหมือนกับทำนองส่วนหน้าครึ่งหลังหน้าทับในหน้าทับที่ 18, 20 ส่วนทำนองในส่วนอื่น ๆ มีความต่างหลากหลายออกไป นอกจากเสียงที่ขึ้นต้นและลงจบในแต่ละส่วนวนที่มีความเหมือนกันคือมักขึ้นต้นด้วยเสียง โด และจบลงด้วยเสียง “ซี” ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 119 - 122

หน้าทับที่ 19 ห้องที่ 39 - 42

หน้าทับที่ 18 ห้องที่ 35 - 28

หน้าทับที่ 20 ห้องที่ 43 - 46

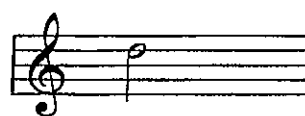
1.3 เพลงไหว้พระตอนกลางท่อน 2 มี 3 ส่วน

1. ส่วนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 1, 2, 4, 5 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนเพลงในตอนท้ายสุดของส่วนจะจบด้วยเสียง โด และเมื่อขึ้นในส่วนใหม่มักขึ้นด้วยเสียง ซี เสมอ ดังนี้

ท้ายหน้าทับที่ 1 ห้องที่ 92

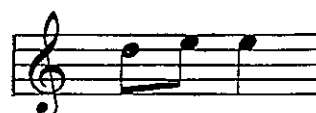
ต้นหน้าทับที่ 2 ห้องที่ 93

ท้ายหน้าทับที่ 3 ห้องที่ 110

ต้นหน้าทับที่ 4 ห้องที่ 111

ท้ายหน้าทับที่ 5 ห้องที่ 119

ต้นหน้าทับที่ 6 ห้องที่ 120

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับที่ 4, 6 ในหน่วยที่ 7 ของแต่ละส่วนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีส่วนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 117

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 129

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 4, 6 ในหน่วยที่ 1 ของแต่ละส่วนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีส่วนวนเหมือนกับหน้าทับที่ 2 หน่วยที่ 5 ดังตัวอย่างดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 111

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 129

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 97

ส่วนวนเพลงทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้เป็นส่วนวนหลักหรือส่วนวนที่พบบ่อยในบทเพลง ซึ่งสังเกตได้ว่าลักษณะการดำเนินทำนองและส่วนวนเพลงในท่อนที่ 1 ส่วนวนเพลงมีความเหมือนเป็นส่วนใหญ่โดยมีความต่างกันเล็กน้อยในทำนองสุดท้ายของส่วนวนและความเหมือนในส่วนหน้าสุดของส่วนวนหนึ่งไปเหมือนส่วนหลังสุดของอีกส่วนวนหนึ่ง ส่วนในท่อน 2 ในแต่ละหน่วยจะมีส่วนที่เหมือนตรงกัน และท้ายส่วนวนในแต่ละหน่วยลงจบด้วยเสียง โด และขึ้นเสียงในส่วนวนใหม่เป็นเสียง เร เสมอ

1.3 เพลงไหว้พระตอนปลาย มี 5 ส่วนวน

1. ส่วนวนที่ 1 พบที่หน้าทับที่ 2, 8, 16 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 2 ห้องที่ 159 - 162

หน้าทับที่ 8 ห้องที่ 183 - 186

หน้าทับที่ 16 ห้องที่ 215 - 218

2. ส่วนวนที่ 2 พบที่หน้าทับ 4, 7, 10, 18 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเหมือนกัน ดังนี้

หน้าทับที่ 4 ห้องที่ 167 - 170

หน้าทับที่ 7 ห้องที่ 179 - 182

หน้าทับที่ 10 ห้องที่ 191 - 194

หน้าทับที่ 18 ห้องที่ 223 - 226

3. ส่วนวนที่ 3 พบที่หน้าทับที่ 12, 20 ลักษณะการดำเนินทำนองของหน้าทับที่ 12 มีส่วนวนเพลงในครั้งแรกและครั้งหลังหน้าทับโดยไปเหมือนกับครั้งแรกหน้าทับในหน้าทับที่ 20 ดังนี้

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 199 - 202

หน้าทับที่ 20 ห้องที่ 231 - 234

4. ส่วนวนที่ 4 พบที่หน้าทับที่ 3, 6, 9, 17 ลักษณะการดำเนินทำนองมีส่วนวนเพลงเหมือนกันโดยมีความต่างเฉพาะในทำนองตอนต้นของครั้งแรกหน้าทับของหน้าทับที่ 3, 17 และทำนองท้ายสุดของหน้าทับที่ 3 แต่อย่างไรก็ตามทุกส่วนวนก็จบลงด้วยเสียง มี เหมือนกันหมด ดังนี้

หน้าทับที่ 6 ห้องที่ 175 - 178

หน้าทับที่ 9 ห้องที่ 187 - 189

หน้าทับที่ 17 ห้องที่ 219 - 222

หน้าทับที่ 3 ห้องที่ 163 - 166

5. ส่วนวนที่ 5 พบที่หน้าทับที่ 11, 12, 22 ลักษณะการดำเนินทำนองมีรูปแบบที่ซ้ำกันเป็นส่วนใหญ่ในแต่ละส่วนวน และหน้าทับที่ 12, 22 ทำนองจะเดินในลักษณะตรงกันข้ามโดยที่หน้าทับที่ 12 จะเดินขึ้นในขณะที่หน้าทับที่ 22 จะเดินลง ดังตัวอย่างดังนี้

หน้าทับที่ 11 ห้องที่ 195 - 198

หน้าทับที่ 12 ห้องที่ 199 - 202

หน้าทับที่ 22 ห้องที่ 239 - 242

สำนวนบทเพลงที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเป็นสำนวนหลักหรือสำนวนที่พบบ่อยในบทเพลง สังเกตได้ว่าลักษณะการเดินทำนองและสำนวนเพลงมีดังนี้คือ สำนวนเหมือนกันทั้งสำนวนหรือเหมือนกันในส่วนใหญ่โดยมีความต่างกันเล็กน้อย นอกจากนี้ทำนองมักเดินซ้ำกันและมักจะขึ้นต้นด้วยเสียง โด และจบลงในเสียง “โด, เร, มี” ส่วนสำนวนอื่น ๆ เป็นไปในลักษณะการเชื่อมสำนวนต่อสำนวนซึ่งก็มีความหลากหลายออกไป

บทที่ 4

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทย่อ

การศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว่าดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา
- 1.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา
- 1.3 เพื่อรวบรวมและเก็บบันทึกบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา

2. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

- 2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยวงกาหลอ

ต่อไปนี้

- 2.1.1 วงกาหลอพรเตาะตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- 2.1.2 วงกาหลอรัตภูมิ ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
- 2.1.3 วงกาหลอประจำ ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
- 2.1.4 วงกาหลอนาหว้า ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
- 2.1.5 วงกาหลอทับช้าง ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
- 2.2 ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ศึกษาเน้นการวิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอ เฉพาะเพลงแม่บท

(ในส่วนของกาหลอไหว้ครู)

3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักดนตรีกาหลอ และผู้ทรงคุณวุฒิ ในท้องถิ่นให้ได้มาซึ่งวัฒนธรรมดนตรีและบทเพลงเบื้องต้น

3.1.1.1 สัมภาษณ์เอกสารที่มีผู้ทรงคุณวุฒิได้เขียนไว้ และสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสืบค้นจากการบอกเล่าของชาวบ้าน เพื่อค้นหาแหล่งที่มีวงดนตรี กาหลอ

3.1.1.2 เดินทางไปสังเกตและจดบันทึกข้อมูลด้านวัฒนธรรม ดนตรีกับนักดนตรีกาหลอเป็นเบื้องต้นและนัดเตรียมวงเพื่อบรรเลง

3.1.2 การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัด สงขลา และบันทึกบทเพลงดนตรีกาหลอ

3.1.2.1 ค้นคว้าจากเอกสารและบันทึกภาพถ่ายสไลด์ประกอบ ด้วยบริเวณที่อยู่อาศัยนักดนตรี เครื่องดนตรี วงดนตรี โรงกาหลอ การบรรเลงในงาน ศพ

3.1.2.2 สัมภาษณ์และบันทึกการแสดงดนตรี ในพื้นที่ที่นัดหมาย ได้แก่ วัด บ้านนักดนตรี ในงานที่มีวงกาหลอแสดง เพื่อบันทึกข้อมูลและบทเพลงดนตรี กาหลอของแต่ละวง

3.2 การจำแนกข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลจากเอกสารตำราต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์

3.2.1.1 จัดหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมดนตรี กาหลอในจังหวัดสงขลา

3.2.2 ข้อมูลจากภาพถ่าย

3.2.2.1 รวบรวมภาพถ่ายและรวบรวมข้อมูลนักดนตรีกาหลอ ในจังหวัดสงขลา

3.2.3 ข้อมูลจากบทเพลงกาหลอ

3.2.3.1 จำแนกบทเพลงประกอบด้วยชื่อเพลง จำนวนเพลงแต่ละวง

3.2.3.2 ถอดเพลงออกเป็นโน้ตสากลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์

3.3 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 ข้อมูลด้านเอกสารภาคสนามในด้านวัฒนธรรมดนตรีกาหลอ ผู้วิจัยจะนำเสนอในเชิงพรรณนาในหัวข้อต่อไปนี้

- 3.3.1.1 นักดนตรี
- 3.3.1.2 เครื่องดนตรี
- 3.3.1.3 การแต่งกาย
- 3.3.1.4 โอกาสการบรรเลง
- 3.3.1.5 โรงกาหลอ
- 3.3.1.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

3.3.2 รายละเอียดบทเพลงดนตรีกาหลอตามหัวข้อต่อไปนี้

3.3.2.1 จำแนกบทเพลง

1. ประกอบด้วยชื่อเพลง จำนวนเพลงแต่ละวง แต่ละ

พื้นที่ของอำเภอ

3.3.2.2 คำอธิบายเพลง

1. ความหมายของชื่อเพลง

3.3.2.3 วิเคราะห์บทเพลงดนตรีกาหลอตามหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงทางปี
2. ความยาวของเพลง
3. จำนวนท่อน, จำนวนหน้าทับ

สรุปผล

การศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา จำนวน 5 วง คือ วงกาหลอพรเตาะ วงกาหลอรัตภูมิ วงกาหลอประจำ วงกาหลอนาหว้า วงกาหลอทับช้าง ได้สรุปตามประเด็นต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมดนตรีกาหลอ

1.1 นักดนตรี

นักดนตรีในวงกาหลอมีจำนวน 3-4 คน ประกอบด้วยหัวหน้าวง 1 คน และลูกวงอีก 2-3 คน หัวหน้าวงมักจะทำหน้าที่เป่าปี่ ส่วนลูกวงทำหน้าที่ตีกลองทน

2 คน ตีฆ้อง 1 คน นักดนตรีโดยทั่วไปเป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 58 - 90 ปี ประกอบอาชีพในการทำนาทำสวน

1.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงกาหลอมี 3 ชนิด ดังนี้

1.2.1 ปี่ฮ้อหรือปี่ห่อ คือปี่กาหลอ ใช้บรรเลงในวงมี 1 เล่า แต่ละวงมีขนาดความยาวไม่เท่ากัน โดยมีความยาวระหว่าง 40-46 ซม. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของปี่ฮ้อเรียงตามลำดับจากส่วนล่างสุดไปถึงส่วนปลายสุดได้ดังนี้

- 1) ฮ้อปี่เป็นส่วนของปากปี่ ทำด้วยโลหะหรือไม่มีลักษณะปากผายบานออก
- 2) เล่าปี่ เป็นส่วนที่ต่อยาวออกไปจากฮ้อปี่ ทำด้วยกระดูกช้างหรือทำด้วยไม้ แล้วหุ้มด้วยปลอกเงินอีกครั้งเพื่อความสวยงามและคงทน
- 3) กำพวด เป็นส่วนที่ต่อออกไปจากเล่าปี่ ทำด้วยแผ่นโลหะขดม้วนเป็นรู
- 4) บังลม เป็นส่วนที่อยู่ระหว่างกำพวดและลิ้นปี่ มีลักษณะเป็นแผ่นกลมรีทำด้วยเปลือกหอยหรือโลหะ
- 5) ลิ้นปี่ เป็นส่วนปลายสุด ทำจากใบตาลตัดซ้อนกัน 4-6 ชั้น

1.2.2 ทน เป็นซ็อกลองชนิดหนึ่งของชาวใต้มี 2 หน้า ตัวกลองทำด้วยไม้ขนุนหรือไม้ทัง หน้ากลองทำด้วยหนังวัว ซึ่งหน้ากลองด้วยหนังหรือเชือกทั้ง 2 ข้างเพื่อปรับหน้ากลองให้ตึง-หย่อนตามความต้องการ มือซ้ายตีด้วยมือ มือขวาใช้ไม้มีลักษณะคล้ายรูปตัว V ตี ทนที่ใช้บรรเลงในวงกาหลอมี 2 ใบคือ ทนแม่และทนลูก ทนแม่มีความยาวระหว่าง 57 - 63 ซม. ทนลูกมีความยาวระหว่าง 55 - 62 ซม.

1.2.3 ฆ้อง ฆ้องกาหลอเป็นฆ้องที่มีขนาดใหญ่ เวลาตีจะมีเสียงดังกังวาน ฆ้องที่ใช้ในวงกาหลอมี 1-2 ใบ

1.3 การแต่งกาย

การแต่งกายของกาหลอ จะแต่งแบบตามสบาย เหมือนในชีวิตประจำวัน แต่ต้องให้สีสันทันเหมากับงาน โดยทั่วไปหัวหน้านางมักสวมใส่เสื้อม่อฮ่อมสี

น้ำเงิน ส่วนลูกวงมักจะเป็นเส้นม่อข่อมหรือเส้นเช็ด นุ่งผ้าโสร่งหรือกางเกงขายาว มีผ้าขาวม้าคาดเอวหรือพาดไหล่คนละผืน

1.4 โอกาสการบรรเลง

การบรรเลงของวงกาหลอปัจจุบันจะบรรเลงเฉพาะในงานศพเท่านั้น

1.5 โรงกาหลอ

โรงกาหลอหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “โรงฆ้อง” เป็นสถานที่สำหรับให้คณะกาหลอนั่งบรรเลง ปัจจุบันมี 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) โรงกาหลอที่ต้องปลูกสร้าง
- 2) โรงกาหลอที่ไม่ต้องปลูกสร้างแต่ใช้สถานที่ตามสภาพที่เหมาะสม

1) โรงกาหลอที่ต้องปลูกสร้าง คณะกาหลอบางวงหากจะไปบรรเลงที่ไหนก็ต้องมีโรงกาหลอที่ต้องปลูกสร้างก่อนจึงจะไปบรรเลงได้ ลักษณะการปลูกสร้างโรงกาหลอปัจจุบันไม่กำหนดขนาดมาตรฐาน เป็นแบบง่าย ๆ ใช้วัสดุในการปลูกสร้างตามความสะดวกเป็นหลัก ขนาดของโรงกาหลอไม่จำกัดความกว้างยาว เพียงแต่กำหนดขนาดให้พอเหมาะกับจำนวนนักดนตรี หลังคามุงด้วยจากเป็นรูปหน้าจั่ว หรือจะต่อเติมออกมาจากหลังคาของโรงตั้งศพก็ได้ มีเสา 2-4 เสา กันฝาด้วยผ้าหรือจาก ความสูงของฝาที่กันประมาณ 1 เมตร พื้นปูแบบทอดหมอนโดยใช้ไม้กระดานวางเรียบเป็นพื้นสำหรับนั่ง ในส่วนที่ยังเคร่งครัดของการปลูกสร้างโรงกาหลอคือ ความยาวของโรงกาหลอต้องทอดยาวไปตามตะวัน จะขวางตะวันไม่ได้ และตำแหน่งที่ตั้งของโรงกาหลอต้องอยู่ทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของโรงศพเสมอ

- 2) โรงกาหลอที่ไม่ต้องปลูกสร้างแต่ใช้สถานที่ตามสภาพที่เหมาะสม

โรงกาหลอลักษณะนี้ คณะกาหลอสามารถไปนั่งบรรเลงได้ โดยใช้สถานที่ตามสภาพที่มีอยู่ เช่น บริเวณเดียวกับที่ตั้งศพ

1.6 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

รูปแบบประเพณีในการบรรเลงของวงกาหลอ เริ่มตั้งแต่มีผู้มาหาให้

ไปบรรเลง จนกระทั่งกาหลอยกวงกลับบ้านหรือหมดงาน ซึ่งแต่ละวงมีลักษณะรายละเอียดที่แตกต่างกัน

เริ่มจากผู้ที่มีความประสงค์ให้กาหลอไปบรรเลง ต้องนำมากพลู เทียน และธูป ซึ่งธูปนี้บางวงไม่ต้องนำมาก็ได้ ส่วนมาก พลุ และเทียน กาหลอบางวงระบุจำนวน เช่น 3 - 4 คำ แต่บางวงไม่ระบุจำนวนเท่าไรก็ได้แต่ก็ดูให้เหมาะสม แล้วนำไปภาชนะเช่นขันหรือวัสดุอื่น ๆ มายังบ้านกาหลอ หากกาหลอรับขันมากก็แสดงว่ากาหลอยินดีไปบรรเลงก็มีการตกลงเกี่ยวกับค่าราคาและนัดวันที่ไปบรรเลงกัน

ถึงวันนัดคณะกาหลอได้เดินทางมายังบ้านเจ้าภาพ อาจเดินทางมาเองหรือให้เจ้าภาพไปรับก็แล้วแต่จะตกลงกัน เมื่อมาถึงบ้านงานกาหลอบางวงต้องให้เจ้าภาพปลุกสร้างโรงกาหลอให้สำหรับนั่งบรรเลง แต่บางวงก็ดูสถานที่ตามสภาพงาน ถ้าเป็นงานศพที่วัดก็ใช้บริเวณเดียวกับที่ตั้งศพ เมื่อคณะกาหลอมาถึงในบริเวณงานและก่อนเข้าไปในโรงกาหลอก็มีการทำพิธีเข้าโรงกาหลอ เมื่อเสร็จพิธีหัวหน้าคณะกาหลอเข้าไปก่อนแล้วทุกคนก็ตามเข้าไป หลังจากนั้นก็ทำพิธีไหว้ครูโดยเรียกเครื่องประกอบพิธี ซึ่งแต่ละวงจะมีความแตกต่างกันไป หลังจากทำพิธีไหว้ครูเสร็จก็บรรเลงเพลงไหว้ครูและหลังจากบรรเลงเพลงไหว้ครูจบก็รับประทานอาหารกันภายในโรงกาหลอ และมีการบรรเลงพร้อมกับการกินอยู่หลับนอนกันภายในโรงไปไหนไม่ได้ นอกจากภารกิจที่สำคัญและจำเป็น แต่บางวงเคร่งครัดเฉพาะหัวหน้ากาหลอเท่านั้น และออกจากโรงกาหลอเมื่อถึงวันยกศพไปป่าช้า ซึ่งหัวหน้ากาหลอต้องทำพิธีไหว้ครูอีกครั้ง โดยพิธีการเหมือนกับครั้งแรก พร้อมกับมีการมอบค่าราคาให้กับคณะกาหลอในตอนนี้ คณะกาหลอเรียกค่าราคกันประมาณ 1,500 - 2,000 บาท ก่อนออกจากโรงกาหลอหัวหน้ากาหลอต้องทำพิธีออกจากโรงก่อนแล้วจึงพากันออกมา

การนำขบวนศพ คณะกาหลอนำหน้าขบวนศพ เมื่อมาถึงป่าช้าหัวหน้ากาหลอต้องทำพิธีทักเจ้าเปลวก่อนจึงเข้าไปได้ และเมื่อบรรเลงในพิธีศพเสร็จก็มีการคว่ำพ้องทิ้งไว้สักครู แล้วคณะกาหลอจึงนำเครื่องดนตรีกลับบ้าน

2. องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอ

2.1 จำนวนเพลงและความหมาย

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงกาหลอของแต่ละวงมีจำนวนไม่เท่ากัน โดยแต่ละวงมีเพลงที่บรรเลงแตกต่างกันอยู่ระหว่าง 9-23 เพลง จากบทเพลงทั้งหมดสามารถ

แยกออกเป็นเพลงประเภทต่าง ๆ ได้ 3 ประเภท คือ เพลงแม่บทหรือเพลงไหว้ครู เป็นเพลงที่บรรเลงเพื่อเคารพสักการะแด่ครูบาอาจารย์และครูหมอกาหลอ ใช้บรรเลงหลังจากทำพิธีไหว้ครูสิ้นสุดลง เพลงบรรเลงโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นเพลงสนุกสนานเป็นส่วนใหญ่ ใช้บรรเลงเรื่อย ๆ ในช่วงว่างเว้นในพิธีกรรมต่าง ๆ เพลงในพิธีศพเป็นเพลงที่บรรเลงเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัพิธีศพตั้งแต่นำขบวนศพเข้าป่าช้าจนกระทั่งเสร็จพิธีเผาศพ

2.2 บทเพลงดนตรีกาหลอ

ในการศึกษาบทเพลงดนตรีกาหลอ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะบทเพลงไหว้ครูเท่านั้น และผลจากการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. บทเพลงดนตรีกาหลอเป็นเพลงที่มีท่อนเดียวเป็นส่วนใหญ่ มีส่วนน้อยที่เป็นเพลง 2 ท่อน และบางวงเรียกเป็นตอนมี 3 ตอน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย

2. ในแต่ละบทเพลงมีความยาวของห้องเพลง อยู่ระหว่าง 52-298 ห้อง โดยแบ่งเป็นหน้าทับมืออยู่ระหว่าง 3-64 หน้าทับ และโดยทั่วไปมี 4, 8 จังหวะ แต่ก็มึบางเพลงแตกต่างออกไปคือมี 18, 36 จังหวะ

3. ในการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีของบทเพลงกาหลอ มีลักษณะดังนี้

3.1 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีเหมือนกันทั้งสำนวนหรือหน้าทับ

3.2 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีเหมือนกันเฉพาะครึ่งหลังสำนวนหรือหน้าทับ

3.3 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีเหมือนกันเฉพาะครึ่งหน้าสำนวนหรือหน้าทับ

3.4 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีมีเหมือนกันอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่ง

3.5 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนมีลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นสำนวนเพลงทางปีเหมือนกันเกือบทั้งสำนวนหรือหน้าทับ เพียงแต่ไปต่างในช่วงท้าย

สุดหรือไม่ก็ตอนต้นของสำนวนหรือหน้าทับ

3.6 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนจะมีการซ้ำทำนอง

3.7 สำนวนเพลงในแต่ละสำนวนจะมีการขึ้นต้น หรือจบลงในเสียงเดียวกัน มีต่างกันไปบ้างก็เพียงเล็กน้อย

3.8 การขึ้นต้นหรือจบสำนวนเพลงมักใช้เสียงซอล, ลา, ที, โด

อภิปรายผล

ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อการอภิปรายผลออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ วัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา และ องค์ประกอบและรูปแบบของดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลาตามรายละเอียดดังนี้

1. วัฒนธรรมดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลา ในปัจจุบันการยึดแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น แต่ก็มีอีกหลายประการที่ยังคงเคร่งครัดตามระเบียบประเพณีดั้งเดิม อย่างไรก็ตามการบรรเลงดนตรีกาหลอของจังหวัดสงขลาในปัจจุบันนี้ก็เกือบไม่มีให้เห็นอีกแล้ว โดยเฉพาะในชุมชนเมือง แต่ก็ยังมีการบรรเลงอยู่บ้างในชุมชนชนบทซึ่งก็น้อยมาก ทำให้ดนตรีกาหลอนับวันหาดูได้ยากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้ที่ต้องการอนุรักษ์และส่งเสริมดนตรีพื้นบ้าน ได้พยายามนำวงกาหลอมาออกรายการทีวีบ้าง และให้มาบรรเลงในงานการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้บ้าง แต่มาในระยะหลังก็เงียบหายไปอีก ซึ่งทำให้คิดว่าหากไม่มีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างจริงจังอีกไม่นานดนตรีกาหลอต้องสูญสิ้นไปจากท้องถิ่นภาคใต้อย่างแน่นอน ด้วยสาเหตุอันนี้ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจทำวิจัยในเรื่องบทเพลงดนตรีกาหลอ และผลจากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงสาเหตุแห่งความเสื่อมของดนตรีกาหลอ และได้นำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 นักดนตรี

นักดนตรีกาหลอจังหวัดสงขลา ในปัจจุบันต่างก็มีอายุมากแล้ว เช่น นักดนตรีวงกาหลอนาหวามีจำนวน 4 คน หลังจากผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลแล้วเวลาได้ผ่านไปเพียง 5-6 เดือน นักดนตรีได้เสียชีวิตลง 2 คน และอีกหนึ่งคนเป็นหัวหน้าวงปัจจุบันอายุ 90 ปี ในขณะนี้ก็ไม่สามารถเล่นดนตรีได้อีกและก็ไม่มีผู้มาสืบทอด จากการที่ผู้วิจัย

ได้บันทึกบทเพลงจากวงดังกล่าว ทำให้มีชาวบ้านและญาติของนักดนตรีมาขอเทปไปเปิดในงานศพบ้าง และมีบางคนนำไปเผยแพร่ในภาคอื่น โดยปกติการรวมวงเพื่อเล่นก็ไม่มีแล้วเพราะไม่มีผู้จ้าง แต่ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และด้วยความพยายามความตั้งใจของนักดนตรีทำให้รวมนักดนตรีได้ และทำการบันทึกเพลงโดยใช้สถานที่บริเวณวัดเป็นที่บันทึกและสัมภาษณ์นักดนตรี นอกจากนี้ก็มีวงกาหลอพรเตาะซึ่งเป็นวงที่เพิ่งฝึกใหม่ หัวหน้าวงคนเก่าไม่สามารถบรรเลงได้แล้ว แต่ก็ได้ถ่ายทอดให้หัวหน้าวงคนใหม่ซึ่งเป็นคนเป่าปี่ แต่ก็มีอายุมากแล้วเช่นกัน เพลงที่บรรเลงก็ได้ไม่ทุกเพลง ส่วนวงกาหลออื่น ๆ นักดนตรีไม่ค่อยได้ฝึกซ้อมกัน และไม่มียานให้บรรเลง ทำให้นักดนตรีที่มีอายุมากแล้วบางครั้งหลงลืมไปบ้างสังเกตจากการสัมภาษณ์สามารถบอกได้หลายเพลง และบอกได้เฉพาะจำนวนเพลงแต่ชื่อเพลงบอกได้ไม่หมดและเวลาบรรเลงก็ได้ไม่สมบูรณ์ เช่น คนเป่าปี่บางคนอายุมากแล้ว เวลาบันทึกเสียง ไม่สามารถเป่าปี่ไปได้ตลอดจนจบเพลง ต้องมีการหยุดพักเพราะเหนื่อย จากสภาพและปัญหาของนักดนตรีเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ดนตรีกาหลอหมดสิ้นไป ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าแนวทางที่จะพัฒนาและส่งเสริมนักดนตรีนั้น จำเป็นต้องให้ผู้สืบทอดการเล่นดนตรี เพราะแม้แต่ลูกหลานของนักดนตรีกาหลอเองก็ไม่ยอมฝึกหัด จึงจำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมดังต่อไปนี้

- 1) จัดตั้งชมรมดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านของชุมชน โดยมีศูนย์จัดตั้งชมรมที่วัดหรือโรงเรียน ซึ่งมีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล
- 2) เปิดสอนวิชาดนตรีพื้นบ้านแก่นักศึกษาวิชาเอกดนตรี โดยเชิญนักดนตรีกาหลอมาเป็นวิทยากร การถ่ายทอดในการฝึกหัดดนตรีกาหลอ

1.2 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีของนักดนตรีกาหลอที่ใช้บรรเลงอยู่ในปัจจุบันส่วนมากจะเป็นเครื่องดนตรีที่ได้มาจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ โดยการให้ติดต่อกันมา บางอย่างที่ชำรุดมากก็ซ่อมแซมกันเองโดยใช้วัสดุง่าย ๆ เช่น ใช้เชือกแทนหวายซึ่งใช้ซึ่งหนังหน้ากลองให้ตึง หรือบางวงได้ซื้อมาใหม่ทดแทนของเก่าที่ชำรุด เช่น มโหระทึกหรือไม้ตีมโหระทึก เป็นต้น

นักดนตรีกาหลอได้เก็บเครื่องดนตรีไว้ที่ต่าง ๆ กัน เช่น บ้านหัวหน้าวงหรือที่วัด และบางวงก็กระจายตามบ้านนักดนตรีเฉพาะเครื่อง แต่มีเครื่องดนตรีบางชิ้นผู้เล่นได้เกิด

เสียชีวิตลง เครื่องดนตรีไม่ได้เอาออกมาเล่นและไม่มีผู้ดูแลรักษา ทำให้อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมใช้การไม่ได้ และอีกรายแชนไว้นบ้านเกิดน้ำท่วม และน้ำได้พัดพาเครื่องดนตรีหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาเครื่องดนตรีที่มีอยู่ให้มีสภาพที่ดีมีอายุการใช้งานหรือมีการเพิ่มเครื่องดนตรีใหม่เกิดขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าควรมีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมดังนี้

- 1) การเก็บรักษาเพื่อการอนุรักษ์ โดยจัดให้มีศูนย์กลางของการรวมตัวต่อกัน เมื่อวงกาหลอที่เลิกเล่นแล้วอาจเก็บไว้ที่ศูนย์วัฒนธรรมของท้องถิ่น หรือที่วัด
- 2) การทำเครื่องดนตรี ถ้ามีการจัดประกวดดนตรีพื้นบ้านเหมือนเช่นดนตรีไทย ก็จะมีโรงงานในชุมชนทำเครื่องดนตรีเพื่อจำหน่าย
- 3) ศึกษาและเก็บข้อมูลในการผลิตเครื่องดนตรีกาหลอทุกขั้นตอน โดยการบันทึกเทปวิดีโอ

1.3 รูปแบบประเพณีในการบรรเลง

รูปแบบประเพณีในการบรรเลงของวงกาหลอจังหวัดสงขลาในปัจจุบัน นักดนตรีกาหลอก็ยังคงเคร่งครัดในรูปแบบและพิธีกรรมที่เป็นหลัก แต่ก็มีความเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งก็มีความแตกต่างกันไปในแต่ละวงดังนี้

- 1) สถานที่บรรเลงหรือโรงกาหลอ ในแต่ละวงมีความแตกต่างกัน บางวงถือความสะดวกเป็นหลักไม่เคร่งครัดอะไรมาก ก็ใช้สถานที่ตามสภาพที่มีอยู่ เช่น ถ้าเป็นการบรรเลงที่วัดก็ใช้สถานที่เดียวกับที่ตั้งศพ หากเป็นที่บ้านก็อาจต้องสร้างโรงกาหลอหรือหากในบ้านมีบริเวณเพียงพอก็สามารถนั่งบรรเลงได้ แต่บางวงเคร่งครัดมาก ต้องมีโรงกาหลอถึงไปบรรเลงได้
- 2) การแต่งกายนักดนตรี การแต่งกายนักดนตรีกาหลอเมื่อก่อนเคร่งครัดมาก โดยเฉพาะหัวหน้าวงต้องนุ่งห่มด้วยผ้าขาวทั้งชุด การที่ต้องแต่งสีขาวก็ให้เป็นสัญลักษณ์ของงานศพ แต่ในปัจจุบันแต่งตัวกันตามสบายเหมือนกันทุกวง
- 3) พิธีกรรมในวงกาหลอ เริ่มตั้งแต่การไปติดต่อกาหลอมาบรรเลง การเข้าโรงออกโรง การไหว้ครู การบรรเลงเพลง การนำศพ การเผาศพ จนกระทั่งกาหลอยกวงกลับบ้าน ซึ่งพิธีกรรมเหล่านี้วงกาหลอทุกวงยังคงเคร่งครัดทุกขั้นตอน แต่วิธีการในแต่ละวงมีความแตกต่างกันออกไป เช่น การนำชันหมากไปติดต่อกาหลอ บาง

วงใส่มากพลู จำนวนไม่จำกัด บางวงบอกจำนวนที่แน่นอน หรือการเข้าโรงออกโรงมี การทำพิธีในความเชื่อที่ต่างกัน หรือในพิธีไหว้ครูมีเครื่องประกอบพิธีไหว้ครู เช่น อาหาร ความหวาน กำหนดอาหารแต่ละวงไม่เหมือนกัน และการบรรเลงเพลงต่าง ๆ ใช้เพลงไม่ เหมือนกัน แต่ก็มีบางวงที่คล้ายกันในบางเพลง แต่ที่เหมือนกันหมดทุกวงคือ ค่าราคาใน การว่าจ้างประมาณ 1,500 - 2,000 บาท ต่อ 2 วัน

4) โอกาสการบรรเลง โอกาสการบรรเลงของวงกาหลอ ในปัจจุบัน มีเฉพาะในงานศพ ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อนที่มีหลายงาน เช่น งานบวชนาค งานรดน้ำ คนเฒ่าคนแก่ ซึ่งนอกเหนือไปจากงานศพ ก็นิยมให้กาหลอไปบรรเลง ทำให้วงดนตรี กาหลอมีโอกาสได้บรรเลงบ่อย ๆ ซึ่งต่างกับสมัยนี้มีงานศพเพียงอย่างเดียว และคนก็ไม่ นิยมอีก จึงทำให้โอกาสการบรรเลงมีน้อยและบางวงก็ไม่มีโอกาสเลย

จากรูปแบบประเพณีในการบรรเลงที่กล่าวมา ทำให้เห็นได้ว่ารูปแบบ การเปลี่ยนแปลงไม่ว่าเป็นโรงกาหลอ การแต่งกาย ได้มีรูปแบบที่มีความสะดวกมาก ขึ้น ซึ่งถ้าคิดเป็นสิ่งที่ดีก็ดีในแง่ไม่ต้องยุ่งยากกับเจ้าภาพและนักดนตรีกาหลอ แต่ถ้า คิดในสิ่งที่ไม่ดีคือรูปแบบวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมได้เลือนหายไป ส่วนพิธีกรรมของดนตรี กาหลอยังคงเคร่งครัดซึ่งพิธีกรรมเหล่านี้เกี่ยวข้องกับความสุข ดังนั้น หากมีการสืบทอด ทางด้านดนตรีซึ่งต้องมีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ก็อาจเป็นปัญหาสำหรับผู้ที่ต้องการ สืบทอดในการจัดตั้งวงดนตรีกาหลอสืบต่อไป

2. ลักษณะบทเพลงดนตรีกาหลอ

ดนตรีกาหลอเป็นดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ที่จัดเป็นดนตรีพิธีกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งบทเพลงต่าง ๆ ที่บรรเลงกันอยู่ในวงกาหลอ ต่างก็ไม่ทราบถึงประวัติความเป็นมา อย่างไร ใครเป็นผู้แต่ง รู้กันเพียงว่าใครเป็นผู้ฝึกหัดให้ต่อ ๆ กันมา การฝึกเพลงดนตรี กาหลอมีการฝึกกันในลักษณะต่อเพลงกับครูโดยตรงกับฝึกด้วยตัวเองจากการที่ได้ยินได้ ฟังแบบครูพักลักจำ ซึ่งลักษณะการฝึกเช่นนี้ก็เหมือนกับการฝึกดนตรีไทยภาคกลางใน สมัยโบราณ แต่ปัจจุบันดนตรีไทยมีลักษณะการถ่ายทอดในเทคนิคแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย หลายรูปแบบ เช่น ฝึกจากตัวโน้ต เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยไม่ต้องอาศัยครูช่วย สอนเท่าไรนัก แต่สำหรับดนตรีพื้นบ้านเช่นดนตรีกาหลอหรือดนตรีอื่น ๆ ยังไม่มีการ บันทึกเป็นโน้ต สำหรับการฝึกหัดเก็บไว้เลยในลักษณะที่สมบูรณ์แบบคือมีโน้ตสำหรับ

เครื่องดนตรีทั้งวง โดยเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงได้ริเริ่มการทำวิจัย โดยการเก็บบันทึกข้อมูลเพลงของวงกาหลอแล้วถอดออกมาเป็นโน้ตสากลซึ่งก็คิดว่าคงเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลผู้สนใจทั่วไป และเยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาเป็นแนวทางต่อไป ซึ่งหากไม่รีบเก็บบันทึกข้อมูลบทเพลงของดนตรีพื้นบ้านเหล่านี้ คิดว่าไม่ช้าคงสูญหายไปกับนักดนตรีผู้สูงอายุซึ่งนับวันก็แก่เฒ่าที่ค่อย ๆ ล้มตายไปเรื่อย ๆ

ผลจากการศึกษาข้อมูลบทเพลงดนตรีกาหลอทำให้ทราบว่า มีเพลง 3 ประเภท คือ เพลงไหว้ครู เพลงบรรเลงทั่วไป และเพลงในพิธีศพ ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 เพลงไหว้ครูหรือเพลงแม่บท เป็นเพลงที่บรรเลงครั้งแรกเพื่อแสดงถึงความเคารพสักการะต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนครูกาหลอและพ่อแม่ที่มีพระคุณ ใช้บรรเลงหลังจากทำพิธีไหว้ครูเสร็จสิ้นลง

2.2 เพลงบรรเลงทั่วไป เป็นเพลงที่บรรเลงไปในช่วงหลังจากการบรรเลงชุดเพลงไหว้ครูสิ้นสุดลง มักบรรเลงในตอนกลางคืน ซึ่งนักดนตรีกาหลอจะบรรเลงกันเป็นช่วง ๆ ตลอดทั้งคืน และช่วงเช้ามืดก่อนยกศพ การตั้งชื่อบทเพลงบรรเลงทั่วไปนี้จะตั้งชื่อตามสิ่งแวดล้อม เช่น ตอนหัวรุ่งใช้เพลงปลุกแม่ครัว เป็นการปลุกให้แม่ครัวตื่นขึ้นมาทำอาหาร หรือเช้าขึ้นมาก็บรรเลงเพลงจีนรื้อร้าน ความหมายก็เหมือนกับว่าคนจีนได้ตื่นขึ้นมาเปิดร้านขายของในตอนเช้า หรือเพลงแกะไล่รื้อ ความหมายก็คือแกะเที่ยววิ่งตามรื้อรื้อบ้านนั่นเอง

2.3 เพลงในพิธีศพ เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงโดยที่ชื่อเพลงเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในพิธีศพ เช่น เพลงเดินใช้บรรเลงในการนำขบวนศพซึ่งสมัยก่อนก็คงจะเดินกันจริง ๆ จากบ้านถึงป่าช้า แต่ปัจจุบันถ้าตั้งศพที่บ้านก็จะนำขบวนไม่ว่าจะเป็นคณะกาหลอหรือแม้แต่โลงศพหรือผู้คนก็จะเดินทางกันด้วยรถยนต์ แต่คณะกาหลอก็ใช้เพลงเดินในการบรรเลงเหมือนกัน และสำหรับเพลงเดินบางวงก็ไม่ได้ใช้แล้ว เพราะนักดนตรีซึ่งอายุมากแล้วไม่มีกำลังพอที่จะเดินไปบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนั่งบรรเลงอย่างเดียว ในกรณีที่ตั้งศพที่วัดและต้องเดินนำศพไปสู่เชิงตะกอน หรือเพลงตั้งที่โนน บรรเลงก่อนที่จะตั้งศพในป่าช้า เป็นต้น

บทเพลงต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกล่าวมานี้มีอยู่ในบทเพลงกาหลอ แต่ผู้วิจัยได้เน้นรายละเอียดเฉพาะบทเพลงไหว้ครู ซึ่งบทเพลงไหว้ครูของวงกาหลอแต่ละวงมีลักษณะแตกต่างกันไปไม่ว่าด้านจำนวนเพลง หรือชื่อเพลงแม้แต่ชื่อเดียวกันก็ตาม โดยเฉพาะชื่อเพลงไหว้พระที่มีเหมือนกันทุกวงและบรรเลงเป็นเพลงแรกในชุดเพลงไหว้ครู นอกจากนี้วิธีการ

บรรเลง ตลอดจนลักษณะบทเพลงในด้านทำนองและจังหวะ เช่น บางวงการบรรเลงทำนองเพลงมีการบรรเลงเริ่มต้นพร้อมกันกับจังหวะหน้าทับ แต่บางวงบรรเลงเฉพาะทำนองปีกาหลอ ซึ่งดำเนินทำนองไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มจังหวะหน้าทับในช่วงหลัง และผลจากการศึกษาลักษณะการดำเนินทำนองและสำนวนเพลงทางปีของวงกาหลอทุกวง สังเกตได้ว่ามีลักษณะการเคลื่อนที่ในทิศทางและรูปแบบของทำนองที่มีสำนวนเป็นแบบเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ทำนองและสำนวนเพลงที่เป็นสำนวนหลักส่วนใหญ่ในแต่ละ 1 หน้าทับ มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นแบบเดียวกับการดำเนินทำนองของดนตรีพื้นบ้านโดยทั่วไป ดังเช่น กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2532 : 57) ได้เขียนถึงรูปแบบเพลงหรือดนตรีพื้นบ้านไว้ในวารสาร “มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์” ว่า เพลงพื้นบ้านนั้นฟังง่าย มีลีลาทำนองซ้ำวนไปวนมา

อย่างไรก็ตามบทเพลงดนตรีกาหลอที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในบทเพลงทั้งหมด ซึ่งก็เป็นที่น่าเป็นห่วงสำหรับบทเพลงอื่น ๆ ที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน หากไม่เร่งด่วนเก็บข้อมูลในตอนนี้ก็คิดว่าบทเพลงต่าง ๆ คงสูญหายไปกับนักดนตรีที่นับวันก็ล้มตายไป ผู้วิจัยคิดว่าหากต้องการอนุรักษ์บทเพลงดนตรีกาหลอไว้ไม่ให้สูญสิ้น ดังนั้น ความจำเป็นเร่งด่วนในขณะนี้เกี่ยวกับบทเพลงดนตรีกาหลอ คือ จำต้องมีหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจเข้าไปสำรวจวงดนตรีกาหลอ และบันทึกเพลงทุกเพลงที่นักดนตรีเล่นได้แล้วนำมาบันทึกเป็นโน้ตดนตรี ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าด้านบทเพลงดนตรีกาหลอ และเป็นการอนุรักษ์เก็บไว้ให้คนรุ่นต่อไปได้ศึกษาทางด้านมรดกวัฒนธรรมพื้นบ้านต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านบทเพลงและวัฒนธรรมดนตรีกาหลอ ที่มีลักษณะเดียวกันนี้กับดนตรีพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ บ้าง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านบทเพลงและวัฒนธรรมดนตรีกาหลอในท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น บัตตานี พัทลุง ตรัง เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างบทเพลงดนตรีกาหลอในจังหวัดสงขลากับท้องถิ่นอื่น ๆ

4. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการวิเคราะห์ทั้งทำนองเพลงปี กับการใช้จังหวะ
ทโนไปพร้อม ๆ กันบ้าง

5. ในด้านการวิเคราะห์ทำนองเพลงปี ควรมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแนว
ที่มีชื่อเพลงเหมือนกัน ว่ามีความแตกต่างของทำนองในลักษณะอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กวี ศิริธรรม. "ดนตรีกาหลอ," ใน ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 21 หน้า 125-131.

สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2532.

กาญจนา อินทรสุนานนท์. "การวิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้าน," วารสารมนุษยศาสตร์
ปริทรรศน์ (2) : 57; กรกฎาคม. 2532.

แก้ว จันทรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน
เลขที่ 32 หมู่ที่ 2 ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 19
เมษายน พ.ศ. 2536.

โกมล คีมทอง. "กาหลอ," ใน ดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ หน้า 35-40. สงขลา : สถาบัน
ทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2524.

_____. "กาหลอ," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 8(4) : 23-27; มีนาคม - พฤษภาคม
2514

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. ดนตรีพื้นบ้านและศิลปะการแสดงของ
ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.

คลัง จันทสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
19 เมษายน พ.ศ. 2536.

เคลือม จันทสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 51 หมู่ที่ 1 ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
19 เมษายน พ.ศ. 2536.

จุมพล นิมพานิช. "สังคมและวัฒนธรรม," ใน เอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคม
หน่วยที่ 1-15. หน้า 131 - 135. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2532.

_____. "สังคมและวัฒนธรรมไทย," ใน เอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคม
หน่วยที่ 1-5. หน้า 99-140. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.

แจ้ง แก้วอิทธิฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,

ที่บ้านเลขที่ 123 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2539.

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. "วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน." ใน ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26
หน้า 87-96. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.

_____ สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2530.

ช่วง อินทะสระ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน
เลขที่ 45 หมู่ที่ 4 ตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
18 ธันวาคม พ.ศ. 2538.

ชวน เพชรแก้ว. "กาหลอ." ใน ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้เนื่องในโอกาสส่งเสริมดนตรีไทย
ภาคใต้ ครั้งที่ 1 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. หน้า 9-32.
สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2524.

_____ วิชาฉบับชีวิตไทยปกิณธ์ได้ชุดที่ 3. นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้,
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2523.

ชวลา จินดาผ่อง. การศึกษาลิเกาในจังหวัดตรัง. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. 2538. อัดสำเนา.

ชุมพวัน ทองหอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อ
วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2539.

ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์. การวิเคราะห์ทางผ้องเพลงสาธุการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.

_____ ดนตรีกาหลอ. สงขลา : คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบัน
ราชภัฏสงขลา, 2538.

_____ วัฒนธรรมดนตรีกาหลอ. สงขลา : คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาลัยครูสงขลา, 2536.

แดง แก้วสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 1 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538.

ธนายุทธ มณีช่วง. ศึกษาการละเล่น “โต๊ะครีมี” ในจังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2537. อัดสำเนา.

นครศรีธรรมราช, วิทยาลัยครู. รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง พัฒนาการทางวัฒนธรรมกรณีทักษิณ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

นวม นวลแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 61 หมู่ที่ 2 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538.

นัน แก้วสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 6 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2539.

นำ ณ วาโย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ที่ 6 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2538.

นำ รัตนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2536.

นิคม ช่วยชูวงศ์. “กาหลอดดนตรีที่รอวันดับ,” ไทยรัฐ 2536.

บุญสืบ บุญเกิด. ศึกษาชีวประวัติและวิเคราะห์ผลงานเพลงของสำราญ เกิดผล. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์. “กาหลอด,” ใน วิชาฉบับชีวิตไทยปกิณัติชุดที่ 2. หน้า 173. นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้, วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, 2519.

ประมวญ ดิศักดิ์สัน. คติชาวบ้าน : ศึกษาในด้านมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แพร่พิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล, 2521.

ประสาธ หลักศิลา. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ก้าวหน้า, 2514.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. ภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518

ปิ๊บ คงลายทอง. เพลงปี่อูยอวย : การวิเคราะห์ทางดนตรีวิทยาและภาพสะท้อนแห่ง
ความงาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
อัดสำเนา.

พจนารถ แสงประดับ. การศึกษาทั่วไปประวัติและผลงานวรรณกรรมเพลงบอกของสร้อย
เสียงเสนาะ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ภาคใต้, 2538. อัดสำเนา.

พรหมศรี แก้วสิ้นสุด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอนาทม จังหวัดสงขลา เมื่อ
วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2539.

พลัด แก่นเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 2 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอนาทม จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
22 มกราคม พ.ศ. 2539.

พิทยา บุษรารัตน์. "กาหลอ" (ดนตรีงานศพ)," วัฒนธรรมไทย. 10 : 11-50; ตุลาคม
2531.

ไพโรจน์ ดวงวิเศษ. ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา : ภาควิชาดนตรี วิทยาลัยครูสงขลา,
2535.

มานพ วิสุทธิแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, กรุงเทพฯ, 2533.

ยอด รัตนา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่
23 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอนาทม จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 12
เมษายน พ.ศ. 2539.

รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. สังคมวิทยา. สงขลา : โรงพิมพ์ไชน่า, 2530.

ร่วง มะโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 63/1 หมู่ที่ 6 ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2538.

รอย จิมรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 5 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538.

รัชนิกร เศรษฐ์. โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2531.

เรณู โกศินานนท์. การแสดงพื้นบ้านในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

วิเชียร ณ นคร และคนอื่น ๆ. นครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521. ✓

วิเชียร รักการ. วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮาส์, 2529.

วิทย์ พิณคันเงิน. ความเป็นมาของมนุษยชาติ. ธนบุรี : โรงพิมพ์รุ่งโรจน์การพิมพ์, 2513.

วิมาลา ศิริพงษ์. การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยในสังคมไทยปัจจุบันศึกษากรณีสกุลการขายโกลและสกุลศิลปินบรรเลง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534. อัดสำเนา.

ศรีนครินทร์วิโรฒ สงขลา, มหาวิทยาลัย. สถาบันทักษิณคดีศึกษา. "กาหลอ," ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 1. หน้า 179. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2529.

ศรีศักร วัลลิโภดม. "ดนตรีและนาฏศิลป์ของชาววัดและชาววัง," ใน ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม. หน้า 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชามนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535.

สัจด์ ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางไปสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2534.

_____. "สภาวะดนตรีทางภาคใต้ของไทย," ใน ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 21. หน้า สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2532.

สว่าง สุขทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ที่ 6 ตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2539.

สาคร พรหมนิล. วิเคราะห์วัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก อำเภอปากพะยูน้อง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโท ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้, 2538. อัดสำเนา.

สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์. ดนตรีพื้นเมืองภาคใต้. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2524.

_____. "เมืองไทยสู่วัฒนธรรมเฟื่องฟูและสับสน," ใน งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 14. หน้า 7-16 สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2534.

_____. รายงานการวิจัยพุทธศาสนาแถบกลุ่มทะเลสาบสงขลาฝั่งตะวันออก สมัยกรุงศรีอยุธยา. สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ม.ป.ป.

_____. "วัฒนธรรม : ความหมาย บทบาท และวิธีการจัดการ," ใน งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 7. หน้า 13-17. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.

_____. หนังสือ. สงขลา : โรงพิมพ์มิ่งมงคลพิมพ์, 2522. ✓

สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

_____. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

เส่ง อินทรสุวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 38 หมู่ที่ 1 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538.

อ้น อินทมะโม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรินทร์ เทพสงเคราะห์ เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ 22 หมู่ที่ 5 ตำบลป่าชิง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่
22 มกราคม พ.ศ. 2539.

อนุমানราชธน, พระยา. ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม. โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บรรณาคาร, 2515.

_____. วัฒนธรรมเบื้องต้น. โดยเสฐียรโกเศศ (นามแฝง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ศูนย์กลางทหารบก, 2513.

_____. วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย. โดย เสฐียรโกเศศ (นามแฝง).
กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2514.

อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมนุษย
วิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

_____. "สังคมและวัฒนธรรม," ใน มนุษย์และสังคม. หน้า 76-77. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อรวรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ. ความคิดและภูมิปัญญาไทยชุด "คิริยางคศิลป์".
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อาเทศคดี, ชน. "ประเพณีการทำศพของชาวปักษ์ใต้," ใน วิชาฉบับชีวิตไทยปักษ์ใต้
ชุดที่ 4. หน้า 85 - 95. นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้, วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช, 2523.

อานนท์ อาภาภิรมย์. สังคมวัฒนธรรมและประเพณีไทย. กรุงเทพฯ : แพร์พิตยา,
2516.

อานนท์ อภาภิรมย์. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งรัตน์, 2516.

อุดม หนูทอง. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้ สงขลา : ภาควิชาภาษาไทยและ
ภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530.

_____. ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้ สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้, 2531.

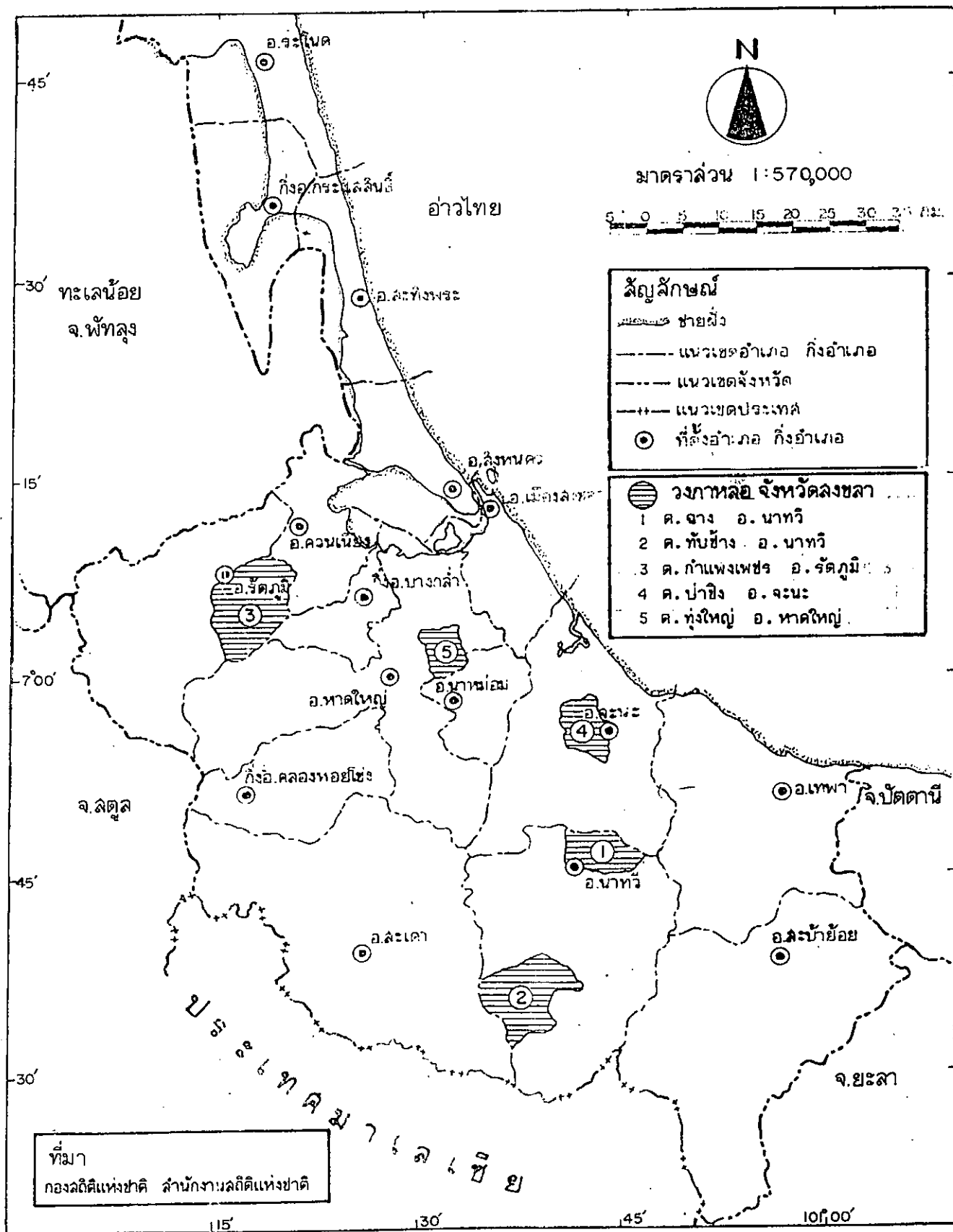
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพประกอบ

แผนที่

แสดงที่ตั้งวงกาหลอ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งวงกาหลอจังหวัดสงขลา

นายชุมพัน ทองหอม

นายยอด รัตนา

นายแจ่ง แก้วอิทธิฤทธิ์

นายพรทศร์ แก้วสินสุด

ภาพประกอบ 2 นักดนตรีวงกาหลอพรุเตาะ

นายนำ ณ วาโย

นายชวง อินทสระ

นายรวง มะโร

ภาพประกอบ 3 นักดนตรีวงกาหลอรัตภูมิ

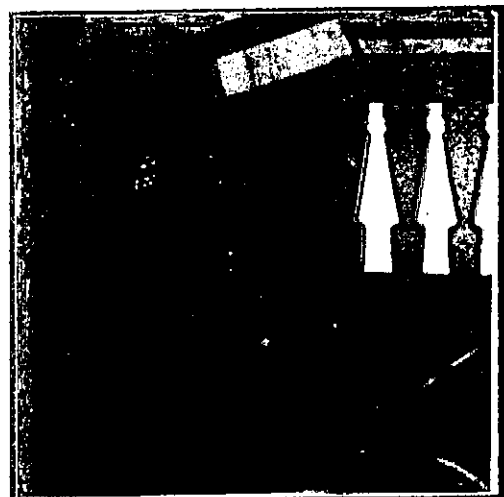
นายอัน อินทะมะโน

นายนับ แก้วสุข

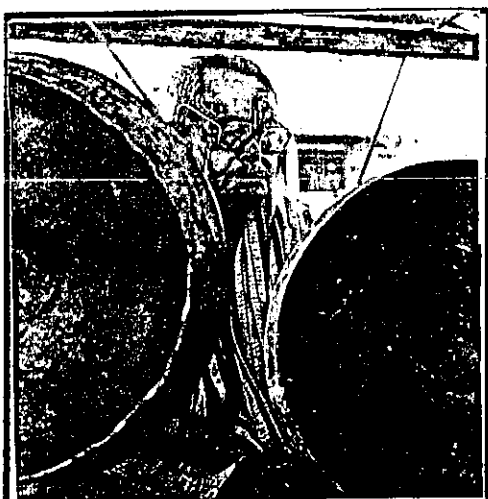

นายสว่าง สุขทอง

นายพลัด แก่นเพชร

ภาพประกอบ 4 นักดนตรีวงกาหลอประจำ

นายแก้ว จันทรัตน์

นายนำ รัตน์

นายคลิ้ม จันทสุวรรณ

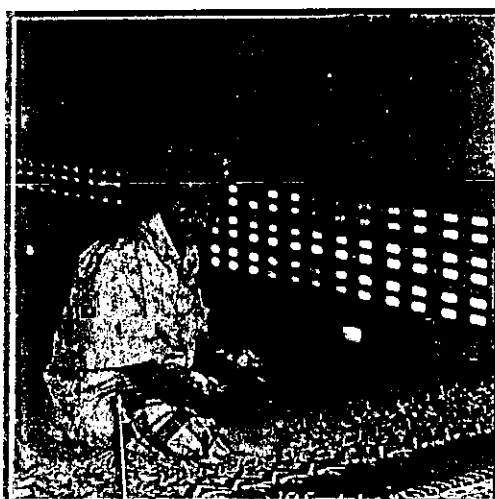

นายเคื่อน จันทสุวรรณ

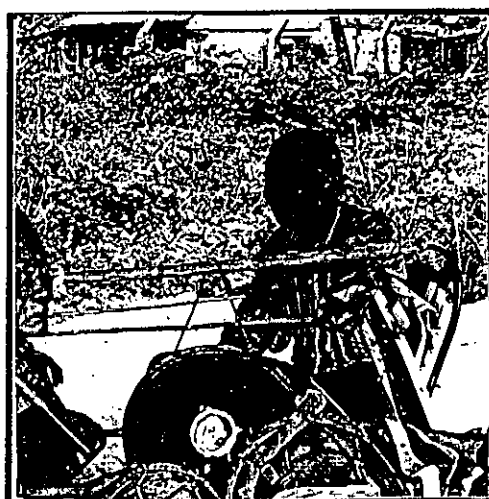
ภาพประกอบ 5 นักดนตรีวงกาหลอนนาหว่า

นายเล้ง อินทรสุวรรณ

นายแดง แก้วสุข

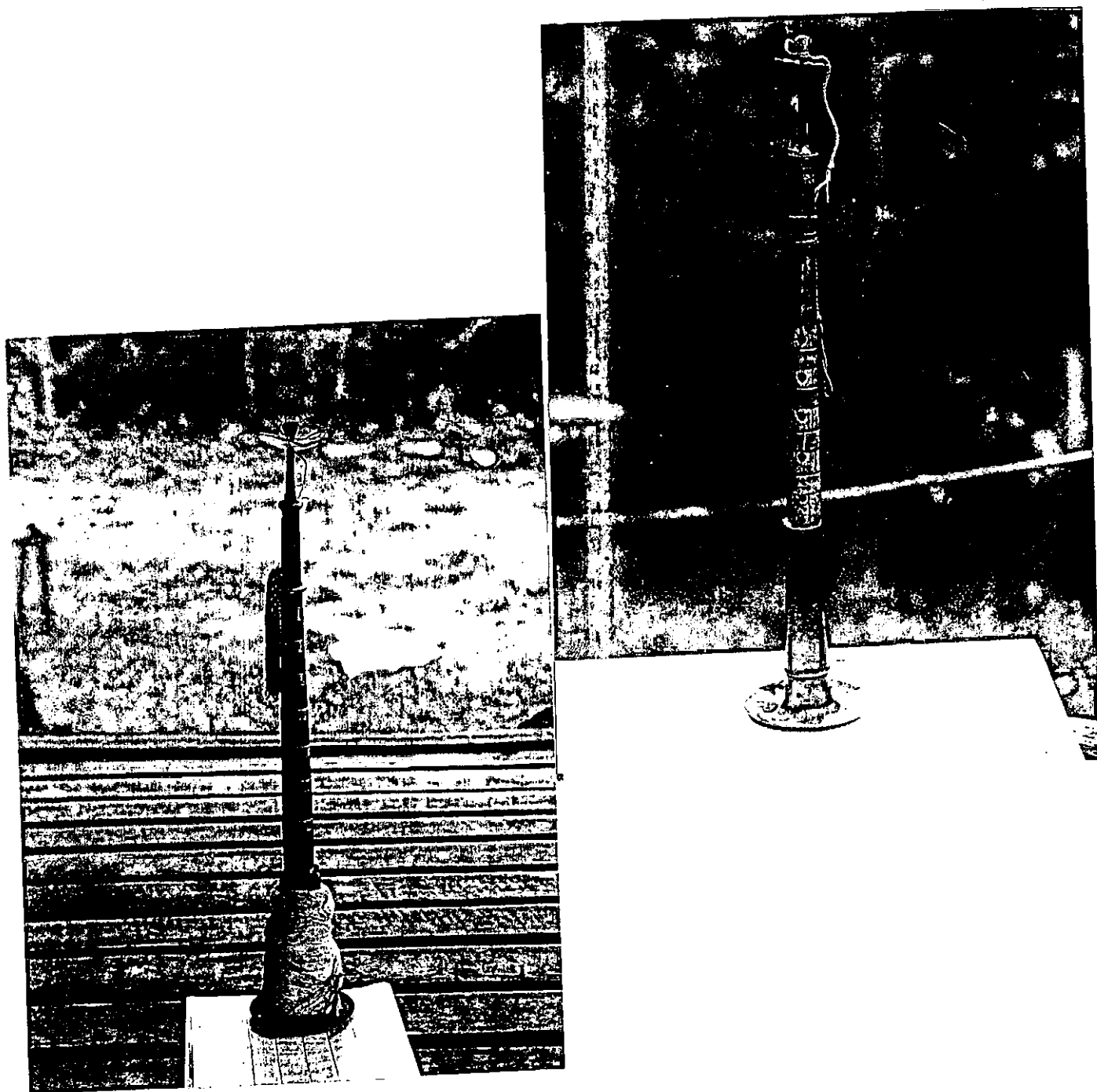

นายนอม บวลแก้ว

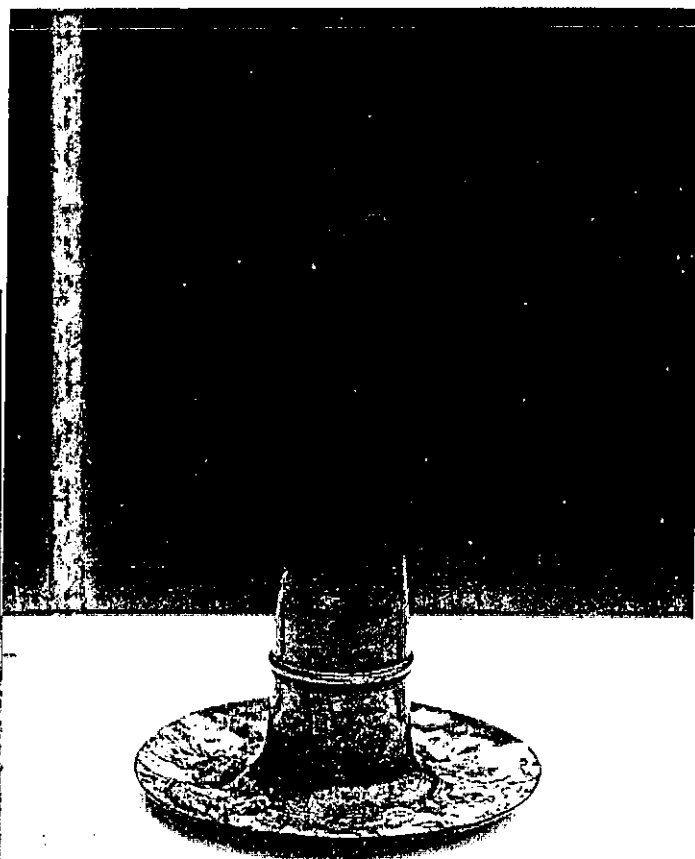
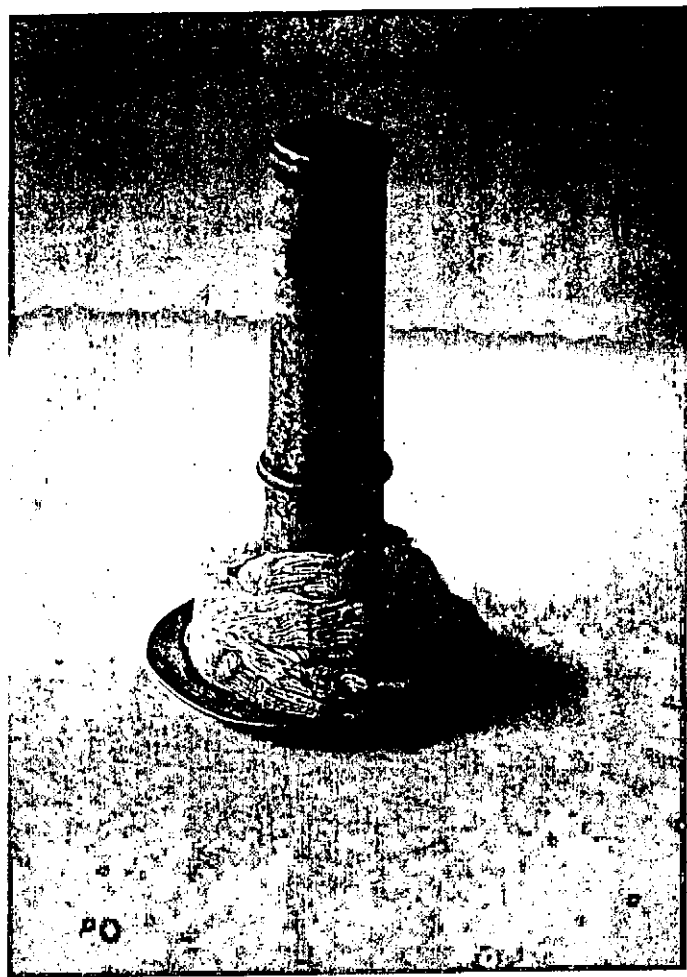

นายรอย ภิรมรัตน์

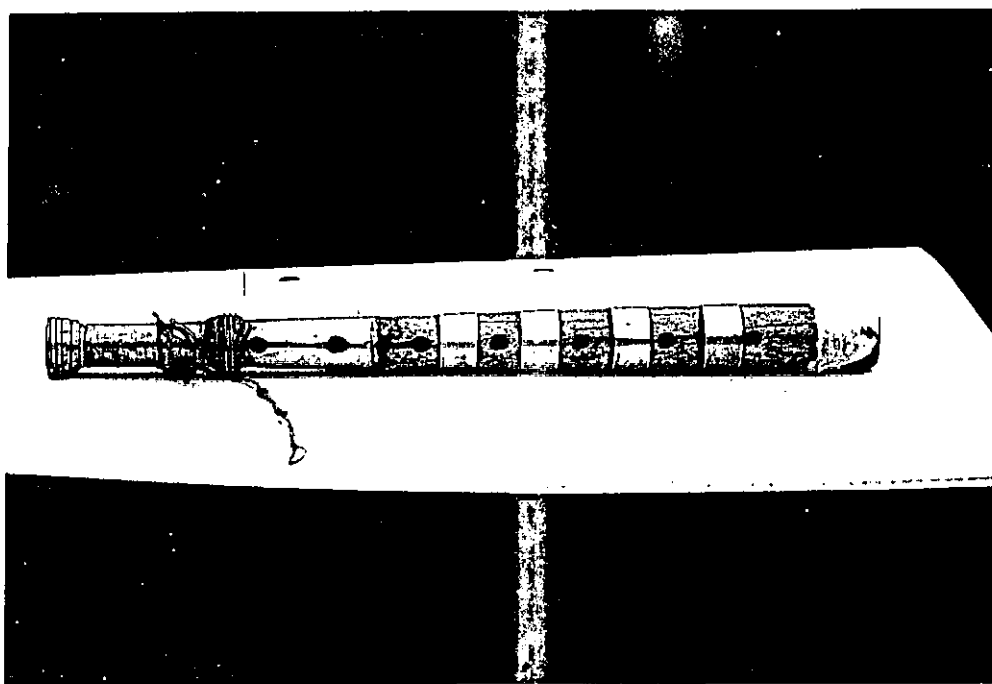
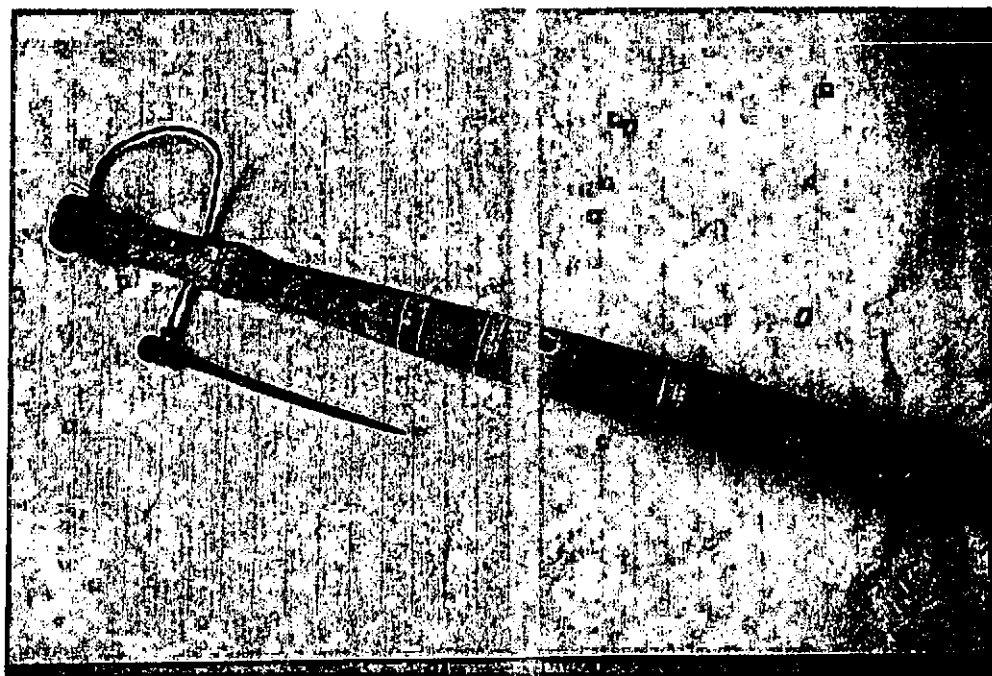
ภาพประกอบ 6 นักดนตรีวงกาหลอทับช้าง

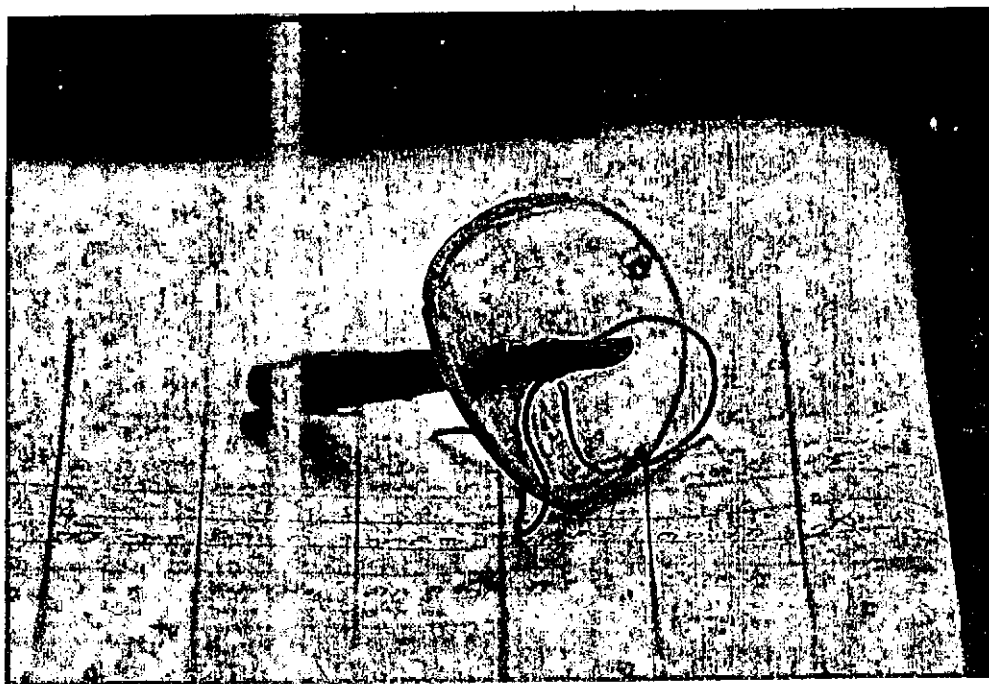
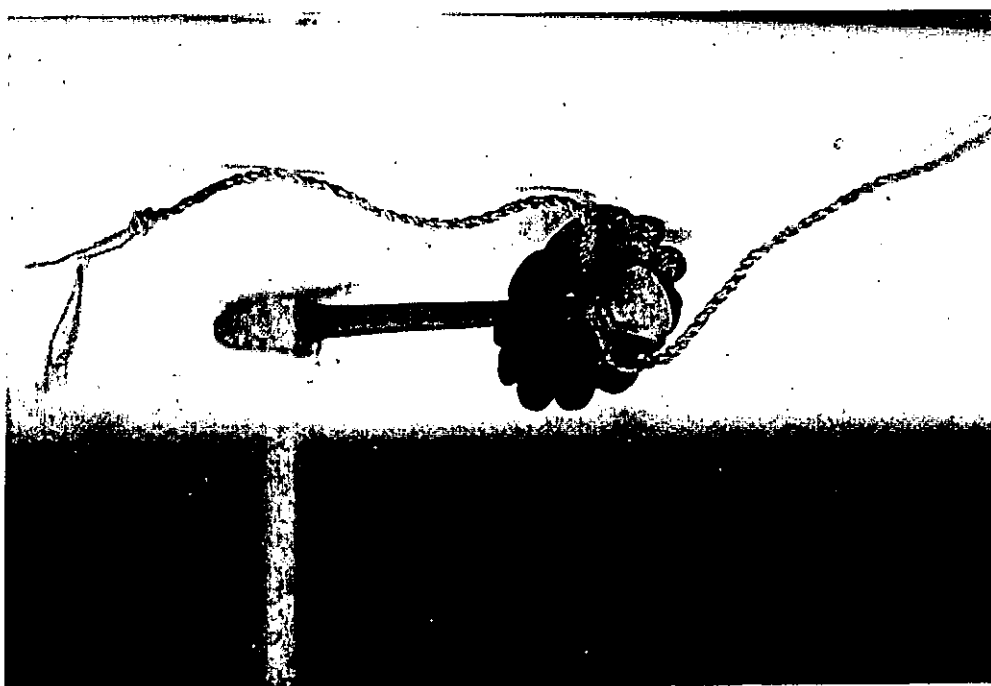
ภาพประกอบ 7 ปีส้อหรือปีกาหล่อ

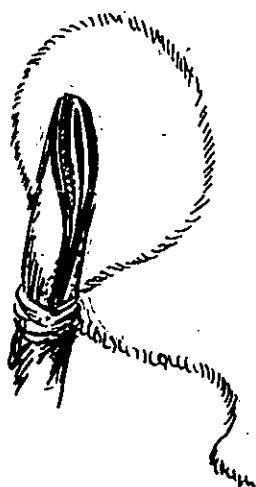
ภาพประกอบ 8 ส่วนประกอบที่ 1 ของปี่ช้อ เรียกว่า “ช้อปี่”

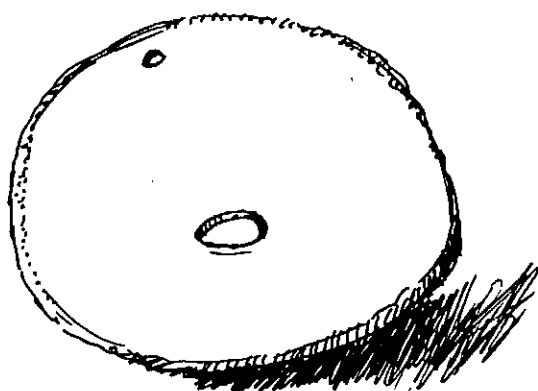
ภาพประกอบ 9 ส่วนประกอบที่ 2 ของปี่ฮ้อ เรียกว่า “เลาปี่”

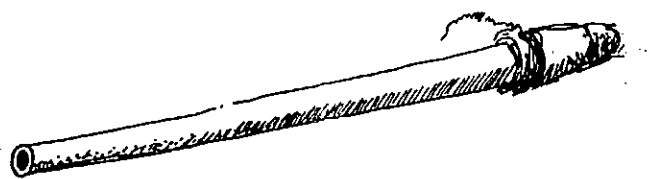
ภาพประกอบ 10 ส่วนประกอบที่ 3, 4, 5 ของปี่ซ้อเรียกตามลำดับดังนี้
“กำพวด แฉ่งปี่ ลั่นปี่”

ส่วนที่ 5 “ลั่นปี่”

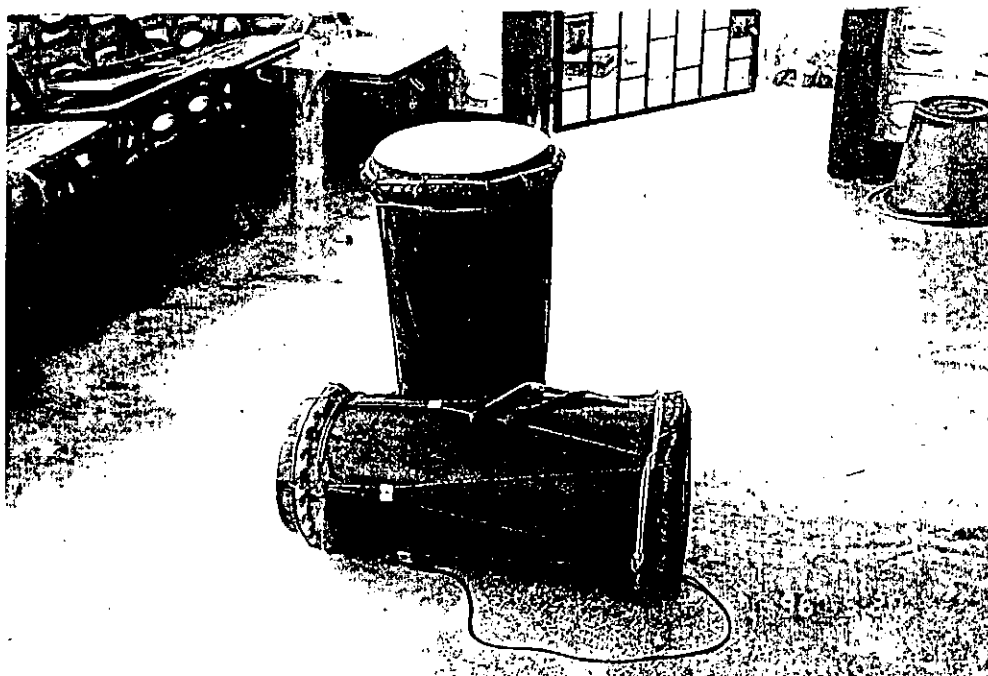
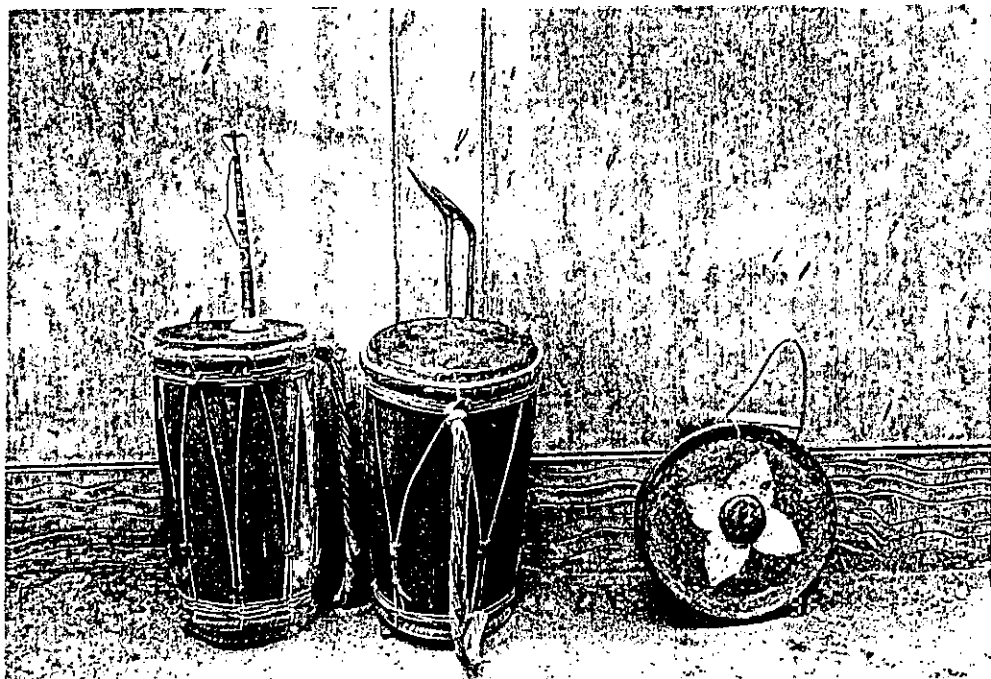

ส่วนที่ 4 “แล้งปี่”

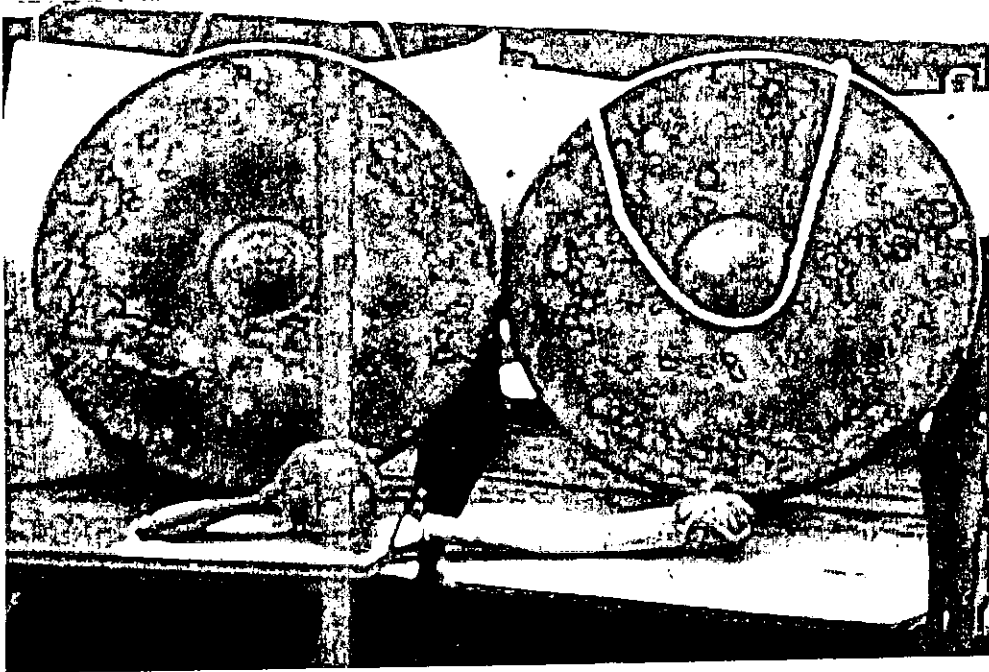

ส่วนที่ 3 “กำพวด”

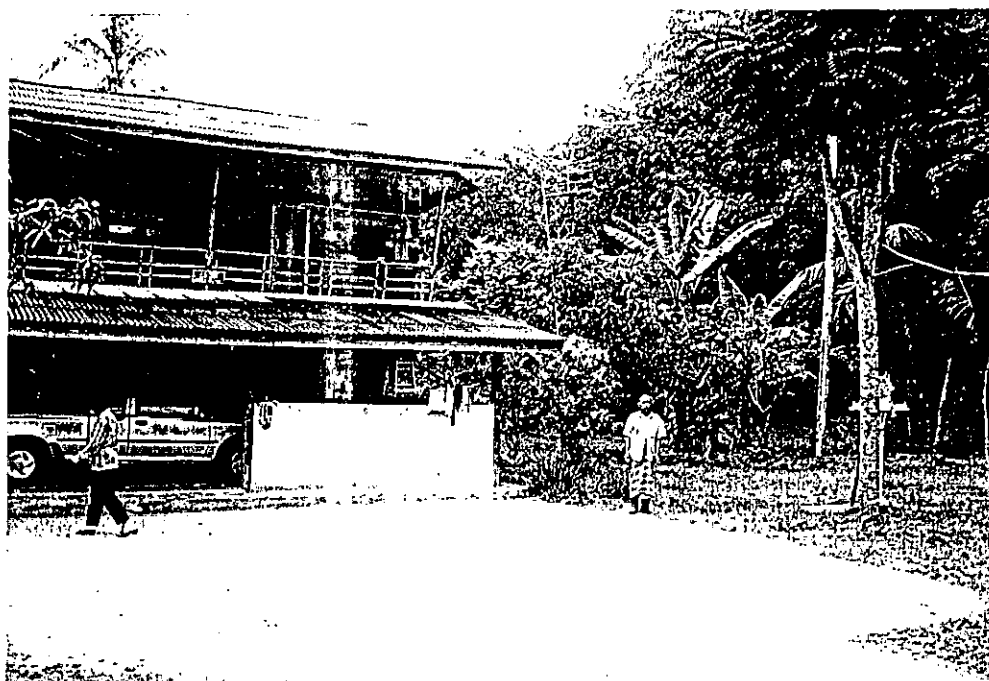
ภาพประกอบ 11 ส่วนประกอบที่ 3, 4, 5 ของปี่ฮ้อแยกตามชิ้นส่วน

ภาพประกอบ 12 กลองทน

ภาพประกอบ 13 ฟ้อง

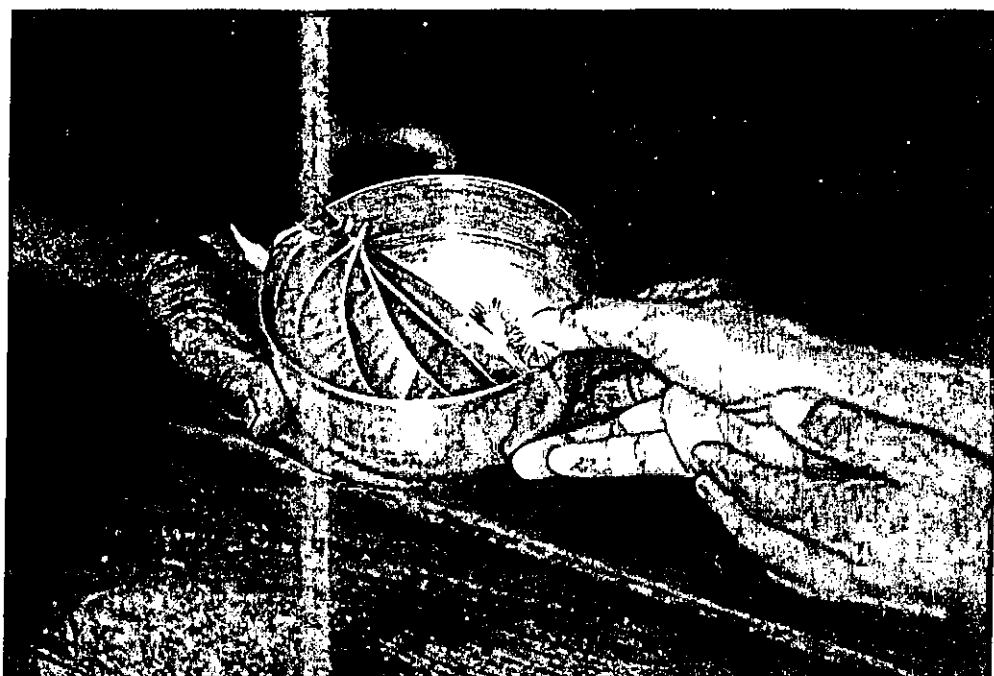
ภาพประกอบ 14 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีวงกาหลอ

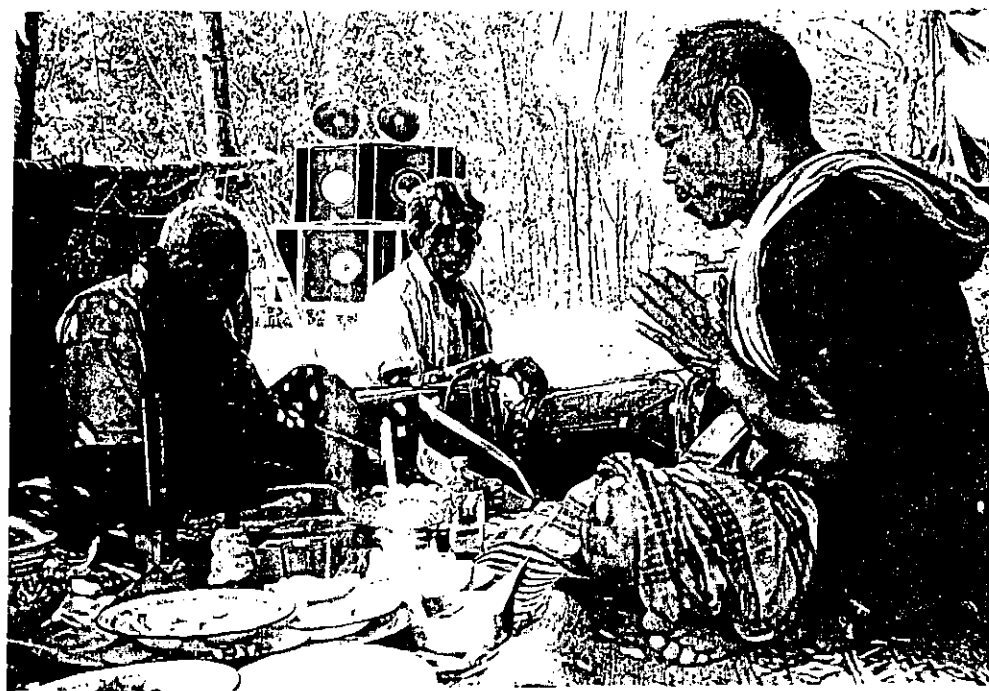
ภาพประกอบ 15 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีวงกาหลอ

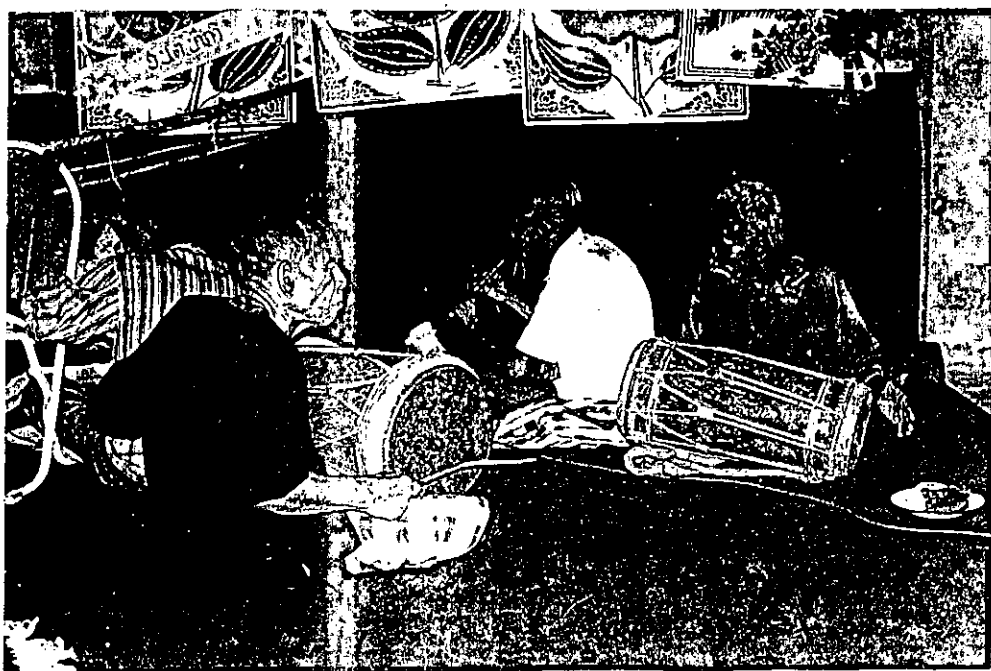
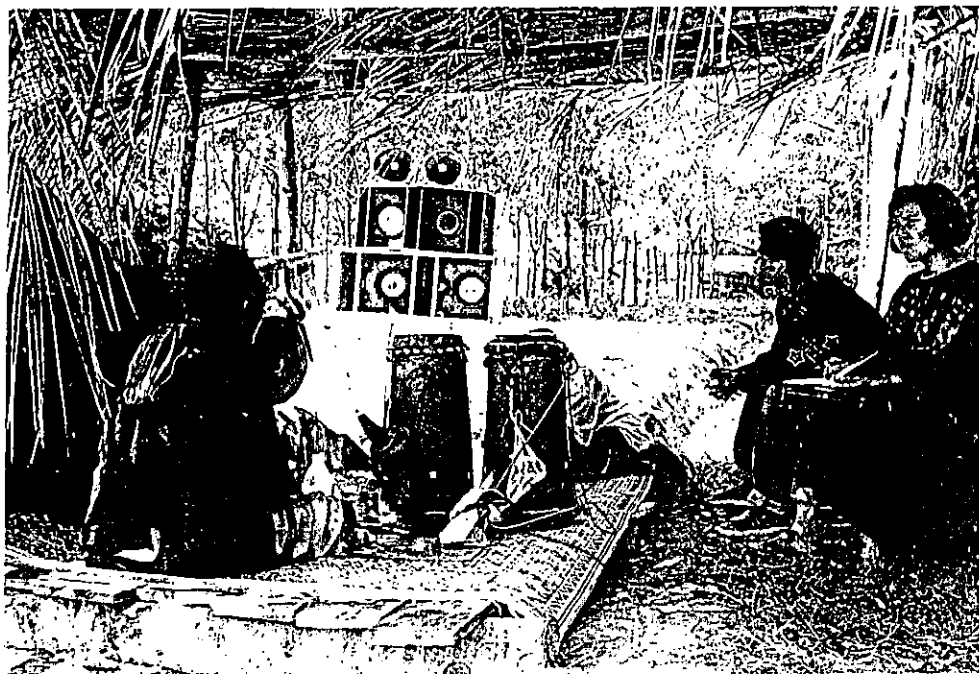
ภาพประกอบ 16 สภาพที่อยู่อาศัยนักดนตรีวงกาหลอ

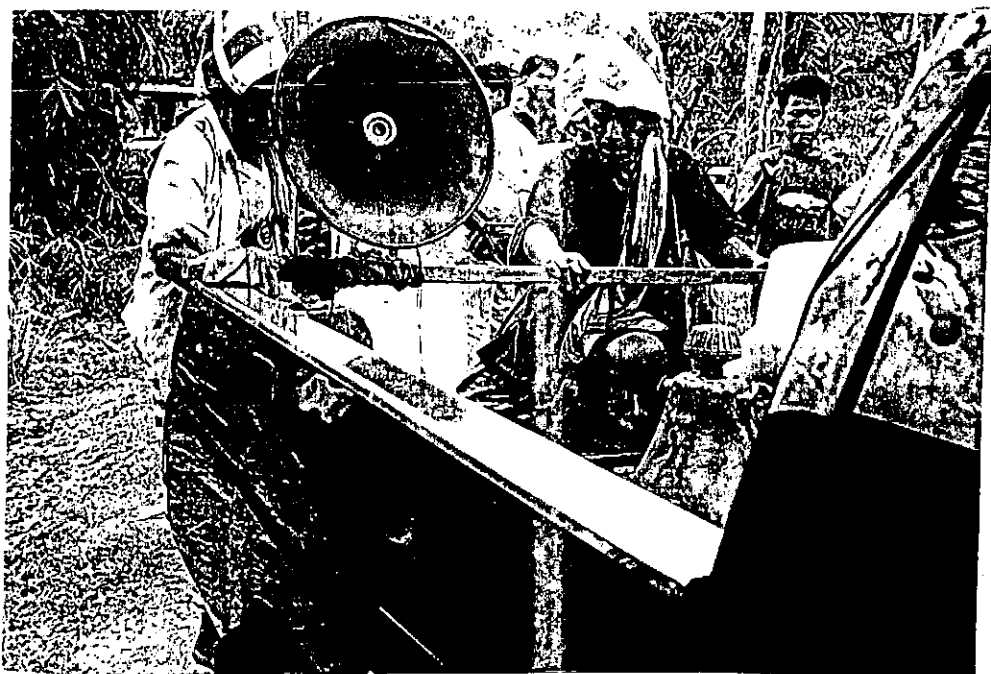
ภาพประกอบ 17 การรับขันหมาก

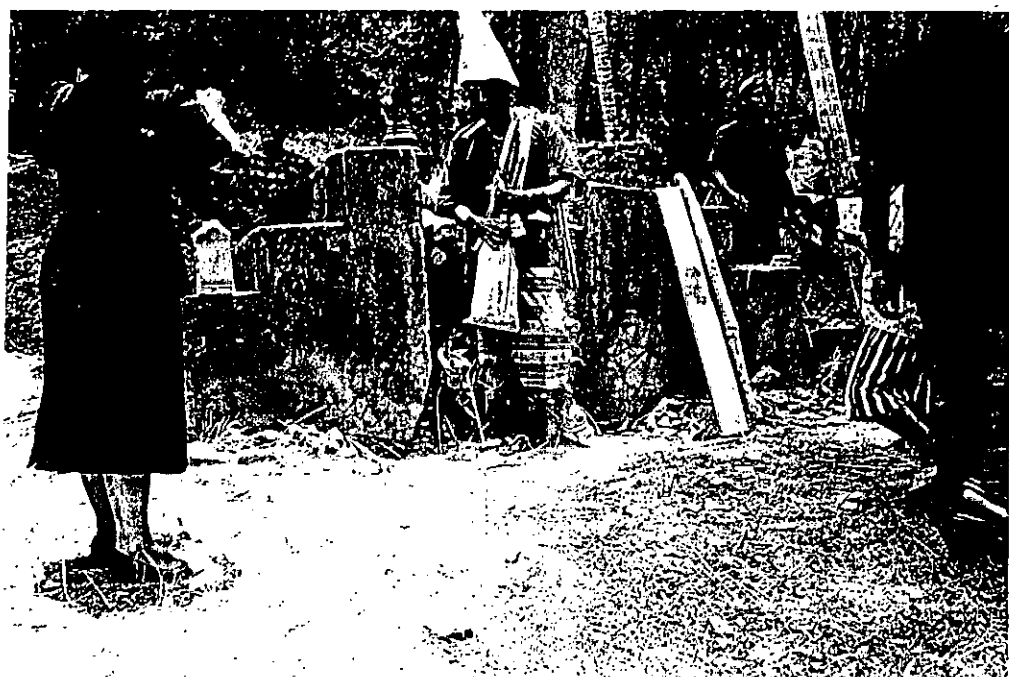
ภาพประกอบ 18 พิธีไหว้ครู

ภาพประกอบ 19 โรงกาหลอและการบรรเลงในงานศพ

ภาพประกอบ 20 บรรเลงนำขบวนศพไปป่าช้า

ภาพประกอบ 21 พิธีทักเจ้าเปลาว

ภาพประกอบ 22 การบรรเลงในพิธีเผาศพ

ภาพประกอบ 23 การคว่ำหม้อและนักดนตรีเตรียมยกวงกลับบ้าน

ภาคผนวก ข

สกอ์แสดงการบรรเลงทำนองปี่กับการใช้จังหวะของวงดนตรีกาหลอ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนการตีทน

เครื่องหมายนี้ แสดงถึง การรื้อเสียง จากช้าแล้วเร็วขึ้นเรื่อย ๆ

มือขวา... ปะ คัง จับ คัง

มือซ้าย... คัง จับ คัง

มือเปล่า ตีปิด ตีด้วยไม้ม้วน ตีปิดมือ ตีเปิดมือ

คิก หัง, คัง จับ, จับ หัง

วงปี่พาทย์
เพลงไหว้พระท่อน 1

8va

5

10

10

15

15

8va

20

First system of musical notation (measures 1-5). The system includes a grand staff with a treble clef and a bass clef. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, a half note, and a quarter note, all under a slur. The bass staff contains a whole note. The piano part consists of two staves, each with a whole note. The system is marked with a dashed line above the staff and a measure number '20' at the end.

25

Second system of musical notation (measures 6-10). The system includes a grand staff with a treble clef and a bass clef. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, a half note, and a quarter note, all under a slur. The bass staff contains a whole note. The piano part consists of two staves, each with a whole note. The system is marked with a dashed line above the staff and a measure number '25' at the end.

p

30

Third system of musical notation (measures 11-15). The system includes a grand staff with a treble clef and a bass clef. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, a half note, and a quarter note, all under a slur. The bass staff contains a whole note. The piano part consists of two staves, each with a whole note. The system is marked with a dashed line above the staff and a measure number '30' at the end.

8va

35

System 1 (Measures 35-40): This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) features a melodic line with half notes and whole notes, mostly beamed in pairs. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with eighth notes and quarter notes. The middle two staves (soprano and alto clefs) contain a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The system is divided by a dashed line at the bottom.

40

System 2 (Measures 40-45): This system contains five measures of music, continuing the patterns from the previous system. The notation remains consistent, with the top staff in treble clef, the bottom staff in bass clef, and the middle two staves in soprano and alto clefs. The system is divided by a dashed line at the bottom.

45

System 3 (Measures 45-50): This system contains five measures of music. The notation continues the melodic and harmonic themes established in the previous systems. The top staff (treble clef) and bottom staff (bass clef) maintain their respective parts, while the middle two staves (soprano and alto clefs) continue their rhythmic accompaniment. The system is divided by a dashed line at the bottom.

8va

50

System 1 (Measures 46-50): This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning all five measures, starting on a half note and moving stepwise. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with eighth and quarter notes. The piano part consists of two staves: the upper staff has a rhythmic pattern of eighth and quarter notes, while the lower staff has a simpler accompaniment of quarter notes and rests.

55

System 2 (Measures 51-55): This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) continues the melodic line with a slur. The bottom staff (bass clef) continues the harmonic accompaniment. The piano part remains consistent with the previous system, featuring eighth and quarter notes in the upper staff and quarter notes in the lower staff.

60

System 3 (Measures 56-60): This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) features a melodic line with a slur. The bottom staff (bass clef) continues the harmonic accompaniment. The piano part continues with the same rhythmic patterns as the previous systems.

8va

65

First system of musical notation, measures 65-69. The system consists of four staves: Treble, Bass, and two grand staves (Tenor and Alto). The Treble staff has a melodic line with slurs. The Bass staff has a single note in measure 65 and 69, and rests in 66-68. The grand staves contain rhythmic patterns of eighth and sixteenth notes.

70

Second system of musical notation, measures 70-74. The Treble staff continues the melodic line. The Bass staff has a single note in measure 70 and 74, and rests in 71-73. The grand staves continue with rhythmic patterns.

75

Third system of musical notation, measures 75-79. The Treble staff continues the melodic line. The Bass staff has a single note in measure 75 and 79, and rests in 76-78. The grand staves continue with rhythmic patterns. A triplet of eighth notes is marked with a '3' in measure 79. The system ends with a piano (*p*) dynamic marking.

8va

80

System 1 (Measures 80-84): This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning measures 80 through 84. The middle staff (bass clef) provides harmonic support with sustained notes. The bottom two staves (piano accompaniment) show a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

85

System 2 (Measures 85-89): This system contains five measures of music. The top staff continues the melodic line with a slur. The middle staff has sustained notes. The bottom two staves continue the piano accompaniment pattern.

90

System 3 (Measures 90-94): This system contains five measures of music. The top staff continues the melodic line with a slur. The middle staff has sustained notes. The bottom two staves continue the piano accompaniment pattern.

8va

95

System 1 (Measures 95-99): This system contains five measures of music. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The music features a melody in the treble staff with eighth and sixteenth notes, and a bass line in the bass staff with eighth and sixteenth notes. There are rests in the bass staff in measures 96 and 98. The system is divided by a dashed line at the bottom.

100

System 2 (Measures 100-104): This system contains five measures of music. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The music features a melody in the treble staff with eighth and sixteenth notes, and a bass line in the bass staff with eighth and sixteenth notes. There are rests in the bass staff in measures 101 and 103. The system is divided by a dashed line at the bottom.

105

System 3 (Measures 105-109): This system contains five measures of music. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The music features a melody in the treble staff with eighth and sixteenth notes, and a bass line in the bass staff with eighth and sixteenth notes. There are rests in the bass staff in measures 106 and 108. The system is divided by a dashed line at the bottom.

8va

110

System 1 (measures 110-114) features a piano accompaniment with a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 110-114. The bass staff contains a bass line with a slur over measures 110-114. The right hand (RH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 110-114. The left hand (LH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 110-114.

115

System 2 (measures 115-119) continues the piano accompaniment. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 115-119. The bass staff contains a bass line with a slur over measures 115-119. The right hand (RH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 115-119. The left hand (LH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 115-119.

120

System 3 (measures 120-124) continues the piano accompaniment. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 120-124. The bass staff contains a bass line with a slur over measures 120-124. The right hand (RH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 120-124. The left hand (LH) part, indicated by a double bar line, consists of a series of eighth and sixteenth notes, with a slur over measures 120-124.

8va

125

First system of musical notation, measures 125-130. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef. The music features a melody in the top staff with a long slur, and a rhythmic accompaniment in the bottom two staves. Measure 125 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 126 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 127 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 128 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 129 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 130 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves.

130

Second system of musical notation, measures 130-135. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef. The music features a melody in the top staff with a long slur, and a rhythmic accompaniment in the bottom two staves. Measure 130 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 131 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 132 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 133 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 134 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 135 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves.

135

Third system of musical notation, measures 135-140. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef. The music features a melody in the top staff with a long slur, and a rhythmic accompaniment in the bottom two staves. Measure 135 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 136 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 137 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 138 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 139 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves. Measure 140 shows a half note in the top staff and a quarter note in the bottom staves.

8va

140

System 140-144. Treble and bass staves with piano (*p*) marking. The system includes a grand staff with piano accompaniment and a single staff with a melodic line. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the right hand and a bass line in the left hand. The melodic line in the single staff consists of eighth and sixteenth notes.

145

System 145-149. Treble and bass staves. The system includes a grand staff with piano accompaniment and a single staff with a melodic line. The piano part continues with the same eighth-note accompaniment. The melodic line in the single staff features a series of eighth and sixteenth notes.

150

System 150-154. Treble and bass staves. The system includes a grand staff with piano accompaniment and a single staff with a melodic line. The piano part continues with the same eighth-note accompaniment. The melodic line in the single staff features a triplet of eighth notes marked with a '3' above the notes.

8va

155

System 1 (measures 155-159) features a melody in the treble clef and a bass line in the bass clef. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a final measure marked with an accent (>). The bass line includes a wavy line in the final measure. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

160

System 2 (measures 160-164) continues the melody in the treble clef. The bass line features a wavy line in the final measure. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

165

System 3 (measures 165-169) shows the melody in the treble clef and a wavy line in the bass line. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

วงพระตะ
เพลงไหว้พระ ท่อน 2

8va 5

First system of musical notation for the piece. It consists of five measures. The treble staff has a melody starting with a whole rest, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The bass, piano, and drum staves are empty.

10

Second system of musical notation, continuing the melody from the first system. It consists of five measures. The bass, piano, and drum staves are empty.

8va 15

Third system of musical notation, continuing the melody from the second system. It consists of five measures. The bass, piano, and drum staves are empty.

8va

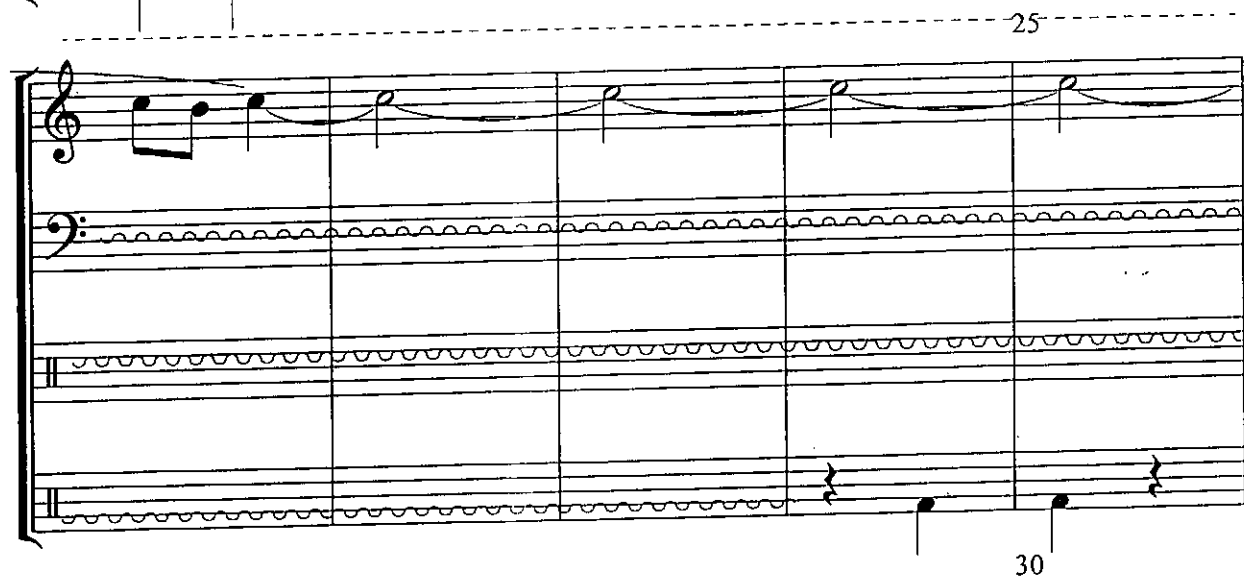
20

This system contains the first five measures of a musical piece. The top staff is in treble clef and features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 3 and 4. The second staff is in bass clef and contains a continuous wavy line. The third and fourth staves are grand staves (treble and bass clefs) and contain a continuous wavy line. The fifth staff is a single bass clef staff and also contains a continuous wavy line.

25

30

This system contains measures 6 through 10. The top staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff continues with a wavy line. The third and fourth staves continue with a wavy line. The fifth staff continues with a wavy line and includes a few notes at the end of the system.

8va

This system contains measures 11 through 15. The top staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff contains a continuous wavy line. The third and fourth staves contain a continuous wavy line. The fifth staff contains a continuous wavy line and includes a few notes at the end of the system.

35

8va

3

3

3

3

3

40

This system contains measures 35 through 40. The treble clef staff is marked with an 8va (octave up) and features a melodic line with triplets in measures 36, 37, 38, and 39. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with sustained notes. The piano part consists of two staves with rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

40

8va

This system contains measures 40 through 45. The treble clef staff continues the melodic line with sustained notes and a slur over measures 41-45. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano part continues with its rhythmic patterns.

45

8va

3

3

3

3

3

This system contains measures 45 through 50. The treble clef staff features a melodic line with triplets in measures 46, 47, 48, and 49, and a slur over measures 45-50. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano part continues with its rhythmic patterns.

50

8va

55

8va

60

The image shows three systems of musical notation, each consisting of four staves. The first system (measures 50-54) features a Treble staff with an 8va marking and a dashed line, a Bass staff, and two Piano staves. The second system (measures 55-59) follows a similar layout. The third system (measures 60-64) also follows the same layout. The music is written in 4/4 time with a key signature of one flat. The Treble staff in each system contains a melodic line with various note values and rests, often spanning across measures. The Bass staff contains a lower melodic line. The two Piano staves contain a rhythmic accompaniment, primarily using eighth and sixteenth notes, with some rests.

65

8va

This system contains measures 65 through 69. The treble clef staff is marked with an 8va (octave up) and features a melodic line with a slur over measures 65-68 and a short phrase in measure 69. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with sustained notes and some movement. The piano part, consisting of two staves, features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some rests and a final chord in measure 69.

70

8va

This system contains measures 70 through 74. The treble clef staff continues the melodic line with a slur over measures 70-73 and a final note in measure 74. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano part maintains its rhythmic pattern, with some rests and a final chord in measure 74.

75

8va

This system contains measures 75 through 79. The treble clef staff continues the melodic line with a slur over measures 75-78 and a final note in measure 79. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano part maintains its rhythmic pattern, with some rests and a final chord in measure 79.

80

8va

8va

85

This system contains measures 80 through 84. The top staff (treble clef) features a melodic line with a slur over measures 80-84, starting on a whole note and moving stepwise. The second staff (bass clef) has a whole note in measure 80, followed by a half note in measure 81, and then a half note in measure 82. The third and fourth staves (piano accompaniment) show a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some measures containing rests.

This system contains measures 85 through 89. The top staff continues the melodic line with a slur over measures 85-89. The second staff has a whole note in measure 85, followed by a half note in measure 86, and then a half note in measure 87. The third and fourth staves continue the piano accompaniment pattern.

90

8va

8va

This system contains measures 90 through 94. The top staff features a melodic line with a slur over measures 90-94, starting on a whole note and moving stepwise. The second staff has a whole note in measure 90, followed by a half note in measure 91, and then a half note in measure 92. The third and fourth staves continue the piano accompaniment pattern.

95

8va

This system contains measures 95 through 100. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two piano staves. The treble staff has a dashed line labeled '8va' above it. The music consists of half notes in the treble and bass staves, and eighth-note patterns in the piano staves. A slur covers measures 95-100 in the treble staff.

100

8va

This system contains measures 100 through 105. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two piano staves. The treble staff has a dashed line labeled '8va' above it. The music continues with half notes in the outer staves and eighth-note patterns in the piano staves. A slur covers measures 100-105 in the treble staff.

105

8va

This system contains measures 105 through 110. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two piano staves. The treble staff has a dashed line labeled '8va' above it. The music continues with half notes in the outer staves and eighth-note patterns in the piano staves. A slur covers measures 105-110 in the treble staff.

110

8va

This system contains measures 110 through 114. The treble clef staff is marked with an octave transposition '8va' and features a melodic line with a long slur spanning all five measures. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with sustained notes. The piano part consists of two staves: the upper staff has a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, while the lower staff has a simpler accompaniment of quarter notes and rests.

115

This system contains measures 115 through 119. The treble clef staff continues the melodic line with a slur that extends to the end of the system. The bass clef staff and piano accompaniment continue their respective parts from the previous system.

120

8va

This system contains measures 120 through 124. The treble clef staff is again marked with an octave transposition '8va' and shows a new melodic phrase with a slur. The bass clef staff and piano accompaniment continue their parts.

This musical score consists of three systems, each spanning five measures. The notation includes a treble clef staff with a *8va* marking, a bass clef staff, and two piano (PIANO) staves. The first system is labeled with measure numbers 125 and 126. The second system is labeled with 130 and 131. The third system is labeled with 135 and 136. The music features a variety of note values, including eighth and sixteenth notes, and rests. The piano parts provide a harmonic foundation with sustained notes and rhythmic patterns.

8va 125

8va 130

8va 135

8va 140

Handwritten musical score on a six-staff system. The top staff uses a treble clef and contains a melodic line with eighth notes and a final quarter rest, all under a single slur. The remaining five staves use various clefs (bass, alto, and two tenor clefs) and contain a continuous, wavy line, likely representing a sustained texture or tremolo. A dashed line above the staves indicates an octave shift, with "8va" written above the first staff and "140" above the fifth staff. The system is enclosed in a large bracket on the left and a double bar line on the right.

วงพระตะ
เพลงลูกใต้พระ

8va. 5

f 10. 15

8va

20

25

30

This page contains a handwritten musical score for three systems, measures 20 through 30. Each system consists of five staves: a treble clef staff, a bass clef staff, and three percussion staves (marked with double bar lines).
System 1 (Measures 20-24): The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 20-24. The bass staff contains whole rests. The three percussion staves have whole rests.
System 2 (Measures 25-29): The treble staff continues the melodic line. The bass staff has a wavy line (trill or tremolo) from measure 25 to 29. The three percussion staves have a wavy line from measure 25 to 29.
System 3 (Measures 30-34): The treble staff has a melodic line with a slur from measure 30 to 34. The bass staff has a wavy line from measure 30 to 34. The three percussion staves have a wavy line from measure 30 to 34.

p

8va

This musical score consists of three systems, each spanning five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 35-39):** The first staff (treble clef) contains a melodic line with a slur over measures 35-39. The second staff (bass clef) contains a single note in measure 36 and a half note in measure 39. The third and fourth staves (piano accompaniment) feature a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.
- System 2 (Measures 40-44):** The first staff continues the melodic line with a slur. The second staff has a whole rest in measure 40 and a half note in measure 44. The piano accompaniment continues with its rhythmic pattern.
- System 3 (Measures 45-49):** The first staff continues the melodic line with a slur. The second staff has a whole rest in measure 45 and a half note in measure 49. The piano accompaniment continues with its rhythmic pattern.

Measure numbers 35, 40, and 45 are indicated at the beginning of their respective systems. The dynamic marking *p* is placed above the first staff of the second system.

8va

50

First system of musical notation, measures 50-54. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 50-54. The bass staff contains a single note in measure 50, followed by rests. The two lower staves contain a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with stems.

55

Second system of musical notation, measures 55-59. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 55-59. The bass staff contains a single note in measure 55, followed by rests. The two lower staves contain a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with stems.

60

Third system of musical notation, measures 60-64. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. The treble staff contains a melodic line with a slur over measures 60-64. The bass staff contains a single note in measure 60, followed by rests. The two lower staves contain a complex rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with stems.

Sua

65

Handwritten musical score system 1, measures 65-69. The system consists of four staves. The top staff is a treble clef with a melodic line of half notes, mostly beamed in pairs. The second staff is a bass clef with a simple accompaniment of half notes. The third and fourth staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a more complex accompaniment featuring eighth and sixteenth notes, often beamed in groups. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

70

Handwritten musical score system 2, measures 70-74. This system continues the musical notation from the first system, maintaining the same four-staff structure and melodic/accompaniment patterns. It is divided into five measures.

75

Handwritten musical score system 3, measures 75-79. This system continues the musical notation, showing the progression of the melody and accompaniment across five measures. The notation remains consistent with the previous systems.

8va

80

This system contains measures 80 through 84. It features a grand staff with a treble clef and a bass clef. The treble staff has a melodic line with a slur over measures 80-84. The bass staff has a single note in measure 80, followed by rests. The piano part consists of two staves with eighth and sixteenth notes, including rests and slurs.

85

This system contains measures 85 through 89. The notation continues from the previous system, with the treble staff maintaining the melodic line and the piano part providing harmonic support with various rhythmic patterns.

90

This system contains measures 90 through 94. The musical notation follows the same structure, with the treble staff's melody and the piano part's accompaniment continuing across the measures.

8va

95

This system contains measures 95 through 99. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning all five measures, consisting of half notes. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with eighth and quarter notes, also featuring a long slur. The middle two staves (soprano and alto clefs) contain rhythmic patterns with eighth and quarter notes.

100

This system contains measures 100 through 104. The musical notation continues from the previous system, maintaining the same instrumental parts and melodic/harmonic structures. Measures 100-104 show a continuation of the melodic and harmonic themes.

105

This system contains measures 105 through 109. The musical notation continues from the previous system. In measure 105, the top staff has a more active melodic line with eighth notes. The bottom staff continues with its accompaniment. The system concludes with measure 109.

8va

110

System 110: Treble and Bass staves with a grand staff below. Treble: Quarter notes G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. Bass: Half note G2, quarter note A2, quarter note B2, quarter note C3, quarter note D3, quarter note E3, quarter note F3, quarter note G3. Grand staff: Two staves with eighth and quarter notes, mostly rests.

115

System 115: Treble and Bass staves with a grand staff below. Treble: Quarter notes G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. Bass: Half note G2, quarter note A2, quarter note B2, quarter note C3, quarter note D3, quarter note E3, quarter note F3, quarter note G3. Grand staff: Two staves with eighth and quarter notes, mostly rests.

120

System 120: Treble and Bass staves with a grand staff below. Treble: Quarter notes G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. Bass: Half note G2, quarter note A2, quarter note B2, quarter note C3, quarter note D3, quarter note E3, quarter note F3, quarter note G3. Grand staff: Two staves with eighth and quarter notes, mostly rests.

8va

125

130

135

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 125-130):** The first staff (treble clef) features a melodic line with a slur over measures 125-129 and an accent (>) over the eighth note in measure 128. The second staff (bass clef) has a whole note in measure 125, a half note in measure 126, a whole note in measure 127, a half note in measure 128, and a whole note in measure 129. The third and fourth staves (piano accompaniment) show a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with rests.
- System 2 (Measures 130-135):** The first staff continues the melodic line with a slur over measures 130-134. The second staff has a whole note in measure 130, a half note in measure 131, a whole note in measure 132, a half note in measure 133, and a whole note in measure 134. The piano accompaniment continues with its rhythmic pattern.
- System 3 (Measures 135-140):** The first staff continues the melodic line with a slur over measures 135-139. The second staff has a whole note in measure 135, a half note in measure 136, a whole note in measure 137, a half note in measure 138, and a whole note in measure 139. The piano accompaniment continues with its rhythmic pattern.

8va

140

System 1 (Measures 140-144): This system contains five measures of music. The upper staves (treble and bass clef) feature a melodic line with a long slur spanning all five measures, consisting of quarter and half notes. The lower staves (two tenor clefs) provide a harmonic accompaniment with eighth and quarter notes, including rests.

145

System 2 (Measures 145-149): This system contains five measures of music. The upper staves continue the melodic line with a slur. The lower staves continue the accompaniment pattern, with some measures featuring more complex rhythmic figures in the tenor clefs.

150

System 3 (Measures 150-154): This system contains five measures of music. The melodic line in the upper staves concludes with a half note in the final measure. The accompaniment in the lower staves also concludes with a half note in the final measure.

8va

135

160

The image displays three systems of musical notation for piano accompaniment. Each system consists of four staves: a grand staff (treble and bass clefs) and two individual staves (likely for the right and left hands). The first system is marked with a dashed line and the number '8va' above it, indicating an octave shift. The second system is marked with a dashed line and the number '135' above it. The third system is marked with a dashed line and the number '160' above it. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The first system shows a melodic line in the treble clef and a bass line in the bass clef, with the two individual staves providing harmonic support. The second system continues this pattern, with the treble clef staff featuring a series of eighth notes and the bass clef staff featuring a series of quarter notes. The third system shows a more complex arrangement, with the treble clef staff featuring a series of eighth notes and the bass clef staff featuring a series of quarter notes, with the two individual staves providing harmonic support.

8va

165

The musical score for measures 165-168 is written for a piano. The right hand (treble clef) plays a melody consisting of eighth and quarter notes, while the left hand (bass clef) plays a steady eighth-note accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into four measures, with a double bar line after the second measure.

วงรัตภูมิ
เพลงไหว้พระ

The musical score is written for a vocal line and piano accompaniment in 2/4 time. The key signature is one flat (B-flat). The score is divided into four systems, each with a measure number (5, 10, 15, 20) at the top right. The vocal line is written in a treble clef, and the piano accompaniment is written in a grand staff (treble and bass clefs). The tempo is marked '8va' (Allegretto) at the beginning of the first system. The score ends with a double bar line and a repeat sign at the end of the fourth system.

8va

5

10

15

8va

20

This musical score is for a piano piece, spanning measures 25 to 40. It is written for three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below it. The music is in a key with one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. Measure numbers 25, 30, 35, and 40 are indicated at the end of their respective systems. The notation includes various note values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and dynamic markings such as *8va* (octave up) and *8va* (octave down). The piece features a mix of melodic lines and harmonic accompaniment, with some measures containing complex rhythmic patterns.

25

30

8va

35

40

This musical score is for a piano piece, spanning measures 45 to 60. It is written for three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below it. The music is in 2/4 time. Measures 45-50 are marked with a '45' above the first staff. Measures 51-55 are marked with a '50' above the first staff. Measures 56-60 are marked with a '55' above the first staff. The score includes various musical notations such as eighth notes, sixteenth notes, and rests. A '8va' marking is present below the first staff in measures 45-50 and 56-60, indicating an octave shift. The piece concludes with a final measure marked '60'.

8va

65

First system of music, measures 65-69. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 65 to 69. The middle staff is in alto clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. Measure 69 ends with a double bar line.

70

Second system of music, measures 70-74. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 70 to 74. The middle staff is in alto clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. Measure 74 ends with a double bar line.

75

Third system of music, measures 75-79. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 75 to 79. The middle staff is in alto clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. Measure 79 ends with a double bar line.

8va

80

Fourth system of music, measures 80-83. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 80 to 83. The middle staff is in alto clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. Measure 83 ends with a double bar line. The system is divided into two parts by a repeat sign. The first part contains measures 80-81, and the second part contains measures 82-83.

This musical score consists of three systems, each with three staves (treble, middle, and bass clef). The first system is marked with the number 85 in the upper right. The second system is marked with the number 90 in the upper right. The third system is marked with the number 95 in the upper right. A dashed line labeled '8va' spans the first two staves of the third system. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and beams, indicating a complex piano accompaniment.

วงรัตภูมิ
เพลง ลาพระ

The musical score is written in 2/4 time and consists of four systems of music. Each system includes a treble clef staff for the melody and two bass clef staves for the accompaniment. The melody is characterized by a series of eighth and sixteenth notes, often grouped with beams. The accompaniment features a steady rhythm of eighth and sixteenth notes, with occasional rests. The score is divided into measures by vertical bar lines. Above the first system, the number '8va' is written, indicating an octave shift. Above the second system, the number '5' is written. Above the third system, the number '10' is written. Above the fourth system, the number '15' is written. The score concludes with a final measure in the fourth system, marked with the number '20'.

25

First system of music, measures 25-29. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a long slur spanning all five measures. The middle and bottom staves are in alto and bass clefs respectively, containing accompaniment with eighth and sixteenth notes and rests.

30

Second system of music, measures 30-34. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a long slur spanning all five measures. The middle and bottom staves are in alto and bass clefs respectively, containing accompaniment with eighth and sixteenth notes and rests.

8va

35

Third system of music, measures 35-39. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a long slur spanning all five measures. The middle and bottom staves are in alto and bass clefs respectively, containing accompaniment with eighth and sixteenth notes and rests. A dashed line labeled "8va" is positioned below the bottom staff.

40

Fourth system of music, measures 40-44. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a long slur spanning all five measures. The middle and bottom staves are in alto and bass clefs respectively, containing accompaniment with eighth and sixteenth notes and rests.

This musical score consists of three systems, each featuring a vocal line and a piano accompaniment. The piano part is written for a grand staff with a treble and bass clef. The vocal line is written on a single staff with a treble clef. The first system spans measures 45 to 49. The second system spans measures 50 to 54. The third system spans measures 55 to 57, with a double bar line at the end of measure 57. The music is in a key with one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and a more melodic treble line. The vocal line consists of a series of eighth and quarter notes, often beamed together. Measure numbers 45, 50, and 55 are indicated above the vocal staff. A '8va' marking is present above the first staff of the second system, indicating an octave shift. A dashed line is drawn across the second system, likely indicating a page fold or a section break.

45

8va

50

55

วงรัตภูมิ
เพลงหาเพชร

8-5

10

15

20

This musical score is for a piano piece, spanning measures 25 to 40. It is written for three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below it. The music is in a key with one flat (B-flat) and a 3/4 time signature. Measures 25-30 feature a melodic line in the treble staff with a long slur, and a rhythmic accompaniment in the grand staff consisting of eighth and sixteenth notes. Measures 31-35 continue the melodic development with various slurs and ties. Measures 36-40 show a continuation of the accompaniment pattern. A dashed line labeled '8va' is positioned above measure 36, indicating an octave transposition for the upper staff. Measure numbers 25, 30, 35, and 40 are placed at the end of their respective systems.

8vb 45

The musical score for measures 45-49 consists of three staves. The top staff is a treble clef staff with a key signature of one flat (B-flat). It contains a melodic line with a slur over measures 45-48, followed by a quarter note in measure 49. The middle staff is a bass clef staff with a key signature of one flat, containing a series of eighth notes and rests. The bottom staff is a bass clef staff with a key signature of one flat, containing a series of eighth notes and rests. The measures are numbered 45, 46, 47, 48, and 49.

8th 50

The musical score for the 8th measure, measure 50, is presented in three staves. The top staff, using a treble clef, contains a melody of eighth and quarter notes, with a slur over the first four measures. The middle staff, using a bass clef, features a bass line of eighth notes, with a slur over the first four measures. The bottom staff, also using a bass clef, contains a bass line of quarter notes. The music is in 4/4 time and includes a key signature change to one flat.

55

The musical score for 'The Rose Tree' is presented on three staves. The top staff uses a treble clef and contains a melody with a long slur spanning across measures. The middle staff uses a bass clef and features a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The bottom staff uses a bass clef and provides a harmonic foundation with sustained notes and some movement. The score is divided into five measures by vertical bar lines.

8va 60

The musical score consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melody with a long slur over the first four measures. The middle staff is in alto clef and contains a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The score is divided into five measures by vertical bar lines.

65

8vb

The musical score consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a slur over the first four notes. The middle and bottom staves are in alto and bass clefs respectively and contain a few notes. A dashed line labeled '8vb' connects the first note of the top staff to the first note of the bottom staff. A thick vertical bar is placed after the first measure of each staff.

วงรัตภูมิ
เพลงคอนเท้น

8va

5

10

15

8va

20

25

This system contains measures 25 through 29. The top staff is in treble clef, and the bottom two staves are in bass clef. Measure 25 features a melodic line in the treble staff with eighth and sixteenth notes, and a bass line with eighth notes. Measures 26-29 continue the melodic and harmonic development with various rests and note values.

30

This system contains measures 30 through 34. The notation continues with the treble and bass staves. Measure 30 shows a continuation of the melodic line in the treble staff. Measures 31-34 show more complex rhythmic patterns with sixteenth and thirty-second notes.

8va

35

This system contains measures 35 through 39. A dashed line labeled "8va" indicates an octave shift for the bass line starting at measure 35. The treble staff continues its melodic line. Measures 35-39 show a mix of eighth and sixteenth notes in both the treble and bass staves.

40

This system contains measures 40 through 44. The notation continues with the treble and bass staves. Measure 40 shows a continuation of the melodic line in the treble staff. Measures 41-44 show more complex rhythmic patterns with sixteenth and thirty-second notes.

45

8va

50

8va

55

8va

60

8va

8va

65

This system contains measures 63, 64, and 65. The treble clef staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning measures 63 and 64. The piano accompaniment consists of two staves with chords and single notes, including rests.

70

This system contains measures 66, 67, 68, 69, and 70. The treble clef staff continues the melodic line with various note values and slurs. The piano accompaniment provides harmonic support with chords and single notes.

75

8va

80

This system contains measures 71, 72, 73, 74, and 75. The treble clef staff shows a melodic line with slurs. The piano accompaniment includes chords and single notes. A second '8va' marking appears at the beginning of measure 71.

This system contains measures 76, 77, and 78. The treble clef staff has a melodic line with a slur. The piano accompaniment includes chords and single notes. The system ends with a double bar line.

วงรัตภูมิ
เพลงรับเสด็จ

8va

5

10

15

8va

20

25

This system contains measures 25 through 29. The treble clef staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The middle and bass staves provide harmonic support with chords and moving lines. Measure 29 ends with a fermata over a whole note.

30

This system contains measures 30 through 34. The melodic line continues with eighth notes. A handwritten '8va' is written below the first staff in measure 30. Measure 34 ends with a fermata over a whole note.

35

This system contains measures 35 through 39. The melodic line includes some rests and eighth notes. Measure 39 ends with a fermata over a whole note.

40

This system contains measures 40 through 44. The melodic line continues with eighth notes. Measure 44 ends with a fermata over a whole note.

45

This system contains measures 45 through 49. The right hand (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The left hand (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines. A dashed line is present below the bass staff.

50

This system contains measures 50 through 54. The right hand continues the melodic development. The left hand accompaniment includes some rests in measures 51 and 52. A dashed line is present below the bass staff.

55

This system contains measures 55 through 59. The right hand has a more active melodic line. The left hand accompaniment is more rhythmic, with many eighth notes. A dashed line is present below the bass staff.

60

This system contains measures 60 through 64. The right hand features a melodic line with a long slur spanning across measures. The left hand accompaniment consists of chords and moving lines. A dashed line is present below the bass staff.

8va

First system of musical notation, measures 61-65. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The middle staff is in alto clef and contains a line of eighth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a line of eighth notes. A dashed line is present above the top staff and below the bottom staff. The measure number 65 is written above the top staff.

Second system of musical notation, measures 66-70. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The middle staff is in alto clef and contains a line of eighth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a line of eighth notes. A dashed line is present above the top staff and below the bottom staff. The measure number 70 is written above the top staff.

Third system of musical notation, measures 71-75. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The middle staff is in alto clef and contains a line of eighth notes. The bottom staff is in bass clef and contains a line of eighth notes. A dashed line is present above the top staff and below the bottom staff. The measure number 75 is written above the top staff.

วงประจำ
เพลงไหว้พระ

8va

5

2/4

10

2/4

15

2/4

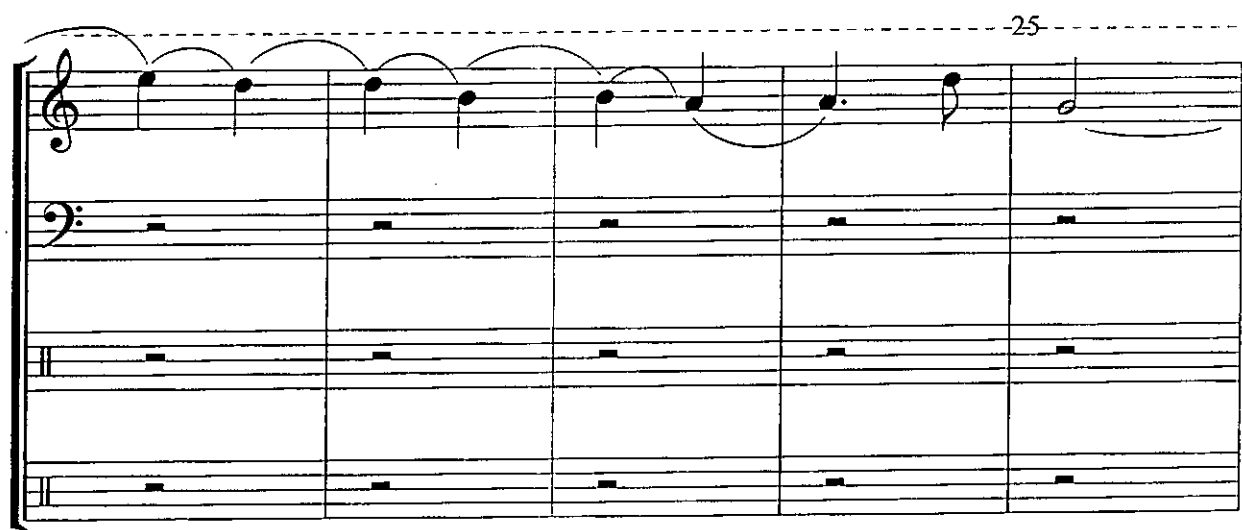
8va

20

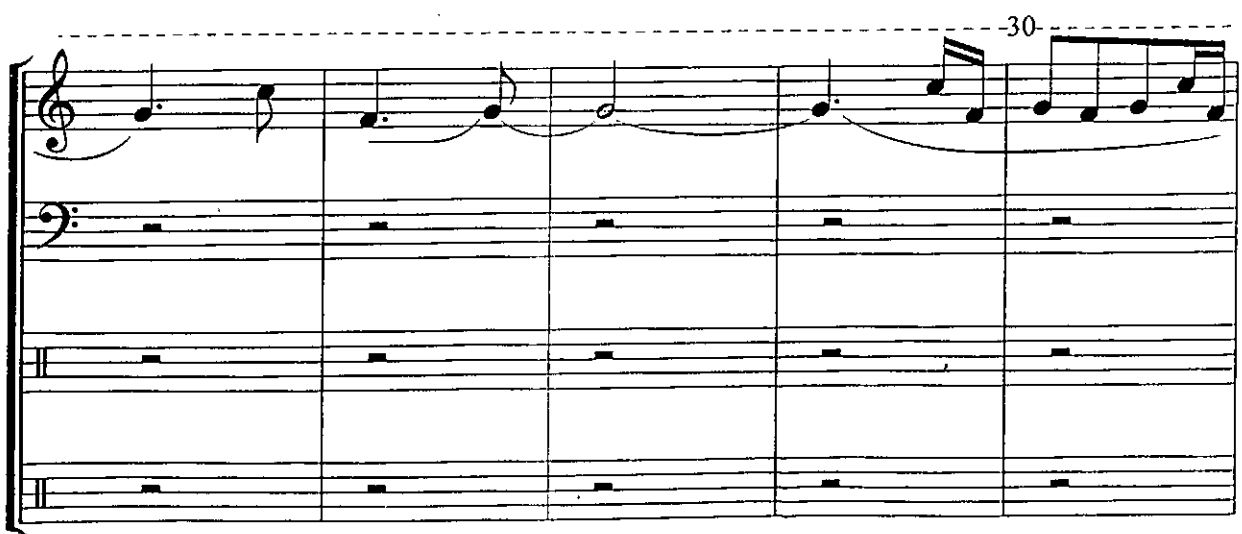
This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a whole note G4. The second measure has a treble clef and a sixteenth-note triplet ascending from G4 to A4. The third, fourth, and fifth measures each have a treble clef and a whole note B4. The bass, piano, and percussion staves are empty.

25

This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a whole note G4. The second measure has a treble clef and a whole note A4. The third measure has a treble clef and a whole note B4. The fourth measure has a treble clef and a whole note C5. The fifth measure has a treble clef and a whole note D5. The bass, piano, and percussion staves are empty.

30

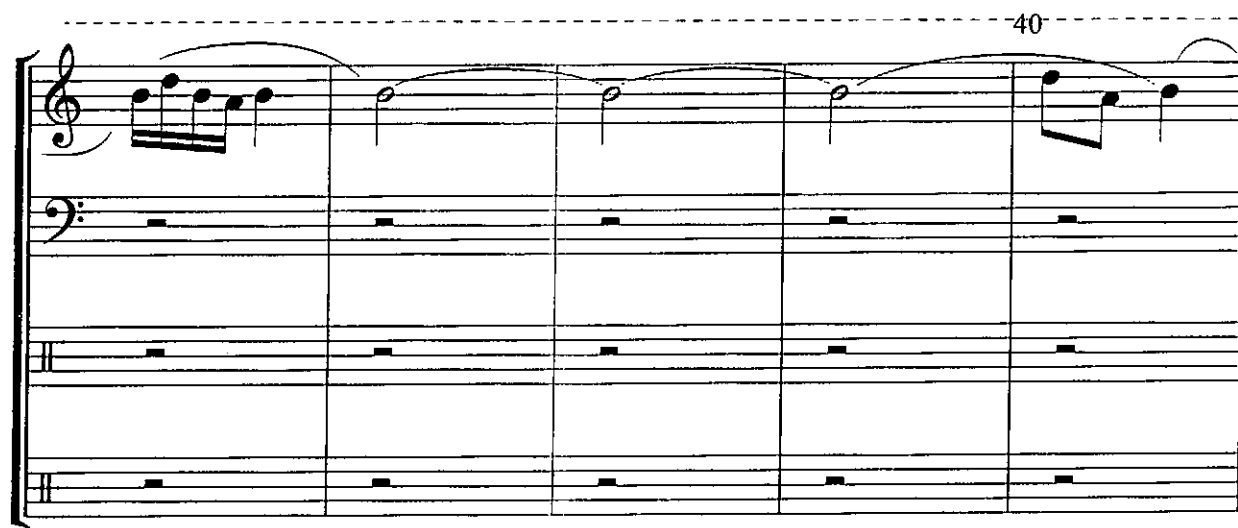
This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a whole note G4. The second measure has a treble clef and a whole note A4. The third measure has a treble clef and a whole note B4. The fourth measure has a treble clef and a whole note C5. The fifth measure has a treble clef and a whole note D5. The bass, piano, and percussion staves are empty.

8va 35

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The second staff (bass clef) contains whole rests. The third and fourth staves (percussion clefs) contain single eighth notes. The fifth staff is empty.

40

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning the first four measures. The second staff (bass clef) contains whole rests. The third and fourth staves (percussion clefs) contain single eighth notes. The fifth staff is empty.

45

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning the first four measures. The second staff (bass clef) contains whole rests. The third and fourth staves (percussion clefs) contain single eighth notes. The fifth staff is empty.

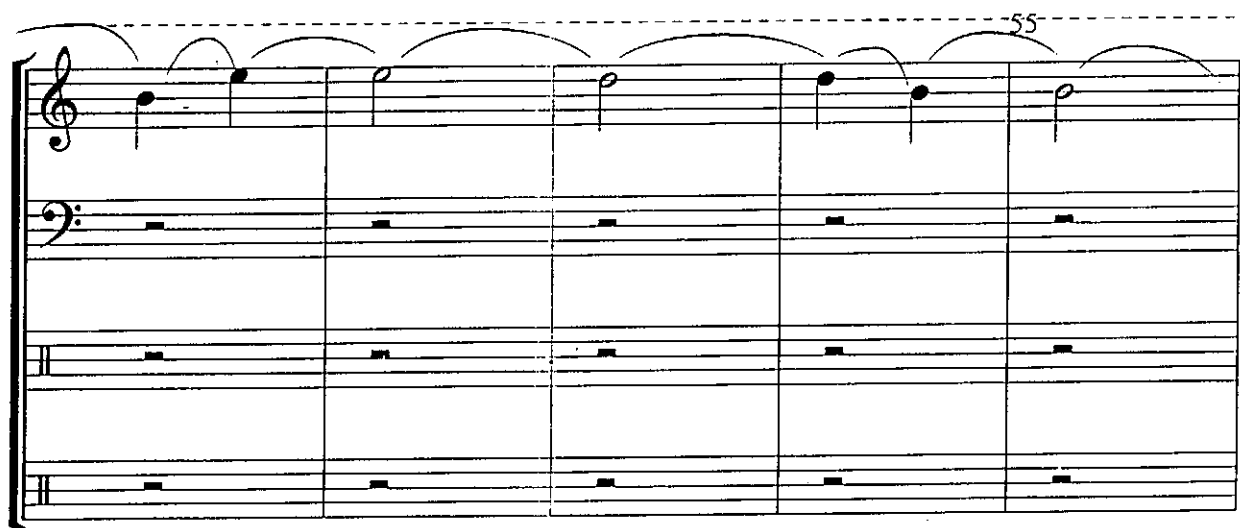
8va

50

This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a key signature of one flat. The melody begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, and a half note B4. The second measure contains a half note C5. The third measure contains a half note D5. The fourth measure contains a half note E5. The fifth measure contains a half note F5. The bass line consists of five measures, each containing a whole rest. The piano part consists of five measures, each containing a whole rest.

55

This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a key signature of one flat. The melody begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, and a half note B4. The second measure contains a half note C5. The third measure contains a half note D5. The fourth measure contains a half note E5. The fifth measure contains a half note F5. The bass line consists of five measures, each containing a whole rest. The piano part consists of five measures, each containing a whole rest.

60

This system contains five measures of music. The first measure has a treble clef and a key signature of one flat. The melody begins with a half note G4, followed by a quarter note A4, and a half note B4. The second measure contains a half note C5. The third measure contains a half note D5. The fourth measure contains a half note E5. The fifth measure contains a half note F5. The bass line consists of five measures, each containing a whole rest. The piano part consists of five measures, each containing a whole rest.

8va 65

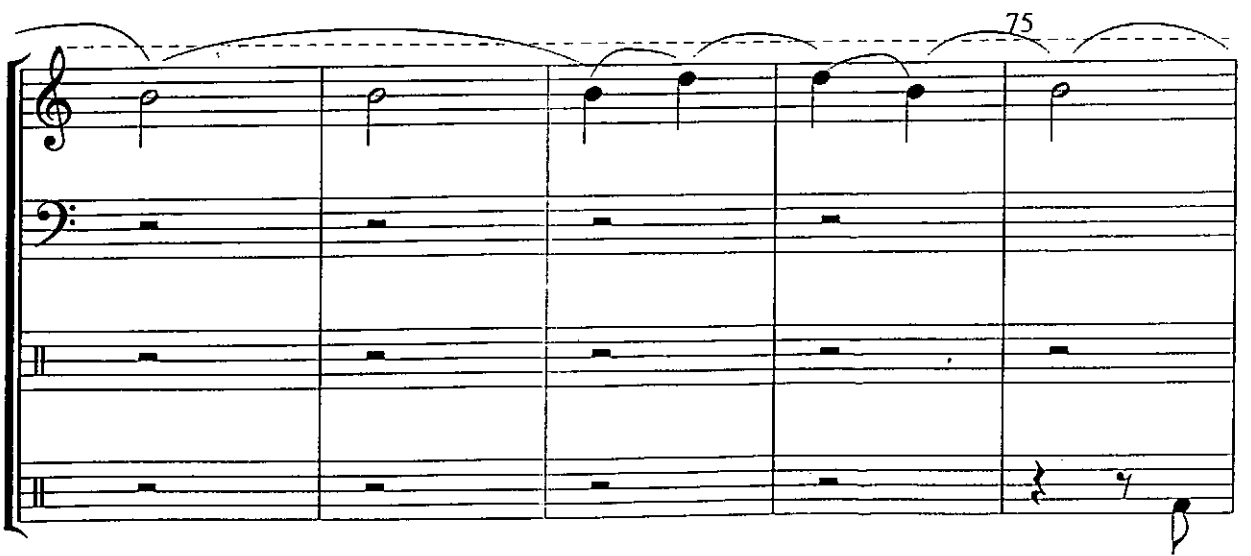
This system contains five measures of music. The treble clef staff features a melodic line starting with a half note, followed by eighth notes, and ending with a half note. The bass, piano, and percussion staves are empty, each containing a whole rest.

70

This system contains five measures of music. The treble clef staff features a continuous eighth-note melody. The bass, piano, and percussion staves are empty, each containing a whole rest.

75

This system contains five measures of music. The treble clef staff features a melodic line with half notes and quarter notes. The bass, piano, and percussion staves are empty, each containing a whole rest. The system concludes with a double bar line and a final note in the percussion staff.

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 75-79):** The first staff (treble clef) features a melodic line with a slur over measures 75-79, marked with a *Sua* hairpin. The second staff (bass clef) has a single note in measure 75 and a half note in measure 79. The third and fourth staves (percussion) show a rhythmic pattern of eighth notes and rests.
- System 2 (Measures 80-84):** The first staff continues the melodic line with a slur, marked with a hairpin. The second staff has a single note in measure 80 and half notes in measures 81-84. The third and fourth staves continue the rhythmic pattern.
- System 3 (Measures 85-89):** The first staff features a melodic line with a slur, marked with a hairpin. The second staff has a single note in measure 85 and half notes in measures 86-89. The third and fourth staves continue the rhythmic pattern.

Measure numbers 80, 85, and 90 are indicated at the beginning of their respective systems.

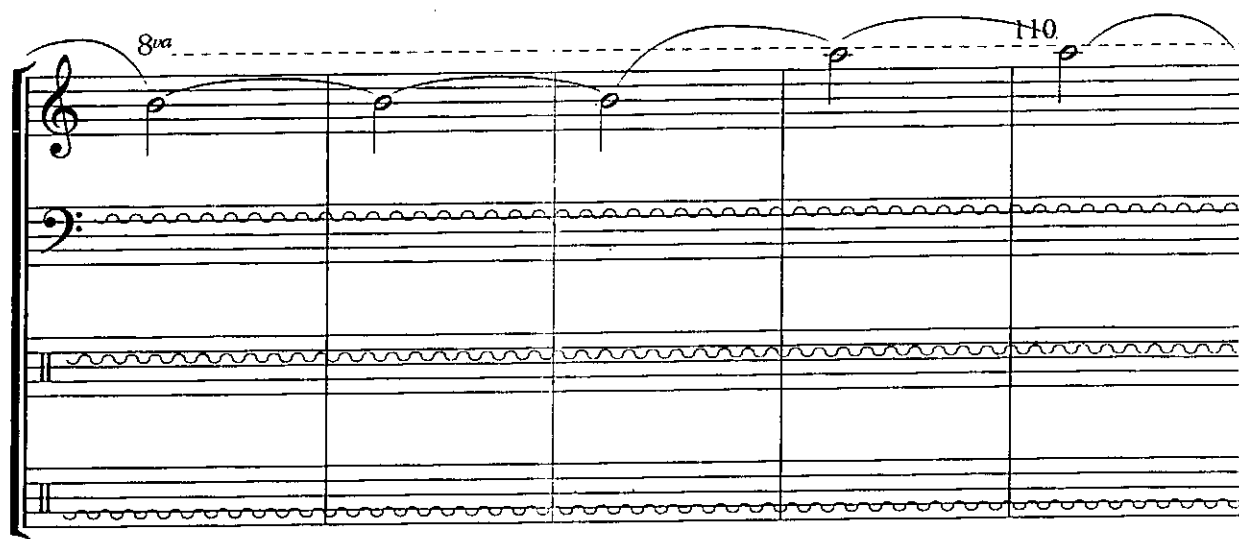
This musical score consists of three systems, each spanning five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 80a-95):** The first staff (treble clef) contains a melodic line with a slur over measures 80a-95. The second staff (bass clef) contains a simple harmonic line. The third and fourth staves (percussion) contain rhythmic patterns, including a triplet in measure 80a.
- System 2 (Measures 95-100):** The first staff continues the melodic line. The second staff contains a wavy line, likely representing a tremolo or sustained sound. The third and fourth staves continue their respective rhythmic patterns.
- System 3 (Measures 100-105):** The first staff continues the melodic line. The second staff contains a wavy line. The third and fourth staves continue their respective rhythmic patterns.

Measure numbers 80a, 95, 100, and 105 are indicated at the top of the first, second, third, and fourth measures of the first system, respectively.

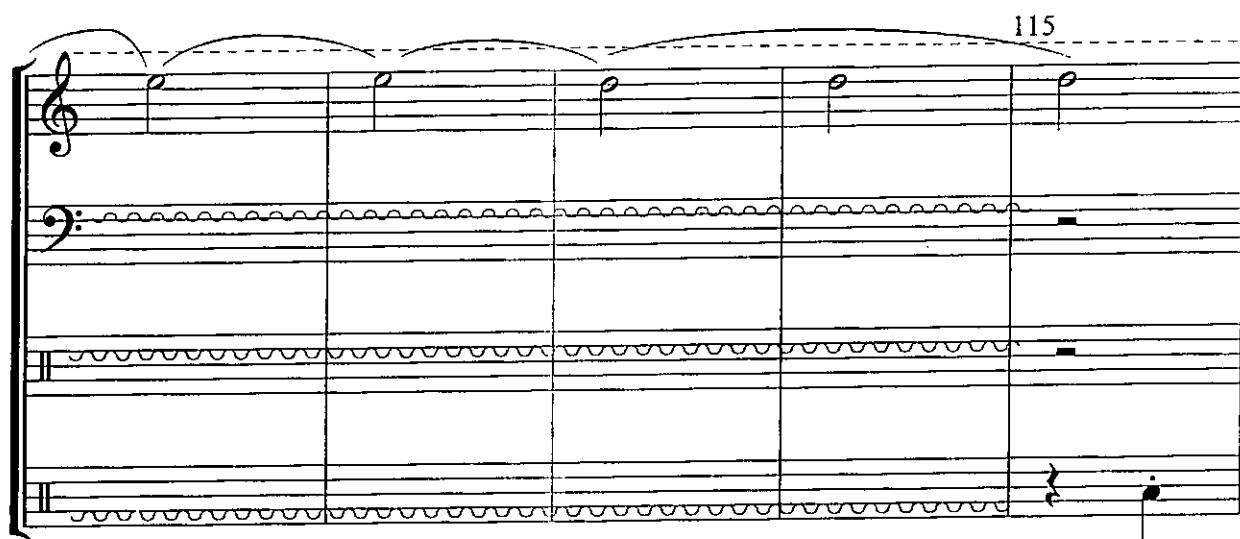
8va.

110

This system contains five measures of music. The upper staff (treble clef) features a melodic line of half notes, starting on G4 and ascending to A4, with a dashed line above indicating an octave transposition. The lower staves (bass and two piano staves) contain a continuous tremolo pattern.

115

This system contains five measures of music. The upper staff continues the melodic line from the previous system. The lower staves show the tremolo pattern continuing, with a final measure featuring a single note in the bass staff.

120

This system contains five measures of music. The upper staff continues the melodic line. The lower staves show the tremolo pattern continuing, with a final measure featuring a single note in the bass staff.

8va

125

130

135

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 125-129):**
 - Treble Clef:** Measures 125-128 contain quarter notes (G4, A4, B4, C5). Measure 129 contains a half note (C5) and a quarter note (B4).
 - Bass Clef:** Measures 125-128 contain whole rests. Measure 129 contains a half note (G3) and a quarter note (A3).
 - Staff 3 (Soprano):** Measures 125-129 contain eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4.
 - Staff 4 (Alto):** Measures 125-129 contain quarter notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4.
- System 2 (Measures 130-134):**
 - Treble Clef:** Measures 130-133 contain eighth notes (G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4). Measure 134 contains a half note (C5) and a quarter note (B4).
 - Bass Clef:** Measures 130-133 contain whole rests. Measure 134 contains a half note (G3) and a quarter note (A3).
 - Staff 3 (Soprano):** Measures 130-134 contain eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4.
 - Staff 4 (Alto):** Measures 130-134 contain quarter notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4.
- System 3 (Measures 135-139):**
 - Treble Clef:** Measures 135-139 contain eighth notes (G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4).
 - Bass Clef:** Measures 135-139 contain whole rests.
 - Staff 3 (Soprano):** Measures 135-139 contain eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4.
 - Staff 4 (Alto):** Measures 135-139 contain quarter notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4.

8va

The image displays three systems of musical notation, each consisting of four staves. The first system is marked with a measure number of 140. The second system is marked with a measure number of 145. The third system is marked with a measure number of 150. The notation includes treble and bass clefs, various note values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and slurs. The first system shows a melodic line in the treble staff and a bass line in the bass staff, with piano accompaniment in the two inner staves. The second system continues the melodic and bass lines, with the piano accompaniment providing harmonic support. The third system concludes the sequence, maintaining the same instrumental structure. The notation is clear and professional, typical of a printed musical score.

8va

155

First system of musical notation, measures 155-159. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef (C-clef). The music features a melody in the top staff with eighth and sixteenth notes, and a rhythmic accompaniment in the lower staves. A dashed line is above the system.

160

Second system of musical notation, measures 160-164. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef. The melody continues in the top staff, and the accompaniment in the lower staves. A dashed line is above the system.

165

Third system of musical notation, measures 165-169. The system consists of four staves. The top staff is in treble clef, the second in bass clef, and the bottom two are in alto clef. The melody continues in the top staff, and the accompaniment in the lower staves. A dashed line is above the system.

8va

170

175

180

This musical score consists of three systems, each spanning five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 170-174):** The treble clef staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass clef staff provides a simple harmonic accompaniment with whole and half notes. The piano accompaniment, shown on two staves, includes eighth and sixteenth notes, with some chords and rests.
- System 2 (Measures 175-179):** The treble clef staff continues the melodic development with more complex rhythmic patterns. The bass clef staff maintains the harmonic support. The piano accompaniment features more active eighth and sixteenth note figures.
- System 3 (Measures 180-184):** The treble clef staff concludes the section with a series of beamed eighth notes. The bass clef staff and piano accompaniment continue their respective parts, providing a solid foundation for the melody.

8va

185

System 1 (measures 185-189) features a piano accompaniment with a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a long slur spanning measures 185 to 189. The bass staff provides harmonic support with chords and single notes. The piano part is written in a simplified style, using eighth and quarter notes.

190

System 2 (measures 190-194) continues the piano accompaniment. The treble staff has a melodic line with a slur from measure 190 to 194. The bass staff continues with harmonic support. The piano part remains in a simplified style.

195

System 3 (measures 195-199) concludes the piano accompaniment on this page. The treble staff has a melodic line with a slur from measure 195 to 199. The bass staff continues with harmonic support. The piano part remains in a simplified style.

8va 200

205

210

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 200-204):** The treble clef staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass clef staff has a simple accompaniment with quarter and eighth notes. The piano (p) staff shows a rhythmic pattern of eighth notes and rests. The percussion (perc) staff has a steady eighth-note accompaniment.
- System 2 (Measures 205-209):** The treble clef staff continues the melodic line with some longer note values. The bass clef staff maintains the accompaniment. The piano (p) staff shows a more complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes. The percussion (perc) staff continues the eighth-note accompaniment.
- System 3 (Measures 210-214):** The treble clef staff concludes the melodic phrase. The bass clef staff has a final accompaniment line. The piano (p) staff shows a rhythmic pattern. The percussion (perc) staff has a final eighth-note accompaniment.

8va

215

220

225

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 215-219):** The treble clef staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together and others with slurs. The bass clef staff has a simple accompaniment of quarter notes. The two piano staves (marked with 'II') play a rhythmic pattern of eighth notes and quarter notes.
- System 2 (Measures 220-224):** The treble clef staff continues the melodic line. The bass clef staff has a few quarter notes. The piano staves continue their rhythmic accompaniment.
- System 3 (Measures 225-229):** The treble clef staff shows a continuation of the melody. The bass clef staff has a few quarter notes. The piano staves continue their rhythmic accompaniment.

The score is divided into three systems by dashed lines. The measure numbers 215, 220, and 225 are placed at the beginning of their respective systems. The notation includes various note values, slurs, and rests.

8va

230

First system of musical notation, measures 230-235. The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and two piano staves. The treble staff contains a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass staff has a simple accompaniment with quarter notes and rests. The piano staves show a rhythmic pattern of eighth notes and rests. A dashed line separates this system from the next.

235

Second system of musical notation, measures 235-240. The treble staff continues the melodic line. The bass staff features a wavy line, likely representing a sustained or tremolo effect. The piano staves also show a wavy line. A dashed line separates this system from the next.

240

Third system of musical notation, measures 240-245. The treble staff shows a melodic line with a long note in measure 242. The bass staff and piano staves continue with wavy lines. The system ends with a double bar line.

8va 245

This system contains measures 245 through 249. The upper staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning measures 245 to 249. The lower staff (bass clef) contains a continuous, rapid sixteenth-note tremolo pattern throughout the entire system.

250

This system contains measures 250 through 254. The upper staff (treble clef) begins with a sixteenth-note run in measure 250, followed by a melodic line with a slur from measure 251 to 254. The lower staff (bass clef) continues the tremolo pattern from the previous system, with a few isolated notes in measures 251 and 252.

255

This system contains measures 255 through 259. The upper staff (treble clef) has a melodic line with a slur from measure 255 to 256, followed by whole rests in measures 257, 258, and 259. The lower staff (bass clef) continues the tremolo pattern in measures 255 and 256, then has whole rests in measures 257 and 258, and concludes with a few notes in measure 259. The system ends with a double bar line.

วประจำ
เพลงอรณีสาร

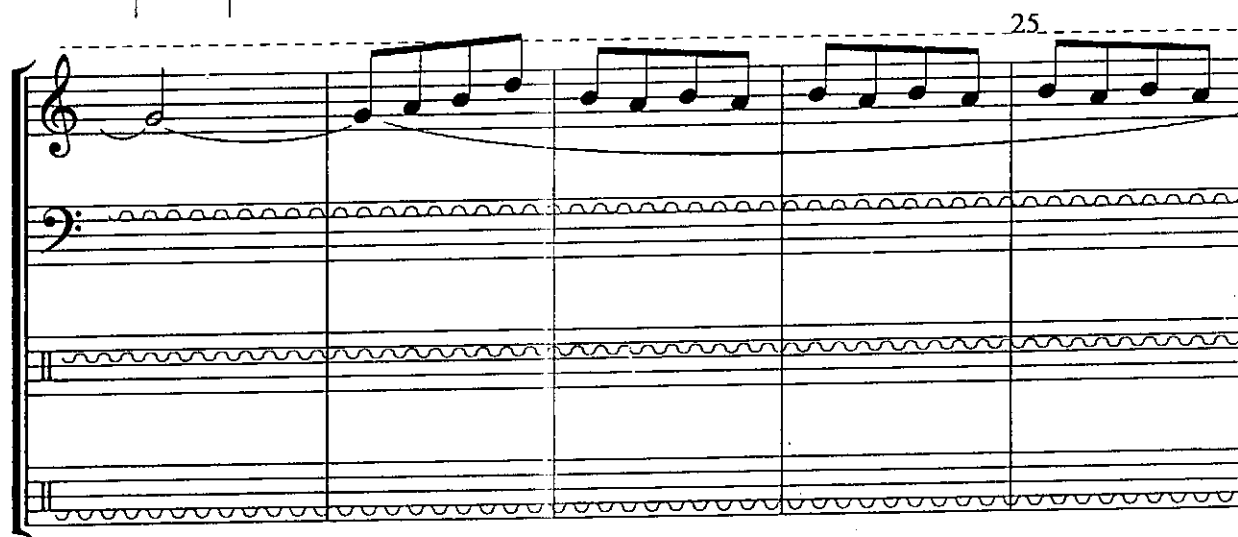
The musical score is written in 2/4 time and consists of three systems of staves. The first system (measures 1-5) includes a vocal line with a melodic phrase starting on a high note, marked with a '8va' (octave up) instruction. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The second system (measures 6-10) continues the vocal melody with a descending line and the piano accompaniment with a steady eighth-note rhythm. The third system (measures 11-15) shows the vocal line with a sustained note and the piano accompaniment with a more complex rhythmic pattern. The score is divided into measures by vertical bar lines, and the systems are separated by dashed horizontal lines. Measure numbers 5, 10, and 15 are indicated at the end of each system.

8va 20

This system contains the first five measures of a musical piece. The top staff is in treble clef and features a melodic line with a long slur spanning measures 2 through 5. The bottom three staves are in bass clef and contain a continuous, rapid sixteenth-note tremolo pattern. A dashed line with the number '20' is positioned above the fifth measure.

25

This system contains measures 6 through 10. The top staff continues the melodic line with a slur from measure 6 to 10. The bottom three staves continue the tremolo pattern. A dashed line with the number '25' is positioned above the tenth measure.

30

This system contains measures 11 through 15. The top staff continues the melodic line with a slur from measure 11 to 15. The bottom three staves continue the tremolo pattern. A dashed line with the number '30' is positioned above the fifteenth measure.

8va

35

40

45

The image displays a musical score for three systems. Each system consists of four staves: a treble staff, a bass staff, and two piano staves (indicated by double bar lines). The first system is marked with '8va' above the treble staff. The second system is marked with '40' above the treble staff. The third system is marked with '45' above the treble staff. The score includes measures 35, 40, and 45, with a '35' marking above the first system. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

8va

50

55

60

The image displays three systems of musical notation, each consisting of four staves. The first system is marked with '8va' and '50'. The second system is marked with '55'. The third system is marked with '60'. Each system contains a treble and bass staff, and two piano staves. The music features various note values, rests, and articulation marks.

8va 65 70 75

The image displays three systems of musical notation, each consisting of five staves. The first system is marked with '8va' and '65'. The second system is marked with '70'. The third system is marked with '75'. Each system contains a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves with a double bar line. The music features various note values, rests, and phrasing slurs.

8va

80

First system of musical notation, measures 80-85. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass staff provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The piano staves contain rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A dashed line is present above the system.

85

Second system of musical notation, measures 85-90. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. The treble staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The bass staff continues the harmonic accompaniment. The piano staves continue the rhythmic patterns. A dashed line is present above the system.

90

Third system of musical notation, measures 90-95. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. The treble staff continues the melodic line with eighth and sixteenth notes. The bass staff continues the harmonic accompaniment. The piano staves continue the rhythmic patterns. A dashed line is present above the system.

8va

95

First system of musical notation, measures 95-100. The system includes a treble staff, a bass staff, and two piano staves. The treble staff features a melodic line with a slur over measures 95-97 and a dotted quarter note in measure 98. The bass staff has a half note in measure 95 and a half note in measure 100. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

100

Second system of musical notation, measures 100-105. The system includes a treble staff, a bass staff, and two piano staves. The treble staff features a melodic line with a slur over measures 100-102 and a dotted quarter note in measure 103. The bass staff has a half note in measure 100 and a half note in measure 105. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

105

Third system of musical notation, measures 105-110. The system includes a treble staff, a bass staff, and two piano staves. The treble staff features a melodic line with a slur over measures 105-107 and a dotted quarter note in measure 108. The bass staff has a half note in measure 105 and a half note in measure 110. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

8va. 110

115 120

This musical score is written for three systems, each containing five staves. The first staff of each system is in treble clef, and the second is in bass clef. The remaining three staves are for a keyboard instrument, with the top staff in treble clef and the bottom staff in bass clef. The score is divided into three systems by dashed lines. The first system covers measures 110 to 115, the second system covers measures 115 to 120, and the third system covers measures 120 to 125. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The first system begins with a measure rest in the first staff, followed by a series of notes in the second staff. The second system continues the melodic line in the first staff, with the second staff providing harmonic support. The third system concludes the passage with a final measure rest in the first staff.

8va 125

130

135

The image displays a musical score for three systems. Each system consists of four staves: a treble staff, a bass staff, and two piano staves (indicated by double bar lines). The first system is labeled with '8va' and '125'. The second system is labeled with '130'. The third system is labeled with '135'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, slurs, and dynamic markings. The piano staves show a complex rhythmic pattern with many eighth and sixteenth notes, often beamed together. The treble and bass staves have fewer notes, often with long slurs indicating sustained or glissando passages.

8va

140

145

150

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 140-144):**
 - Measure 140:** Treble clef has a half note G4. Bass clef has a half note E3. Piano part has a quarter note G4 and a quarter rest.
 - Measure 141:** Treble clef has a half note A4. Bass clef has a half note F3. Piano part has a quarter note A4 and a quarter rest.
 - Measure 142:** Treble clef has a half note B4. Bass clef has a half note G3. Piano part has a quarter note B4 and a quarter rest.
 - Measure 143:** Treble clef has a half note C5. Bass clef has a half note A3. Piano part has a quarter note C5 and a quarter rest.
 - Measure 144:** Treble clef has a half note D5. Bass clef has a half note B3. Piano part has a quarter note D5 and a quarter rest.
- System 2 (Measures 145-149):**
 - Measure 145:** Treble clef has a half note E5. Bass clef has a half note C4. Piano part has a quarter note E5 and a quarter rest.
 - Measure 146:** Treble clef has a half note F5. Bass clef has a half note D4. Piano part has a quarter note F5 and a quarter rest.
 - Measure 147:** Treble clef has a half note G5. Bass clef has a half note E4. Piano part has a quarter note G5 and a quarter rest.
 - Measure 148:** Treble clef has a half note A5. Bass clef has a half note F4. Piano part has a quarter note A5 and a quarter rest.
 - Measure 149:** Treble clef has a half note B5. Bass clef has a half note G4. Piano part has a quarter note B5 and a quarter rest.
- System 3 (Measures 150-154):**
 - Measure 150:** Treble clef has a half note C6. Bass clef has a half note A4. Piano part has a quarter note C6 and a quarter rest.
 - Measure 151:** Treble clef has a half note D6. Bass clef has a half note B4. Piano part has a quarter note D6 and a quarter rest.
 - Measure 152:** Treble clef has a half note E6. Bass clef has a half note C5. Piano part has a quarter note E6 and a quarter rest.
 - Measure 153:** Treble clef has a half note F6. Bass clef has a half note D5. Piano part has a quarter note F6 and a quarter rest.
 - Measure 154:** Treble clef has a half note G6. Bass clef has a half note E5. Piano part has a quarter note G6 and a quarter rest.

8va 155

160

165

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 155-159):** The treble clef staff features a melodic line starting on a whole note, followed by eighth notes, and ending with a half note tied to the next measure. The bass clef staff has a whole note in the first measure, followed by eighth notes. The piano part (three staves) includes chords and single notes, with a final measure containing a whole note.
- System 2 (Measures 160-164):** The treble clef staff has a melodic line with a half note, a quarter note, and a half note tied to the next measure. The bass clef staff has a whole note in the first measure, followed by eighth notes. The piano part continues with chords and single notes, ending with a whole note.
- System 3 (Measures 165-169):** The treble clef staff has a melodic line with a half note, a quarter note, and a half note tied to the next measure. The bass clef staff has a whole note in the first measure, followed by eighth notes. The piano part continues with chords and single notes, ending with a whole note.

8va

170

175

180

This musical score consists of three systems, each containing four staves. The top staff of each system is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The middle two staves are connected by a brace on the left. The first system covers measures 170 to 174, the second system covers measures 175 to 179, and the third system covers measures 180 to 184. The notation includes various note values, rests, and phrasing slurs. A dashed line with '8va' is positioned above the first system, and measure numbers 170, 175, and 180 are placed at the beginning of their respective systems.

8va

185

190

195

The image displays three systems of musical notation, each consisting of a piano (p) staff and a guitar (g) staff. The piano staves are in treble clef, and the guitar staves are in bass clef. The first system is marked with a dashed line and the number 8va above it. The second system is marked with a dashed line and the number 185 above it. The third system is marked with a dashed line and the number 190 above it. The fourth system is marked with a dashed line and the number 195 above it. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals, indicating a complex musical piece.

8va. 200

205

210

This musical score consists of three systems, each containing four staves. The first system covers measures 200 to 204, the second system covers measures 205 to 209, and the third system covers measures 210 to 214. The notation includes treble and bass clefs, a key signature of one flat, and various musical symbols such as notes, rests, and slurs. The first system features a melodic line in the upper staves and a more active line in the lower staves. The second system continues the melodic development in the upper staves. The third system shows a more active melodic line in the upper staves, with the lower staves providing harmonic support. The score is marked with measure numbers 200, 205, and 210 at the beginning of their respective systems.

8va 215

220

225

This musical score consists of three systems, each with a grand staff (treble and bass clefs) and two additional staves below. The first system (measures 215-220) features a melodic line in the treble clef with a slur over measures 215-219, and a bass line with a single note in measure 215. The second system (measures 220-225) continues the melodic line with a slur over measures 220-224, and the bass line has a single note in measure 225. The third system (measures 225-230) shows the melodic line with a slur over measures 225-229, and the bass line with a single note in measure 230. The notation includes various note values, rests, and slurs.

This musical score is divided into three systems, each spanning five measures. The notation includes a treble clef, a bass clef, and two staves with a double bar line and a repeat sign. The first system (measures 230-235) features a melodic line in the treble clef with eighth and sixteenth notes, and a bass line with eighth notes. The second system (measures 235-240) continues the melodic line with a long slur over measures 235 and 236, and the bass line with eighth notes. The third system (measures 240-245) shows the melodic line with a long slur over measures 240 and 241, and the bass line with eighth notes. The score is marked with measure numbers 230, 235, and 240 at the beginning of each system.

8va

230

235

240

8va -245-

-250-

-255-

8va

260

265

270

This musical score consists of three systems, each with five staves. The first system (measures 260-264) features a treble staff with a melodic line of eighth and sixteenth notes, a bass staff with a single note, and two piano staves with rhythmic patterns. The second system (measures 265-269) continues the melodic line in the treble staff, with the bass staff providing a single note and the piano staves continuing their rhythmic accompaniment. The third system (measures 270-274) shows the melodic line in the treble staff, a single note in the bass staff, and the piano staves continuing their rhythmic accompaniment. The score is marked with '8va' at the beginning and measure numbers 260, 265, and 270 at the start of each system.

8va. 275

280

285

This musical score consists of three systems, each spanning five measures. The first system (measures 275-280) features a treble staff with a melodic line and a bass staff with a supporting line. The second system (measures 280-285) shows the treble staff continuing the melody, while the bass staff introduces a tremolo pattern. The third system (measures 285-290) continues the tremolo in the bass staff while the treble staff has a few final notes. A dashed line labeled '8va.' is positioned above the first system, and measure numbers 275, 280, and 285 are placed above the first, second, and third systems respectively.

8va

290

This system contains measures 285 through 290. The top staff is in treble clef and features a melodic line with a slur over measures 285-287 and a dotted quarter note in measure 288. Measures 289 and 290 contain eighth notes. The bottom staves are in bass clef and contain a continuous wavy line. A dashed line with the label '8va' is positioned above the first staff. The measure number '290' is at the end of the system.

295

This system contains measures 291 through 295. The top staff is in treble clef and features a melodic line with a slur over measures 291-295. The bottom staves are in bass clef and contain a continuous wavy line. The measure number '295' is at the end of the system.

300

This system contains measures 296 through 300. The top staff is in treble clef and features a melodic line with a slur over measures 296-299. The bottom staves are in bass clef and contain a continuous wavy line. A double bar line is present at the end of measure 299. The measure number '300' is at the end of the system.

วงประจำ
เพลงคร่ำครีอง

8va 5

First system of music (measures 1-5). The score is in 2/4 time. The first staff (treble clef) has a melodic line starting with an 8va marking. The second staff (bass clef) has a simple accompaniment. The third and fourth staves (percussion) have rhythmic patterns. A bracket connects measure 5 to the next system.

10

Second system of music (measures 6-10). The score continues with the same instrumentation. The first staff has a melodic line. The second staff has a simple accompaniment. The third and fourth staves have rhythmic patterns. A bracket connects measure 10 to the next system.

15

Third system of music (measures 11-15). The score continues with the same instrumentation. The first staff has a melodic line. The second staff has a simple accompaniment. The third and fourth staves have rhythmic patterns. A bracket connects measure 15 to the next system.

81a

20

System 1 (Measures 15-19): Treble clef contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. Bass clef contains a simple harmonic line. Piano part contains a rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The system is bracketed together.

25

System 2 (Measures 20-24): Treble clef continues the melodic line. Bass clef continues the harmonic line. Piano part continues the rhythmic accompaniment. The system is bracketed together.

30

System 3 (Measures 25-29): Treble clef continues the melodic line. Bass clef continues the harmonic line. Piano part continues the rhythmic accompaniment. The system is bracketed together.

8va 35

System 1 (Measures 35-39): Treble clef with an 8va marking. Bass clef. Two piano staves. Measures 35-39.

40

System 2 (Measures 40-44): Treble clef. Bass clef. Two piano staves. Measures 40-44.

45

System 3 (Measures 45-49): Treble clef. Bass clef. Two piano staves. Measures 45-49.

8va. 50

System 1 (Measures 50-54): Treble clef with an 8va. marking. Bass clef. Two percussion staves. Measures 50-54 are grouped by a slur. The melody in the treble clef features eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a simple harmonic accompaniment. The percussion staves show rhythmic patterns with eighth and sixteenth notes.

55

System 2 (Measures 55-59): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 55-59 are grouped by a slur. The melody continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef accompaniment remains simple. The percussion staves continue with rhythmic patterns.

60

System 3 (Measures 60-64): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 60-64 are grouped by a slur. The melody continues with eighth and sixteenth notes, and the bass clef accompaniment remains simple. The percussion staves continue with rhythmic patterns.

8va. 65

System 1 (Measures 65-69): Treble clef with an 8va. marking. Bass clef. Two percussion staves. Measures 65-69 are shown.

70

System 2 (Measures 70-74): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 70-74 are shown.

75

System 3 (Measures 75-79): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 75-79 are shown.

8va 80

System 1 (Measures 76-80): Treble clef staff (8va), Bass clef staff, and two percussion staves. Measures 76-80 show a melodic line in the treble staff and a rhythmic accompaniment in the bass and percussion staves.

85

System 2 (Measures 81-85): Treble clef staff, Bass clef staff, and two percussion staves. Measures 81-85 continue the melodic and rhythmic development.

90

System 3 (Measures 86-90): Treble clef staff, Bass clef staff, and two percussion staves. Measures 86-90 conclude the system with a final melodic phrase and rhythmic accompaniment.

8va. 95

Measures 85-89. Treble clef with an 8va. marking. Bass clef. Two percussion staves. Measures 85-89 are grouped by a slur.

100

Measures 90-94. Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 90-94 are grouped by a slur.

105

Measures 95-99. Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 95-99 are grouped by a slur.

8va. 110

System 110: Treble clef staff with a melodic line starting on a dotted quarter note, followed by eighth and sixteenth notes. Bass clef staff with a simple harmonic accompaniment. Two percussion staves with rhythmic patterns including eighth and sixteenth notes.

115

System 115: Continuation of the musical score. The treble staff features more complex melodic passages with sixteenth notes. The bass and percussion staves continue their respective parts.

120

System 120: Continuation of the musical score. The treble staff shows a melodic line with some rests. The bass and percussion staves maintain the rhythmic accompaniment.

8va. 125

System 1 (Measures 125-129): Treble clef, 8va. marking. Bass clef. Two percussion staves. Measures 125-129.

130

System 2 (Measures 130-134): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 130-134.

135

System 3 (Measures 135-139): Treble clef. Bass clef. Two percussion staves. Measures 135-139.

8va. 140

This system of music, numbered 140, features a treble clef staff with a melodic line starting on a half note and moving through eighth and sixteenth notes. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with half notes. Below the staves, there are two lines of rhythmic notation: the first line contains eighth and sixteenth notes, and the second line contains a continuous stream of sixteenth notes.

145

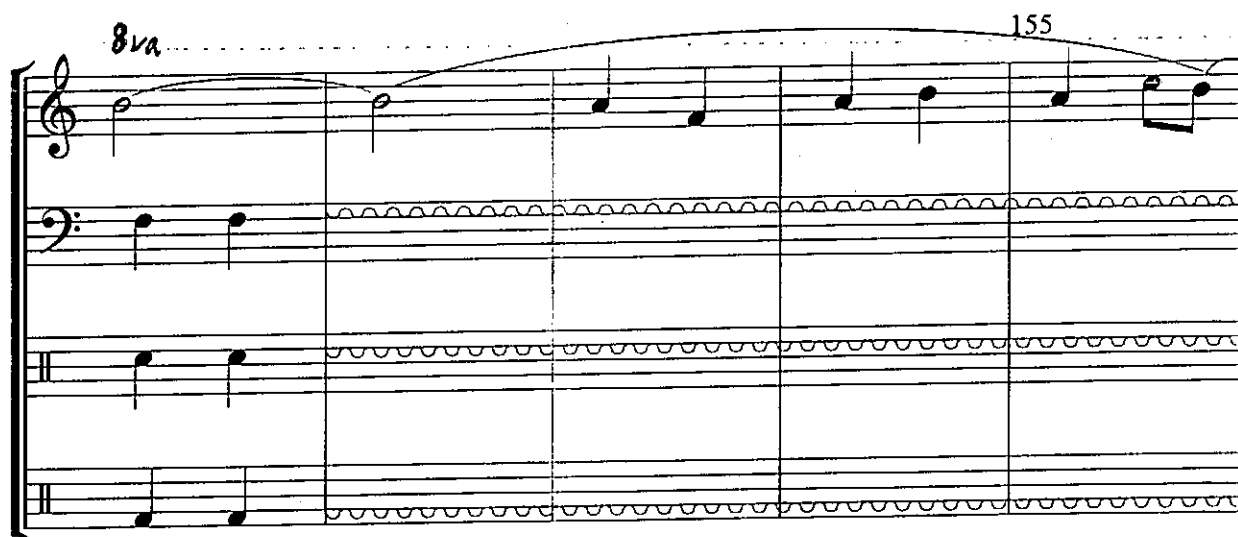
This system, numbered 145, continues the musical piece. The treble staff shows a more active melodic line with frequent eighth and sixteenth notes. The bass staff continues with a steady accompaniment. The rhythmic notation at the bottom remains consistent with the previous system, featuring eighth and sixteenth notes.

150

This system, numbered 150, shows a change in the melodic texture. The treble staff has a more spacious feel with longer note values and some rests. The bass staff continues its accompaniment. The rhythmic notation at the bottom shows a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests.

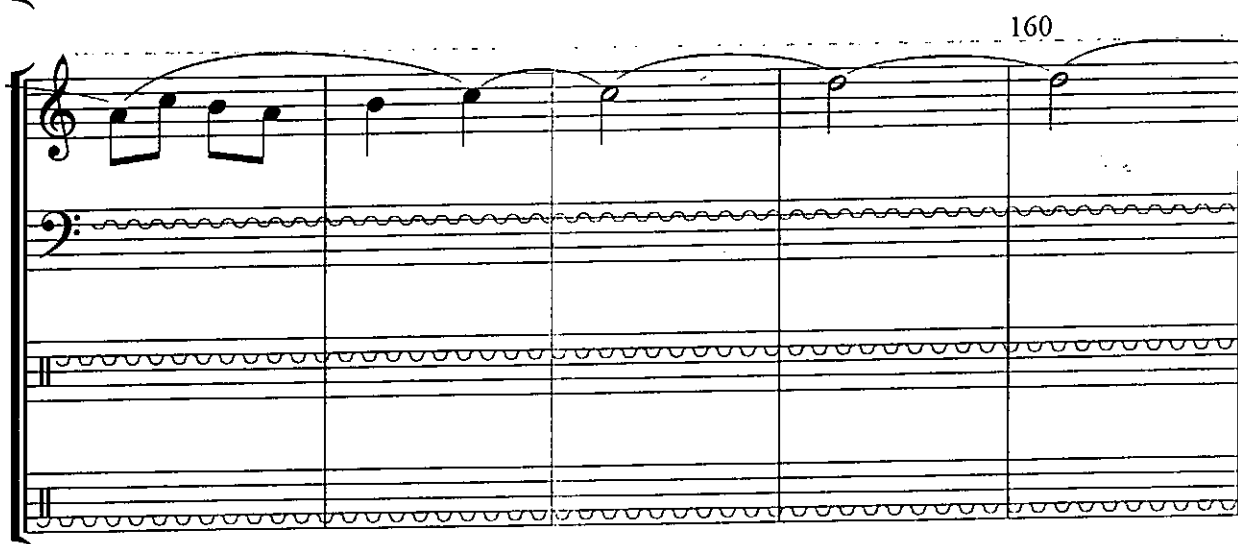
8va

155

This system contains the first staff of a musical score. It features a treble clef and a key signature of one flat. The melody begins with a half note on G4, followed by a half note on A4, and then a series of eighth notes: B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, and B3. A long slur covers the entire melody. The bass staff contains a whole note on G3, followed by a whole note on A3, and then a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, and B2. The piano and harpsichord staves are empty.

160

This system contains the second staff of the musical score. The melody continues with a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, and B2. A long slur covers the entire melody. The bass staff contains a whole note on G3, followed by a whole note on A3, and then a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, and B2. The piano and harpsichord staves are empty.

165

This system contains the third staff of the musical score. The melody continues with a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, and B2. A long slur covers the entire melody. The bass staff contains a whole note on G3, followed by a whole note on A3, and then a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, and B2. The piano and harpsichord staves are empty.

8va 170 Fine

A handwritten musical score on five staves. The first staff uses a treble clef and contains a melodic line with a slur over measures 1-4 and a bracket labeled '170' over measures 5-6. The second staff uses a bass clef and contains a bass line with quarter notes in measures 1-3, followed by rests. The third and fourth staves contain a continuous tremolo pattern in measures 1-3, followed by rests. The fifth staff contains a continuous tremolo pattern in measures 1-3, followed by rests. The word 'Fine' is written at the end of the first staff.

วงนาหว้า
เพลงไหว้ครู

8va 5

10

15

8va

20

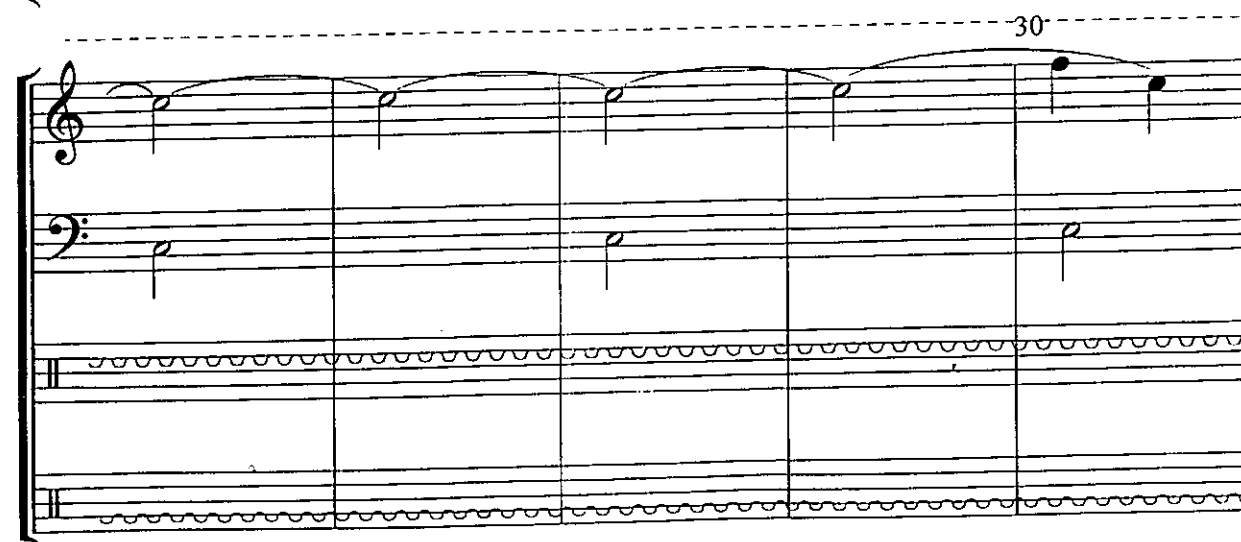
This system contains the first five measures of a musical piece. The treble clef staff features a melodic line starting on G4, moving up stepwise to A4, then B4, and continuing with eighth-note patterns. A long slur covers the first four measures. The bass clef staff provides a simple harmonic accompaniment with quarter notes. The piano (p) dynamic is indicated at the beginning. The percussion section consists of two staves with a steady eighth-note pattern.

25

This system contains measures 6 through 10. The treble clef staff continues the melodic development with more eighth-note runs and slurs. The bass clef staff maintains its accompaniment. The piano (p) dynamic is still present. The percussion section continues with its eighth-note pattern.

30

This system contains measures 11 through 15. The melodic line in the treble clef staff shows further progression with slurs and eighth-note figures. The bass clef staff continues its accompaniment. The piano (p) dynamic is indicated. The percussion section continues with its eighth-note pattern.

8va

35

This system contains the first five measures of a musical piece. The top staff is in treble clef and features a melodic line with eighth and sixteenth notes, tied across measures. The second staff is in bass clef and provides a harmonic accompaniment with whole and half notes. The third and fourth staves are for a keyboard instrument, with the third staff showing a wavy line and the fourth staff showing a continuous sixteenth-note pattern. Measure numbers 35 and 36 are indicated at the top.

40

This system contains measures 36 through 40. The melodic line in the top staff continues with eighth and sixteenth notes. The bass staff accompaniment uses a mix of whole, half, and quarter notes. The keyboard accompaniment in the third and fourth staves features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. Measure number 40 is indicated at the top.

45

This system contains measures 41 through 45. The melodic line in the top staff continues with eighth and sixteenth notes. The bass staff accompaniment uses a mix of whole, half, and quarter notes. The keyboard accompaniment in the third and fourth staves features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. Measure number 45 is indicated at the top.

8va

50

55

60

The image displays a musical score for three systems, each consisting of four staves. The first system is marked with '8va' and '50'. The second system is marked with '55'. The third system is marked with '60'. Each system contains a treble staff, a bass staff, and two piano staves. The music features various note values, rests, and phrasing slurs.

8va

65

70

The image displays a musical score for three systems of staves. Each system consists of five staves: a top staff with a treble clef, a second staff with a bass clef, and three lower staves with a double bar line at the beginning. The first system is marked with '8va' above the first staff and '65' above the second staff. The second system is marked with '70' above the second staff. The third system is marked with '70' above the second staff. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals, indicating a complex musical composition.

วงนาหว้า
เพลงไหว้พระ

8va 5

5/4

10

5/4

15

5/4

8va 20

This system contains the first five measures of a musical piece. The treble clef staff begins with a melodic line marked '8va' (octave higher) and a slur over the first two measures. The bass clef staff contains whole rests. The piano (p) and harp (h) staves also contain whole rests. Measure numbers 20 and 21 are indicated above the treble staff.

25

This system contains measures 22 through 26. The treble clef staff continues the melodic line with a slur over measures 22-24 and another slur over measures 25-26. The bass clef staff contains whole rests. The piano and harp staves contain whole rests. Measure number 25 is indicated above the treble staff.

30

This system contains measures 27 through 31. The treble clef staff continues the melodic line with a slur over measures 27-29 and another slur over measures 30-31. The bass clef staff contains whole rests. The piano and harp staves contain whole rests. Measure number 30 is indicated above the treble staff.

8va. 35

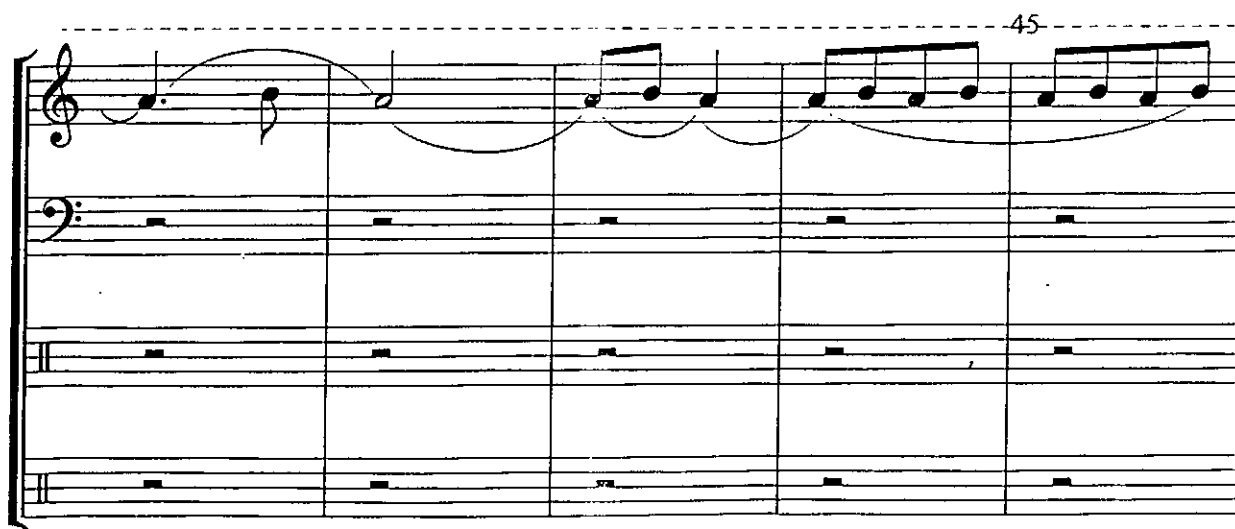
This system contains five measures of music. The first measure is marked with an 8va. (octave up) instruction. The melody in the treble clef consists of eighth notes in the first two measures, followed by quarter notes in the last three measures. The bass clef and piano accompaniment staves are empty.

40

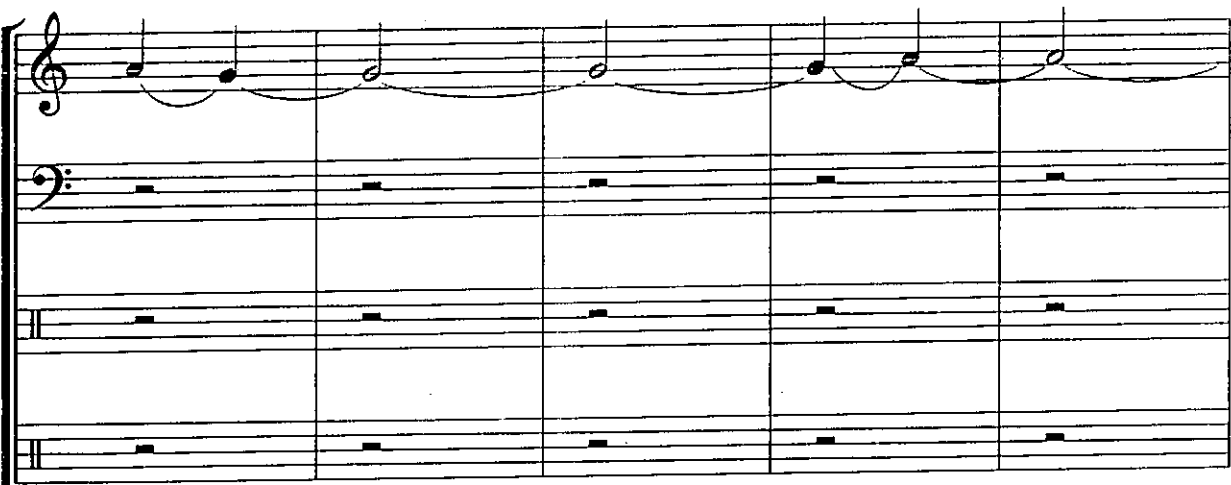
This system contains five measures of music. The melody in the treble clef begins with a dotted quarter note, followed by eighth notes in the second measure, and continues with a series of eighth notes and quarter notes. The bass clef and piano accompaniment staves are empty.

45

This system contains five measures of music. The melody in the treble clef features a dotted quarter note, followed by a series of eighth notes and quarter notes. The bass clef and piano accompaniment staves are empty.

8va -50-

This system contains five measures of music. The upper staff, marked with a treble clef, features a melodic line of eighth notes with a slur over the first four measures and a half note in the fifth. The lower staves, marked with a bass clef and two sets of double bar lines, contain whole rests in every measure.

-55-

This system contains five measures of music. The upper staff, marked with a treble clef, features a melodic line of eighth notes with a slur over the first four measures and a half note in the fifth. The lower staves, marked with a bass clef and two sets of double bar lines, contain whole rests in every measure.

-60-

This system contains five measures of music. The upper staff, marked with a treble clef, features a melodic line of eighth notes with a slur over the first four measures and a half note in the fifth. The lower staves, marked with a bass clef and two sets of double bar lines, contain whole rests in every measure.

8va

65

70

75

The image displays a musical score for three systems. Each system consists of four staves: a treble staff, a bass staff, and two piano staves (indicated by double bar lines). The score is divided into measures by vertical bar lines. Measure 65 is marked by a dashed line at the top of the first system. Measure 70 is marked by a dashed line at the top of the second system. Measure 75 is marked by a dashed line at the top of the third system. The notation includes various note values, rests, and slurs, indicating a complex musical composition.

8va

80

85

90

The image displays three systems of musical notation, each consisting of a grand staff (treble and bass clefs) and two additional staves. The first system is marked with a dashed line and the number 80. The second system is marked with a dashed line and the number 85. The third system is marked with a dashed line and the number 90. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and slurs, indicating a complex piece of music.

8va

95

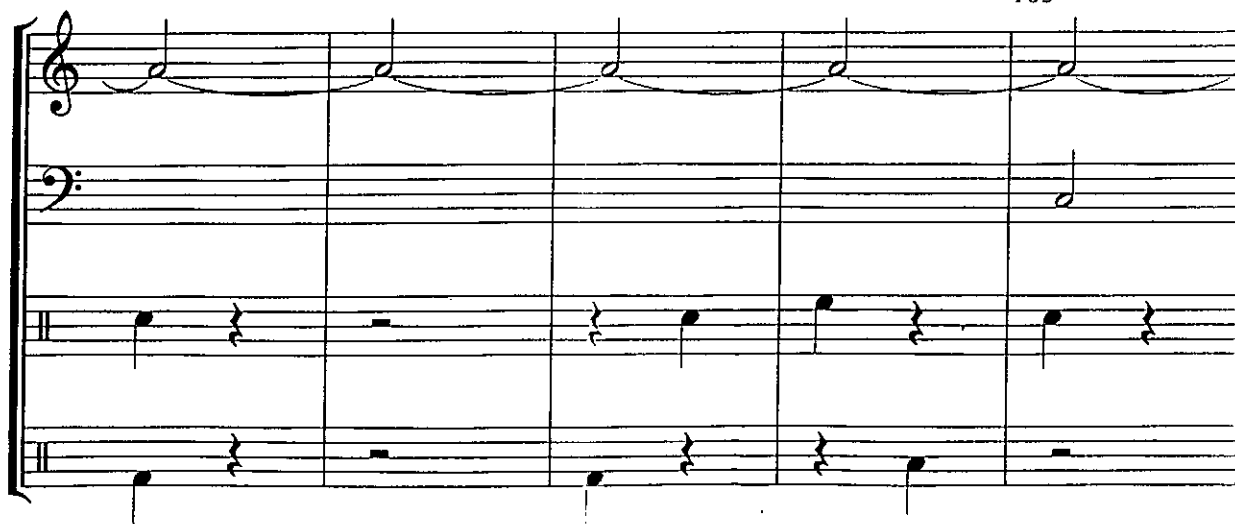
First system of musical notation. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a melodic line featuring eighth and sixteenth notes, some beamed together. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third and fourth staves are piano accompaniment, with the third staff having a treble clef and the fourth a bass clef, both containing simple chordal accompaniment. The fifth staff is a grand staff (treble and bass clef) with simple accompaniment. A dashed line is present above the first staff.

100

Second system of musical notation. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a melodic line featuring eighth and sixteenth notes, some beamed together. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third and fourth staves are piano accompaniment, with the third staff having a treble clef and the fourth a bass clef, both containing simple chordal accompaniment. The fifth staff is a grand staff (treble and bass clef) with simple accompaniment. A dashed line is present above the first staff.

105

Third system of musical notation. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a melodic line featuring eighth and sixteenth notes, some beamed together. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third and fourth staves are piano accompaniment, with the third staff having a treble clef and the fourth a bass clef, both containing simple chordal accompaniment. The fifth staff is a grand staff (treble and bass clef) with simple accompaniment. A dashed line is present above the first staff.

8va

110

This system contains measures 110 through 114. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning measures 110 to 114. The bottom two staves (bass and two tenor staves) provide a harmonic accompaniment with various note values and rests.

115

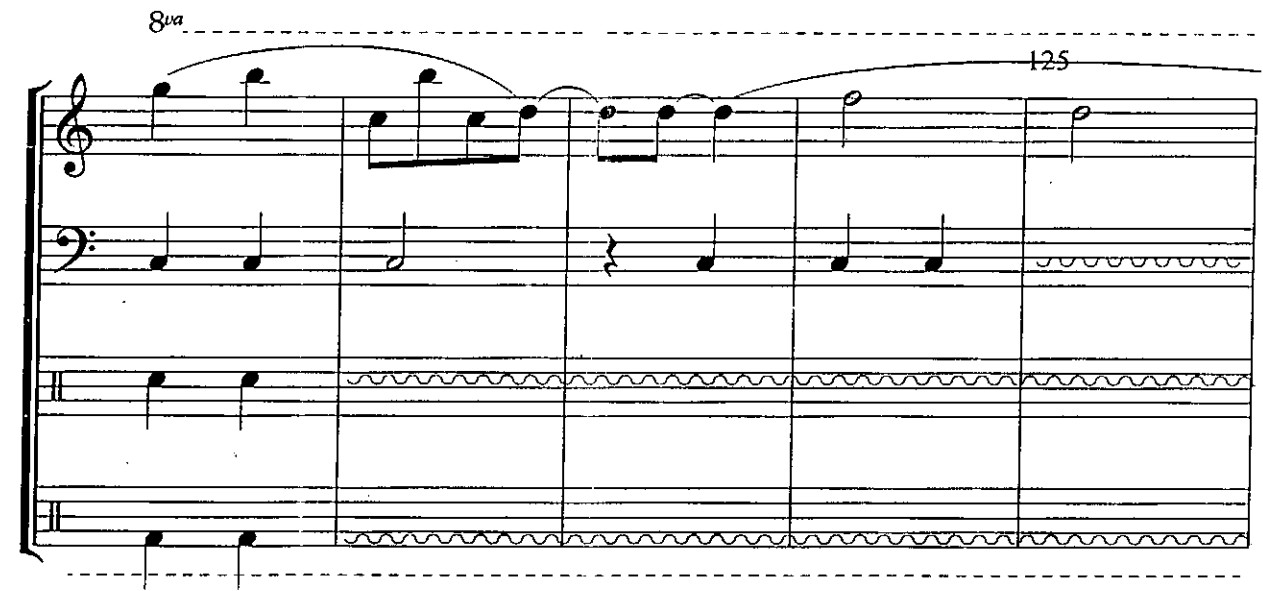
This system contains measures 115 through 119. The melodic line in the top staff continues with a slur. The accompaniment in the lower staves remains consistent with the previous system.

120

This system contains measures 120 through 124. The melodic line in the top staff shows more rhythmic activity, including eighth notes. The accompaniment continues to support the melody.

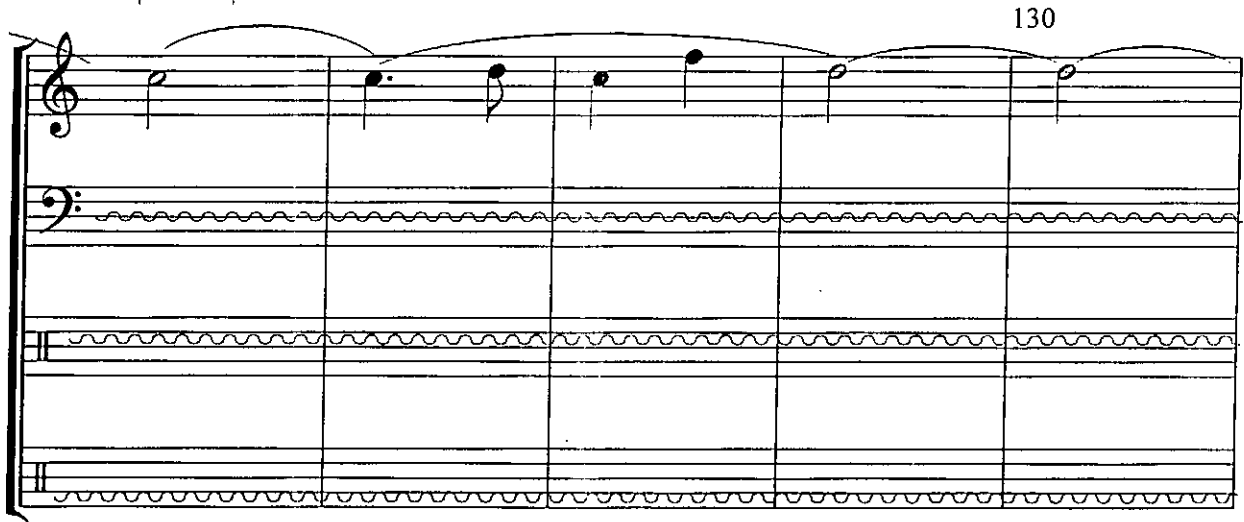
8va

125

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning the first four measures. The second staff (bass clef) has a simple accompaniment of quarter notes. The third and fourth staves (piano right and left hands) contain a continuous wavy line, likely representing a harp or a specific piano texture. The system is divided by a dashed line at the bottom.

130

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) continues the melodic line with a slur. The second staff (bass clef) continues the accompaniment. The third and fourth staves (piano right and left hands) continue with the wavy line texture. The system is divided by a dashed line at the bottom.

135

This system contains five measures of music. The first staff (treble clef) continues the melodic line. The second staff (bass clef) continues the accompaniment. The third and fourth staves (piano right and left hands) continue with the wavy line texture. The system is divided by a dashed line at the bottom.

8va

140

System 140-144. Treble clef. Measures 140-144. The melody is written in the treble clef, starting with a half note, followed by a quarter note, and then a half note. The bass clef is empty. The system includes a grand staff with a piano (p) dynamic marking.

145

System 145-149. Treble clef. Measures 145-149. The melody continues in the treble clef, featuring a half note, a quarter note, and a half note. The bass clef is empty. The system includes a grand staff with a piano (p) dynamic marking.

150

System 150-154. Treble clef. Measures 150-154. The melody continues in the treble clef, featuring a half note, a quarter note, and a half note. The bass clef is empty. The system includes a grand staff with a piano (p) dynamic marking.

8va.

155

First system of musical notation, measures 155-160. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two staves with a double bar line. The music features a melody in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a phrase starting at measure 155 and ending at measure 160. The bass line consists of eighth and sixteenth notes. The two staves with a double bar line contain eighth and sixteenth notes.

160

Second system of musical notation, measures 160-165. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two staves with a double bar line. The music features a melody in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a phrase starting at measure 160 and ending at measure 165. The bass line consists of eighth and sixteenth notes. The two staves with a double bar line contain eighth and sixteenth notes.

165

Third system of musical notation, measures 165-170. The system includes a grand staff with a treble and bass clef, and two staves with a double bar line. The music features a melody in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with a phrase starting at measure 165 and ending at measure 170. The bass line consists of eighth and sixteenth notes. The two staves with a double bar line contain eighth and sixteenth notes.

8va

170

This system contains measures 170 through 174. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. A dashed line labeled '8va' is positioned above the top staff. The music features a melodic line in the upper voice and a supporting bass line. Measure 170 starts with a treble clef and a key signature of one flat. The melody begins with a quarter note, followed by eighth notes, and ends with a half note. The bass line consists of quarter and eighth notes. The system concludes with a double bar line.

175

This system contains measures 175 through 179. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. A dashed line labeled '8va' is positioned above the top staff. The melody continues from the previous system, with a half note in measure 175, followed by a quarter note and eighth notes in measure 176, and a half note in measure 177. The bass line continues with quarter and eighth notes. The system concludes with a double bar line.

180

This system contains measures 180 through 184. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. A dashed line labeled '8va' is positioned above the top staff. The melody continues with a half note in measure 180, followed by a quarter note and eighth notes in measure 181, and a half note in measure 182. The bass line continues with quarter and eighth notes. The system concludes with a double bar line.

8va

185

First system of musical notation, measures 185-190. The system includes a grand staff with treble and bass clefs, and two staves with a double bar line. The music features a melodic line in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The notation includes various note values, rests, and accidentals. A dashed line labeled "8va" is positioned above the first staff, and the measure number "185" is written above the first staff.

190

Second system of musical notation, measures 190-195. The system includes a grand staff with treble and bass clefs, and two staves with a double bar line. The music features a melodic line in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The notation includes various note values, rests, and accidentals. A dashed line labeled "8va" is positioned above the first staff, and the measure number "190" is written above the first staff.

195

Third system of musical notation, measures 195-200. The system includes a grand staff with treble and bass clefs, and two staves with a double bar line. The music features a melodic line in the treble clef, a bass line in the bass clef, and two staves with a double bar line. The notation includes various note values, rests, and accidentals. A dashed line labeled "8va" is positioned above the first staff, and the measure number "195" is written above the first staff.

8va

200

First system of musical notation, measures 200-205. It features a grand staff with treble and bass clefs, and two staves with a double bar line and a repeat sign. The music is written in a key with one flat (B-flat). The melody in the treble clef starts on a half note G4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a half note C5. The bass clef has a half note G3. The two lower staves contain a rhythmic accompaniment of eighth and sixteenth notes.

205

Second system of musical notation, measures 205-210. The melody in the treble clef continues with a half note D5, a quarter note E5, a quarter note F5, and a half note G5. The bass clef has a half note A3. The two lower staves continue the rhythmic accompaniment.

210

Third system of musical notation, measures 210-215. The melody in the treble clef continues with a half note A5, a quarter note B5, a quarter note C6, and a half note D6. The bass clef has a half note B3. The two lower staves continue the rhythmic accompaniment.

8va

215

220

The image shows a musical score for two systems. The first system contains five measures. The top staff is in treble clef and features a melodic line with a slur spanning measures 1 through 4, followed by a fermata in measure 5. The bottom staff is in bass clef and provides a rhythmic accompaniment. The second system contains three measures, concluding with a double bar line. The top staff continues the melodic line, and the bottom staff continues the rhythmic accompaniment. Above the first measure of the first system is the marking '8va'. Above the fifth measure of the first system is the number '215'. Below the fifth measure of the first system is the number '220'.

วงทับทิม
เพลงไหว้พระ

8va 5

10

15

8va -20-

-25-

-30-

The image shows a handwritten musical score on three systems. Each system consists of four staves. The top staff is in treble clef, and the other three are in bass clef. The first system (measures 1-5) features a melodic line in the top staff and a rhythmic accompaniment in the bottom three staves. The second system (measures 6-10) continues the melody and accompaniment. The third system (measures 11-15) shows a change in the accompaniment pattern. The score is marked with measure numbers 20, 25, and 30.

8va 35

This system contains measures 33 through 37. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning all five measures. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with eighth and quarter notes. The third and fourth staves contain rhythmic patterns, including eighth notes and rests.

40

This system contains measures 38 through 42. The top staff continues the melodic line with a slur. The bottom staff has a more active accompaniment with eighth notes. The third and fourth staves show rhythmic patterns with eighth notes and rests.

45

This system contains measures 43 through 47. The top staff continues the melodic line with a slur. The bottom staff has a more active accompaniment with eighth notes. The third and fourth staves show rhythmic patterns with eighth notes and rests.

8va 50

This system contains measures 50 to 54. It features a treble clef staff with a melodic line starting on a half note, followed by eighth notes, and ending with a half note tied to the next system. The bass clef staff provides harmonic support with half notes and quarter notes. The piano part consists of two staves: the upper staff has eighth notes and quarter notes, while the lower staff has a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

55

This system contains measures 55 to 59. The treble clef staff continues the melodic line with half notes and quarter notes. The bass clef staff has half notes. The piano part continues with similar rhythmic patterns in both staves.

8va 60

This system contains measures 60 to 64. The treble clef staff features a melodic line with half notes and quarter notes. The bass clef staff has half notes. The piano part continues with eighth and sixteenth note patterns.

8va 65

This system contains measures 65 through 69. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur is placed over measures 65 and 66 in the treble staff. The piano part has a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

70

This system contains measures 70 through 74. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur is placed over measures 70 and 71 in the treble staff. The piano part continues with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

75

This system contains measures 75 through 79. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur is placed over measures 75 and 76 in the treble staff. The piano part continues with a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

8va ----- 80

This system contains measures 76 through 80. The top staff (treble clef) features a melodic line with a long slur spanning measures 76 to 80. The bottom staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with eighth and sixteenth notes. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

----- 85

This system contains measures 81 through 85. The top staff continues the melodic line with a slur. The bottom staff continues the accompaniment. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

----- 90

This system contains measures 86 through 90. The top staff continues the melodic line with a slur. The bottom staff continues the accompaniment. The system is divided into five measures by vertical bar lines.

8va 95

This system contains the first five measures of a musical piece. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two piano staves. The melody in the treble clef is marked with an 8va (octave up) and includes a fermata over the final measure. The piano accompaniment consists of eighth and sixteenth notes in the right hand and quarter notes in the left hand.

rit 100

This system contains measures 6 through 10. The tempo marking 'rit' (ritardando) is placed above the staff. The melody in the treble clef continues with eighth notes, and the piano accompaniment maintains a steady eighth-note pattern. A measure rest is present in the piano right hand at measure 8.

เร่งจังหวะ และเร็วทำนองปี่เร็วขึ้นเรื่อย ๆ..... 105

8va

This system contains measures 11 through 15. The tempo marking 'เร่งจังหวะ และเร็วทำนองปี่เร็วขึ้นเรื่อย ๆ.....' (Increase tempo and melody of the flute becomes faster and faster...) is written above the staff. The melody in the treble clef is marked with an 8va and continues with eighth notes. The piano accompaniment consists of quarter notes in the right hand and eighth notes in the left hand.

8va 110

This system contains measures 110 through 114. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two percussion staves. The treble staff has a melodic line with a slur over measures 110-114. The bass staff has a simple accompaniment. The two percussion staves have a rhythmic pattern of eighth notes.

8va 115

This system contains measures 115 through 119. The treble staff continues the melodic line with a slur. The bass staff has a simple accompaniment. The two percussion staves have a rhythmic pattern of eighth notes.

120

This system contains measures 120 through 124. The treble staff continues the melodic line with a slur. The bass staff has a simple accompaniment. The two percussion staves have a rhythmic pattern of eighth notes.

8va 125

This system contains measures 125 through 129. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two percussion staves. The treble staff has a melodic line with a slur over measures 125-129. The bass staff has a single note in measure 125 and another in measure 129. The percussion staves have a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

130

This system contains measures 130 through 134. The treble staff continues the melodic line with a slur. The bass staff has a single note in measure 130 and another in measure 134. The percussion staves have a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

135

This system contains measures 135 through 139. The treble staff continues the melodic line with a slur. The bass staff has a single note in measure 135 and another in measure 139. The percussion staves have a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes.

8va 140

This system contains measures 140 through 144. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A dashed line labeled '8va' spans the first two staves, indicating an octave shift. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. The piano accompaniment includes chords and single notes.

145

This system contains measures 145 through 149. It continues the musical piece with similar notation. The piano part features more complex rhythmic patterns, including sixteenth-note runs in the right hand.

150

This system contains measures 150 through 154. The music concludes with a final cadence. The piano part ends with a series of sixteenth notes in the right hand and a final chord in the left hand.

8va

5

First system of a musical score in 2/4 time. It consists of four staves. The top staff is in treble clef and contains a melodic line with a slur over measures 1-5, marked with an octave sign (8va) and a fingering '5'. The second staff is in bass clef and contains a bass line. The third and fourth staves are in alto clef (C-clef) and contain rhythmic accompaniment. The system ends with a double bar line.

10

Second system of the musical score, continuing from the first. It also consists of four staves in the same arrangement. The melodic line in the top staff continues with a slur over measures 6-10, marked with a fingering '10'. The system ends with a double bar line.

15

Third system of the musical score, continuing from the second. It consists of four staves. The melodic line in the top staff continues with a slur over measures 11-15, marked with a fingering '15'. The system ends with a double bar line.

8va

20

25

30

This musical score consists of three systems, each containing five measures. The notation is as follows:

- System 1 (Measures 8va-20):** The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together. The bass staff has a single eighth note in the first measure, followed by rests. The piano accompaniment (two staves) uses eighth and sixteenth notes, with some measures containing rests.
- System 2 (Measures 25-30):** The treble staff continues the melodic line. The bass staff has a single eighth note in the first measure, followed by rests. The piano accompaniment continues with eighth and sixteenth notes.
- System 3 (Measures 30-35):** The treble staff continues the melodic line. The bass staff has a single eighth note in the first measure, followed by rests. The piano accompaniment continues with eighth and sixteenth notes.

8va 35

This system contains measures 35 through 39. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur is placed over measures 35 and 36 in the treble staff. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

40

This system contains measures 40 through 44. It continues the musical notation from the previous system, with a slur over measures 40 and 41 in the treble staff. The piano staves continue with their rhythmic accompaniment.

45

This system contains measures 45 through 49. It continues the musical notation, with a slur over measures 45 and 46 in the treble staff. The piano staves continue with their rhythmic accompaniment.

8va

50

This system contains measures 46 through 50. The treble clef staff features a melodic line with a dashed line above it labeled '8va'. The bass clef staff provides a simple harmonic accompaniment. The piano accompaniment consists of two staves with eighth and sixteenth notes.

55

This system contains measures 51 through 55. The treble clef staff continues the melodic line with a dashed line above it labeled '55'. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano accompaniment consists of two staves with eighth and sixteenth notes.

60

This system contains measures 56 through 60. The treble clef staff continues the melodic line with a dashed line above it labeled '60'. The bass clef staff continues the harmonic accompaniment. The piano accompaniment consists of two staves with eighth and sixteenth notes.

8va. 65

This system contains the first five measures of a musical piece. It features a vocal line in the treble clef and a piano accompaniment in the bass clef. The piano part includes a drum line with a snare drum and a bass drum. The melody in the vocal line starts with a half note, followed by quarter notes, and ends with a half note. The piano accompaniment provides a steady harmonic support.

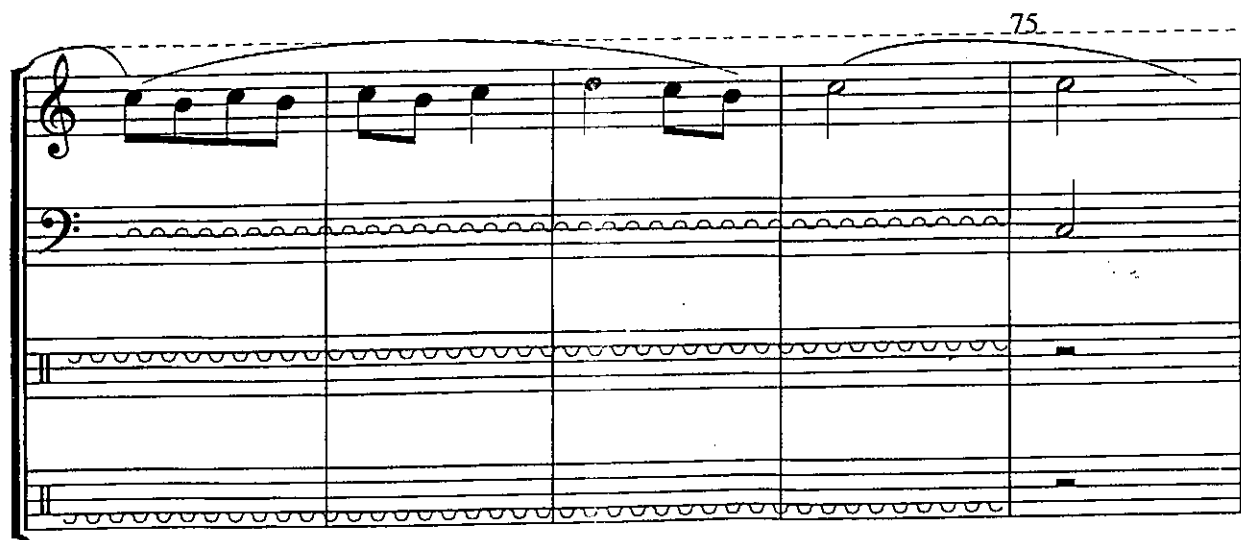
เร่งจังหวะ และทำนองเร็วขึ้น ๗

70

This system contains measures 6 through 10. The tempo and melody are marked as increasing. The vocal line continues with a series of eighth notes, creating a more rhythmic and energetic feel. The piano accompaniment follows the same pattern, with the drum line providing a consistent beat.

75

This system contains measures 11 through 15. The vocal line features a melodic phrase with a half note, quarter notes, and a half note. The piano accompaniment continues with a steady rhythm, and the drum line maintains the beat. The system concludes with a final measure in measure 15.

8va 80

This system contains measures 76 through 80. The top staff is a treble clef with a melodic line of eighth notes, starting on G4 and ascending to A4. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third staff is a tenor clef with a rhythmic accompaniment of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a bass clef with a similar rhythmic accompaniment. A dashed line with '8va' is above the first measure, and a measure number '80' is at the end of the system.

85

This system contains measures 81 through 85. The top staff features a melodic line of half notes, starting on G4 and ascending to A4. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third staff is a tenor clef with a rhythmic accompaniment of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a bass clef with a similar rhythmic accompaniment. A dashed line with '85' is above the first measure, and a measure number '85' is at the end of the system.

90

This system contains measures 86 through 90. The top staff features a melodic line of half notes, starting on G4 and ascending to A4. The second staff is a bass clef, mostly empty. The third staff is a tenor clef with a rhythmic accompaniment of eighth and sixteenth notes. The bottom staff is a bass clef with a similar rhythmic accompaniment. A dashed line with '90' is above the first measure, and a measure number '90' is at the end of the system.

8va 95

System 1 (Measures 89-94): Treble clef staff shows a melodic line starting on G4, moving up stepwise to D5. Bass clef staff shows a single note G2. Piano accompaniment in two staves: the upper staff has eighth and quarter notes, and the lower staff has eighth notes and rests.

100

System 2 (Measures 95-100): Treble clef staff shows a melodic line starting on D5, moving up stepwise to A5. Bass clef staff shows a single note G2. Piano accompaniment in two staves: the upper staff has eighth and quarter notes, and the lower staff has eighth notes and rests.

105

System 3 (Measures 101-106): Treble clef staff shows a melodic line starting on A5, moving up stepwise to E6. Bass clef staff shows a single note G2. Piano accompaniment in two staves: the upper staff has eighth and quarter notes, and the lower staff has eighth notes and rests.

8va

110

System 110: Treble and Bass staves with piano accompaniment. The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the bass staff provides a rhythmic accompaniment with eighth notes and rests. A dashed line above the system is labeled '8va'.

115

System 115: Continuation of the musical score. The treble staff continues the melodic line, and the bass staff continues the accompaniment. The system concludes with a final measure in the treble staff.

120

System 120: Continuation of the musical score. The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, and the bass staff provides a rhythmic accompaniment. The system concludes with a final measure in the treble staff.

8va 125

This system contains measures 125 through 129. The top staff is a treble clef with a soprano line, marked '8va' at the beginning. It features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a final half note. The bottom two staves are a grand staff (treble and bass clefs) with a piano accompaniment consisting of eighth and sixteenth notes, including some triplets and rests.

130

This system contains measures 130 through 134. The top staff continues the melodic line from the previous system. The piano accompaniment in the bottom two staves continues with similar rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes and rests.

135

This system contains measures 135 through 139. The top staff continues the melodic line. The piano accompaniment in the bottom two staves continues with similar rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes and rests.

8va 140

This system contains measures 140 through 144. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two percussion staves. A melodic line in the treble clef is marked with an 8va (octave up) and is slurred across measures 140-144. The bass clef contains a single note in measure 140 and another in measure 144. The first percussion staff has eighth notes in measures 140-141, a whole rest in measure 142, and eighth notes in measures 143-144. The second percussion staff has eighth notes in measures 140-141, a whole rest in measure 142, and eighth notes in measures 143-144.

rit 145

This system contains measures 145 through 149. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two percussion staves. A melodic line in the treble clef is slurred across measures 145-149. The bass clef contains a single note in measure 145 and another in measure 149. The first percussion staff has a whole rest in measure 145 and eighth notes in measures 146-149. The second percussion staff has eighth notes in measures 145-149.

150

This system contains measures 150 through 154. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two percussion staves. A melodic line in the treble clef is slurred across measures 150-154. The bass clef contains a single note in measure 150 and another in measure 154. The first percussion staff has eighth notes in measures 150-151, a wavy line in measures 152-154. The second percussion staff has eighth notes in measures 150-151, a wavy line in measures 152-154.

8va 155

This system of music, labeled 155, features a treble clef staff with a melodic line of eighth notes beamed in pairs, spanning across the system. The bass clef staff contains a continuous tremolo pattern. Below the bass staff are two additional staves, likely for a piano accompaniment, with the bottom staff also featuring a tremolo pattern. A dashed line with the marking '8va' is positioned above the treble staff.

160

This system, labeled 160, continues the musical piece. The treble staff shows a melodic line with eighth notes and some rests. The bass staff has a more active line with eighth notes and rests. The two lower staves continue their respective parts, with the bottom staff showing a rhythmic pattern of eighth notes and rests.

165

This system, labeled 165, shows further development of the musical themes. The treble staff has a melodic line with eighth notes and rests. The bass staff continues with a similar rhythmic pattern. The two lower staves maintain their parts, with the bottom staff showing a consistent rhythmic flow.

8va 170

This system contains measures 170 through 174. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A dashed line labeled '8va' is positioned above the first measure. A slur spans the treble staff across all five measures. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

175

This system contains measures 175 through 179. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur spans the treble staff across all five measures. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

180

This system contains measures 180 through 184. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two piano staves. A slur spans the treble staff across all five measures. The piano staves contain rhythmic accompaniment with eighth and sixteenth notes.

8va

185

190

195

The image displays a musical score for the song 'The Rose Tree'. It is organized into three systems, each containing a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a soprano clef (C1) and the piano accompaniment is in a grand staff (treble and bass clefs). The score is divided into measures by vertical bar lines. The first system covers measures 185 to 189, the second system covers measures 190 to 194, and the third system covers measures 195 to 199. The music is in a key with one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the right hand and a more complex bass line in the left hand. The vocal line consists of a single melody line. The score is presented in a clear, legible format with standard musical notation.

8va 200

This system contains measures 195 through 200. It features a treble clef staff with a melodic line of eighth and sixteenth notes, a bass clef staff with a simple harmonic accompaniment, and two piano staves. The piano part includes a right-hand staff with chords and a left-hand staff with a rhythmic accompaniment of eighth notes. A dashed line with the number 200 is positioned above the system.

205

This system contains measures 201 through 206. The musical notation continues with similar patterns to the first system, including a treble clef staff with a melodic line, a bass clef staff with harmonic accompaniment, and two piano staves. A dashed line with the number 205 is positioned above the system.

210

This system contains measures 207 through 212. The musical notation continues with similar patterns to the previous systems, including a treble clef staff with a melodic line, a bass clef staff with harmonic accompaniment, and two piano staves. A dashed line with the number 210 is positioned above the system.

8va 215

This system contains measures 215 through 219. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. A dashed line labeled '8va' is positioned above the first staff. A slur spans measures 215 to 219 across the top two staves. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

220

This system contains measures 220 through 224. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. A slur spans measures 220 to 224 across the top two staves. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

225

This system contains measures 225 through 229. It features a grand staff with a treble and bass clef, and two additional staves below. A slur spans measures 225 to 229 across the top two staves. The notation includes various note values, rests, and articulation marks.

8va 230

This system contains measures 230 through 234. It features a grand staff with a treble clef, a bass clef, and two percussion staves. The treble staff has a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. The bass staff provides a harmonic accompaniment with whole and half notes. The two percussion staves contain rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

235

This system contains measures 235 through 239. The musical notation continues in the same grand staff format. The treble staff shows a continuation of the melodic theme, with some sixteenth-note passages. The bass staff and percussion staves maintain their respective rhythmic and harmonic roles.

240

This system contains measures 240 through 244. The musical notation continues in the same grand staff format. The treble staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes. The bass staff and percussion staves continue their accompaniment.

8va 245

This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) features a melodic line with eighth and sixteenth notes, some beamed together, and a long slur spanning the first four measures. The second staff (bass clef) has a single note in the first measure, followed by a wavy line indicating a tremolo or sustained sound. The third and fourth staves (soprano and alto clefs) contain single notes in the first two measures and wavy lines for the remainder of the system.

250

This system contains five measures of music. The top staff (treble clef) has a melodic line with a long slur. The second staff (bass clef) has a wavy line in the first measure, followed by rests. The third staff (soprano clef) has a wavy line in the first measure, followed by eighth and sixteenth notes in the subsequent measures. The fourth staff (alto clef) has eighth and sixteenth notes in the second and third measures, followed by rests.

Fine

This system contains four measures of music. The top staff (treble clef) has a melodic line with a long slur. The second staff (bass clef) has rests throughout. The third and fourth staves (soprano and alto clefs) also have rests throughout. The system concludes with a double bar line and the word "Fine".

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางจรินทร์ ชื่อสกุล เทพสงเคราะห์

เกิดวันที่ 23 เดือน กุมภาพันธ์

พุทธศักราช 2500

สถานที่เกิด

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 140/93 หมู่ที่ 4 ตำบลเขาตูมข้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

อาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 ม.ศ. 3 จากโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2519 ป.กศ.ต้น จากวิทยาลัยครูสงขลา จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2524 ค.บ. (ดนตรีศึกษา) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2540 ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร